

Il-Ġurnal Uffiċjali

ta' l-Unjoni Ewropea

Harġa Speċjali *
22 ta' Frar 2007

Edizzjoni bil-Malti

Legiżlazzjoni

Werrej	Avviż lill-qarrejja	1
<hr/>		
I Atti adottati skond it-Trattati tal-KE/Euratom li l-pubblikazzjoni tagħhom hija obligatorja		
★	Addendum għar-Regolament (KE) tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill Nru 1922/2006 ta' l-20 ta' Diċembru 2006 li jstabilixxi Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (ĠU L 403, 30 ta' Diċembru 2006)	3
<hr/>		
Corrigenda		
★	Corrigendum għar-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1908/2006 tad-19 ta' Diċembru 2006 li jstabilixxi r-regoli għall-partecipazzjoni ta' imprints, ċentri ta' riċerka u universitajiet f'azzjoni taht is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika u għad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka (2007-2011) (ĠU L 400, 30.12.2006)	4
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/870/Euratom tad-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għar-riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig (2007-2011) (ĠU L 400, 30.12.2006)	21
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/971/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku "Koooperazzjoni" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013) (ĠU L 400, 30.12.2006)	30
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/972/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku "Ideat" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007 - 2013)(ĠU L 400, 30.12.2006)	81
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/973/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku "Nies" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013) (ĠU L 400, 30.12.2006)	91
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/974/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013) (ĠU L 400, 30.12.2006)	101
★	Corrigendum għad-Deciżjoni tal-Kunsill 2006/975/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li għandu jitwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta taht is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal riċerka, żvilupp teknoloġiku u attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007-2013) (ĠU L 400, 30.12.2006)	126

Prezz: 34 EUR

(Ikompli fil-pagna ta' wara)

* Din il-Harġa Speċjali bil-Malti hija ppubblikata bil-lingwi uffiċjali ta' l-Istituzzjonijiet ta' l-Unjoni Ewropea fil-ĠU L 54.

- ★ Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/976/Euratom tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li jimplimenta s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig (2007 – 2011) (ĠU L 400, 30.12.2006) 139
- ★ Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/977/Euratom tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li għandu jitwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka li jimplimenta s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig nukleari (2007 – 2011) (ĠU L 400, 30.12.2006) 149
- ★ Corrigendum għar-Regolament tal-Kunsill 41/2007 tal-21 ta' Diċembru 2006 li jstabilixxi għall-2007 l-opportunitajiet ta' sajd u l-kondizzjonijiet assoċjati magħhom għal-ċerti hażniet ta' hut u gruppi ta hażniet ta' hut, applikabbli fl-ilmijiet tal-Komunità, u għal bastimenti Komunitarji, f'ilmijiet fejn huma meħtieġa limiti ta' qbid (ĠU L 15, 20.1.2007) 157

AVVIŻ LILL-QARREJJA

BG: Настоящият брой на Официален вестник е публикуван на испански, чешки, датски, немски, естонски, гръцки, английски, френски, италиански, латвийски, литовски, унгарски, малтийски, нидерландски, полски, португалски, словашки, словенски, фински и шведски език.

Поправката, включена в него, се отнася до актове, публикувани преди разширяването на Европейския съюз от 1 януари 2007 г.

CS: Tento Úřední věstník se vydává ve španělštině, češtině, dánštině, němčině, estonštině, řečtině, angličtině, francouzštině, italštině, lotyštině, litevštině, maďarštině, maltštině, nizozemštině, polštině, portugalštině, slovenštině, slovinštině, finštině a švédštině.

Oprava zde uvedená se vztahuje na akty uveřejněné před rozšířením Evropské unie dne 1. ledna 2007.

DA: Denne EU-Tidende offentliggøres på dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk.

Berigtigelserne heri henviser til retsakter, som blev offentliggjort før udvidelsen af Den Europæiske Union den 1. januar 2007.

DE: Dieses Amtsblatt wird in Spanisch, Tschechisch, Dänisch, Deutsch, Estnisch, Griechisch, Englisch, Französisch, Italienisch, Lettisch, Litauisch, Ungarisch, Maltesisch, Niederländisch, Polnisch, Portugiesisch, Slowakisch, Slowenisch, Finnisch und Schwedisch veröffentlicht.

Die darin enthaltenen Berichtigungen beziehen sich auf Rechtsakte, die vor der Erweiterung der Europäischen Union am 1. Januar 2007 veröffentlicht wurden.

EL: Η παρούσα Επίσημη Εφημερίδα δημοσιεύεται στην ισπανική, τσεχική, δανική, γερμανική, εσθονική, ελληνική, αγγλική, γαλλική, ιταλική, λεττονική, λιθουανική, ουγγρική, μαλτέζικη, ολλανδική, πολωνική, πορτογαλική, ολοβακική, σλοβενική, φινλανδική και σουηδική γλώσσα.

Τα διορθωτικά που περιλαμβάνει αναφέρονται σε πράξεις που δημοσιεύθηκαν πριν από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Ιανουαρίου 2007.

EN: This Official Journal is published in Spanish, Czech, Danish, German, Estonian, Greek, English, French, Italian, Latvian, Lithuanian, Hungarian, Maltese, Dutch, Polish, Portuguese, Slovak, Slovenian, Finnish and Swedish.

The corrigenda contained herein refer to acts published prior to enlargement of the European Union on 1 January 2007.

ES: El presente Diario Oficial se publica en español, checo, danés, alemán, estonio, griego, inglés, francés, italiano, letón, lituano, húngaro, maltés, neerlandés, polaco, portugués, eslovaco, esloveno, finés y sueco.

Las correcciones de errores que contiene se refieren a los actos publicados con anterioridad a la ampliación de la Unión Europea del 1 de enero de 2007.

ET: Käesolev Euroopa Liidu Teataja ilmub hispaania, tšehhi, taani, saksa, eesti, kreeka, inglise, prantsuse, itaalia, läti, leedu, ungari, malta, hollandi, poola, portugali, slovaki, sloveeni, soome ja rootsi keeles.

Selle parandustega viidatakse aktidele, mis on avaldatud enne Euroopa Liidu laienemist 1. jaanuaril 2007.

FI: Tämä virallinen lehti on julkaistu espanjan, tšekin, tanskan, saksan, viron, kreikan, englannin, ranskan, italian, latvian, liettuan, unkarin, maltan, hollannin, puolan, portugalin, slovakin, sloveenin, suomen ja ruotsin kielellä.

Lehden sisältämät oikaisut liittyvät ennen Euroopan unionin laajentumista 1. tammikuuta 2007 julkaistuihin säädöksiin.

FR: Le présent Journal officiel est publié dans les langues espagnole, tchèque, danoise, allemande, estonienne, grecque, anglaise, française, italienne, lettone, lituanienne, hongroise, maltaise, néerlandaise, polonaise, portugaise, slovaque, slovène, finnoise et suédoise.

Les rectificatifs qu'il contient se rapportent à des actes publiés antérieurement à l'élargissement de l'Union européenne du 1er janvier 2007.

HU: Ez a Hivatalos Lap spanyol, cseh, dán, német, észt, görög, angol, francia, olasz, lett, litván, magyar, máltai, holland, lengyel, portugál, szlovák, szlovén, finn és svéd nyelven jelenik meg.

Az itt megjelent helyesbítések elsősorban a 2007. január 1-jei európai uniós bővítéssel kapcsolatos jogszabályokra vonatkoznak.

- IT:** La presente Gazzetta ufficiale è pubblicata nelle lingue spagnola, ceca, danese, tedesca, estone, greca, inglese, francese, italiana, lettone, lituana, ungherese, maltese, olandese, polacca, portoghese, slovacca, slovena, finlandese e svedese.
- Le rettifiche che essa contiene si riferiscono ad atti pubblicati anteriormente all'allargamento dell'Unione europea del 1° gennaio 2007.
- LT:** Šis Oficialusis leidinys išleistas ispanų, čekų, danų, vokiečių, estų, graikų, anglų, prancūzų, italų, latvių, lietuvių, vengrų, maltiečių, olandų, lenkų, portugalų, slovakų, slovėnų, suomių ir švedų kalbomis.
- Čia išspausdintas teisės aktų, paskelbtų iki Europos Sąjungos plėtros 2007 m. sausio 1 d., klaidų ištaisymas.
- LV:** Šis *Oficiālais Vēstnesis* publicēts spāņu, čehu, dāņu, vācu, igauņu, grieķu, angļu, franču, itāļu, latviešu, lietuviešu, ungāru, maltiešu, holandiešu, poļu, portugāļu, slovāku, slovēņu, somu un zviedru valodā.
- Šeit minētie labojumi attiecas uz tiesību aktiem, kas publicēti pirms Eiropas Savienības paplašināšanās 2007. gada 1. janvārī.
- MT:** Dan il-Ġurnal Uffiċjali hu ppublikat fil-ligwa Spanjola, Ċeka, Daniża, Ġermaniża, Estonjana, Griega, Inġliża, Franciża, Taljana, Latvjana, Litwana, Ungeriża, Maltija, Olandiża, Pollakka, Portugiża, Slovakkka, Slovena, Finlandiża u Żvediża.
- Il-corrigenda li tinstab hawnhekk tirreferi għal atti ppublikati qabel it-tkabbir ta' l-Unjoni Ewropea fl-1 ta' Jannar 2007.
- NL:** Dit Publicatieblad wordt uitgegeven in de Spaanse, de Tsjechische, de Deense, de Duitse, de Estse, de Griekse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Letse, de Litouwse, de Hongaarse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Slowaakse, de Sloveense, de Finse en de Zweedse taal.
- De rectificaties in dit Publicatieblad hebben betrekking op besluiten die vóór de uitbreiding van de Europese Unie op 1 januari 2007 zijn gepubliceerd.
- PL:** Niniejszy Dziennik Urzędowy jest wydawany w językach: hiszpańskim, czeskim, duńskim, niemieckim, estońskim, greckim, angielskim, francuskim, włoskim, łotewskim, litewskim, węgierskim, maltańskim, niderlandzkim, polskim, portugalskim, słowackim, słoweńskim, fińskim i szwedzkim.
- Sprostowania zawierają odniesienia do aktów opublikowanych przed rozszerzeniem Unii Europejskiej dnia 1 stycznia 2007 r.
- PT:** O presente Jornal Oficial é publicado nas línguas espanhola, checa, dinamarquesa, alemã, estónia, grega, inglesa, francesa, italiana, letã, lituana, húngara, maltesa, neerlandesa, polaca, portuguesa, eslovaca, eslovena, finlandesa e sueca.
- As rectificações publicadas neste Jornal Oficial referem-se a actos publicados antes do alargamento da União Europeia de 1 de Janeiro de 2007.
- RO:** Prezentul Jurnal Oficial este publicat în limbile spaniolă, cehă, daneză, germană, estonă, greacă, engleză, franceză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, slovacă, slovenă, finlandeză și suedeză.
- Rectificările conținute în acest Jurnal Oficial se referă la acte publicate anterior extinderii Uniunii Europene din 1 ianuarie 2007.
- SK:** Tento úradný vestník vychádza v španielskom, českom, dánskom, nemeckom, estońskom, gréckom, anglickom, francúzskom, talianskom, lotyšskom, litovskom, maďarskom, maltskom, holandskom, poľskom, portugalskom, slovenskom, slovinskom, fínskom a švédskom jazyku.
- Korigendá, ktoré obsahuje, odkazujú na akty uverejnené pred rozšírením Európskej únie 1. januára 2007.
- SL:** Ta Uradni list je objavljen v španskem, češkem, danskem, nemškem, estonskem, grškem, angleškem, francoskem, italijanskem, latvijskem, litovskem, mađarskem, malteškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, slovaškem, slovenskem, finskem in švedskem jeziku.
- Vsebovani popravki se nanašajo na akte, objavljene pred širitvijo Evropske unije 1. januarja 2007.
- SV:** Denna utgåva av *Europeiska unionens officiella tidning* publiceras på spanska, tjeckiska, danska, tyska, estniska, grekiska, engelska, franska, italienska, lettiska, litauiska, ungerska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, finska och svenska.
- Rättelserna som den innehåller avser rättsakter som publicerades före utvidgningen av Europeiska unionen den 1 januari 2007.

I

(Atti adottati skond it-Trattati tal-KE/Euratom li l-pubblikazzjoni tagħhom hija obligatorja)

ADDENDUM

**ghar-Regolament (KE) tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill Nru 1922/2006 ta' l-20 ta' Diċembru 2006
li jistabbilixxi Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi**

(ĠU L 403, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-dikjarazzjoni li ġejja hija miżjuda mar-Regolament:

“DIKJARAZZJONI TAL-KUNSILL, TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUMMISSJONI

L-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa huwa prinċipju fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea. Il-Kunsill, il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni Ewropea jimmiraw biex iżidu l-għarfien, il-ġbir kollettiv ta' riżorsi u l-iskambju ta' esperjenza fil-qasam ta' l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa, b'mod partikolari permezz ta' l-istabbiliment ta' Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi.

Fir-rigward ta' l-organizzazzjoni ta' l-Istitut, il-Kunsill, il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni jiddikjaraw li l-istruttura ta' ġestjoni, u b'mod partikolari n-numru ta' rappreżentanti ta' l-Istati Membri fuq il-Bord ta' Tmexxija, hija determinata b'referenza għan-natura speċifika ta' l-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi u għalhekk ma tikkostitwix precedent għal aġenziji oħra li jistghu jiġu stabbiliti fil-futur.

Sabiex tiġi żgurata r-rotazzjoni ordnata tal-membri mahtura mill-Kunsill, l-Istati Membri għandhom jinqasmu fi tliet gruppi ta' disa' fl-ordni tal-Presidenzi li ġejjin. Għall-ewwel mandat, ir-rappreżentanti tal-Kunsill għandhom ikunu membri mill-ewwel żewġ gruppi ta' Stati Membri; għat-tieni mandat, ir-rappreżentanti tal-Kunsill għandhom ikunu mit-tielet u l-ewwel gruppi u għat-tielet mandat mit-tieni u t-tielet gruppi, u dan ikompli sejjer għal mandati sussegwenti ⁽¹⁾. Fil-każ ta' kwalunkwe tkabbir futur is-sistema ta' rotazzjoni tiġi adattata kif meħtieġ.”

⁽¹⁾ L-ewwel mandat (2007 – 2009)

i) DE, PT, SI, FR, CZ, SE, ES, BE, HU; (ii) PL, DK, CY, IE, LT, EL, IT, LV, LU,

It-tieni mandat (2010 – 2012):

iii) NL, SK, MT, UK, EE, BG, AT, RO, FI; (i) DE, PT, SI, FR, CZ, SE, ES, BE, HU,

It-tielet mandat (2013 – 2015):

ii) PL, DK, CY, IE, LT, EL, IT, LV, LU; (iii) NL, SK, MT, UK, EE, BG, AT, RO, FI.

CORRIGENDA

Corrigendum għar-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1908/2006 tad-19 ta' Diċembru 2006 li jistabbilixxi r-regoli għall-partecipazzjoni ta' impriži, ċentri ta' riċerka u universitajiet f'azzjoni taħt is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika għad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka (2007-2011)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea, L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Ir-Regolament (Euratom) Nru 1908/2006 għandu jaqra hekk:

REGOLAMENT TAL-KUNSILL (EURATOM) Nru 1908/2006

tad-19 ta' Diċembru 2006

li jistabbilixxi r-regoli għall-partecipazzjoni ta' impriži, ċentri ta' riċerka u universitajiet f'azzjoni taħt is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika għad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka (2007-2011)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA:

Wara li kkunsidra t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika, u partikolarment l-Artikoli 7 u 10,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Qorti ta' l-Awdituri ⁽³⁾,

Billi:

(1) Is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika gie adottat permezz tad-Deciżjoni tal-Kunsill Nru 2006/970/Euratom tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika għar-riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahriġ (2007-2011) ⁽⁴⁾. Hija r-responsabbiltà tal-Kummissjoni li tiżgura l-implimentazzjoni tal-programm kwadru u tal-programmi speċifiċi tiegħu, inklużi l-aspetti finanzjarji relatati.

⁽¹⁾ Opinjoni mogħtija fit-30 ta' Novembru 2006 (għadha mhijiex pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽²⁾ Opinjoni tal-5 ta' Lulju 2006 (għadha mhijiex pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali). Opinjoni mogħtija fuq konsultazzjoni mhux obbligatorja.

⁽³⁾ ĠU C 203, 25.8.2006, p. 1. Opinjoni mogħtija fuq inizjattiva tagħha.

⁽⁴⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 60. Ara paġna 21 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.

(2) Is-Seba' Programm Kwadru jiġi implimentat konformement mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 dwar ir-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽⁵⁾, minn hawn 'il quddiem "ir-Regolament Finanzjarju", u mar-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 ⁽⁶⁾ li jistabbilixxi r-regoli ddettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju, minn hawn 'il quddiem "ir-Regoli ta' Implimentazzjoni".

(3) Is-Seba' Programm Kwadru jiġi implimentat ukoll skond ir-regoli dwar l-ghajnuna Statali, b'mod partikolari r-regoli dwar l-ghajnuna Statali għar-riċerka u l-iżvilupp, preżentement il-Qafas Komunitarju għall-Għajnuna Statali għar-Riċerka u l-Iżvilupp ⁽⁷⁾.

(4) It-trattament ta' data konfidenzjali huwa rregolat mil-leġislażjoni Komunitarja relevanti kollha, inklużi r-regoli interni ta' l-Istituzzjonijiet bħad-Deciżjoni tal-Kummissjoni 2001/884/KE, KEFA, Euratom tad-29 ta' Novembru 2001 li temenda r-regoli ta' proċedura interni tagħha stess ⁽⁸⁾ rigward dispożizzjonijiet ta' sigurtà.

(5) Ir-regoli tal-partecipazzjoni ta' impriži, ċentri ta' riċerka u universitajiet għandhom jipprovdu qafas koerenti, komprensiv u trasparenti sabiex tiġi żgurata l-aktar implimentazzjoni effiċjenti possibbli, b'kont meħud tal-hteġġa għal aċċess faċli għall-partecipanti kollha permezz ta' proċeduri ssimpifikati, skond il-prinċipju tal-proporzjonalità.

⁽⁵⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat l-ahhar mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 19.8.2006, p. 3).

⁽⁷⁾ ĠU C 45, 17.2.1996, p. 5.

⁽⁸⁾ ĠU L 317, 3.12.2001, p. 1. Deciżjoni kif emendata l-ahhar bid-Deciżjoni 2006/548/KE, Euratom (ĠU L 215, 5.8.2006, p. 38).

- (6) Ir-regoli għandhom jiffaċilitaw ukoll l-isfruttament tal-proprjetà intellettwali żviluppata minn parteċipant, b'kont mehud ukoll tal-mod li bih il-partiċipant jista' jkun organizzat internazzjonalment, filwaqt li jkun protetti l-interessi legittimi tal-partiċipanti l-oħra u tal-Komunità.
- (7) Is-Seba' Programm Kwadru għandu jipromwovi partiċipazzjoni mill-aktar reġjuni imbiegħda tal-Komunità, kif ukoll minn firxa wiesgħa ta' impriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet inklużi l-SMEs.
- (8) Id-definizzjoni ta' impriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju (SMEs) mogħtija fir-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE ⁽¹⁾ għandha tapplika, għall-finijiet tal-koerenza u trasparenza.
- (9) Huwa meħtieġ li jiġu stabbiliti kondizzjonijiet minimi għall-partiċipazzjoni, kemm bhala regola ġenerali u kemm fir-rigward ta' l-ispeċifitajiet ta' l-azzjonijiet indiretti taħt is-Seba' Programm Kwadru. B'mod partikolari, għandhom jiġu stipulati regoli dwar in-numru ta' partiċipanti u l-post fejn ikunu stabbiliti.
- (10) Huwa xieraq li kull entità ġuridika tkun libera li tiehu sehem ladarba tkun issodisfat il-kondizzjonijiet minimi. Il-partiċipazzjoni aktar mill-minimu għandha tiżgura l-implimentazzjoni effiċjenti ta' l-azzjoni indiretta konċernata.
- (11) L-organizzazzjonijiet internazzjonali ddedikati għall-iżvilupp tal-koperazzjoni fil-qasam tar-riċerka fl-Ewropa u komposti l-aktar minn Stati Membri jew pajjiżi assoċjati għandhom jitheggu jiehdu sehem fis-Seba' Programm Kwadru.
- (12) Għandhom ukoll ikunu previsti l-partiċipazzjoni ta' entitajiet legali stabbiliti f'pajjiżi terzi u l-partiċipazzjoni ta' organizzazzjonijiet internazzjonali, kif stabbilit fl-Artikolu 101 tat-Trattat. Madanakollu, huwa kunsiljabbli li jkun meħtieġ li tali partiċipazzjoni tkun ġustifikata f'termini tal-kontribut imtejjeb permezz tagħha għall-għanijiet segwiti taħt is-Seba' Programm Kwadru.
- (13) Skond l-Artikolu 198 tat-Trattat, l-entitajiet ġuridici tat-territorji mhux Ewropej ta' l-Istati Membri taħt il-ġurisdizzjoni tagħhom, huma eliġibbli għas-Seba' Programm Kwadru.
- (14) Konformement ma' l-għanijiet imsemmija hawn fuq, huwa meħtieġ li jiġu stabbiliti t-termini u l-kondizzjonijiet għall-ghoti ta' fondi Komunitarji lill-partiċipanti f'azzjonijiet indiretti.
- (15) Għandu jkun hemm transizzjoni effettiva u bla xkiel mis-sistema tal-kalkolu ta' l-ispiza użata fis-Sitt programm Kwadru. Għall-benefiċċju tal-partiċipanti, il-proċess ta' monitoraġġ tas-Seba' Programm Kwadru għandu, għalhekk, jindirizza l-impatt baġitarju ta' din il-bidla partikolarment
- fir-rigward ta' l-effett tagħha fuq il-piż amministrattiv għall-partiċipanti.
- (16) Huwa meħtieġ li l-Kummissjoni tistabbilixxi regoli u proċeduri ulterjuri, minbarra dawk previsti fir-Regolament Finanzjarju u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u f'dan ir-Regolament, sabiex jirregolaw il-prezentazzjoni, evalwazzjoni u selezzjoni ta' proposti u l-aġġudikazzjoni ta' għotjiet, kif ukoll proċeduri ta' rimedju għall-partiċipanti. B'mod partikolari, għandhom jiġu stabbiliti r-regoli li jiddeterminaw l-użu ta' esperti indipendenti.
- (17) Huwa xieraq li l-Kummissjoni tistabbilixxi regoli u proċeduri ulterjuri, addizzjonalment għal dawk previsti fir-Regolament Finanzjarju u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, sabiex jirregolaw l-evalwazzjoni tal-vijabbiltà ġuridika u finanzjarja tal-partiċipanti f'azzjonijiet indiretti taħt is-Seba' Programm Kwadru. Tali regoli għandhom isibu l-bilanċ korrett bejn il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunità u s-simplifikazzjoni u l-faċilitazzjoni tal-partiċipazzjoni ta' entitajiet legali fis-Seba' Programm Kwadru.
- (18) F'dan il-kuntest, ir-Regolament Finanzjarju u r-Regoli ta' Implimentazzjoni u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunità ⁽²⁾, jirregolaw, inter alia l-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunità, il-ġlieda kontra l-frodi u l-irregolaritajiet, il-proċeduri għall-irkupru ta' ammonti dovuti lill-Kummissjoni, l-eskluzjoni mill-proċeduri kuntrattwali u ta' l-ghotjiet u l-penali relattivi, u l-awditjar, il-kontrolli, u l-ispezzjonijiet mill-Kummissjoni u mill-Qorti ta' l-Awdituri, kif previst fl-Artikolu 160c tat-Trattat.
- (19) Jeħtieġ li l-kontribut finanzjarju Komunitarju jasal għand il-partiċipanti mingħajr dewmien żejjed.
- (20) Il-ftehim konkluzi għal kull azzjoni għandhom jipprovdu għas-supervizzjoni u l-kontroll finanzjarju mill-Kummissjoni, jew kull rappreżentant awtorizzat mill-Kummissjoni, kif ukoll għal awditjar mill-Qorti ta' l-Awdituri u kontrolli esegwiti fuq il-post mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) konformement mal-proċeduri stabbiliti fir-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar kontrolli fuq il-post u ispezzjonijiet imwettqa mill-Kummissjoni sabiex tippoteġi l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea kontra l-frodi u irregolaritajiet oħrajn ⁽³⁾.
- (21) Il-Kummissjoni għandha timmonitorja kemm l-azzjonijiet indiretti mwettqa taħt is-Seba' Programm Kwadru u kemm is-Seba' Programm Kwadru Kwadru u l-Programmi Speċifiċi tiegħu. Bil-hsieb li jiġu żgurati l-monitoraġġ u l-evalwazzjoni effiċjenti u koerenti ta' l-implimentazzjoni ta' l-azzjonijiet indiretti, il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u żżomm sistema adegwata ta' informazzjoni.

⁽¹⁾ ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36.

⁽²⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽³⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

- (22) Is-Seba' Programm Kwadru għandu jirrifletti u jippromwovi l-prinċipji generali stabbiliti fil-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u l- Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi ⁽¹⁾, filwaqt li jirrispetta l-karattru volontarju tagħhom.
- (23) Ir-regoli li jiddeterminaw id-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka għandhom jiżguraw li, fejn ikun xieraq, il-partecipanti jipproteġu l-proprjetà intellettuali generata fl-azzjonijiet, u jużaw u jiddisseminaw dawk ir-riżultati.
- (24) Filwaqt li jirrispettaw id-drittijiet tas-sidien tal-proprjetà intellettuali, dawk ir-regoli għandhom ikunu mfassla b'mod li jiżguraw li l-partecipanti u, fejn xieraq, l-entitajiet affiljati magħhom stabbiliti fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat ikollhom aċċess għall-informazzjoni li jgħibu lejn il-proġett u għall-konnoxxenza ġenerata mix-xogħol ta' riċerka esegwita fil-proġett safejn dan ikun mehtieg għat-twettiq ta' xogħol ta' riċerka jew għall-użu tal-konnoxxenza li tirriżulta.
- (25) Se jitneħha l-obbligu stabbilit fis-sitt Programm Kwadru li ċerti partecipanti jerfgħu r-reponsabbiltà finanzjarja ta' l-imsieħba tagħhom fl-istess konsorzju. F'dan il-kuntest, għandu jiġi stabbilit "Fond ta' garanzija għall-partecipanti", ġestit mill-Kummissjoni, sabiex ikopri ammonti dovuti minn imsieħba inadempjenti. Tali approċċ ser jippromwovi s-simplifikazzjoni u jiffaċilita l-partecipazzjoni, filwaqt li jissalvagwardja l-interessi finanzjarji tal-Komunità b'mod ADATT għas-Seba' Programm Kwadru.
- (26) Il-kontributi Komunitarji mogħtija lil xi impriża kongunta stabbilita skond l-Artikoli 45 sa 51 tat-Trattat ma jaqgħux fil-kamp ta' l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.
- (27) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonnoxxuti b'mod partikolari fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (28) Il-Komunità tista' tipprovdi appoġġ finanzjarju, kif stabbilit fir-Regolament Finanzjarju, permezz, *inter alia*, ta':
- akkwisti pubbliċi, f'forma ta' prezz għal oġġetti u servizzi stabbilit b'kuntratt u magħżul abbażi ta' sejhiet għall-offerti;
  - għotjiet;
  - ħlasijiet ta' affiljazzjoni lil xi organizzazzjoni, f'forma ta' miżata tas-šhubija;
  - ħlasijiet ta' onorarja lil esperti indipendenti identifikati fl-Artikolu 16 ta' dan ir-Regolament,

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJET INTRODUTTIVI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi r-regoli għall-partecipazzjoni ta' impriži, ċentri tar-riċerka u universitajiet u entitajiet ġuridiki ohra

f'azzjonijiet imwettqa minn partecipant wiehed jew aktar permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament identifikati fil-parti (a) ta' l-Anness II mad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom li tistabbilixxi s-Seba' Programm Kwadru, minn hawn 'il quddiem imsejha "azzjonijiet indiretti".

Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli, konformement ma' dawk stabbiliti fir-Regolament Finanzjarju, fir-Regoli ta' Implimentazzjoni, li jikkonċernaw il-kontribut finanzjarju Komunitarju lil partecipanti f'azzjonijiet indiretti taht is-Seba' Programm Kwadru.

Fir-rigward tar-riżultati tar-riċerka mwettqa taht is-Seba' Programm Kwadru, dan ir-Regolament jistabbilixxi r-regoli għall-iżvelar ta' tagħrif miksub b'kull mezz xieraq barra dak li jirriżulta mill-formalitajiet għall-protezzjoni tiegħu, u inkluza l-pubblikazzjoni tat-tagħrif miksub f'kull mezz, minn hawn 'il quddiem imsejha "disseminazzjoni".

Addizzjonalment, dan ir-Regolament jistabbilixxi r-regoli għall-użu dirett jew indirett ta' tagħrif miksub f'attivitajiet ta' riċerka ulterjuri barra dawk koperti mill-azzjoni indiretta konċernata, jew għall-iżvilupp, holqien u kummerċjalizzazzjoni ta' prodott jew proċess, jew għall-holqien jew forniment ta' servizz, minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "użu".

Fir-rigward kemm tat-tagħrif miksub u kemm tat-tagħrif ezistenti, dan ir-Regolament jistabbilixxi r-regoli dwar il-liċenzji u d-drittijiet ta' l-utenti għalihom, minn hawn 'il quddiem imsejha "drittijiet ta' aċċess".

Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, id-definizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw b'zieda ma' dawk stipulati fir-Regolament Finanzjarju u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni:

- "entità ġuridika" tfisser kull persuna fiżika, jew kull persuna ġuridika mahluqa skond il-liġi nazzjonali tal-post ta' l-istabbiliment tagħha, jew skond il-liġi Komunitarja jew id-dritt internazzjonali, li jkollha personalità ġuridika u li tista', waqt li taġixxi f'isimha, teżercita drittijiet u tkun suġġetta għal obbligi. Fil-każ ta' persuni fiżiċi, ir-referenzi għal stabbiliment huma meqjusa li jirrifere għal residenza abitwali.
- "entità affiljata" tfisser kwalunkwe entità ġuridika li hija taht il-kontroll dirett jew indirett ta' partecipant, jew taht l-istess kontroll dirett jew indirett bħall-partecipant, fejn il-kontroll jiehu kwalunkwe forma bħal dawk stabbiliti fl-Artikolu 7 (2).

⁽¹⁾ ĠU L 75, 22.3.2005, p. 67.

- 3) "kondizzjonijiet ekwi u ġusti" tfisser kondizzjonijiet xierqa inklużi termini finanzjarji possibbli b'kont meħud taċ-ċirkostanzi speċifiċi tat-talba għall-aċċess, per eżempju l-valur veru jew potenzjali tat-tagħrif miksub jew tagħrif eżistenti li għalih jintalab l-aċċess u/jew l-iskop, it-tul ta' żmien jew karatteristiċi oħra ta' l-użu maħsub;
- 4) "tagħrif miksub" tfisser ir-riżultati, inkluża informazzjoni, kemm jekk jistgħu jiġu protetti kif ukoll jekk le, generati mill-azzjonijiet indiretti konċernati. Riżultati bħal dawn jinkludu drittijiet relatati mad-drittijiet ta' l-awtur, drittijiet ta' disinj; drittijiet ta' privattivi, drittijiet ta' varjetajiet ta' pjanti, jew forom simili ta' protezzjoni;
- 5) "tagħrif eżistenti" tfisser informazzjoni li jkollhom il-partecipanti qabel l-adeżjoni tagħhom mal-ftehim ta' għotja, kif ukoll drittijiet ta' l-awtur jew drittijiet ta' proprjetà intellettuali oħrajn li jirrelataw ma' din l-informazzjoni, li l-applikazzjoni għaliha tkun ġiet preżentata qabel l-adeżjoni tagħhom mal-ftehim ta' għotja, u li tkun meħtieġa għat-tweġiq ta' l-azzjoni indiretta jew għall-użu tar-riżultati ta' l-azzjoni indiretta;
- 6) "partecipant" tfisser entità ġuridika li tikkontribwixxi għal azzjoni indiretta u li jkollha drittijiet u obbligi fir-rigward tal-Komunità taħt it-termini ta' dan ir-Regolament;
- 7) "organizzazzjoni tar-riċerka" tfisser entità ġuridika stabbilita bħala organizzazzjoni, li ma toperax bi skop ta' qligħ, li twettaq riċerka jew żvilupp teknoloġiku bħala wieħed mill-obiettivi ewlenin tagħha;
- 8) "pajjiż terz" tfisser stat li mhux Stat Membru;
- 9) "pajjiż assoċjat" tfisser pajjiż terz li jkun Parti għal ftehim internazzjonali mal-Komunità, li taħt it-termini tiegħu jew abbażi tiegħu dan jikkontribwixxi finanzjarjament għas-Seba' Programm Kwadru kollu jew għal xi parti minnu;
- 10) "organizzazzjoni internazzjonali" tfisser organizzazzjoni internazzjonali, diversa mill-Komunità, li jkollha personalità ġuridika taħt id-dritt pubbliku internazzjonali, kif ukoll kull aġenzija speċjalizzata stabbilita minn tali organizzazzjoni internazzjonali;
- 11) "organizzazzjoni internazzjonali b'interessi Ewropej" tfisser organizzazzjoni internazzjonali, li l-maġġoranza tal-membri tagħha jkunu Stati Membri jew pajjiżi Assoċjati, u li l-għan ewleni tagħha jkun li tippromwovi l-koperazzjoni xjentifika u teknoloġika fl-Ewropa;
- 12) "korp pubbliku" tfisser kull entità pubblika stabbilita bħala tali mil-liġi nazzjonali, u organizzazzjonijiet internazzjonali;
- 13) "SMEs" tfisser intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju fi hdan it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni 2003/361/KE fil-verżjoni tas-6 ta' Mejju 2003;
- 14) "programm ta' hidma" tfisser pjan adottat mill-Kummissjoni għall-implimentazzjoni ta' programm speċifiku kif identifikat fl-Artikolu 2 tad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom;
- 15) "skemi ta' finanzjament" tfisser il-mekkaniżmi għall-finanzjament ta' azzjonijiet indiretti mill-Komunità kif stabbilit fil-parti (a) ta' l-Anness II għad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom.

Artikolu 3

Konfidenzjalità

Suġġett għall-kondizzjonijiet stabbiliti fil-ftehim ta' għotja, ittra ta' ħatra jew kuntratt, il-Kummissjoni u l-partecipanti għandhom iżommu konfidenzjali kull data, konoxxenza u dokumenti mgħoddija lilhom bħala konfidenzjali.

KAPITOLU II

PARTEĊIPAZZJONI

Artikolu 4

Regoli speċifiċi għar-riċerka fl-enerġija mill-fużjoni

Ir-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu japplikaw mingħajr preġudizzju għal regoli speċifiċi għal attivitajiet fil-qasam tematiku "Riċerka fl-enerġija mill-fużjoni" stabbiliti fil-Kapitolu IV.

TAQSIMA 1

Kondizzjonijiet minimi

Artikolu 5

Prinċipji ġenerali

1. Kull impriża, università jew ċentru ta' riċerka jew entità ġuridika oħra, kemm jekk stabbiliti fi Stat Membru kif ukoll jekk f'pajjiż assoċjat, u kif ukoll jekk f'pajjiż terz, jistgħu jieħdu sehem f'azzjoni indiretta sakemm ikunu ġew sodisfatti l-kondizzjonijiet minimi stabbiliti f'dan il-Kapitolu, inklużi l-kondizzjonijiet speċifikati skond l-Artikolu 11.

Madanakollu, fil-każ ta' azzjoni indiretta kif imsemmi fl-Artikoli 6 jew 8, li taħthom ikun possibbli li l-kondizzjonijiet minimi jkunu sodisfatti mingħajr il-partecipazzjoni ta' entità ġuridika stabbilita fi Stat Membru, għandha tittejjeb, permezz tagħha, il-kisba ta' l-għanijiet stipulati fl-Artikoli 1 u 2 tat-Trattat.

2. Iċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka tal-Kummissjoni, minn hawn 'il quddiem "il-JRC", jista' jieħu sehem f'azzjonijiet indiretti bl-istess mod u bl-istess drittijiet u obbligi bħala entità ġuridika stabbilita fi Stat Membru.

*Artikolu 6***Kondizzjonijiet minimi**

1. Il-kondizzjonijiet minimi għal azzjonijiet indiretti għandhom ikunu dawn li ġejjin:

- a) iridu jiehdu sehem mill-inqas tlitt entitajiet ġuridiċi, li kull waħda minnhom trid tkun stabbilita fi Stat Membru jew pajjiż assoċjat, u li tnejn minnhom ma jkunux stabbiliti fl-istess Stat Membru jew pajjiż assoċjat;
- b) it-tlitt entitajiet ġuridiċi kollha għandhom ikunu indipendenti minn xulxin fis-sens ta' l-Artikolu 7.

2. Għall-finijiet tal-punt (a) tal-paragrafu 1, fejn wiehed mill-partecipanti jkun il-JRC, jew ikun organizzazzjoni internazzjonali b'interessi Ewropej jew entità istitwita taħt il-liġi Komunitarja, dan għandu jitqies bħala stabbilit fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat barra xi Stat Membru jew pajjiż assoċjat li fih ikun stabbilit partecipant iehor fl-istess azzjoni indiretta.

*Artikolu 7***Indipendenza**

1. Żewġ entitajiet ġuridiċi għandhom jitqiesu bħala indipendenti minn xulxin fejn ebda waħda minnhom ma tkun taħt il-kontroll dirett jew indirett ta' l-oħra jew taħt l-istess kontroll dirett jew indirett bħall-oħra.

2. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, il-kontroll jista' b'mod partikolari jiehu waħda mill-forom li ġejjin:

- (a) it-titolu dirett jew indirett ta' aktar minn 50 % tal-valur nominali tal-kapital ta' l-ishma mahruġa fl-entità ġuridika konċernata, jew tal-maġġoranza tad-drittijiet tal-vot ta' l-azzjonisti jew l-assoċjati ta' dik l-entità;
- (b) il-pussess dirett jew indirett, bil-fatti jew bil-liġi, ta' setgħat deċiżjonali fl-entità ġuridika konċernata.

3. Madanakollu, ir-relazzjonijiet li ġejjin bejn żewġ entitajiet ġuridiċi m'għandhomx fihom infushom jitqiesu li jikkostitwixxu relazzjonijiet ta' kontroll:

- (a) l-istess korporazzjoni ta' investiment pubbliku, investitur istituzzjonali jew kumpannija li ttiprovd kapital ta' riskju ikollhom titolu dirett jew indirett ta' aktar minn 50 % tal-valur nominali tal-kapital ta' l-ishma mahruġa jew tal-maġġoranza tad-drittijiet tal-vot ta' l-azzjonisti jew ta' l-assoċjati;
- (b) l-istess korp pubbliku jkun il-proprietarju jew jagħmel is-supervizjoni ta' l-entitajiet ġuridiċi konċernati.

*Artikolu 8***Azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, u t-taħriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi**

Għal azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, u azzjonijiet favur it-taħriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi, il-kondizzjoni minima għandha tkun il-partecipazzjoni ta' entità ġuridika waħda.

L-ewwel paragrafu m'għandux japplika fil-każ ta' azzjonijiet li l-għan tagħhom ikun li jikkoordinaw attivitajiet ta' riċerka.

*Artikolu 9***Partecipanti uniċi**

Fejn il-kondizzjonijiet minimi għal azzjoni indiretta jiġu sodisfatti minn numru ta' entitajiet ġuridiċi, li flimkien jiffurmaw entità ġuridika waħda, din ta' l-aħħar tista' tkun il-partecipant waħdieni f'azzjoni indiretta, sakemm hija tkun stabbilita fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat.

*Artikolu 10***Organizzazzjonijiet internazzjonali u entitajiet ġuridiċi stabbiliti f'pajjiżi terzi**

Il-partecipazzjoni f'azzjonijiet indiretti għandha tkun miftuħa għal organizzazzjonijiet internazzjonali u entitajiet ġuridiċi stabbiliti f'pajjiżi terzi sakemm ikunu ġew sodisfatti l-kondizzjonijiet minimi stabbiliti f'dan il-Kapitolu, kif ukoll kwalunkwe kondizzjonijiet stabbiliti fil-programmi speċifiċi jew fil-programmi rilevanti ta' hidma.

*Artikolu 11***Kondizzjonijiet addizzjonali**

Addizzjonalment għall-kondizzjonijiet minimi stabbiliti f'dan il-Kapitolu, il-programmi speċifiċi jew il-programmi ta' hidma jistgħu jstabbilixxu l-kondizzjonijiet rigward in-numru minimu ta' partecipanti.

Huma jistgħu jstabbilixxu wkoll, skond in-natura u l-għanijiet ta' l-azzjoni indiretta, kondizzjonijiet addizzjonali li jridu jiġu ssodisfatti fir-rigward tat-tip ta' partecipant u, fejn ikun xieraq, tal-post ta' l-istabbiliment.

*TAQSIMA 2***Proċeduri***Subtaqsima 1***Sejhiet għal proposti***Artikolu 12***Sejhiet għall-proposti**

1. Il-Kummissjoni għandha tohroġ sejhiet għal proposti għal azzjonijiet indiretti skond ir-rekwiżiti stabbiliti fil-programmi speċifiċi u programmi ta' hidma rilevanti.

Addizzjonalment għall-pubblicità speċifikata fir-Regoli ta' Implementazzjoni, il-Kummissjoni għandha tippubblika sejhiet għal proposti fil-paġni ta' l-Internet tas-Seba' Programm Kwadru, permezz ta' kanali ta' informazzjoni speċifiċi, u fil-punti ta' kuntatt nazzjonali stabbiliti mill-Istati Membri u mill-pajjiżi assoċjati.

2. Fejn ikun xieraq, il-Kummissjoni għandha tispeċifika fis-sejha għal proposti li l-partecipanti ma għandhomx għaliex jstabbilixxu ftehim ta' konsorzju.

3. Is-sejhiet għal proposti għandhom ikollhom objettivi ċari sabiex jiżguraw li l-applikanti ma jwiegħbu inutilment.

Artikolu 13

Eċċezzjonijiet

Il-Kummissjoni m'għandhiex tohroġ sejhiet għall-proposti għal dawn li ġejjin:

- azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ li jridu jitwettqu mill-entitajiet ġuridici identifikati fil-programmi speċifiċi jew fil-programmi ta' hidma meta l-programm speċifiku jippermetti li l-programmi ta' hidma jidentifikaw il-benefiċjarji, konformement mar-Regoli ta' Implimentazzjoni;
- azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ li jikkonsistu fl-akkwist ta' oġġetti jew servizzi suġġett għar-regoli dwar l-akkwist pubbliku stipulati fir-Regolament Finanzjarju;
- azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ relatati mal-hatra ta' esperti indipendenti;
- azzjonijiet ohra, fejn hekk ikun stipulat fir-Regolament Finanzjarju jew fir-Regoli ta' Implimentazzjoni.

Subtaqsima 2

Evalwazzjoni u selezzjoni tal-proposti u l-aġġudikazzjoni ta' għotjiet

Artikolu 14

Evalwazzjoni, selezzjoni u aġġudikazzjoni

1. Il-Kummissjoni għandha tevalwa l-proposti kollha pprezentati bi tweġiba għal sejha għal proposti abbażi tal-prinċipji għall-evalwazzjoni, u tal-kriterji ta' selezzjoni u ta' għoti.

Il-kriterji għandhom ikunu dawk ta' eċċellenza, impatt u implimentazzjoni. Fi hdan dan il-kwadru, il-programm ta' hidma ser jispeċifika l-kriterji ta' l-evalwazzjoni u s-selezzjoni u jista' jżid rekwiżiti addizzjonali, ponderazzjonijiet u limiti ohra, jew jistabbilixxi aktar dettalji dwar l-applikazzjoni tal-kriterji.

2. Proposta li tmur kontra l-prinċipji fundamentali ta' l-etika jew li ma tissodisfax il-kondizzjonijiet previsti fil-programm speċifiku, fil-programm ta' hidma jew fis-sejha għal proposti, m'għandhiex tintgħazel. Proposta bħal din tista' tiġi eskluża mill-proċeduri ta' evalwazzjoni, selezzjoni u aġġudikazzjoni fi kwalunkwe waqt.

3. Il-proposti għandhom ikunu gradati skond ir-riżultati ta' l-evalwazzjoni. Id-deċiżjonijiet ta' finanzjament għandhom isiru abbażi ta' din il-gradazzjoni.

Artikolu 15

Il-proċeduri għall-preżentazzjoni, evalwazzjoni, selezzjoni u aġġudikazzjoni

1. Fejn is-sejha għal proposti tispeċifika proċedura ta' evalwazzjoni f'zewġ stadji, huma biss dawk il-proposti li jkunu ssuperaw l-ewwel stadju, fuq il-baži ta' l-evalwazzjoni meta mqabbla ma'

sett limitat ta' kriterji, li għandhom jimxu 'l quddiem għal evalwazzjoni ulterjuri.

2. Fejn is-sejha għal proposti tispeċifika proċedura ta' preżentazzjoni f'zewġ stadji, huma biss dawk l-applikanti li l-proposti tagħhom jissuperaw l-evalwazzjoni għall-ewwel stadju li għandhom jintalbu jipprezentaw proposta kompleta fit-tieni stadju.

L-applikanti kollha għandhom jiġu informati malajr bir-riżultati ta' l-ewwel stadju ta' l-evalwazzjoni.

3. Il-Kummissjoni għandha tadotta u tippubblika regoli li jiddeterminaw il-proċedura għall-preżentazzjoni tal-proposti, kif ukoll il-proċeduri relatati ta' evalwazzjoni, selezzjoni u aġġudikazzjoni u tippubblika gwidi għall-applikanti li jinkludu linji gwida għall-evalwaturi. B'mod partikolari, hija għandha tistabbilixxi regoli dettaljati għall-proċedura f'zewġ stadji għall-preżentazzjoni (anke fir-rigward tal-kamp ta' applikazzjoni u n-natura tal-proposta fl-ewwel stadju kif ukoll ta' dawk tal-proposta kompleta fit-tieni stadju), u regoli għall-proċedura ta' evalwazzjoni f'zewġ partijiet.

Il-Kummissjoni għandha ttipprovdi l-informazzjoni u tistabbilixxi l-proċeduri għal rimedju għall-applikanti.

4. Il-Kummissjoni għandha tadotta u tippubblika r-regoli li jiżguraw li tiġi vverifikata b'konsistenza l-eżistenza ta' l-istatus ġuridiku tal-partecipanti f'azzjonijiet indiretti kif ukoll il-kapaċità finanzjarja tagħhom.

Il-Kummissjoni m'għandhiex iġġedded tali verifika sakemm isitwazzjoni tal-partecipant konċernat ma tkunx inbidlet.

Artikolu 16

Hatra ta' esperti indipendenti

1. Il-Kummissjoni għandha tahtar esperti indipendenti sabiex jassistu fl-evalwazzjonijiet tal-proposti.

Għall-azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, imsemmija fl-Artikolu 13, l-esperti indipendenti għandhom jinhatru biss jekk il-Kummissjoni tqis li dan ikun xieraq.

2. L-esperti indipendenti għandhom jintgħazlu fuq il-baži tal-hiliet u l-konoxxenza xierqa għall-hidmiet assenjati lilhom. Fil-kazijiet fejn esperti indipendenti jkollhom jitttrattaw informazzjoni klassifikata, għandu jinkiseb il-permess ta' sigurtà xieraq qabel il-hatra.

L-esperti indipendenti għandhom jiġu identifikati u magħzulin fuq il-baži ta' sejhiet għal applikazzjonijiet minn individwi u sejhiet indirizzati lil organizzazzjonijiet relevanti bħal aġenziji nazzjonali tar-riċerka, istituzzjonijiet jew intrapriži tar-riċerka bil-hsieb li jiġu stabbiliti listi ta' kandidati adatti.

Il-Kummissjoni tista', jekk tqis li jkun xieraq, tagħzel kwalunkwe individwu, bil-hiliet adatti, li ma jkunx f'dawk fil-listi.

Għandhom jittiehdu miżuri xierqa sabiex jiġi żgurat bilanċ raġonevoli bejn is-sessi meta jinhatru gruppi ta' esperti indipendenti.

3. Meta tahtar espert indipendenti, il-Kummissjoni għandha tiegħu l-passi kollha meħtieġa sabiex tiżgura li l-espert ma jiġix f'konflitt ta' interessi fir-rigward tal-materja li dwarha jkun meħtieġ li jagħti opinjoni.

4. Il-Kummissjoni għandha tadotta mudell ta' ittra ta' hatra, minn hawn 'il quddiem imsejha "l-ittra ta' hatra", li għandha tinkludi dikjarazzjoni li l-espert indipendenti ma jkollu l-ebda konflitt ta' interessi fiż-żmien tal-hatra u li huwa jintrabat li jinforma lill-Kummissjoni kemm-il darba jitfaċċa xi konflitt ta' interessi waqt l-ghoti ta' l-opinjoni tiegħu jew il-qadi ta' dmirijietu. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi ittra ta' hatra bejn il-Komunità u kull wiehied mill-esperti indipendenti.

5. Il-Kummissjoni għandha tippubblika darba fis-sena bi kwalunkwe mezz xieraq il-lista ta' l-esperti indipendenti li jkunu assistewha għall-Programm Kwadru u f'kull wiehied mill-programmi speċifiċi.

Subtaqsima 3

Implimentazzjoni u ftehim ta' ghotja

Artikolu 17

Ġenerali

1. Il-partecipanti għandhom jimplementaw l-azzjoni indiretta u għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa u raġonevoli kollha għal dik il-fini. Il-partecipanti fl-istess azzjoni indiretta għandhom jimplementaw konguntemment u separatament il-hidma lejn il-Komunità.

2. Il-Kummissjoni għandha tfassal, abbażi tal-mudell previst fl-Artikolu 18(8) u b'kont meħud tal-karatteristiċi ta' l-iskema konċernata ta' finanzjament, ftehim ta' ghotja bejn il-Komunità u l-partecipanti.

3. Il-partecipanti m'għandhom jagħmlu ebda impenji li jkunu inkompatibbli mal-ftehim ta' ghotja.

4. Fejn partecipant jonqos milli jikkonforma ma' l-obbligi rigward l-implimentazzjoni teknika ta' l-azzjoni indiretta, il-partecipanti l-oħrajn għandhom jikkonformaw mal-ftehim ta' ghotja mingħajr ebda kontribut Komunitarju komplementari sakemm il-Kummissjoni ma teżonerahomx espressament minn dak l-obbligu.

5. Jekk l-implimentazzjoni ta' azzjoni ssir impossibbli jew jekk il-partecipanti jonqsu milli jimplementawha, il-Kummissjoni għandha tiżgura t-terminazzjoni ta' l-azzjoni.

6. Il-partecipanti għandhom jiżguraw li l-Kummissjoni tiġi informata b'kull okkorrenza li tista' tolqot l-implimentazzjoni ta' l-azzjoni indiretta jew l-interessi tal-Komunità.

7. Fejn previst fil-ftehim ta' ghotja, il-partecipanti jistgħu jissubkuntrattaw ċerti elementi, tax-xogħol li jrid jitwettaq, lil partijiet terzi.

8. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi l-proċeduri ta' rimedju għall-partecipanti.

Artikolu 18

Dispożizzjonijiet ġenerali li għandhom jiddaħhlu fil-ftehim ta' ghotja

1. Il-ftehim ta' ghotja għandu jistabbilixxi d-drittijiet u l-obbligi tal-partecipanti fil-konfront tal-Komunità, konformement mad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom, ma' dan ir-Regolament, mar-Regolament Finanzjarju, u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni, u konformement mal-prinċipji ġenerali tal-liġi Komunitarja.

Il-ftehim għandu jstabbilixxi wkoll, konformement ma' l-istess kondizzjonijiet, id-drittijiet u l-obbligi ta' entajiet ġuridiċi li jsiru partecipanti meta l-azzjoni indiretta tkun għaddejja.

2. Fejn ikun xieraq, il-ftehim ta' ghotja għandu jstipula liema parti mill-kontribut finanzjarju Komunitarju għandha tkun ibbażata fuq ir-rimborz ta' l-ispejjeż eliġibbli, u liema parti għandha tkun ibbażata fuq rati fissi (inkluża skala ta' spejjeż ta' kull unità) jew fuq somma mogħtija f'daqqa.

3. Il-ftehim ta' ghotja għandu jstipula liema tibdiliet fil-kompożizzjoni tal-konsorzju jkunu jeħtieġu l-pubblikazzjoni minn qabel ta' sejha kompetittiva.

4. Il-ftehim ta' ghotja għandu jkun jeħtieġ il-prezentazzjoni lill-Kummissjoni ta' rapporti perjodiċi dwar il-progress fir-rigward ta' l-implimentazzjoni ta' l-azzjoni indiretta konċernata.

5. Fejn ikun xieraq, il-ftehim ta' ghotja jista' jstipula li l-Kummissjoni għandha tiġi mgharrfa bil-quddiem b'kull intenzjoni ta' trasferiment tad-dritt ta' proprjetà tat-tagħrif miksub lil parti terza.

6. Fejn il-ftehim ta' ghotja jeżiġi li l-partecipanti jwettqu attivitajiet li jibbenefikaw partijiet terzi, il-partecipanti għandhom jirriklamaw dan b'mod wiesa' u jidentifikaw, jevalwaw u jagħzlu l-partijiet terzi b'mod trasparenti, ġust u imparzjali. F'każ li hekk ikun stipulat fil-programm ta' hidma, il-ftehim ta' ghotja għandu jstabbilixxi l-kriterji għas-selezzjoni tat-tali partijiet terzi. Il-Kummissjoni tirriżerva d-dritt li togġezzjona għas-selezzjoni tal-partijiet terzi.

7. Il-Kummissjoni għandha, f'koperazzjoni mill-qrib ma' l-Istati Membri, tistabbilixxi mudell ta' ftehim ta' ghotja konformement ma' dan ir-Regolament. Jekk ikun hemm hteġa ta' modifika sinifikattiva tal-mudell ta' ftehim ta' ghotja, il-Kummissjoni għandha, f'koperazzjoni mill-qrib ma' l-Istati Membri, tirrivedih kif xieraq.

8. Il-mudell ta' ftehim ta' ghotja għandu jirrifletti l-prinċipji ġenerali stabbiliti fil-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u fil-Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi. Dan għandu jindirizza, kif jixraq, is-sinerġiji ma' l-edukazzjoni fil-livelli kollha; id-disponibbiltà u l-kapaċità li jitrawwem djalogu u dibattitu dwar kwistjonijiet xjentifiċi u riżultati tar-riċerka fost pubbliku wiesa' lil hinn mill-komunità riċerkatriċi; l-attivitajiet li jżidu l-partecipazzjoni u l-irwol tan-nisa fir-riċerka; u l-attivitajiet li jindirizzaw l-aspetti soċjo-ekonomiċi tar-riċerka.

9. Il-mudell ta' ftehim ta' ghotja ghandu jipprevedi monitoraġġ u kontroll finanzjarju mill-Kummissjoni jew minn kwalunkwe rappreżentant awtorizzat minnha, u mill-Qorti ta' l-Awdituri.

10. Il-ftehim ta' ghotja jista' jistabbilixxi limiti ta' żmien għal parteċipanti sabiex jagħtu n-notifiki varji msemmijin f'dan ir-Regolament

Artikolu 19

Dispożizzjonijiet dwar id-drittijiet ta' aċċess, użu u disseminazzjoni

1. Il-ftehim ta' ghotja ghandu jistabbilixxi d-drittijiet u l-obbligi rispettivi tal-partiċipanti fir-rigward tad-drittijiet ta' aċċess, ta' l-użu u tad-disseminazzjoni, safejn daww id-drittijiet u l-obbligi ma jkunux ġew stabbiliti f'dan ir-Regolament.

Għal daww il-finijiet, dan għandu jkun jehtieg il-preżentazzjoni lill-Kummissjoni ta' pjan għall-użu u għad-disseminazzjoni tat-tagħrif miksub.

2. Il-ftehim ta' ghotja jista' jispeċifika l-kondizzjonijiet li taħthom il-partiċipanti jistgħu joġġezzjonaw għal xi awditjar teknoloġiku u għad-disseminazzjoni tat-tagħrif miksub li jkun qed isir minn ċerti rappreżentanti awtorizzati tal-Kummissjoni dwar l-użu.

Artikolu 20

Dispożizzjonijiet dwar it-terminazzjoni

Il-ftehim ta' ghotja ghandu jispeċifika r-raġunijiet għat-terminazzjoni tiegħu, kompletament jew parzjalment, b'mod partikolari minhabba nuqqas ta' konformità ma' dan ir-Regolament, inadempjenza jew ksar kuntrattwali, kif ukoll il-konsegwenzi għall-partiċipanti ta' xi inadempjenza min-naha ta' partiċipant iehor.

Artikolu 21

Dispożizzjonijiet speċifiċi

1. Fil-każ ta' azzjonijiet indiretti għall-appoġġ ta' infrastrutturi eżistenti ta' riċerka u, fejn applikabbli, ta' infrastrutturi godda ta' riċerka, il-ftehim ta' ghotja jista' jstipula dispożizzjonijiet speċifiċi rigward il-konfidenzjalità, il-pubbliċità u d-drittijiet ta' aċċess u l-impenji li jstgħu jolqtu l-utenti ta' l-infrastruttura.

2. Fil-każ ta' azzjonijiet indiretti għall-appoġġ tat-taħriġ u ta' l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi, il-ftehim ta' ghotja jista' jstipula dispożizzjonijiet speċifiċi rigward il-konfidenzjalità, id-drittijiet ta' aċċess u l-impenji relatati mar-riċerkaturi li jibbenefikaw mill-azzjoni.

3. Sabiex jiġu salvagwardati l-interessi ta' difiża ta' l-Istati Membri fis-sens ta' l-Artikolu 24 tat-Trattat, il-ftehim ta' ghotja jista' jistabbilixxi, fejn ikun il-każ, dispożizzjonijiet speċifiċi dwar il-konfidenzjalità, il-klassifikazzjoni ta' l-informazzjoni, id-drittijiet ta' aċċess, it-trasferiment tad-dritt ta' proprjetà tat-tagħrif miksub u l-użu tiegħu.

Artikolu 22

Firma u ađeżjoni

Il-ftehim ta' ghotja ghandu jidhol fis-sehh ma' l-iffirmar mill-koordinatur u mill-Kummissjoni.

Għandu japplika għal kull partiċipant li jkun formalment aderixxa miegħu.

Subsezzjoni 4

Konsorzji

Artikolu 23

Ftehim ta' konsorzji

1. Hlief fejn previst mod iehor fis-sejha għal proposti, il-partiċipanti kollha f'azzjoni indiretta għandhom jikkonkludu ftehim, minn hawn 'il quddiem imsejjah "il-ftehim ta' konsorzju", sabiex jirregola, *inter alia*, dawn li ġejjin:

- (a) l-organizzazzjoni interna tal-konsorzju;
- (b) id-distribuzzjoni tal-kontribut finanzjarju Komunitarju;
- (c) regoli dwar id-disseminazzjoni, l-użu u d-drittijiet ta' aċċess, addizzjonali għal daww li jinsabu fil-Kapitolu III u għad-dispożizzjonijiet fil-ftehim ta' ghotja;
- (d) ir-risoluzzjoni ta' dispuți interni inklużi każijiet ta' abbuż tal-poter;
- (e) arrangamenti ta' responsabbiltà, indennizz u konfidenzjalità bejn il-partiċipanti.

2. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u tippubblika linji gwida dwar il-kwistjonijiet ewlenin li jstgħu jiġu indirizzati minn partiċipanti fil-ftehim ta' konsorzju tagħhom.

Artikolu 24

Il-koordinatur

1. L-entitajiet ġuridiċi kollha li jixtiequ jippartiċipaw f'azzjoni indiretta għandhom jaħtru wiehed minn fosthom sabiex jaġixxi bħala koordinatur sabiex iwettaq il-kompiti li ġejjin konformement ma' dan ir-Regolament, mar-Regolament Finanzjarju, mar-Regoli ta' Implimentazzjoni, u mal-ftehim ta' ghotja:

- (a) jimmonitorja l-konformità mill-partiċipanti fl-azzjoni indiretta ma' l-obbligi tagħhom;
- (b) jivverifika jekk l-entitajiet ġuridiċi identifikati fil-ftehim ta' l-ghotja lestewx il-formalitajiet mehtieġa għal-ađeżjoni mal-ftehim ta' l-ghotja;
- (c) jirċievi l-kontribut finanzjarju Komunitarju u jqassmu skond il-ftehim tal-konsorzju u l-ftehim ta' ghotja;

- (d) iżomm ir-registri u l-kontijiet finanzjarji relevanti għall-kontribut finanzjarju Komunitarju u jinforma lill-Kummissjoni dwar id-distribuzzjoni tiegħu konformement mal-punt (b) ta' l-Artikolu 23(1) u ma' l-Artikolu 35;
- (e) ikun intermedjarju għal komunikazzjoni effiċjenti u korretta bejn il-partecipanti u jirrapporta regolarment lill-partecipanti u lill-Kummissjoni dwar il-progress tal-proġett.

2. Il-koordinatur għandu jkun identifikat fil-ftehim ta' għotja.

Il-ħatra ta' koordinatur ġdid għandha tehtieg l-approvazzjoni bil-miktub tal-Kummissjoni.

Artikolu 25

Tibdiliet fil-konsorzju

1. Il-partecipanti f'azzjoni indiretta jistgħu jaqblu li jżidu partecipant ġdid jew li jneħħu partecipant eżistenti skond id-dispożizzjonijiet rispettivi fil-ftehim ta' konsorzju.
2. Kwalunkwe entità ġuridika li tissieheb f'azzjoni lit kun għaddeja għandha tidhol formalment fil-ftehim ta' għotja.
3. F'kazijiet speċifiċi, fejn ikun previst fil-ftehim ta' għotja, il-konsorzju għandu jipubblika sejha kompetittiva u jirriklamaha b'mod wiesa' bl-użu ta' appoġġ speċifiku ta' informazzjoni, partikolarment fis-siti ta' l-Internet dwar is-Seba' Programm Kwadru, fl-istampa u fuljetti speċjalizzati, u fil-punti nazzjonali ta' kuntatt stabbiliti għall-informazzjoni u appoġġ mill-Istati Membri u mill-pajjiżi assoċjati.

Il-konsorzju għandu jivvaluta l-offerti fid-dawl tal-kriterji li jkunu rregolaw l-azzjoni inizjali u bl-assistenza ta' esperti indipendenti mahturin mill-konsorzju, konformement mal-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 14, u fl-Artikolu 16, rispettivament.

4. Il-konsorzju għandu jinnotifika b'kull bidla proposta li ssir fil-kompożizzjoni tiegħu lill-Kummissjoni, li tista' toġġezzjona fi żmien 45 jum min-notifika.

It-tibdiliet fil-kompożizzjoni tal-konsorzju marbutin ma' posti għal tibdiliet oħrajn fil-ftehim ta' għotja li mhumiex relatati direttament mal-bidla fil-kompożizzjoni għandhom ikunu sugġetti għall-approvazzjoni bil-miktub tal-Kummissjoni.

Subtaqsima 5

Monitoraġġ u evalwazzjoni ta' programmi u azzjonijiet indiretti u komunikazzjoni ta' informazzjoni

Artikolu 26

Monitoraġġ u evalwazzjoni

1. Il-Kummissjoni għandha timmonitorja l-implimentazzjoni ta' azzjonijiet indiretti abbażi ta' rapporti perjodiċi ta' progress preżentati skond l-Artikolu 18(4).

B'mod partikolari, il-Kummissjoni għandha timmonitorja l-implimentazzjoni tal-pjan għall-użu u d-disseminazzjoni tat-tagħrif miksub, preżentat skond it-tieni subparagrafu ta' l-Artikolu 19(1).

Għal dawk il-finijiet, il-Kummissjoni tista' tkun assistita minn esperti indipendenti mahtura skond l-Artikolu 16.

2. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u iżomm sistema informattiva li tippermetti li dan il-monitoraġġ isir b'mod effiċjenti u koerenti tul is-Seba' Programm Kwadru kollu.

Sugġett għall-Artikolu 3, il-Kummissjoni għandha tippubblika bi kwalunkwe mezz adegwat informazzjoni dwar il-proġetti ffinanzjati.

3. Il-monitoraġġ u l-evalwazzjoni msemmijin fl-Artikolu 6 tad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom għandhom jinkludu aspetti relatati ma' l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament u għandhom jindirizzaw l-impatt baġitarju tal-bidliet fir-reġim tal-kalkolu ta' l-ispejjeż meta mqabbel mas-Sitt Programm Kwadru u l-effetti tiegħu fuq il-piż amministrattiv għall-partecipanti.

4. Il-Kummissjoni għandha tahtar, skond l-Artikolu 16, esperti indipendenti sabiex jassistuha fl-evalwazzjonijiet mehtieġa taht is-Seba' Programm Kwadru u l-programm speċifiku tiegħu, u, skond kif jitqies mehtieġ, għall-evalwazzjoni ta' Programmi Kwadru preċedenti.

5. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tista' tistabbilixxi gruppi ta' esperti indipendenti mahtura skond l-Artikolu 16, sabiex jagħtu parir dwar it-tfassil u l-implimentazzjoni tal-politika Komunitarja dwar ir-riċerka.

Artikolu 27

L-informazzjoni li għandha ssir disponibbli

1. B'kont debitament mehud ta' l-Artikolu 3, il-Kummissjoni għandha, wara talba, tagħmel disponibbli lil kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż assoċjat kwalunkwe informazzjoni utli fil-pussess tagħha dwar tagħrif miksub generat minn hidma mwettqa fil-kuntest ta' azzjoni indiretta, sakemm jiġu sodisfatti l-kondizzjonijiet li ġejjin:

- (a) l-informazzjoni konċernata tkun relevanti għall-politika pubblika;
- (b) il-partecipanti ma jkunux taw raġunijiet sodi u suffiċjenti sabiex ma tingħatax l-informazzjoni konċernata.

2. Taht l-ebda ċirkostanzi m'għandu l-għoti ta' l-informazzjoni skond il-paragrafu 1 jitqies li jkun qed jittrasferixxi lir-riċipjent xi drittijiet jew obbligi tal-Kummissjoni jew tal-partecipanti.

Madanakollu, ir-riċipjent għandu jittratta kull informazzjoni bħal din bħala konfidenzjali sakemm ma ssirx pubblika jew ma ssirx disponibbli pubblikament mill-partecipanti, jew sakemm ma tkunx giet komunikata lill-Kummissjoni mingħajr restrizzjonijiet ta' konfidenzjalità.

SEZZJONI 3

Artikolu 30

Il-kontribut finanzjarju komunitarju**Rimborż ta' l-ispejjeż eliġibbli**

Subsezzjoni 1

Eliġibbiltà għall-finanzjament u forom ta' għotjiet

Artikolu 28

Eliġibbiltà għall-finanzjament

1. L-entitajiet ġuridiċi, li ġejjin, li jippartecipaw f'azzjoni indiretta, jistgħu jirċievu kontribut finanzjarju Komunitarju:

(a) kwalunkwe entità ġuridika stabbilita fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat, jew istitwita taht il-liġi Komunitarja,

(b) kwalunkwe organizzazzjoni internazzjonali b'interessi Ewropej.

2. Fil-każ ta' organizzazzjoni internazzjonali partecipanti, diversa minn organizzazzjoni internazzjonali b'interessi Ewropej, jew entità ġuridika stabbilita f'pajjiż terz diversa minn pajjiż assoċjat, jista' jinghata kontribut finanzjarju Komunitarju sakemm tiġi sodisfatta mill-inqas waħda mill-kondizzjonijiet li ġejjin:

(a) ikun hemm provvediment għal dak il-għan fil-programmi speċifiċi jew fil-programm ta' hidma relevanti,

(b) tkun essenzjali għat-tweqqif ta' l-azzjoni indiretta,

(c) ikun hemm provvediment għal tali finanzjament fi ftehim bilaterali dwar ix-xjenza u t-teknoloġija jew kwalunkwe ftehim iehor bejn il-Komunità u l-pajjiż li fih l-entità ġuridika tkun stabbilita.

Artikolu 29

Forum ta' għotjiet

Il-kontribut finanzjarju Komunitarju għal għotjiet identifikati fil-parti a) ta' l-Anness II mad-Deċiżjoni Nru 2006/970/Euratom għandu jkun ibbażat fuq ir-rimborż, shih jew parzjali, ta' l-ispejjeż eliġibbli.

Madanakollu, il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jiehu l-forma ta' finanzjament b'rata fissa, inkluż finanzjament permezz ta' skala ta' spejjeż unitarji, jew somma f'daqqa, jew jista' jikkombina flimkien ir-rimborż ta' l-ispejjeż eliġibbli ma' rati fissi u somom f'daqqa. Il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jiehu wkoll il-forma ta' boroż ta' studju jew premijiet.

Il-programmi ta' hidma u s-sejhiet għal proposti għandhom jispeċifikaw il-forom ta' għotjiet li għandhom jintużaw fl-azzjonijiet konċernati.

1. L-azzjonijiet indiretti ffinanzjati b'għotjiet għandhom ikunu ko-finanzjati mill-partecipanti.

Sabiex isir rimborż ta' l-ispejjeż eliġibbli, il-kontribut finanzjarju tal-Komunità m'għandux iwassal għal profitt.

2. Ir-riċevuti għandhom jiġu kkunsidrati għall-hlas ta' l-għotja fi tmim l-implimentazzjoni ta' l-azzjoni.

3. Biex ikunu kkunsidrati bhala eliġibbli, l-ispejjeż li jsiru għall-implimentazzjoni ta' azzjoni indiretta għandhom jissodisfaw il-kondizzjonijiet li ġejjin:

(a) għandhom ikunu attwali;

(b) għandhom ikunu saru tul il-perjodu ta' l-azzjoni, bl-eċċezzjoni tar-rapporti finali fejn ikun sar provvediment għal dan fil-ftehim ta' għotja;

(c) għandhom ikunu ġew determinati skond il-prinċipji u l-prassi normali ta' kontabbiltà u amministrazzjoni tal-partecipant u użati għall-iskop waħdieni li jintlaħqu l-għanijiet ta' l-azzjoni indiretta u r-riżultati mistennija minnha, b'mod konsistenti mal-prinċipji ta' l-ekonomija, l-effiċjenza u l-effikaċja;

(d) għandhom ikunu mdahhla fil-kontijiet tal-partecipant u mhallsa u, fil-każ ta' xi kontribut minn partijiet terzi, għandhom ikunu mdahhla fil-kontijiet tal-partijiet terzi;

(e) għandhom ikunu hielsa minn spejjeż mhux eliġibbli, b'mod partikolari taxxi indiretti identifikabbli inkluża t-taxxa fuq il-valur miżjud, dazji, imghaxijiet dovuti, provvedimenti dwar il-possibbiltà ta' telf jew nefqiet futuri, telf fuq il-kambju, spejjeż relatati mad-dhul mill-kapital, spejjeż dikjarati jew li jkunu saru, jew rimborżati fir-rigward ta' proġett iehor tal-Komunità, dejn jew spejjeż relatati ma' dejn, infiq żejjed jew bl-addoċċ, u kull spiza oħra li ma tissodisfax il-kondizzjonijiet stabbiliti fil-punti (a) sa (d).

Għall-finijiet tal-punt (a), għall-persunal jistgħu jintużaw l-ispejjeż medji jekk dawn ikunu konsistenti mal-prinċipji ta' amministrazzjoni u l-prassi tal-kontabbiltà tal-partecipant u ma jvarjawx b'mod sinifikattiv mill-ispejjeż attwali.

4. Filwaqt li l-kontribut finanzjarju Komunitarju għandu jiġi kkalkulat b'referenza għall-ispiza ta' l-azzjoni indiretta globali, ir-rimborż għandu jkun ibbażat fuq l-ispejjeż rapportati ta' kull partecipant.

Artikolu 31

Spejjeż eliġibbli diretti u spejjeż eliġibbli indiretti

1. L-ispejjeż eliġibbli għandhom jikkonsistu fi spejjeż li jistgħu jiġu attribwiti direttament lill-azzjoni, minn hawn 'il quddiem imsejha "spejjeż eliġibbli diretti" u, fejn japplikaw, fi spejjeż li ma

jistgħux jiġu attribwiti direttament lill-azzjoni, iżda li jkun saru b'rabta diretta ma' l-ispejjeż eliġibbli diretti attribwiti lill-azzjoni, minn hawn "il quddiem imsejha "spejjeż eliġibbli indiretti".

2. Ir-rimborz ta' spejjeż tal-partecipanti għandu jkun ibbażat fuq l-ispejjeż diretti u indiretti eliġibbli tagħhom.

Konformement mal-punt (ċ) ta' l-Artikolu 30(3), partecipant jista' juża metodu ssimplifikat ta' kalkolu ta' l-ispejjeż eliġibbli indiretti tiegħu fil-livell ta' l-entità ġuridika tiegħu jekk dan ikun skond il-prinċipju u l-prassi abitwali fiż-żamma tal-kontijiet tiegħu. Il-prinċipji li għandhom jiġu segwiti f'dan ir-rigward għandhom jiġu stabbiliti fil-mudell tal-ftehim ta' għotja.

3. Il-ftehim ta' għotja jista' jipprevedi li r-rimborz ta' spejjeż eliġibbli indiretti għandu jkun limitat għal persentaġġ massimu ta' l-ispejjeż eliġibbli diretti, esklużi l-ispejjeż eliġibbli diretti għas-sottokuntratti, b'mod partikolari fil-każ ta' l-azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, u, fejn xieraq, l-azzjonijiet ta' tahrig u żvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi.

4. B'deroga mill-paragrafu 2, sabiex jiġu koperti l-ispejjeż eliġibbli diretti, partecipant jista' jagħżel li jiehu rata fissa għat-total ta' l-ispejjeż eliġibbli diretti tiegħu, esklużi l-ispejjeż eliġibbli diretti tiegħu għas-subkuntrattar jew għar-rimborz ta' l-ispejjeż ta' partijiet terzi.

Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi rati fissi adegwati bbażati fuq approssimazzjoni stretta ta' l-ispejjeż diretti reali konċernati, skond ir-Regolament Finanzjarju u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

5. Korpi pubbliċi li ma joperawx għal skopijiet ta' qligħ, stabbilimenti ta' l-edukazzjoni sekondarja u ta' edukazzjoni superjuri, organizzazzjonijiet ta' riċerka u SMEs li ma jistgħux jidentifikaw b'ċertezza l-ispejjeż indiretti reali tagħhom għall-azzjoni konċernata, meta jippartecipaw fi skemi ta' finanzjament li jinkludu riċerka u żvilupp teknoloġiku u attivitajiet dimostrattivi, kif imsemmi fl-Artikolu 32, jistgħu jagħżlu rata fissa ta' 60 % ta' l-ispejjeż eliġibbli indiretti totali għal għotjiet agġudikati taht sejhiet għal proposti li jagħlqu qabel l-1 ta' Jannar 2010.

Bil-hsieb li tiġi ffaċilitata tranzizzjoni għall-applikazzjoni shiha tal-prinċipju generali stabbilit fil-paragrafu 2, il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi, għal għotjiet agġudikati taht is-sejhiet li jagħlqu wara l-31 ta' Diċembru 2009, livell xieraq ta' rata fissa li għandu jkun approssimazzjoni ta' l-ispejjeż indiretti reali konċernati iżda mhux ta' inqas minn 40 %. Dan ikun ibbażat fuq evalwazzjoni tal-partecipazzjoni ta' korpi pubbliċi li ma joperawx għal skopijiet ta' qligħ, istituzzjonijiet ta' edukazzjoni sekondarja u ta' edukazzjoni superjuri, organizzazzjonijiet ta' riċerka u SMEs li ma jistgħux jidentifikaw b'ċertezza l-ispejjeż indiretti reali tagħhom għall-azzjoni konċernata.

6. Ir-rati fissi kollha għandhom jiġu stabbiliti fil-mudell ta' ftehim ta' għotja.

Artikolu 32

L-oghla limiti ta' finanzjament

1. Għal attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku, il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jilhaq massimu ta' 50 % ta' l-ispejjeż totali eliġibbli.

Madanakollu, fil-każ ta' korpi pubbliċi li ma joperawx għal skopijiet ta' qligħ, istituzzjonijiet ta' edukazzjoni sekondarja u ta' edukazzjoni superjuri, organizzazzjonijiet ta' riċerka u SMEs, dan jista' jilhaq massimu ta' 75 % ta' l-ispejjeż totali eliġibbli.

2. Għal attivitajiet dimostrattivi, il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jilhaq massimu ta' 50 % ta' l-ispejjeż totali eliġibbli.

3. Għal attivitajiet appoġġati minn azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, u azzjonijiet ta' tahrig u żvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi, il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jilhaq massimu ta' 100 % ta' l-ispejjeż totali eliġibbli.

4. Għal attivitajiet ta' ġestjoni inkluzi ċertifikati dwar ir-rendikonti finanzjarji, u attivitajiet oħrajn mhux koperti mill-paragrafi 1, 2 u 3, il-kontribut finanzjarju Komunitarju jista' jilhaq massimu ta' 100 % ta' l-ispejjeż totali eliġibbli.

L-attivitajiet l-oħrajn imsemmija fl-ewwel subparagrafu jinkludu, *inter alia*, tahrig fazzjonijiet li ma jaqgħux fl-iskema ta' finanzjament għal tahrig u żvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi, għall-koordinazzjoni, għan-netwerking, u għad-disseminazzjoni.

5. Għall-finijiet tal-paragrafi 1 sa 4, għandu jittiehed kont ta' l-ispejjeż eliġibbli u tar-riċevuti sabiex jiġi determinat il-kontribut finanzjarju Komunitarju.

6. Il-paragrafi 1 sa 5 għandhom japplikaw, skond kif ikun xieraq, fil-każ ta' azzjonijiet indiretti fejn jintuza finanzjament b'rata fissa jew finanzjament permezz ta' somma f'daqqa għall-azzjoni indiretta kollha.

Artikolu 33

Rappurtaġġ u awditjar ta' spejjeż eliġibbli

1. Għandhom jiġu preżentati rapporti perjoċi lill-Kummissjoni dwar l-ispejjeż eliġibbli, dwar l-interessi finanzjarji generati minn pre-finanzjament, u dwar ir-riċevuti relatati ma' l-azzjoni indiretta konċernata u, fejn ikun xieraq, ċertifikat dwar ir-rendikonti finanzjarji, konformement mar-Regolament Finanzjarju u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni.

L-eżistenza ta' kofinanzjament fir-rigward ta' l-azzjoni konċernata għandha tiġi rappurtata u, fejn ikun xieraq, ċertifikata fi tmiem l-azzjoni.

2. Minkejja r-Regolament Finanzjarju u r-Regoli ta' Implimentazzjoni, ċertifikat dwar ir-rendikonti finanzjarji għandu jkun obbligatorju biss kull meta l-ammont kumulattiv ta' hlasijiet interim u hlasijiet ta' bilanċ li jsiru lil parteċipant ikun ugwali għal EUR 375 000 jew iżjed għal azzjoni indiretta.

Madankollu, għal azzjonijiet indiretti li jdumu sentejn jew anqas, għandu jintalab mill-parteċipant mhux aktar minn ċertifikat wiehed dwar ir-rendikonti finanzjarji, fl-ahħar tal-proġett.

Iċ-ċertifikati dwar ir-rendikonti finanzjarji ma għandhomx ikunu meħtieġa għal azzjonijiet indiretti interament rimborżati permezz ta' somom f'daqqa jew ta' rati fissi.

3. Fil-każ ta' korpi pubbliċi, organizzazzjonijiet tar-riċerka, u istituzzjonijiet ta' l-edukazzjoni sekondarja u ta' edukazzjoni superjuri, ċertifikat dwar ir-rendikonti finanzjarji kif meħtieġ skond il-paragrafu 1 jista' jsir minn uffiċjal pubbliku kompetenti.

Artikolu 34

Netwerks ta' Eċċellenza

1. Il-programm ta' hidma għandu jipprovdi għall-forom ta' għotjiet li għandhom jintużaw għan-Netwerks ta' Eċċellenza.

2. Fejn il-kontribut finanzjarju Komunitarju għal Netwerks ta' Eċċellenza jiehu l-forma ta' somma f'daqqa, għandu jiġi kkalkulat skond in-numru ta' riċerkaturi li jridu jiġu integrati fin-Netwerk ta' Eċċellenza u ż-żmien li tiegħu l-azzjoni. Il-valur ta' l-unità għal somom f'daqqa imhallsin għandu jkun ta' EUR 23 500 kull sena u għal kull riċerkatur.

Dan l-ammont għandu jiġi aġġustat mill-Kummissjoni konformement mar-Regolament Finanzjarju u r-Regoli ta' Implimentazzjoni.

3. Il-programm ta' hidma għandu jstabbilixxi n-numru massimu ta' parteċipanti u, fejn ikun xieraq, in-numru massimu tar-riċerkaturi li jista' jintuża bhala bażi tal-kalkolu tas-somma f'daqqa massima. Madankollu, parteċipanti aktar u 'l fuq mill-maxima sabiex jiġi stabbilit il-kontribut finanzjarju jstgħu jiehdu sehem skond kif ikun xieraq.

4. Il-hlas għandu jsir permezz ta' hlasijiet perjodiċi.

Dawk il-hlasijiet perjodiċi għandhom isiru skond il-valutazzjoni tal-progress fl-implimentazzjoni tal-Programm Kongunt ta' l-Attivitajiet permezz tal-kejl ta' l-integrazzjoni tar-riżorsi u l-kapaċitajiet tar-riċerka msejjes fuq indikaturi tal-prestazzjoni, negozjati mal-konsorzju u speċifikati fil-ftehim ta' għotja.

Subtaqsima 2

Hlas, distribuzzjoni, irkupru u garanziji

Artikolu 35

Hlas u distribuzzjoni

1. Il-kontribut finanzjarju Komunitarju għandu jithallas lill-parteċipanti permezz tal-koordinatur mingħajr dewmien żejjed.

2. Il-koordinatur għandu jzomm rekords li jippermettu li jkun determinat f'kull hin x'porzjon tal-fondi tal-Komunità jkun tqassam lil kull parteċipant.

Il-koordinatur għandu jgħaddi din l-informazzjoni lill-Kummissjoni meta jintalab jagħmel dan.

Artikolu 36

Irkupru

Il-Kummissjoni tista' tadotta deċiżjoni ta' rkupru konformement mar-Regolament Finanzjarju.

Artikolu 37

Mekkanizmu sabiex jiġi evitat ir-riskju

1. Ir-responsabbiltà finanzjarja ta' kull parteċipant għandha tiġi limitata għad-dejn tiegħu stess, sugġett għall-paragrafi 2 sa 5.

2. Sabiex jiġi ġestit ir-riskju assoċjat man-nuqqas ta' rkupru ta' somom dovuti lill-Komunità, il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u topera "Fond ta' garanzija għall-parteċipanti" (minn hawn 'l quddiem "il-Fond") skond l-Anness.

L-interessi finanzjarji ġġenerati mill-Fond għandhom jiżdiedu mal-Fond u għandhom iservu esklussivament għall-finijiet stipulati fil-punt 3 ta' l-Anness, mingħajr preġudizzju għall-punt 4 tiegħu.

3. Il-kontribut lill-Fond minn parteċipant ta' azzjoni indiretta li jiehu l-forma ta' għotja m'għandux jaqbeż il-5 % tal-kontribut finanzjarju Komunitarju dovut lill-parteċipant. Fl-ahħar ta' l-azzjoni l-ammont kontribwit lill-Fond għandu jingħata lura lill-parteċipant, permezz tal-koordinatur, sugġett għall-paragrafu 4.

4. Jekk l-interessi generati mill-Fond ikunu insuffiċjenti sabiex ikopru s-somom dovuti lill-Komunità, il-Kummissjoni tista' tnaqqas mill-ammont li għandu jingħata lura lil parteċipant ammont massimu ta' wiehed fil-mija tal-kontribut finanzjarju Komunitarju lilu.

5. It-tnaqqis imsemmi fil-paragrafu 4 m'għandux japplika għal korpi pubbliċi, entitajiet ġuridiċi li l-parteċipazzjoni tagħhom fl-azzjoni indiretta hija ggarantita minn Stat Membru jew pajjiż assoċjat, u istituzzjonijiet ta' l-edukazzjoni sekondarja u ta' edukazzjoni superjuri.

6. Il-Kummissjoni għandha tivverifika biss *ex-ante* l-kapaċità finanzjarja tal-koordinaturi, u tal-parteċipanti diversi minn dawk imsemmin fil-paragrafu 5 li japplikaw għal kontribut finanzjarju Komunitarju f'azzjoni indiretta 'l fuq minn EUR 500 000, sakemm ma jkunx hemm ċirkostanzi eċċezzjonali meta, fuq il-baży ta' informazzjoni diġà disponibbli, ikun hemm raġunijiet ġustifikati sabiex tiġi ddebitata l-kapaċità finanzjarja ta' dawn il-parteċipanti.

7. Il-Fond għandu jiġi kkunsidrat bhala garanzija suffiċjenti taht ir-Regolament Finanzjarju. L-ebda garanzija jew sigurtà addizzjonali ma għandha jintalab mill-parteċipanti jew tiġi imposta fuqhom.

KAPITOLU III

DISSEMINAZZJONI U UŻU, U DRITTJIET GĦAL AĊĊESS

TAQSIMA 1

Tagħrif miksub

Artikolu 38

Regoli speċifiċi għar-riċerka fl-enerġija mill-fużjoni

Ir-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu japplikaw mingħajr preġudizzju għar-regoli speċifiċi għall-attivitàjiet taht il-qasam tematiku "Riċerka fl-enerġija mill-fużjoni" stabbiliti fil-Kapitolu IV ta' dan ir-Regolament.

Subtaqsima 1

Id-dritt ta' proprjetà

Artikolu 39

Id-dritt ta' proprjetà ta' tagħrif miksub

1. It-tagħrif miksub generat mill-hidma mwettqa taht azzjonijiet indiretti diversi minn daww imsemmijin fil-paragrafu 3 għandu jkun il-proprjetà tal-partecipant li jwettaq il-hidma li tiġġenera dak it-tagħrif miksub.

2. Jekk impjegati jew persunal ieħor li jahdem għal partecipant ikunu intitolati għal drittijiet fuq tagħrif miksub, il-partecipant għandu jiżgura li jkun possibbli li daww id-drittijiet jiġu eżerċitati b'mod kompatibbli ma' l-obbligazzjonijiet tiegħu taht il-ftehim ta' għotja.

3. It-tagħrif miksub għandu jkun il-proprjetà tal-Komunità fil-kazijiet li ġejjin:

- (a) azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ li jikkonsistu fl-akkwist ta' oġġetti jew servizzi suġġetti għar-regoli dwar l-akkwist pubbliku stipulati fir-Regolament Finanzjarju;
- (b) azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ relatati ma' esperti indipendenti.

Artikolu 40

Drittijiet kongunti ta' proprjetà ta' tagħrif miksub

1. Fejn numru ta' partecipanti jkunu wettqu hidma kongunta li tiġġenera tagħrif miksub u fejn is-sehem rispettiv tagħhom tal-hidma ma jkunx jista' jiġi aċċertat, huma għandhom ikunu ko-proprjetarji tat-tali tagħrif miksub.

Huma għandhom jistabbilixxu ftehim dwar l-allokkazzjoni u t-termini ta' eżerċizzju ta' dak id-dritt ta' ko-proprjetà skond it-termini tal-ftehim ta' għotja.

2. Fejn ma jkunx għad gie konkluz ftehim ta' ko-proprjetà, kull wieħed mis-sidien kongunti għandu jkun intitolat li jagħti liċenzja mhux esklussiva lil partijiet terzi, mingħajr ebda dritt ta' subliċenzjar, suġġett għall-kondizzjonijiet li ġejjin:

- (a) għandu jingħata avviz bil-quddiem lis-sidien kongunti l-oħra;
- (b) għandu jingħata kumpens ġust u raġonevoli lis-sidien kongunti l-oħra.

3. Fuq talba, il-Kummissjoni għandha tagħti gwida dwar aspetti possibbli li jkollhom jiġu inklużi fil-ftehim ta' ko-proprjetà.

Artikolu 41

Trasferiment ta' tagħrif miksub

1. Il-proprjetarju tat-tagħrif miksub jista' jittrasferixxi lil kwalunkwe entità ġuridika, suġġett għall-paragrafi 2 sa 5 u l-Artikolu 42.

2. Fejn partecipant jittrasferixxi d-dritt ta' proprjetà tat-tagħrif miksub, huwa għandu jgħaddi l-obbligi tiegħu dwar dak it-tagħrif miksub liċ-ċessjonarju, inkluż l-obbligu li jgħaddihom lil kwalunkwe ċessjonarju sussegwenti, konformement mal-ftehim ta' għotja.

3. Suġġett għall-obbligi tiegħu rigward il-konfidenzjalità, fejn il-partecipant ikun meħtieġ li jgħaddi d-drittijiet ta' aċċess, huwa għandu jinnotifika bil-quddiem lill-partecipanti l-oħrajn fl-istess azzjoni, kif ukoll jagħti informazzjoni suffiċjenti dwar il-proprjetarju l-ġdid tat-tagħrif miksub sabiex jippermettilhom li jeżerċitaw id-drittijiet ta' aċċess tagħhom taht il-ftehim ta' għotja.

Madanakollu, il-partecipanti l-oħrajn jistgħu, permezz ta' ftehim bil-miktub, jirrinunzjaw għad-dritt ta' pre-notifika individwali fil-kaz ta' trasferimenti tad-dritt ta' proprjetà minn partecipant lil xi parti terza identifikata speċifikament.

4. Konsegwentement għan-notifika skond l-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 3, kwalunkwe partecipant ieħor jista' joġġezzjona għal kwalunkwe trasferiment tad-dritt ta' proprjetà għar-raġuni li tkun toqot hażin id-drittijiet ta' aċċess tiegħu.

Fejn kwalunkwe wieħed mill-partecipanti l-oħrajn juri li d-drittijiet tagħhom ikunu se jiġu milquta hażin, it-trasferiment maħsub ma għandux isehh qabel jintlahaq ftehim bejn il-partecipanti konċernati.

5. Fejn ikun xieraq, il-ftehim ta' għotja jista' jipprevedi li l-Kummissjoni tiġi notifikata bil-quddiem bi kwalunkwe trasferiment maħsub tad-dritt ta' proprjetà jew bi kwalunkwe għotja maħsuba ta' liċenzja esklussiva lil parti terza li tkun stabbilita f'pajjiż terz mhux assoċjat mas-Seba' Programm Kwadru.

Artikolu 42

Il-preżervazzjoni tal-kompetittività Ewropea u l-prinċipji ta' l-etika

Il-Kummissjoni tista' toġġezzjona għat-trasferiment tad-dritt ta' proprjetà tat-tagħrif miksub, jew għall-ghoti ta' liċenzja eskklusiva rigward it-tagħrif miksub, lil partijiet terzi stabbiliti f'pajjiż terz mhux assoċjat fis-Seba' Programm Kwadru, jekk tqis li dan mhuwiex konformi ma' l-interessi ta' l-iżvilupp tal-kompetittività ta' l-ekonomija Ewropea, jew ma' l-interessi ta' difiża ta' l-Istati Membri fis-sens ta' l-Artikolu 24 tat-Trattat jew li ma jkunx konsistenti ma' prinċipji etici.

F'dawn il-każijiet, it-trasferiment tad-dritt ta' proprjetà jew l-ghoti ta' liċenzja m'għandux isir sakemm il-Kummissjoni ma tkunx sodisfatta li se jrin jiġu stabbiliti s-salvagwardji xierqa.

Subsezzjoni 2

Protezzjoni, pubblikazzjoni, disseminazzjoni u użu

Artikolu 43

Protezzjoni tat-tagħrif miksub

Fejn it-tagħrif miksub jista' jiġi applikat industrijalment jew kummerċjalment, il-proprjetarju tiegħu għandu jipprovi għall-protezzjoni adegwata u effettiva tiegħu, b'kont dovut meħud ta' l-interessi legittimi tiegħu u l-interessi legittimi, b'mod partikolari l-interessi kummerċjali, tal-partecipanti l-oħra fl-azzjoni indiretta konċernata.

Fejn partecipant li ma jkunx il-proprjetarju tat-tagħrif miksub jinvoka interess legittimu tiegħu, huwa għandu, fi kwalunkwe hin, juri li jkun se jsofri dannu kbir sproporzjonat.

Fejn it-tagħrif miksub jista' jiġi applikat industrijalment jew kummerċjalment u l-proprjetarju tiegħu ma jiproteġihx, u ma jittrasferihx lil partecipant iehor, lil entità affiljata stabbilita fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat jew kwalunkwe parti terza stabbilita fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat flimkien ma' l-obbligi assoċjati skond l-Artikolu 41, ebda attivitajiet ta' disseminazzjoni ma jistgħu jsiru qabel ma l-Kummissjoni tkun giet informata.

F'każijiet bħal dawn, il-Kummissjoni tista', bil-kunsens tal-partecipant konċernat, tassumi d-dritt ta' proprjetà tat-tagħrif miksub u tadotta miżuri għall-protezzjoni adegwata u effettiva tiegħu. Il-partecipant konċernat jista' jirrifjuta l-kunsens biss jekk ikun jista' juri li l-interessi legittimi tiegħu jkunu se jsofru dannu kbir sproporzjonat.

Artikolu 44

Dikjarazzjoni rigward appoġġ finanzjarju Komunitarju

Il-pubblikazzjonijiet kollha, l-applikazzjonijiet kollha għal privati magħmulin minn jew fisem partecipant, jew kull disseminazzjoni oħra relatata ma' tagħrif miksub, għandhom jinkludu dikjarazzjoni, li tista' tinkludi mezzi vizivi, li t-tagħrif

miksub konċernat ġie prodott bl-ghajnuna ta' l-appoġġ finanzjarju Komunitarju.

It-termini ta' dik id-dikjarazzjoni għandhom jiġu stabbiliti fil-ftehim ta' għotja.

Artikolu 45

Użu u disseminazzjoni

1. Il-partecipanti għandhom jużaw it-tagħrif miksub li tiegħu ikunu proprjetarji, jew jiżguraw li dan jintuża.

2. Kull partecipant għandu jiżgura li t-tagħrif miksub li tiegħu ikun proprjetarju jkun disseminat rapidament kemm jista' jkun. Jekk jonqos milli jagħmel dan, il-Kummissjoni tista' tiddissemina dak it-tagħrif miksub skond l-Artikolu 12 tat-Trattat.

Il-ftehim ta' għotja jista' jistipula limiti ta' żmien f'dan ir-rigward.

3. L-attivitajiet ta' disseminazzjoni għandhom ikunu kompatibbli mal-protezzjoni tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali, l-obbligi ta' konfidenzjalità, u l-interessi legittimi tal-proprjetarju tat-tagħrif miksub u ma' l-interessi ta' difiża ta' l-Istati Membri fis-sens ta' l-Artikolu 24 tat-Trattat.

4. Għandu jingħata avviz bil-quddiem dwar kull attività ta' disseminazzjoni lill-partecipanti l-oħrajn konċernati.

Wara n-notifika, kull wiehed minn dawk il-partecipanti jista' joġġezzjona jekk huwa jqis li l-interessi legittimi tiegħu fir-rigward tat-tagħrif miksub jew tat-tagħrif eżistenti tiegħu jistgħu jsofru dannu kbir sproporzjonat. F'każijiet tali, l-attività ta' disseminazzjoni ma tistax isir sakemm ma jittiddux passi xierqa għas-salvagwardja ta' dawk l-interessi legittimi.

SEZZJONI 2

Drittijiet ta' aċċess għal tagħrif eżistenti u għal tagħrif miksub

Artikolu 46

It-tagħrif eżistenti kopert

Il-partecipanti jistgħu jiddefinixxu t-tagħrif eżistenti meħtieġ għall-finijiet ta' azzjoni indiretta fi ftehim bil-miktub u, fejn ikun xieraq, jistgħu jeskludu tagħrif eżistenti speċifiku.

Artikolu 47

Prinċipji

1. It-talbiet kollha għad-drittijiet ta' l-aċċess għandhom isiru bil-miktub.

2. Sakemm ma jkunx hemm ftehim mod iehor mal-proprjetarju tat-tagħrif miksub jew it-tagħrif eżistenti, id-drittijiet ta' l-aċċess ma' jagħtu ebda dritt li jingħataw subliċenzji.

3. Jistgħu jingħataw liċenzji esklussivi għal tagħrif miksub jew tagħrif eżistenti, suġġetti għall-konferma bil-miktub mill-partecipanti l-oħra kollha li huma jirrinunzjaw għad-drittijiet ta' aċċess fuqu.

4. Minghajr preġudizzju għall-paragrafu 3, kull ftehim li jipprevedi drittijiet ta' aċċess għal tagħrif miksub jew tagħrif eżistenti għal parteċipanti jew partijiet terzi għandu jkun tali li jiżgura li jinżammu d-drittijiet ta' aċċess potenzjali għall-partiċipanti l-oħra

5. Minghajr preġudizzju għall-Artikoli 48 u 49 u għall-ftehim ta' għotja, il-partiċipanti fl-istess azzjoni għandhom jinfurmaw lil xulxin malajr kemm jista' jkun b'kull limitazzjoni għall-għoti ta' drittijiet ta' aċċess għal tagħrif eżistenti, jew b'kull restrizzjoni oħra li tista' toqot b'mod sostanzjali l-għoti tad-drittijiet ta' aċċess.

6. It-terminazzjoni tal-partiċipazzjoni tiegħu f'azzjoni indiretta m'għandha bl-ebda mod tincidi fuq l-obbligu ta' dak il-partiċipant li jagħti drittijiet ta' l-aċċess lill-bqija tal-partiċipanti fl-istess azzjoni taht it-termini u l-kondizzjonijiet stabbiliti fil-ftehim ta' għotja.

Artikolu 48

Drittijiet ta' l-aċċess għall-implimentazzjoni ta' azzjonijiet indiretti

1. Id-drittijiet ta' l-aċċess għal tagħrif miksub għandhom jingħataw lill-partiċipanti l-oħra fl-istess azzjoni indiretta, jekk dawn ikunu meħtieġa sabiex jippermettu lil dawk il-partiċipanti li jwettqu l-hidma tagħhom taht dik l-azzjoni indiretta.

Tali drittijiet ta' l-aċċess għandhom jingħataw hielsa minn drittijiet ta' royalties.

2. Id-drittijiet ta' l-aċċess għal tagħrif eżistenti għandhom jingħataw lill-partiċipanti l-oħra fl-istess azzjoni indiretta, jekk hekk ikun meħtieġ sabiex dawk il-partiċipanti ikunu jistgħu iwettqu l-hidma tagħhom taht dik l-azzjoni indiretta.

Tali drittijiet ta' aċċess għandhom jingħataw hielsa minn drittijiet ta' royalties, sakemm ma jkunx miftiehem mod iehor mill-partiċipanti kollha qabel l-adeżjoni tagħhom mal-ftehim ta' għotja.

Artikolu 49

Drittijiet ta' aċċess għall-użu

1. Il-partiċipanti fl-istess azzjoni indiretta għandhom igawdu d-drittijiet ta' aċċess għal tagħrif miksub, jekk dawn ikollhom bżonn dawk id-drittijiet għall-użu tat-tagħrif miksub tagħhom stess.

Suġġett għal ftehim, tali drittijiet ta' aċċess għandhom jingħataw jew b'kondizzjonijiet ekwi u raġonevoli jew jingħataw hielsa minn drittijiet ta' royalties.

2. Il-partiċipanti fl-istess azzjoni indiretta għandhom igawdu d-drittijiet ta' aċċess għat-tagħrif eżistenti, jekk dan ikun meħtieġ għall-użu tat-tagħrif miksub tagħhom stess sakemm il-partiċipant konċernat ikun intitolat li jagħtihom.

Suġġett għal ftehim, tali drittijiet ta' aċċess għandhom jingħataw jew b'kondizzjonijiet ekwi u raġonevoli jew jingħataw hielsa minn drittijiet ta' royalties.

3. Entità affiljata stabbilita fi Stat Membru jew f'pajjiż assoċjat għandha jkollha wkoll id-drittijiet għal aċċess, imsemmijin fil-paragrafi 1 u 2, għat-tagħrif miksub jew tagħrif eżistenti taht l-istess kondizzjonijiet tal-partiċipant li lili tkun affiljata, sakemm ma jkunx previst mod iehor fil-ftehim ta' għotja jew fil-ftehim ta' konsorzju.

4. Talba għad-drittijiet ta' aċċess taht il-paragrafi 1, 2 u 3 tista' ssir sa żmien sena wara xi wahda minn dawn l-avvenimenti:

- it-tmien ta' l-azzjoni indiretta ;
- it-terminazzjoni tal-partiċipazzjoni mill-proprjetarju tat-tagħrif eżistenti jew tat-tagħrif miksub konċernat.

Madanakollu, il-partiċipanti konċernati jistgħu jftiehem dwar limitu ta' żmien differenti.

KAPITOLU IV

REGOLI SPECIFIĊI GĦALL-PARTEĊIPAZZJONI F'ATTIVITAJIET TAHT IL-QASAM TEMATIKU "RIĊERKA FL-ENERĠIJA MILL-FUZZJONI"

Artikolu 50

Kamp ta' Applikazzjoni

Ir-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu japplikaw għall-attivitajiet taht il-qasam tematiku "Riċerka fl-enerġija mill-fużjoni" kif stabbilit fil-programm speċifiku. Fil-każ ta' xi konflitt bejn ir-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu u dawk stabbiliti fil-Kapitoli II u III, għandhom japplikaw ir-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu.

Artikolu 51

Implimentazzjoni tar-Riċerka fl-Enerġija mill-Fużjoni

L-attivitajiet taht il-qasam tematiku 'Riċerka fl-enerġija mill-fużjoni' jistgħu jiġu implimentati abbażi tal-proċeduri u r-regoli għad-disseminazzjoni u l-użu stabbiliti fl-oqfsa li ġejjin:

- Il-Kuntratti ta' Assoċjazzjoni, konkluzi bejn il-Komunità u l-Istati Membri jew pajjiżi terzi assoċjati jew entitajiet ġuridici fl-Istati Membri jew il-pajjiżi terzi assoċjati;
- Il-Ftehim Ewropew għall-Iżvilupp tal-Fużjoni (EFDA), konkluz bejn il-Komunità u organizzazzjonijiet fi, jew jaġixxu għal, Stati Membri u pajjiżi assoċjati;
- L-Impriza Kongunta Ewropea għall-ITER, ibbażata fuq id-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu 5 tat-Titolu II tat-Trattat;
- Ftehim internazzjonali li jikkoncernaw il-koperazzjoni ma' pajjiżi terzi, jew kwalunkwe entità ġuridika li tista' tkun stabbilita b'tali ftehim, partikolarment il-Ftehim ta' l-ITER;

- (e) Kwalunkwe ftehim multilaterali iehor konkluz bejn il-Komunità u organizzazzjonijiet assoċjati, partikolarment il-Ftehim dwar il-Mobbiltà tal-Persunal;
- (f) Azzjonijiet ta' qsim ta' spejjeż sabiex jippromwovu u jikkontribwixxu għar-riċerka fl-enerġija mill-fużjoni ma' korpi fl-Istati Membri jew il-pajjiżi assoċjati mas-Seba' Programm Kwadru fejn ma jkunx hemm Kuntratt ta' Assoċjazzjoni.

Artikolu 52

Kontribut finanzjarju Komunitarju

1. Il-Kuntratti ta' Assoċjazzjoni msemmija fl-Artikolu 51(a) u l-azzjonijiet ta' qsim ta' spejjeż imsemmija fl-Artikolu 51(f) għandhom jistabbilixxu r-regoli relatati mal-kontribut finanzjarju Komunitarju għall-attivitajiet li huma jkopru.

Ir-rata bażi annwali għall-kontribut finanzjarju Komunitarju m'għandhiex taqbeż 1-20 % tul il-perjodu tas-Seba' Programm Kwadru.

2. Wara konsultazzjoni mal-kumitat konsultattiv għall-programm ta' fużjoni msemmi fl-Artikolu 7(2) tal-Programm Speċifiku li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru (2007-11) tal-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika (Euratom) għar-riċerka nukleari u attivitajiet ta' taħriġ ⁽¹⁾, il-Kummissjoni tista' tiffinanzja:

- (a) fil-qafas tal-Kuntratti ta' Assoċjazzjoni b'rata li ma tabiżx 1-40 %: l-infiq fir-rigward ta' proġetti ko-operattivi speċifiċi bejn l-Assoċjati li ġew rakkomandati għal appoġġ ta' prijorità mill-kumitat konsultattiv u approvati mill-

Kummissjoni; l-appoġġ ta' prijorità jikkonċentra fuq azzjonijiet ta' rilevanza għall-ITER/DEMO, hlief fil-każ ta' proġetti li diġà ngħataw status ta' prijorità matul programmi kwadru preċedenti;

- (b) azzjonijiet imwettqa taht il-Ftehim Ewropew għall-Iżvilupp tal-Fużjoni inkluż l-akkwisti jew fil-qafas ta' l-Impriza Kongunta msemmija fl-Artikolu 51(c),
- (c) azzjonijiet imwettqa taht il-Ftehim dwar il-Mobbiltà tal-Persunal.

3. Fil-każ ta' proġetti u azzjonijiet li jirċievu kontribut finanzjarju skond il-paragrafu (2) (a) jew (b), l-entitajiet ġuridiċi kollha msemmija fl-Artikolu 51(a) u (b) għandhom ikollhom id-dritt li jiehdu parti fl-esperimenti mwettqa fuq it-tagħmir kkonċernat.

4. Il-kontribut finanzjarju Komunitarju għal azzjonijiet imwettqa fil-qafas ta' ftehim ta' koperazzjoni internazzjonali msemmi fl-Artikolu 51(d) għandu jiġi stabbilit skond it-termini ta' tali ftehim jew minn kwalunkwe entità ġuridika stabbilita mill-ftehim. Il-Komunità tista' tiġġestixxi l-partecipazzjoni tagħha u l-kontribut finanzjarju tagħha għal tali ftehim permezz ta' kwalunkwe entità ġuridika adegwata.

KAPITOLU V

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 53

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Dicembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

⁽¹⁾ ĠU L 412, 30.12.2006, p. 1.

ANNEX

Fond ta' Garanzija għall-Parteċipanti

1. Il-Fond ser ikun ġestit mill-Komunità rrapprezentata mill-Kummissjoni li taġixxi bhala aġent eżekuttiv fisem il-parteċipanti, taht kondizzjonijiet li għandhom jiġu stabbiliti mill-mudell tal-ftehim ta' ghotja.

Il-Kummissjoni ser tafda l-ġestjoni finanzjarja tal-Fond jew lill-Bank Ewropew ta' l-Investment jew, skond l-Artikolu 13(b), lil istituzzjoni finanzjarja xierqa (minn hawn 'l quddiem il-"bank depożitarju"). Il-bank depożitarju għandu jamministra l-Fond skond informazzjoni li tinghata mill-Kummissjoni.

2. Il-Kummissjoni tista' tagħmel tajjeb, mill-ewwel finanzjament bil-quddiem li thallas lill-konsorzju, għall-kontibuzzjoni tal-parteċipanti lill-Fond, u thallasha lill-Fond fisimhom.
3. Fejn hemm ammonti dovuti lill-Komunità minn parteċipant, il-Kummissjoni tista', mingħajr preġudizzju għall-penali li jistgħu jiġu imposti fuq il-parteċipant li jonqos mir-rimborż skond ir-Regolament Finanzjarju, jew:
  - (a) tordna lill-bank depożitarju sabiex jittrasferixxi direttament l-ammont dovut mill-Fond lill-koordinatur ta' l-azzjoni indiretta jekk tkun għadha għaddeja u jekk il-parteċipanti li jibqa' jaqblu li jimplementawha bl-istess mod fir-rigward ta' l-oġettivi tagħha, skond l-Artikolu 17(4). L-ammonti trasferiti mill-Fond jitqiesu bhala kontribut finanzjarju Komunitarju; jew
  - (b) effettivament tirkupra s-somma msemmija mill-Fond jekk l-azzjoni indiretta tkun mitmuma jew diġà kkompletata.

Il-Kummissjoni tohroġ ordni ta' rkupru għall-benefiċċju tal-Fond kontra l-parteċipant. Il-Kummissjoni tista' tadotta għal dak il-ghan deċizzjoni dwar l-irkupru konformement mar-Regolament Finanzjarju.

4. L-ammonti rkuprati mill-Fond matul is-Seba' Programm Kwadru ser jikkostitwixxu dħul assenjat lill-fis-sens ta' l-Artikolu 18(2) tar-Regolament Finanzjarju.

Ladarba l-implimentazzjoni ta' l-ghotjiet kollha taht is-Seba' Programm Kwadru tkun kompluta, kwalunkwe somma li tibqa' mill-Fond tiġi rkuprata mill-Kummissjoni u tiddaħhal fil-baġit tal-Komunità, sugġett għal deċizzjonijiet dwar it-Tmien Programm Kwadru.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/870/Euratom tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-seba' programm kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig nukleari(2007-2011)

(Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/870/Euratom għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tat-18 ta' Diċembru 2006

dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig nukleari(2007-2011)

(2006/870/EURATOM)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika, u b'mod partikolari l-Artikolu 7 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Billi:

- (1) L-isforzi kongunti nazzjonali u Ewropej fil-qasam tar-riċerka u t-tahrig huma essenzjali biex jiġu promossi u żgurati t-tkabbir ekonomiku u l-benessri taċ-ċittadini fl-Ewropa.
- (2) Is-Seba' Programm Kwadru għandu jikkomplimenta azzjonijiet oħra ta' l-UE fil-qasam tal-politika tar-riċerka li huma meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' l-istrategija ta' Lisbona, partikolarment l-azzjonijiet fl-edukazzjoni, it-tahrig, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, l-impjiegi u l-ambjent.
- (3) Is-Seba' Programm Kwadru jibni fuq il-kisbiet li għamel dak ta' qablu lejn il-holqien ta' Żona ta' Riċerka Ewropea, u jkompli jmexxihom 'il quddiem lejn l-iżvilupp ta' l-ekonomija u s-soċjetà ta' l-għarfien fl-Ewropa.
- (4) Il-Green Paper tal-Kummissjoni 'Lejn strategija Ewropea għall-provvista ta' l-enerġija' tenfasizza l-kontribut ta' l-enerġija nukleari għat-tnaqqis ta' l-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett serra u għat-tnaqqis tad-dipendenza ta' l-Ewropa fuq l-enerġija importata.

(5) Fl-24 ta' Awwissu 2005, il-Kummissjoni preżentat il-konkluzjonijiet tal-valutazzjoni esterna ta' l-

implimentazzjoni u r-riżultati ta' l-attivitajiet Komunitarji mwettqin fil-hames snin ta' qabel dik il-valutazzjoni, flimkien ma' l-osservazzjonijiet tagħha.

(6) B'referenza għad-Deċiżjoni tal-Kunsill tas-26 ta' Novembru 2004 li temenda d-direttivi tan-negozjati dwar ir-Reattur Esperimentali Termonukleari Internazzjonali (ITER), ir-realizzazzjoni ta' l-ITER fl-Ewropa, f'approċċ usa' għall-enerġija mill-fużjoni, għandu jkun l-element ċentrali ta' l-attivitajiet ta' riċerka dwar il-fużjoni nukleari li jsiru taħt is-Seba' Programm Kwadru.

(7) L-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru tista' tagħti lok għall-istabbiliment ta' hidmiet kongunti skond it-tifsira ta' l-Artikoli 45 sa 51 tat-Trattat.

(8) Attivitajiet tar-riċerka appoġġati mis-Seba' Programm Kwadru għandhom jikkonformaw mal-prinċipji fundamentali ta' l-etika, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea. L-opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u fit-Teknoloġiji Godda qegħdin jitqiesu u ser ikomplju jitqiesu.

(9) Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi pakkett finanzjarju għad-dewmien kollu tal-programm li huwa r-referenza ewlenija skond it-tifsira tal-punt 37 tal-Ftehim Interstituzzjonali tas-17 ta' Mejju 2006 ta' bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni dwar id-dixxiplina baġitarja u t-tmexxija finanzjarja soda ⁽³⁾, għall-awtorita baġitarja matul il-proċedura baġitarja annwali.

(10) Huwa importanti li tiġi żgurata l-amministrazzjoni soda tal-finanzi tas-Seba' Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-iktar mod effettiv u faċli għall-użu possibbli, kif ukoll il-faċilità ta' l-aċċess għall-partecipanti kollha.

⁽¹⁾ Opinjoni mghotija nhar il-15 ta' Ġunju 2006 (għadha mhix ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽²⁾ ĠU C 65, 17.3.2006, p. 9.

⁽³⁾ ĠU C 139, 14.6.2006, p. 1.

(11) Taht is-Seba' Programm Kwadru, ir-rwol tan-nisa fix-xjenza u r-riċerka għandu jingħata l-importanza dovuta, bil-għan li r-rwol attiv tan-nisa fir-riċerka jkompli jissahħah.

(12) Iċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka (JRC) għandu jikkontribwixxi fil-forniment ta' appoġġ xjentifiku u teknoloġiku mmexxi mill-klijent li jingħata għall-formulazzjoni, l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ ta' linji politiċi Komunitarji. F'dan ir-rigward, huwa utli li l-JRC jkompli jiffunzjona bħala ċentru indipendenti ta' referenza għax-xjenza u t-teknoloġija fl-UE fl-oqsma tal-kompetenzi speċifiċi tiegħu.

(13) Id-dimensjoni internazzjonali u globali fl-attivitajiet ta' riċerka Ewropej hi importanti għall-fini tal-ksib ta' benefiċċji reċiproċi. Is-Seba' Programm Kwadru għandu jkun miftuħ għall-partecipazzjoni tal-pajjiżi li jkunu kkonkludew il-ftehim meħtieġa għal dan il-għan, u fil-livell tal-proġetti u fuq il-bażi tal-benefiċċju reċiproku, għandu jkun miftuħ ukoll għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u ta' organizzazzjonijiet internazzjonali tal-kooperazzjoni xjentifika.

(14) Is-Seba' Programm Kwadru għandu jikkontribwixxi għat-tkabbir ta' l-Unjoni Ewropea billi jwassal appoġġ xjentifiku u teknoloġiku lill-pajjiżi kandidati għall-implimentazzjoni ta' l-acquis Komunitarju u għall-integrazzjoni tagħhom fiż-Żona ta' Riċerka Ewropea.

(15) Għandhom jittiehdu wkoll miżuri xierqa biex ma jithallewx isiru irregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jingabru lura fondi mitlufa, imħallsa b'mod mhux dovut jew użati b'mod mhux korrett, skond ir-Regolamenti tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea ⁽¹⁾, (KE, Euratom) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-verifika u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex tippoteġi l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra ⁽²⁾ u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1074/1999 tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽³⁾.

(16) Il-Kumitat Xjentifiku u Tekniku ġie kkonsultat mill-Kummissjoni u ta l-opinjoni tiegħu.

IDDEĊIEDA KIF ĠEJ:

Artikolu 1

Adozzjoni tas-Seba' Programm Kwadru

B'dan qed jiġi adottat, għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2011, il-programm kwadru pluriennali għall-

⁽¹⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽³⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 8.

attivitajiet tar-riċerka u t-tahriġ nukleari, minn hawn 'il quddiem is-"Seba' Programm Kwadru".

Artikolu 2

Objettivi

1. Is-Seba' Programm Kwadru għandu jsegwi l-objettivi ġenerali stabbiliti fl-Artikolu 1 u l-Artikolu 2(a) tat-Trattat, filwaqt li jikkontribwixxi lejn il-holqien ta' soċjetà bbażata fuq l-għarfien, bi tkompli fuq iż-Żona ta' Riċerka Ewropea.

2. Is-Seba' Programm Kwadru għandu jinkludi riċerka Komunitarja, iżvilupp teknoloġiku, kooperazzjoni internazzjonali, disseminazzjoni ta' informazzjoni teknika u attivitajiet ta' sfruttament kif ukoll tahrig, li għandhom jiġu stabbiliti f'zewġ programmi speċifiċi:

L-ewwel programm speċifiku għandu jkopri dawn li ġejjin:

(a) riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni, bil-għan li tiġi iżviluppata t-teknoloġija għal sors ta' enerġija sigur, sostenibbli, li jirrispetta l-ambjent, u ekonomikament vijabbli;

(b) fissjoni nukleari u protezzjoni mir-radjazzjoni bil-għan tat-tisħiħ b'mod partikolari tal-prestazzjoni tas-sikurezza, l-effiċjenza tar-riżorsi u l-kost-effettività tal-fissjoni nukleari u ta' użi oħra tar-radjazzjoni fl-industrija u fil-medicina.

It-tieni programm speċifiku għandu jkopri l-attivitajiet taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka fil-qasam ta' l-enerġija nukleari.

3. Il-linji ġenerali tal-programmi speċifiċi huma deskritti fl-Anness I.

Artikolu 3

L-ammont massimu globali u l-ishma allokatu għal kull programm

1. L-ammont globali massimu għall-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru għall-perijodu mill-2007 sa l-2011 għandu jkun ta' EUR 2 751 miljun. Dan l-ammont għandu jiġi mqassam kif ġej (f'miljuni ta' EUR):

Riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni ⁽¹⁾	1 947
Fissjoni nukleari u l-protezzjoni mir-radjazzjoni	287
Attivitajiet nukleari taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka	517

⁽¹⁾ Fl-ammont previst għar-riċerka ta' l-enerġija mill-fużjoni, mill-anqas EUR 900 miljun ser ikunu riservati għal attivitajiet minbarra l-kostruzzjoni ta' ITER, imniżżel fl-Anness I.

2. Ir-regoli dettaljati għall-partecipazzjoni finanzjarja Komunitarja fis-Seba' Programm Kwadru jidhru fl-Anness II.

Artikolu 4

Protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet

Għall-azzjonijiet Komunitarji ffinanzjati taht din id-Deciżjoni, ir-Regolamenti (KE, Euratom) Nru 2988/95 u (Euratom, KE) Nru 2185/96 għandhom japplikaw għal kwalunkwe ksur ta' disposizzjoni ta' liġi Komunitarja, inkluż il-ksur ta' obbligu kuntrattwali stipulat abbażi tas-Seba' Programm Kwadru, li jirriżulta minn att jew omissjoni minn operatur ekonomiku li għandu, jew ikollu, l-effett li jippreġudika l-budget ġenerali ta' l-Unjoni Ewropea jew il-budgets amministrati minna, permezz ta' nefqa mhux ġustifikata.

Artikolu 5

Prinċipji etiċi fundamentali

L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht is-Seba' Programm Kwadru għandhom jitwettqu b'konformità mal-prinċipji etiċi fundamentali.

Artikolu 6

Monitoraġġ, evalwazzjoni u revizzjoni

1. Il-Kummissjoni għandha kontinwament u sistematikament timmonitorja l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru u l-Programmi Speċifiċi tiegħu u regolarment tirrapporta u xerred ir-riżultati ta' dan il-monitoraġġ.

2. Mhux aktar tard mill-2010, il-Kummissjoni għandha twettaq, bl-ghajnuna ta' esperti esterni, evalwazzjoni interim ibbażata fuq l-evidenza tas-Seba' Programm Kwadru u l-programmi speċifiċi tiegħu mibnija fuq l-evalwazzjoni ex-post tas-Sitt Programm Kwadru. Din l-evalwazzjoni għandha tkopri l-kwalità ta' l-attivitajiet ta' riċerka eżistenti, kif ukoll il-kwalità ta' l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni, u l-progress li sar lejn il-kisba ta' l-oġġettivi stabbiliti.

3. Wara t-tmiem tas-Seba' Programm Kwadru, il-Kummissjoni għandha tara li titwettaq evalwazzjoni esterna minn esperti indipendenti tal-motivazzjonijiet, l-implimentazzjoni u l-kisbiet tiegħu.

Il-Kummissjoni għandha tikkomunika l-konklużjonijiet ta' din, flimkien ma' l-osservazzjonijiet tagħha, lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u lill-Kumitat tar-Reġjuni.

Artikolu 7

Dhul fis-seħh

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-seħh fil-jum ta' wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Magħmul fi Brussel, 18 ta' Diċembru 2006.

Mill-Kunsill

Il-President

J.-E. ENESTAM

ANNEX I

OBJETTIVI, TEMI U ATTIVITAJIET XJENTIFIĊI U TEKNOLOĠIĊI

INTRODUZZJONI

Is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għar-riċerka nukleari u attivitajiet ta' taħriġ huwa organizzat f'żewġ partijiet li jikkorrispondu għall-azzjonijiet "indiretti" dwar ir-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni u l-fissjoni nukleari u l-protezzjoni mir-radjazzjoni, u l-attivitajiet ta' riċerka "diretti" tal-JRC.

I.A. RIĊERKA DWAR L-ENERĠIJA MILL-FUŻJONI

Objettiv

L-iżvilupp tal-bażi ta' għarfien għall-holqien, u t-tweġġ ta' ITER bħala l-pass ewlieni lejn, il-holqien ta' prototipi ta' reatturi għal impjanti ta' l-enerġija siguri, sostenibbli, jirrispettaw l-ambjent u ekonomikament vijabbli.

Motivazzjoni

Hemm nuqqasijiet serji fil-provvista ta' l-enerġija ta' l-Ewropa, rigward konsiderazzjonijiet tal-perijodu qasir, medju u twil. B'mod partikolari, huma meħtieġa miżuri sabiex jiġu indirizzati l-kwistjonijiet tal-provvista, il-bidla fil-klima u l-iżvilupp sostenibbli, filwaqt li jiġi żgurat li ma jiġix mhedded it-tkabbir ekonomiku fil-gejjieni.

Minbarra l-isforzi li l-UE qiegħda tagħmel fil-qasam tar-riċerka fl-enerġija rinnovabbli, il-fużjoni għandha l-potenzjal li tagħti kontribut ewlieni għall-holqien ta' provvista ta' enerġija sostenibbli u sigura għall-UE għal xi għexieren ta' snin minn issa, wara l-penetrazzjoni ta' reatturi ta' fużjoni kummerċjali fis-suq. L-iżvilupp b'suċċess tagħha jipprovdi enerġija mingħajr periklu, sostenibbli u li tirrispetta l-ambjent. Il-mira fit-tul tar-riċerka Ewropea dwar il-fużjoni, li thaddan l-attivitajiet kollha ta' fużjoni fl-Istati Membri u f'pajjiżi terzi assoċjati, hi l-holqien kongunt, f'madwar tletin jew hamsa u tletin sena u soġġett għall-progress teknologiku u xjentifiku, ta' prototipi ta' reatturi għal impjanti ta' l-enerġija li jissodisfaw dawn il-htigiet, u li huma ekonomikament vijabbli.

L-istrategija biex tintlaħaq il-mira fil-perijodu fit-tul tinvolvi, bħala l-ewwel prijorità tagħha, il-bini ta' ITER (facilità sperimentali ewlenija li tkun tista' turi l-fattibilità xjentifika u teknika ta' l-enerġija mill-fużjoni), u wara dan il-bini ta' DEMO, impjant ta' l-enerġija mill-fużjoni "dimostrattiv". Ma' dan ikun hemm programm dinamiku ta' appoġġ għall-R&Ż għall-ITER u għall-iżviluppi fil-materjali, it-teknoloġiji u l-fizika għall-fużjoni meħtieġa għad-DEMO. Dan ikun jinvolvi lill-industrija Ewropea, l-assoċjazzjonijiet tal-fużjoni u pajjiżi terzi, b'mod partikolari l-Partijiet għall-Ftehim ITER.

Attivitajiet1. *Ir-realizzazzjoni ta' l-ITER*

Din tinkludi attivitajiet għar-realizzazzjoni kongunta ta' l-ITER (bħala infrastruttura internazzjonali tar-riċerka), b'mod partikolari għat-thejġja tas-sit, l-istabbiliment ta' l-Organizzazzjoni ITER u l-Impriza Kongunta Ewropea għall-ITER, l-amministrazzjoni u l-persunal, is-sostenn ġenerali tekniku u amministrattiv, il-bini tat-tagħmir u l-istallazzjonijiet u s-sostenn għall-proġett waqt il-bini.

2. *R&Ż bi thejġja għat-thaddim ta' ITER*

Programm iffokat ta' fizika u teknoloġija ser jisfrutta l-facilitajiet rilevanti u r-rizorsi fil-programm tal-fużjoni, jiġifieri JET u apparati oħra ta' iżolament manjetiku, eżistenti, futuri jew daww li qiegħdin jinbnew (Tokamaks, Stellarators, RFPs). Huwa ser jevalwa teknoloġiji speċifiċi ewlenin ta' l-ITER, jikkonsolida l-għażliet tal-proġett ITER, u jhejji għat-thaddim ta' l-ITER permezz ta' attivitajiet sperimentali u teoretiċi.

3. *Attivitajiet ta' teknoloġija bi thejġja għad-DEMO*

Dan jinvolvi l-iżvilupp vigoruż ta' materjali ta' fużjoni u ta' teknoloġiji ċentrali għall-fużjoni, inklużi kutri, u l-istabbiliment ta' tim ta' proġett iddedikat sabiex ihejji għall-bini tal-Facilità Internazzjonali għall-Irradjazzjoni tal-Materjali ta' Fużjoni (IFMIF) biex jikkwalifika l-materjali għad-DEMO. Huwa ser jinkludi testijiet ta' l-irradjazzjoni u l-immudellar tal-materjali, studji tad-disinn kuncettwali tad-DEMO, u studji dwar l-aspetti ta' sigurtà, dawk ambjentali u dawk soċjo-ekonomiċi ta' l-enerġija mill-fużjoni.

4. *Attivitajiet ta' R&Ż għall-medda ta' żmien itwal*

L-attivitatijiet ser jinkludu żvilupp ulterjuri ta' kuncetti mtejba għal skemi ta' iżolament manjetiku b'vantagġi potenzjali għall-impjanti ta' l-enerġija mill-Fużjoni (b'enfasi fuq it-tkomplija tal-bini tat-tagħmir stellaratur W7-X), tat-teorija u l-immudellar immirati lejn il-fehim komprensiv ta' l-aġir tal-plażma tal-fużjoni u l-koordinazzjoni, fil-kuntest ta' attivitajiet għaž-żamma tal-kuntatti, ta' l-attivitatijiet tar-riċerka ċivili mwettqa mill-Istati Membri dwar l-iżolament inerzjali.

5. *Riżorsi umani, edukazzjoni u tahrig*

Bil-ħsieb tal-htigijiet immedjati u dawk tal-perijodu medju ta' ITER, u għall-iżvilupp ulterjuri tal-fużjoni, ser jitwettqu inizjattivi mmirati lejn l-iżgurar tad-disponibilità ta' riżorsi umani adegwati, f'termini ta' numri, firxa ta' hliet u tahrig u esperjenza ta' livell għoli, b'mod partikolari fir-rigward tal-fużjoni fiżika u ta' l-iġenerija.

6. *Infrastrutturi*

Il-bini tal-proġett internazzjonali ITER għar-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni ser ikun element ta' l-infrastrutturi ta' riċerka godda b'dimensjoni Ewropea b'sahhitha.

7. *Proċessi ta' trasferiment tat-teknoloġija*

L-ITER ser ikun jehtieg strutturi organizzattivi godda u aktar flessibbli biex jippermettu li l-proċess ta' innovazzjoni u progress teknoloġiku li hu johloq ikun trasferit malajr lejn l-industrija, sabiex l-isfidi li jippermettu li l-industrija Ewropea ssir aktar kompetittiva jkunu jistgħu jintlahqu.

I.B. FISSJONI NUKLEARI U PROTEZZJONI MIR-RADJAZZJONI

Objettiv

L-istabbiliment ta' bażi teknika u xjentifika soda sabiex jiġu aċċelerati l-iżviluppi prattiċi għall-ġestjoni aktar sigura ta' skart radjuattiv b'ħajja twila, bit-tishih b'mod partikolari tal-prestazzjoni tas-sikurezza, l-effiċjenza tar-riżorsi u l-kost-effettività ta' l-enerġija nukleari u l-iżgurar ta' sistema robusta u soċjalment aċċettabbli ta' protezzjoni tal-bniedem u ta' l-ambjent kontra l-effetti ta' radjazzjoni jjonizzanti.

Motivazzjoni

L-enerġija nukleari attwalment tiġġenera terz ta' l-elettriċità kollha kkunsmata fl-UE u, bhala l-aktar sors sinifikattiv ta' elettricità ta' tagħbija bażi li, matul il-funzjonament ta' impjant ta' l-enerġija nukleari, ma jemittix CO₂, tikkostitwixxi element importanti fid-dibattitu dwar il-mezzi għall-ġlieda kontra l-bidla fil-klima u t-tnaqqis tad-dipendenza ta' l-Ewropa fuq l-enerġija impurtata. Globalment, is-settur nukleari Ewropew huwa kkaratterizzat mill-aktar teknoloġija avvanzata u jipprovi impjiegi ta' hila kbira għal diversi mijiet ta' eluf ta' nies. Teknoloġija nukleari aktar avvanzata tista' toffri l-prospettiva ta' titjib sinifikattiv fl-effiċjenza u l-użu ta' riżorsi, filwaqt li fl-istess hin tiżgura standards ta' sikurezza saħansitra oghla u produzzjoni anqas ta' skart minn proġettazzjonijiet attwali.

Madankollu, hemm thassib importanti li jaffettwa l-użu kontinwu ta' dan is-sors ta' enerġija fl-UE. Għadhom mehtieġa sforzi sabiex tiġi żgurata l-kontinwazzjoni tar-rekord eċċellenti tal-Komunità fir-rigward ta' sikurezza u t-titjib tal-protezzjoni mir-radjazzjoni jkompli jkun qasam ta' prijorità. Il-kwistjonijiet ewlenin huma s-sigurtà operattiva tar-reatturi u l-amministrazzjoni ta' l-iskart b'ħajja twila, li t-tnejn li huma qed jiġu indirizzati permezz ta' hídma kontinwa fil-livell tekniku, għalkemm huma mehtieġa wkoll kontributi politiċi u tas-soċjetà. Fl-użi kollha tar-radjazzjoni, sew fl-industrija kif ukoll fil-medicina, il-prinċipju li jirbah fuq kollox huwa dak tal-protezzjoni tal-bniedem u ta' l-ambjent. L-oqsma tematiċi kollha li ser jiġu indirizzati hawnhekk huma kkaratterizzati minn thassib li jiġi fuq kollox sabiex jiġu żgurati livelli għolji ta'

sigurtà. B'mod simili, hemm htigijiet li jistgħu jiġu identifikati b'mod ċar fix-xjenza u l-inġinerija nukleari kollha rigward id-disponibbiltà ta' infrastrutturi u kompetenzi fir-riċerka. Barra minn hekk, l-oqsma tekniċi individwali huma marbuta minn suġġetti prinċipali trasversali, bħal ma huma ċ-ċiklu tal-fjuwil nukleari, il-kimika attinika, l-analiżi tar-riskju u l-valutazzjoni tas-sikurezza u anke kwistjonijiet ta' governanza u oħra marbuta mas-soċjetà.

Ser tkun meħtieġa wkoll riċerka biex jiġu esplorati opportunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda u biex ikun hemm rispons, b'mod flessibbli, għal htigijiet godda ta' politika li jirriżultaw matul is-Seba' Programm Kwadru.

Attivitajiet

1. *Ġestjoni ta' l-iskart radjuattiv*

Attivitajiet ta' riċerka u żvilupp orjentati lejn l-implimentazzjoni dwar l-aspetti prinċipali kollha li jkun baqa' ta' rimi ġeoloġiku fil-fond ta' fjuwil użat u ta' skart radjuattiv b'hajja twila u, skond ma jkun il-każ, dimostrazzjoni dwar it-teknoloġiji u s-sigurtà, u sabiex tinghata importanza lill-iżvilupp ta' perspettiva Ewropea komuni dwar il-kwistjonijiet prinċipali marbuta ma' l-amministrazzjoni u r-rimi ta' l-iskart. Riċerka dwar il-partizzjoni u t-trasmutazzjoni u/jew kunċetti oħra mmirati lejn it-tnaqqis ta' l-ammont u/jew il-periklu ta' l-iskart għar-rimi.

2. *Sistemi ta' reatturi*

Riċerka biex issostni t-thaddim kontinwu bla periklu tat-tipi kollha rilevanti ta' sistemi ta' reatturi eżistenti (inklużi l-facilitajiet taċ-ċiklu tal-fjuwil), b'kont meħud ta' sfdi godda bħal ma huma l-estensjoni fit-tul tal-hajja u l-iżvilupp ta' metodoloġiji godda u avvanzati ta' valutazzjoni tas-sikurezza (kemm l-element tekniċu kif ukoll dak uman) inkluż fir-rigward ta' aċċidenti gravi, u għall-valutazzjoni tal-potenzjal u ta' l-aspetti ta' sikurezza u ta' ġestjoni ta' l-iskart ta' sistemi ta' reatturi futuri, fit-terminu qasir u dak medju, u b'hekk jinżammu l-istandards ta' sikurezza għolja diġà miksuba fl-UE u li jtejbju konsiderevolment il-ġestjoni fil-perijodu fit-tul ta' skart radjuattiv.

3. *Protezzjoni mir-radjazzjoni*

Ir-riċerka, b'mod partikolari dwar ir-riskji minn dozi baxxi, dwar l-użi mediċi u dwar il-ġestjoni ta' l-aċċidenti, biex tipprowdi l-bażi xjentifika għal sistema robusta, ekwitabbli u soċjalment aċċettabbli ta' protezzjoni li ma tillimitax aktar milli dovut l-użi wiesa' u ta' ġid tar-radjazzjoni fl-industrija u fil-mediċina. Riċerka biex jitnaqqas kemm jista' jkun l-impatt tat-terroriżmu nukleari u radjoloġiku u l-bdil tad-destinazzjoni ta' materjal nukleari.

4. *Infrastrutturi*

B'appoġġ għad-disponibbiltà ta', u l-kooperazzjoni bejn, infrastrutturi ta' riċerka bħal ma huma facilitajiet ta' ttestjar ta' materjali, laboratorji ta' riċerka taht l-art u facilitajiet radjobijoloġiċi u banek ta' tessut, meħtieġa għaż-żamma ta' standards għoljin ta' kisba teknika, innovazzjoni u sikurezza fis-settur nukleari Ewropew.

5. *Riżorsi umani, edukazzjoni u taħriġ*

B'appoġġ għaż-żamma u l-iżvilupp ulterjuri tal-kompetenza xjentifika u l-kapaċità umana (per eżempju permezz ta' attivitajiet ta' taħriġ kongunti) sabiex tiġi garantita d-disponibbiltà ta' riċerkaturi u impjegati kwalifikati kif suppost fis-settur nukleari fuq il-perijodu aktar fit-tul.

II. ATTIVITAJIET NUKLEARI TAĊ-ĊENTRU KONĠUNT TAR-RIĊERKA (JRC)

Objettiv

Il-forniment ta' appoġġ xjentifiku u tekniċu orjentat lejn il-klijent għall-proċess ta' tfassil ta' politika Komunitarja fil-qasam nukleari, bl-iżgurar ta' l-appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ ta' linji politiċi eżistenti filwaqt li jkun hemm rispons b'mod flessibbli għat-talbiet ta' politika godda.

Motivazzjoni

Il-JRC jappoġġa l-oġġettivi ta' l-istrategġija Ewropea għall-provvista ta' l-enerġija, b'mod partikolari bhala għajnuna sabiex jintlahqu l-oġġettivi ta' Kyoto. Il-Komunità għandha abbiltà rikonoxxuta f'bosta aspetti tat-teknoloġija nukleari, u din hija mibnija fuq bażi solida ta' suċċessi miksuba fl-imġhoddi f'dan il-qasam. L-utilità tal-JRC fl-appoġġ li jagħti lil-linji politiċi Komunitarji u fil-kontribut tiegħu għax-xejriet godda fir-riċerka nukleari huma bbażati fuq il-kompetenzi xjentifiċi tiegħu u l-integrazzjoni tiegħu fil-komunità xjentifika internazzjonali u l-kooperazzjoni ma' ċentri ta' riċerka oħra kif ukoll id-disseminazzjoni ta' għarfien. Il-JRC għandu persunal kompetenti u faċilitajiet avvanzati biex iwettqu hidma xjentifika/teknika rikonoxxuta, bil-hsieb li r-riċerka Ewropea tinzamm fuq quddiem nett permezz tal-kwalità tal-hidma xjentifika u teknika tiegħu. Il-JRC jappoġġa l-politika tal-Komunità li żżomm abbiltajiet u kompetenzi bażiċi għall-futur billi tagħti aċċess għall-infrastrutturi tagħha lil riċerkaturi oħra, permezz tat-taħriġ ta' xjentisti żgħażaġh u bl-ikkoltivar tal-mobbiltà tagħhom u b'hekk tappoġġa l-għarfien espert nukleari fl-Ewropa. Tfaċċaw htigijiet godda b'mod partikolari fir-relazzjonijiet esterni u l-politika marbuta mas-sigurtà. F'dawn il-kazijiet, huma meħtieġa informazzjoni/analizi/sistemi interni u siguri li mhux dejjem jistgħu jinkisbu fis-suq.

L-attivitajiet nukleari tal-JRC għandhom l-għan li jissodisfaw il-htigiet ta' R&Ż b'appoġġ kemm tal-Kummissjoni kif ukoll ta' l-Istati Membri. L-oġġettiv ta' dan il-programm huwa li tiġi żviluppata u miġbura flimkien l-għarfien, li jiġi provdut input lid-dibattitu dwar il-produzzjoni ta' l-enerġija nukleari, is-sikurezza u l-affidabilità tagħha, is-sostenibbiltà u l-kontroll tagħha, it-theddid u l-isfidi tagħha, inkluża l-valutazzjoni ta' sistemi innovattivi u futuri.

Attivitajiet

L-attivitajiet tal-JRC ser jiffokaw fuq:

- 1) Il-ġestjoni ta' l-iskart nukleari u l-impatt ambjentali bil-għan li jiġu mifhuma l-proċessi tal-fjuwil nukleari mill-produzzjoni ta' l-enerġija għar-rimi ta' l-iskart u li jiġu żviluppati soluzzjonijiet effettivi għall-ġestjoni ta' skart nukleari ta' livelli għoli b'segwitu għaż-żewġ possibbiltajiet prinċipali (rimi dirett jew it-tqassim u trasmutazzjoni). Ser ikunu żviluppati wkoll attivitajiet biex itejbu l-għarfien u jiżviluppaw l-ipproċessar jew il-kondizzjonar ta' skart b'hajja twila u riċerka bażika fl-aktinidi;
- 2) Is-sikurezza nukleari, fl-implimentazzjoni tar-riċerka dwar iċ-ċikli tal-fjuwil sew tal-preżent kif ukoll tal-gejjieni u dwar l-indennità tar-reatturi tat-tip tal-Punent u dak Russu, kif ukoll dwar id-disinn ta' reatturi godda. Barra minn hekk il-JRC ser jikkontribwixxi u jikkoordina l-kontribut Ewropew għall-inizjattiva ta' Forum Internazzjonali tar-IV Generazzjoni dwar l-R&Ż, li fih huma involuti l-aqwa organizzazzjonijiet ta' riċerka fid-dinja. Il-JRC għandu jaġixxi bhala integratur tar-riċerka f'dan il-qasam bil-għan li jiżgura l-kwalità tal-kontribut Ewropew lill-GIF. Il-JRC ser jikkontribwixxi esklussivament għal dawk l-oqsma li jistgħu jtejbju l-aspetti tas-sigurtà u tas-salvagwardja ta' ċikli tal-fjuwil innovattivi, b'mod partikolari l-karatterizzazzjoni, l-ittestjar u l-analizi ta' fjuwils godda; l-iżvilupp ta' għanijiet ta' sigurtà u ta' kwalità, il-htigiet ta' sigurtà u metodi ta' evalwazzjoni avvanzati għas-sistemi;
- (3) Is-sigurtà Nukleari, fl-appoġġ għat-twettiq ta' l-impenni Komunitarji, b'mod partikolari l-kontroll tal-faċilitajiet taċ-ċiklu tal-fjuwil b'enfasi fuq il-fażi finali taċ-ċiklu, il-monitoraġġ tar-radjuattività fl-ambjent, jew l-implimentazzjoni tal-protokoll addizzjonali u s-salvagwardji integrati, u l-prevenzjoni ta' l-użu mhux xieraq ta' materjal nukleari u radjuattiv assoċjat mat-traffikar illeċitu ta' tali materjal.

Barra minn hekk, il-JRC ser jiffacilita dibattitu ibbażat fuq il-fatti u tfassil ta' deċizjonijiet infurmat dwar it-tahlita ta' enerġija biex tilhaq il-htigijiet ta' enerġija Ewropej (inklużi sorsi ta' enerġija li tiġġedded u enerġija nukleari).

ANNEX II

SKEMI TA' FINANZJAMENT

Sogġett għar-regoli għall-partecipazzjoni stabbiliti għall-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru, il-Komunità ser tappoġġa attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku, inklużi attivitajiet ta' dimostrazzjoni fil-programmi speċifiċi permezz ta' firxa ta' skemi ta' finanzjament. Dawn l-iskemi ser jintużaw, individwalment jew flimkien, biex jiffinanzjaw kategoriji differenti ta' azzjonijiet implimentati fis-Seba' Programm Kwadru.

1. SKEMI TA' FFINANZJAR FL-ENERĠIJA MILL-FUŻJONI

Fil-qasam tar-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni, in-natura partikolari ta' l-attivitajiet f'dan il-qasam teħtieġ l-implimentazzjoni ta' arrangamenti speċifiċi. Ser jingħata appoġġ finanzjarju għall-attivitajiet imwettqa fuq il-bażi ta' proceduri li jidhru fi:

- 1.1. Il-Kuntratti ta' Assocjazzjoni, bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri jew Pajjiżi Terzi Assocjati b'mod shih jew entitajiet fl-Istati Membri jew fil-Pajjiżi Terzi Assocjati b'mod shih li jipprovdu għat-twettiq ta' parti mill-programm ta' riċerka Komunitarju dwar l-enerġija mill-fużjoni skond l-Artikolu 10 tat-Trattat;
- 1.2. Il-Ftehim Ewropew dwar l-Iżvilupp tal-Fużjoni (EFDA), ftehim multilaterali bejn il-Kummissjoni u organizzazzjonijiet fi, jew li jahdmu fisem, l-Istati Membri u l-Pajjiżi Assocjati li fost l-oħrajn jipprovdu l-qafas għall-issuktat tar-riċerka dwarit-teknoloġija tal-fużjoni f'organizzazzjonijiet assocjati u fl-industrija, l-użu tal-facilitajiet tal-JET u l-kontribut Ewropew għall-kooperazzjoni internazzjonali;
- 1.3. L-Impriza Kongunta Ewropea għall-ITER, ibbażata fuq l-Artikoli 45 sa 51 tat-Trattat;
- 1.4. Ftehim internazzjonali bejn l-Euratom u pajjiżi terzi li jkopru attivitajiet fil-qasam tar-riċerka u l-iżvilupp dwar l-enerġija mill-fużjoni, b'mod partikolari l-Ftehim ta' l-ITER;
- 1.5. Kwalunkwe ftehim multilaterali ieħor konkluż bejn il-Komunità u organizzazzjonijiet assocjati, b'mod partikolari l-Ftehim dwar il-Mobbiltà tal-Persunal;
- 1.6. Azzjonijiet għall-kondiviżjoni ta' l-ispejjeż għall-promozzjoni u l-kontribut lejn ir-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni ma' korpi fl-Istati Membri jew fil-pajjiżi terzi assocjati mas-Seba' Programm Kwadru fejn ma jkun hemm l-ebda Kuntratt ta' Assocjazzjoni.

Minbarra l-attivitajiet ta' hawn fuq, jistgħu jittiehdu azzjonijiet li jippromwovu u jiżviluppaw ir-riżorsi umani, *fellowships*, inizjattivi ta' infrastrutturi integrati kif ukoll azzjonijiet speċifiċi ta' appoġġ, b'mod partikolari għall-koordinazzjoni ta' riċerka fl-enerġija mill-fużjoni, biex isiru studji b'appoġġ għal dawn l-attivitajiet, u b'appoġġ ta' pubblikazzjonijiet, l-iskambju ta' informazzjoni; u t-taħriġ għall-promozzjoni tat-trasferiment tat-teknoloġija.

2. SKEMI TA' FINANZJAMENT FOQSMA OHRA

L-attivitajiet foqsma ohra minbarra l-enerġija mill-fużjoni mis-Seba' Programm Kwadru ta' l-Euratom ser jiġu ffinanzjati permezz ta' firxa ta' skemi ta' finanzjament. Dawn l-iskemi ser jintużaw, individwalment jew flimkien, biex jiffinanzjaw kategoriji differenti ta' azzjonijiet implimentati fis-Seba' Programm Kwadru kollu.

Id-deċiżjonijiet għal programmi speċifiċi, programmi ta' hidma u sejhiet għal proposti ser isemmu, skond u meta jkun f'loku:

- It-tip/i ta' skema/i użata/i biex jiffinanzjaw kategoriji differenti ta' azzjonijiet;
- Il-kategoriji ta' partecipanti (bħalma huma organizzazzjonijiet ta' riċerka, universitajiet, industrij, awtoritajiet pubbliċi) li jistgħu jibbenefikaw minnhom;
- It-tipi ta' attivitajiet (riċerka, żvilupp, dimostrazzjoni, taħriġ, disseminazzjoni, trasferiment ta' għarfien u attivitajiet ohra relatati) li jistgħu jiġu ffinanzjati minn kull waħda minnhom.

Fejn jistgħu jintużaw skemi ta' finanzjament differenti, il-programm ta' hidma jista' jispjefika l-iskema ta' finanzjament li għandha tintuża għas-sogġett dwaru liema jkun mistiedna proposti.

L-iskemi ta' finanzjament huma dawn li ġejjin:

(a) B'appoġġ ta' azzjonijiet li huma implimentati prinċipalment abbażi ta' sejha għall-proposti:

1. **Proġetti kollaborattivi**

Appoġġ għal proġetti ta' riċerka mwettqa minn konsorzji b'partecipanti minn pajjiżi differenti, li jkollhom il-mira li jiżviluppaw għarfien ġdid, teknoloġija ġdida, prodotti jew riżorsi komuni għar-riċerka. Id-daqs, il-kamp ta' applikazzjoni u l-organizzazzjoni interna tal-proġetti jistgħu jvarjaw minn qasam għall-iehor u minn sugġett għall-iehor. Il-proġetti jistgħu jvarjaw minn azzjonijiet iffukati ta' riċerka fuq skala żgħira jew ta' daqs medju sa proġetti akbar ta' natura integrattiva li jimmobilizzaw volum sinifikanti ta' riżorsi biex jilhqqu objettiv definit.

2. **Networks ta' Eċċellenza**

Appoġġ għal programmi ta' riċerka kongunti implimentati minn għadd ta' organizzazzjonijiet ta' riċerka li jintegraw l-attivitajiet tagħhom f'qasam partikolari, imwettqa minn timijiet ta' riċerka fil-qafas ta' kooperazzjoni fil-perjodu aktar fit-tul. L-implimentazzjoni ta' dawn il-programmi kongunti ta' riċerka tkun tirrikjedi impenn formali min-naha ta' l-istituzzjonijiet li jkunu qed jintegraw parti mir-riżorsi u l-attivitajiet tagħhom.

3. **Azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ**

Appoġġ għal attivitajiet li għandhom l-għan li jikkoordinaw jew jappoġġaw riċerka (netwerking, skambji, studji, konferenzi, eċċ). Dawn l-azzjonijiet jistgħu jiġu implimentati wkoll permezz ta' modi oħra, minbarra s-sejthiet għall-proposti.

4. **Azzjonijiet għall-promozzjoni u l-iżvilupp tar-riżorsi umani u l-mobbiltà**

Appoġġ għat-tahriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi.

(b) b'appoġġ ta' azzjonijiet implimentati abbażi ta' deċiżjonijiet mill-Kunsill, ibbażati fuq proposta mill-Kummissjoni, il-Komunità ser tipprowdi appoġġ finanzjarju għal inizzjattivi fuq skala kbira ffinanzjati minn għadd ta' sorsi permezz ta' dawn:

- Kontribuzzjoni finanzjarja għall-implimentazzjoni ta' Impriżi Kongunti mwettqa abbażi tal-proċeduri u d-dispożizzjonijiet imniżżla fl-Artikoli 45 sa 51 tat-Trattat ta' l-Euratom.
- Kontribuzzjoni finanzjarja għall-iżvilupp ta' infrastrutturi godda ta' interess Ewropew.

Il-Komunità ser timplimenta l-iskemi ta' finanzjament b'konformità mad-dispożizzjonijiet tar-Regolament li għandu jiġi adottat għar-regoli dwar il-partecipazzjoni f'impriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet, l-istrumenti rilevanti ta' għajjnuna mill-Istat, b'mod partikolari l-qafas Komunitarju għall-għajjnuna mill-istat għar-riċerka u l-iżvilupp, kif ukoll ir-regoli internazzjonali f'dan il-qasam. F'konformità ma' dan il-qafas internazzjonali, ser ikun mehtieg li jkun possibbli li l-iskala u l-forma tal-partecipazzjoni finanzjarja jiġu aġġustati fuq bażi ta' każ b'każ, b'mod partikolari jekk ikun disponibbli l-finanzjament minn sorsi oħra tas-settur pubbliku, inklużi sorsi oħra Komunitarji ta' finanzjament bħall-Bank Ewropew għall-Investimenti (BEI).

Fil-każ ta' partecipanti f'azzjoni indiretta stabbilita f'reġjun li jkun baqa' lura fl-iżvilupp (ir-reġjuni ta' konverġenza ⁽¹⁾ u dawk l-iktar remoti), finanzjament addizzjonali mill-Fondi Strutturali ser ikun mmobilizzat kulfejn dan ikun possibbli u xieraq

3. **AZZJONIJIET DIRETTI – IĊ-ĊENTRU KONĠUNT TAR-RIĊERKA**

Il-Komunità ser tniedi attivitajiet li jiġu implimentati miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka, li jissejhu azzjonijiet diretti.

⁽¹⁾ Ir-reġjuni ta' konverġenza huma dawk definiti fl-Artikolu 5 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006 tal-11 ta' Lulju 2006 li jstabbilixxi d-dispożizzjonijiet generali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni (ĠU L 210, 31.7.2006, p. 25). Dan jinkludi r-reġjuni eliġibbli għall-finanzjament mill-fondi Strutturali taht l-objettiv ta' konverġenza u reġjuni eliġibbli għall-finanzjament mill-fond ta' Koeżjoni.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/971/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku "Kooperazzjoni" li jimplimenta s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea dwar ir-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007-2013)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropa L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Deċiżjoni 2006/971/KE għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku "Kooperazzjoni" li jimplimenta s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2006/971/KE)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 166(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Billi:

(1) Skond l-Artikolu 166(3) tat-Trattat, id-Deċiżjoni Nru 1982/2006/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007-2013) ⁽³⁾ (minn hawn 'il quddiem imsejjah 'il-Programm Kwadru') għandha tiġi implimentata permezz ta' programmi speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jiffissaw it-tul ta' żmien tagħhom u jipprovdu għall-mezzi meqjusa meħtieġa.

(2) Il-Programm Kwadru huwa strutturat f'erba' tipi ta' attivitajiet: kooperazzjoni transnazzjonali fuq temi definiti bħala politika ("Kooperazzjoni"), riċerka mmexxija minn investigaturi msejsa fuq inizjattivi tal-komunità tar-riċerka ("Ideat"), appoġġ għat-taħriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi ("Nies"), u appoġġ għall-kapaċitajiet ta' riċerka ("Kapaċitajiet"). Attivitajiet taħt "Kooperazzjoni" fir-rigward ta' azzjonijiet indiretti, għandhom jiġu implimentati minn dan il-Programm Speċifiku.

(3) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' l-intrapriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati tar-riċerka, għall-Programm Kwadru (minn hawn 'il quddiem imsejjah 'ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.

(4) Il-Programm Kwadru għandu jikkumplimenta l-attivitajiet imwettqin fl-Istati Membri kif ukoll azzjonijiet komunitarji oħra li huma meħtieġa għall-isforz strateġiku ġenerali għall-implimentazzjoni ta' l-oġġettivi ta' Liżbona, b'mod partikolari flimkien ma' dawk dwar il-fondi strutturali, l-agrikoltura, l-edukazzjoni, it-taħriġ, il-kultura, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, is-saħħa, il-harsien tal-konsumatur, ix-xogħol, l-enerġija, it-trasport u l-ambjent.

(5) L-attivitajiet relatati ma' l-innovazzjoni u l-SMEs appoġġati taħt dan il-Programm Kwadru għandhom ikunu komplimentari għal dawk imwettqin taħt il-Programm Kwadru għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni li ser jikkontribwixxu biex jingħalaq id-distakk bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni, u jipromwovu l-forom kollha ta' l-innovazzjoni.

(6) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru tista' twassal għall-programmi supplimentari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċertu Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-ħolqien ta' impenji kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.

(7) Dan il-Programm Speċifiku għandu jipprovdi kontribut lill-Bank Ewropew għall-Investment sabiex tiġi kkostitwita "Facilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju" sabiex jitjeb l-aċċess għas-self mill-BEI.

⁽¹⁾ Opinjoni tat-30 ta' Novembru 2006 (għada mhux publikata fil-ĠU)

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 412, 30.12.2006, p. 1.

- (8) L-involviment xieraq ta' l-SMEs permezz ta' miżuri konkreti u azzjonijiet speċifiċi għall-benefiċċju tagħhom għandu jiġi appoġġat taht dan il-Programm Speċifiku, b'mod kumpli-mentari ma' programmi Komunitarji oħrajn.
- (9) Kif previst taht l-Artikolu 170 tat-Trattat, il-Komunità kkonkludiet numru ta' ftehim internazzjonali fil-qasam tar-riċerka u għandhom isiru sforzi sabiex tissahhah il-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka bl-għan li jkun hemm aktar integrazzjoni tal-Komunità fil-komunità internazzjonali tar-riċerka. Għalhekk, dan il-Programm Speċifiku huwa miftuh għall-partecipazzjoni minn pajjiżi li kkonkludew il-ftehim mehtieġ għal dan il-għan u huwa wkoll miftuh fuq livell ta' proġett, u fuq il-bażi ta' benefiċċju reċiproku, għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali għal kooperazzjoni xjentifika.
- (10) L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa fi hdan dan il-programm għandhom jirrispettaw il-prinċipji ta' l-etika fundamentali, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (11) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru għandha tik-kontribwixxi għall-promozzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli.
- (12) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja soda tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u aċċessibbli possibbli, filwaqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibbiltà tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 ⁽²⁾ li jistabbilixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kull emenda futura.
- (13) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali għall-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – sabiex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi mehtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imħallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej ⁽³⁾, Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u rregolaritajiet oħra ⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (14) Peress li l-miżuri mehtieġa għall-implimentazzjoni ta' din id-Deciżjoni huma essenzjalment miżuri ta' ġestjoni, dawn għandhom għalhekk jiġu adottati mill-proċedura ta' ġestjoni prevista fl-Artikolu 4 tad-Deciżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999, li tipprovdi l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat ta' l-implimentazzjoni konferiti fuq il-Kummissjoni ⁽⁶⁾. Min-naha l-oħra, ir-riċerka li tinvolvi l-użu ta' embrijuni umani u ċelluli staminali embrijoniċi umani tagħti lok għal kwistjonijiet etiċi speċifiċi, kif deskritt fl-Artikolu 4 ta' din id-Deciżjoni. Barra minn hekk, l-azzjonijiet ta' riċerka, tahrig u żvilupp (RTŽ) li jinvolvu riċerka taht it-tema "Sigurtà" jirrapprezentaw qasam ġdid u sensittiv ferm, partikolarment fir-rigward ta' incidenti ta' theddid u sigurtà. Għalhekk, miżuri għall-finanzjament ta' proġetti bħal dawn għandhom jiġu adottati bil-proċedura regolatorja prevista fl-Artikolu 5 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.
- (15) Kull qasam tematiku għandu jkollu sezzjoni tal-baġit għalih fil-Baġit Ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej.
- (16) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-programm għandha tingħata attenzjoni xierqa għall-integrazzjoni tas-sessi, kif ukoll, fost oħrajn, għall-kundizzjonijiet tax-xogħol, it-trasparenza tal-proċess tar-reklutaġġ, u l-iżvilupp tal-karriera fir-rigward tar-riċerkaturi ingaġġati fuq proġetti u programmi ffinanzjati taht l-azzjonijiet ta' dan il-programm, li għalihom ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u dwar Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi ⁽⁷⁾ toffri qafas ta' referenza, b'rispett għan-natura volontarja tagħha,

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

Il-Programm Speċifiku "Kooperazzjoni" għall-attivitajiet Komunitarji fil-qasam tar-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku, inklużi l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni, minn hawn 'il quddiem "Il-Programm Speċifiku" huwa b'dan adotatt għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2013.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jappoġġ l-attivitajiet ta' "Koooperazzjoni" li jappoġġaw il-firxa kollha ta' azzjonijiet ta' riċerka mwettqa b'kooperazzjoni transnazzjonali fl-oqsma tematiċi li ġejjin:

- (a) Is-Sahħa;
- (b) L-Ikel, l-Agrikoltura u s-Sajd, il-Bijoteknoloġija;
- (c) It-Teknoloġiji ta' l-Infommazzjoni u tal-Komunikazzjoni;

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1, Regolament kif emendat l-aħħar mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 19.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 184, 17.7.1999 p. 23, Deciżjoni emendata bid-Deciżjoni 2006/512/KE (ĠU L 200, 22.7.2006 p. 11).

⁽⁷⁾ ĠU L 75, 22.3.2005, p. 67.

- (d) In-Nanoxjenzi, in-Nanoteknoloġiji, il-Materjali u t-Teknoloġiji godda tal-Produzzjoni;
- (e) L-Energija;
- (f) L-Ambjent (inkluż il-Bidla fil-Klima);
- (g) It-Trasport (inkluża l-Aeronawtika);
- (h) Ix-Xjenzi Soċjo-ekonomiċi u l-Umanistika;
- (i) L-Ispazju;
- (j) Is-Sigurtà.

L-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku tista' jwassal għal programmi supplimentari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċerti Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-holqien ta' inizzjattivi kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.

L-għanijiet u d-deskrizzjoni ġenerali ta' dawn l-attivajiet jingħataw fl-Anness I.

Artikolu 3

Skond l-Anness II tal-Programm Kwadru, l-ammont meqjus neċessarju għat-tweqqif tal-Programm Speċifiku għandu jkun ta' EUR 32 413 miljun, li minnhom anqas minn 6 % għandhom ikunu għan-nefqa amministrattiva tal-Kummissjoni. Tqassim indikattiv ta' dan l-ammont jidher fl-Anness II.

Artikolu 4

1. L-attivajiet kollha ta' riċerka mwettqa taħt il-Programm Speċifiku għandhom jitwettqu b'konformità ma' prinċipji etici fundamentali.

2. L-oqsma ta' riċerka li ġejjin m' għandhomx jiġu ffinanzjati taħt dan il-programm:

- attività ta' riċerka mmirata lejn il-klonazzjoni umana għal skopijiet riproduttivi,
- attività ta' riċerka mahsuba għall-modifika tal-wirt ġenetiku tal-bnedmin li tista' tagħmel tali bidliet jintirtu⁽¹⁾,
- attivajiet ta' riċerka mahsuba biex johlqu embrijuni umani għall-ghan wahdieni tar-riċerka jew għall-produzzjoni ta' ċelloli staminali, inkluż permezz tat-trasferiment tan-nukleu ta' ċelloli somatiċi.

3. Ir-riċerka fuq iċ-ċelloli staminali tal-bniedem, kemm adulti kif ukoll embrijoniċi, tista' tiġi ffinanzjata skond il-kontenut tal-proposta xjentifika u l-qafas legali ta' l-Istat jew Stati Membri involuti.

⁽¹⁾ Riċerka dwar it-trattament tal-gonadi għall-kanċer tista' tkun iffinanzjata.

Kwalunkwe applikazzjoni għall-finanzjament ta' riċerka fuq iċ-ċelluli staminali tal-embrijoni tal-bniedem għandha tinkludi, skond il-każ, id-dettalji tal-liċenzja u tal-miżuri ta' kontroll li jkunu ser jittiehdu mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri kif ukoll id-dettalji ta' l-approvazzjoni(jiet) etici li jkunu ser jiġu provduti.

Fir-rigward tad-derivazzjoni taċ-ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem, l-istituzzjonijiet, l-organizzazzjonijiet u r-riċerkaturi għandhom ikunu soġġetti għal liċenzjar u kontroll stretti skond il-qafas legali ta' l-Istat(i) Membri involuti.

4. L-oqsma tar-riċerka mnizzlin hawn fuq għandhom ikunu riveduti għat-tieni fażi ta' dan il-programm (2010-2013) fid-dawl ta' l-avvanzi xjentifiċi.

Artikolu 5

1. Il-Programm Speċifiku għandu jiġi implimentat permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament stabbiliti fl-Anness III għall-Programm Kwadru.

2. L-Anness III għal dan il-Programm Speċifiku jistabbilixxi l-arrangamenti għal għotja lill-BEL għall-istabbiliment ta' Facilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju.

3. L-Anness IV jistabbilixxi lista indikattiva ta' Inizzjattivi ta' Teknoloġija Kongunti possibbli li jistgħu jkunu s-suġġett ta' deċiżjonijiet separati u lista indikattiva ta' inizzjattivi għall-implimentazzjoni kongunta possibbli ta' programmi ta' riċerka nazzjonali li jistgħu jkunu s-suġġett ta' deċiżjoni separata abbażi ta' l-Artikolu 169 tat-Trattat.

4. Ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tfassal programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, li jistabbilixxi f'faktar dettall l-oġġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi stabbiliti fl-Anness I, l-iskema ta' finanzjament li għandha tintuża għas-suġġett li dwaru hemm stedina għal proposti u l-iskadenzi għall-implimentazzjoni.

2. Il-programm ta' hidma għandu jqis l-attivajiet ta' riċerka rilevanti li jitwettqu mill-Istati Membri, mill-pajjiżi assoċjati u mill-organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali, u l-kisba tal-valur miżjud Ewropew kif ukoll l-impatt fuq il-kompetittività industrijali u r-rilevanza għal-linji politiċi Komunitarji oħrajn. Huwa għandu jkun aġġornat fejn xieraq.

3. Il-proposti għal azzjonijiet indiretti taħt l-iskemi ta' finanzjament għandhom jiġu evalwati u l-proġetti għandhom jiġu magħżulin billi jiġu kkunsidrati l-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 15(1a) tar-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid.

4. Il-programm ta' hidma jista' jidentifika:

- (a) organizzazzjonijiet li jirċievu sottoskrizzjonijiet fil-forma ta' hlas ghal shubija;
- (b) azzjonijiet ta' appoġġ għall-attivitajiet ta' entitajiet legali speċifiċi.

Artikolu 7

1. Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku.

2. Il-proċedura ta' ġestjoni stabbilita fl-Artikolu 8(2) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-miżuri li ġejjin:

- (a) il-programm ta' hidma msemmi fl-Artikolu 6 jinkludi skemi ta' finanzjament li għandhom jintużaw, il-kontenut tas-sejhiet għal proposti kif ukoll l-evalwazzjoni u l-kriterji ta' l-għażla li għandhom jiġu applikati;
- (b) kwalunkwe aġġustament fit-tqassim indikattiv ta' l-ammont kif jidher fl-Anness II.
- (c) l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet taht l-oqsma tematiċi (a) – (g) u (i) imsemmijin fl-Artikolu 2, fejn l-ammont stmat tal-kontribuzzjoni Komunitarja taht dan il-programm huwa ugwali għal jew aktar minn EUR 1,5 miljun;
- (d) l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' l-azzjonijiet, hliet dawk imsemmijin fil-punt (c) ta' dan il-paragrafu u l-qasam tematiku (j) imsemmi fl-Artikolu 2, fejn l-ammont stmat tal-kontribuzzjoni Komunitarja taht dan il-programm huwa ugwali għal jew aktar minn EUR 0,6 miljun;
- (e) it-tfassil tat-termini ta' referenza għall-evalwazzjonijiet previsti fl-Artikoli 7(2) u 7(3) tal-Programm Kwadru.

3. Il-proċedura regolatorja stabbilita fl-Artikolu 8(3) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-miżuri li ġejjin:

- (a) il-programm ta' hidma dwar il-qasam tematiku msemmi fil-punt (j) ta' l-Artikolu 2, u l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet taht dak il-qasam tematiku;
- (b) l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' l-azzjonijiet li jinvolvu l-użu ta' embrijuni umani u ċelluli staminali embrijoniċi umani.

Artikolu 8

- 1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn Kumitat.
- 2. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 4 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

Il-perjodu previst fl-Artikolu 4(3) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

- 3. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

Il-perjodu previst fl-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

4. Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat dwar il-progress generali ta' l-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, u għandha tipprovdi l-informazzjoni f'waqtha dwar l-azzjonijiet ta' ricerka, taħrig u żvilupp (RTD) proposti jew iffinanzjati taht dan il-programm kif speċifikat fl-Anness V.

- 5. Il-Kumitat għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu.

Artikolu 9

Il-Kummissjoni għandha tagħmel arrangamenti għall-kontroll, il-valutazzjoni u r-revizjoni indipendenti kif previst fl-Artikolu 7 tal-Programm Kwadru li għandhom isiru fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 10

Din id-Deċiżjoni għandha tidhol fis-seħh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 11

Din id-Deċiżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Dicembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

ANNEX I

OBJETTIVI XJENTIFIĊI U TEKNOLOĠIĊI, DESKRIZZJONI ĠENERALI TAT-TEMI U L-ATTIVITAJIET

F'dan il-Programm Speċifiku, ser jinghata appoġġ għall-kooperazzjoni transnazzjonali fuq kull skala fl-Unjoni Ewropea u lil hinn minnha, f'numru ta' oqsma tematiċi li jikkorrispondu ma' sferi ewlenin fil-progress ta' l-għarfien u t-teknoloġija, fejn ir-riċerka trid tiġi appoġġata u msahha sabiex tindirizza l-isfidi soċjali, ekonomiċi, ta' sahha pubblika, ambjentali u industrijali Ewropej.

L-għan kumplessiv huwa li jinghata kontribut għall-iżvilupp sostenibbli fil-kuntest tal-promozzjoni tar-riċerka, li l-għan prinċipali tagħha hu li jiżdied l-għarfien, fl-ogħla livell ta' eċċellenza.

L-għaxar temi determinati għal azzjoni Komunitarja huma dawn li ġejjin:

- 1) Is-Sahha;
- 2) L-ikel, l-Agricoltura u s-Sajd, il-Bijoteknoloġija;
- 3) It-Teknoloġiji ta' l-Infurmazzjoni u tal-Komunikazzjoni;
- 4) In-Nanoxjenzi, in-Nanoteknoloġiji, il-Materjali u t-Teknoloġiji godda tal-Produzzjoni;
- 5) L-Energija;
- 6) L-Ambjent (inkluż il-Bidla fil-Klima);
- 7) It-Trasport (inkluża l-Aeronawtika);
- 8) Ix-Xjenzi Soċjo-ekonomiċi u l-Umanistika;
- 9) L-Ispazju;
- 10) Is-Sigurtà.

Kull tema hija deskritta f'termini ta' l-objettiv, l-approċċ għall-implimentazzjoni u l-attivitajiet inklużi dawk li jinvolvu inizjattivi fuq skala kbira (kif imniżżel b'mod indikattiv fl-Anness IV), il-kooperazzjoni internazzjonali, htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti.

Għandu jittiehed kont xieraq tal-prinċipju ta' żvilupp sostenibbli. Skond il-politika Ewropea ta' opportunitajiet ugwali bejn in-nisa u l-irġiel, imniżżla fl-Artikoli 2 u 3 tat-Trattat, l-attivitajiet tal-Programm Speċifiku jiżguraw l-implimentazzjoni ta' miżuri xierqa għall-promozzjoni ta' ugwaljanza bejn is-sessi u għall-partiċipazzjoni ta' riċekaturi nisa. Barra minn hekk, konsiderazzjonijiet ta' l-aspetti etiċi, soċjali, legali u kulturali usa' tar-riċerka li għandha ssir u l-applikazzjonijiet potenzjali tagħha, kif ukoll impatti soċjo-ekonomiċi ta' żvilupp u tbassir xjentifiku u teknoloġiku, fejn rilevanti għandhom jagħmlu parti mill-attivitajiet taht dan il-Programm Speċifiku.

Riċerka pluridixiplinari u riċerka trans-tematika, inklużi sejhiet kongunti

Ser tinghata attenzjoni partikolari lil oqsma xjentifiċi u teknoloġiċi ta' prijorità li jhaddnu għadd ta' temi, bħax-xjenzi u t-teknoloġiji tal-baħar. Il-pluridixiplinarjetà ser tiġi inkuraġġguta permezz ta' approċċi trans-tematiċi għal suġġetti ta' riċerka u ta' teknoloġija li jkollhom rilevanza għal aktar minn tema waħda. Approċċi trans-tematiċi bħal dawn ser jiġu implimentati, fost l-oħrajn, permezz ta':

- l-użu ta' sejhiet kongunti bejn it-temi fejn suġġett ta' riċerka jidher ċar li huwa rilevanti għall-attivitajiet taht kull waħda mit-temi rispettivi;
- l-enfasi speċjali fi hdan l-attività "htigijiet emergenti" għar-riċerka trans-dixiplinari;
- l-użu ta' pariri esterni, inkluż minn riċekaturi, minn firxa wiesgħa ta' dixiplini u sfondi fl-istabbiliment tal-programm ta' hidma;

- rappurtar regolari dwar oqsma ta' riċerka trans-tematiċi bhala parti mill-kontroll, stima u revizzjoni generali tal-programm;
- għal riċerka rilevanti għall-politika, billi tiġi żgurata l-koerenza mal-linji politiċi Komunitarji.

Il-koordinazzjoni bejn it-temi f'dan il-Programm Speċifiku u l-azzjonijiet taht Programmi Speċifiċi oħrajn tas-Seba' Programm Kwadru, bħal dawk dwar l-infrastruttura tar-riċerka fil-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet", ser jiġu żgurati mill-Kummissjoni Ewropea ⁽¹⁾.

Adattament għall-htigijiet u l-opportunitajiet li qeghdin jevolvu

Ir-rilevanza industrijali kontinwa tat-temi, u l-partecipazzjoni kontinwa ta' l-industrija fihom, ser jiġu żgurati billi wiehed jibbaża, fost sorsi oħrajn, fuq il-hidma tal-"Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej" varji. Dan il-Programm Speċifiku, flimkien mal-kontributi mill-industrija, ser b'hekk jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni ta' l-Aġendi Strateġiċi għar-Riċerka rilevanti bħal dawk stabbiliti u żviluppati mill-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej fejn dawn jirrappreżentaw valur miżjud ġenwin Ewropew. Il-htigijiet wesghin tar-riċerka identifikati fl-Aġendi Strateġiċi għar-Riċerka disponibbli huma diġà riflessi sew fl-għaxar temi. Il-Pjattaformi Teknoloġiċi Ewropej, bil-partecipazzjoni possibbli ta' raggruppamenti reġjonali mmexxija mir-riċerka, jista' jkollhom rwol li jiffacilitaw u jorganizzaw il-partecipazzjoni ta' l-industrija, inklużi l-SMEs, fi proġetti ta' riċerka relatati mal-qasam speċifiku tagħhom, inklużi proġetti eliġibbli għal finanzjament taht il-Programm Kwadru. L-inkorporazzjoni aktar dettaljata tal-kontenut tekniku tagħhom ser tkun riflessa sussegwentament waqt il-formulazzjoni tal-programm ta' hidma dettaljat għal sejhiet speċifiċi għal propositi.

Ser tiġi żgurata wkoll ir-rilevanza kontinwa tat-temi mal-formulazzjoni, l-implimentazzjoni u l-valutazzjoni tal-linji politiċi u r-regolamenti Komunitarji. Dan jirrigwarda oqsma ta' politika bhas-sahha, is-sigurtà, il-harsien tal-konsumatur, l-enerġija, l-ambjent, l-ghajnuna għall-iżvilupp, is-sajd, l-affarijiet marittimi, l-agrikoltura, is-sahha u l-benesseri ta' l-annimali, it-trasport, l-edukazzjoni u t-taħriġ, is-soċjetà ta' l-informazzjoni u l-medja, l-impjiega, l-affarijiet soċjali, il-koeżjoni, u l-istabbiliment ta' zona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, flimkien mar-riċerka pre-normattiva u ko-normattiva rilevanti għat-titjib ta' l-interoperabbiltà u tal-kwalità ta' l-istandards u l-implimentazzjoni tagħhom. F'dan il-kuntest, il-pjattaformi li jiġbru flimkien lill-partijiet interessatissim mal-komunità tar-riċerka sabiex jikkunsidraw aġendi ta' riċerka rilevanti għall-oqsma ta' politika soċjali, ambjentali jew oqsma oħrajn jista' jkollhom rwol.

Taht kull tema, minbarra l-attivajiet definiti, ser ikunu implimentati assjonijiet speċifiċi biex iwieġbu għall-htigijiet emergenti" u "htigijiet ta' politika mhux previsti". L-implimentazzjoni ta' dawn l-azzjonijiet tiżgura approċċ sempliċi, koerenti u kkoordinat fil-Programm Speċifiku kollu u l-finanzjament ta' riċerka trans-dixxiplinari li tkopri aktar minn dixxiplina waħda jew li tkun 'il barra mit-temi.

- **Teknoloġiji Futuri u Emerġenti:** permezz ta' appoġġ speċifiku għal propositi ta' riċerka li jimmiraw biex jidentifikaw jew jespjoraw iktar opportunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda f'qasam speċifiku u/jew il-kombinazzjoni tagħhom ma' oqsma u dixxiplini rilevanti oħrajn permezz ta' appoġġ speċifiku għal propositi ta' riċerka spontani, inklużi b'sejhiet kongunti; biex jitrawmu ideat godda u uzi radikali godda u jiġu esplorati għazliet godda fir-roadmaps ta' riċerka b'mod partikolari marbuta ma' potenzjal għal sejbiet sinifikanti; kooperazzjoni adegwata ma' l-attivajiet imwettqa taht il-programm "Ideat" ser tkun garantita sabiex tiġi evitata d-duplikazzjoni u jiġi żgurat l-aqwa uzu tal-finanzjament. Dan ser jiġi implimentat permezz ta':
  - Riċerka miftuħa "minn isfel għal fuq" dwar materji identifikati mir-riċerkaturi innifishom sabiex jiżviluppaw opportunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda (azzjonijiet "Avventura") jew sabiex jivvalutaw skoperti godda jew fenomeni li jkunu għadhom kif ġew osservati li jistgħu jindikaw riskji jew problemi għas-soċjetà (azzjonijiet "Insight");
  - Inizjattivi ffokati fuq objettivi speċifiċi, ta' sfida kbira f'oqsma xjentifiċi u teknoloġiċi emergenti u li jwieġdu avvanzji kbar u impatt potenzjali kbir fuq l-iżviluppi ekonomiċi u soċjali, u li jistgħu jinvolvu gruppi ta' proġetti komplementari (azzjonijiet "Pathfinder").
- **Htigijiet tal-politika mhux previsti:** li jwieġbu b'mod flessibbli għal htigijiet ta' politika godda li jinholqu matul il-Programm Kwadru, bħal żviluppi mhux previsti jew avvenimenti li jitolbu reazzjoni mgħaġġla bħal epidemiji godda, thassib emergenti fis-sikurezza ta' l-ikel, reazzjoni għal diżastri naturali jew inizjattivi ta' solidarjetà. Dan ser ikun implimentat b'relazzjoni mill-qrib mal-linji politiċi Komunitarji rilevanti. Il-programm ta' hidma annwali jista' jiġi alterat f'każ ta' htigijiet ta' riċerka urgenti.

⁽¹⁾ Bil-hsieb li tiġi facilitata l-implimentazzjoni tal-programm, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif definit fl-aġenda, il-Kummissjoni ser tirmborża, skond il-linji gwida stabbiliti tagħha, l-ispejjeż ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll espert/konsulent wiehed għal kull Stat Membru għal dawk il-punti ta' l-aġenda fejn Stat Membru jkun jehtieg kompetenza speċifika.

Disseminazzjoni, trasferiment ta' l-għarfien u impenn usa'

Id-disseminazzjoni u t-trasferiment ta' l-għarfien huwa valur miżjud ewlieni ta' l-azzjonijiet ta' riċerka Ewropej u ser jittiehdu miżuri biex jiżied l-użu u l-impatt tar-riżultati mill-industrija, minn dawk li jfasslu l-politika u mis-soċjetà. Id-disseminazzjoni se tiġi kkunsidrata bħala kompitu integrali taht l-oqsma tematiċi kollha b'restrizzjonijiet xierqa għat-tema tas-sigurtà minħabba l-aspetti ta' kunfidenzjalità ta' l-attivitajiet, inkluż permezz tal-finanzjament ta' inizjattivi ta' netwerking/senserija, seminars u avvenimenti, assistenza minn esperti esterni u servizzi ta' informazzjoni elettronici. Dan ser ikun implimentat f'kull qasam tematiku permezz ta':

- l-intergrazzjoni ta' azzjonijiet ta' disseminazzjoni u trasferiment ta' l-għarfien fi hdan proġetti u konsorzji, permezz ta' dispożizzjonijiet adatti fl-iskemi ta' finanzjament u l-htigiet ta' rappurtar;
- l-offerta ta' assistenza immirata lil proġetti u konsorzji sabiex ikunu pprovduti b'aċċess għall-hiliet meħtieġa sabiex jużaw ir-riżultati bl-aħjar mod;
- l-azzjonijiet speċifiċi ta' disseminazzjoni li jiehdu strateġija proattiva fir-rigward tad-disseminazzjoni tar-riżultati minn firxa ta' proġetti, inklużi dawk minn Programmi Kwadru preċedenti u programmi oħrajn ta' riċerka, li huma mmirati lejn setturi speċifiċi jew gruppi ta' partijiet interessati, b'enfasi speċjali fuq utenti potenzjali;
- disseminazzjoni lil dawk li jfasslu l-politika, inklużi l-korpi ta' standardizzazzjoni, sabiex jiġi ffaċilitat l-użu ta' riżultati rilevanti għall-politika mill-korpi adatti fl-livelli internazzjonali, Ewropej, nazzjonali jew reġjonali;
- servizzi CORDIS sabiex ikatru d-disseminazzjoni ta' l-għarfien faċli biex jintużaw u l-esplorazzjoni tar-riżultati tar-riċerka;
- inizjattivi li jkatru d-djalogu u d-dibattitu dwar kwistjonijiet xjentifiċi u riżultati tar-riċerka ma' pubbliku aktar wiesa' lil hinn mill-komunità tar-riċerka, inkluż l-organizzazzjoni tas-soċjetà ċivili.

Ser ikunu żgurati l-koordinazzjoni tad-disseminazzjoni u t-trasferiment ta' l-għarfien fil-Programm Kwadru. Il-komplementarjetà u s-sinerġiji bejn dan il-programm u programmi oħrajn Komunitarji ser ikunu żgurati, partikolarment fil-qasam ta' l-edukazzjoni bil-ghan li jiġu promossi l-karrieri fir-riċerka. Azzjonijiet ta' appoġġ għall-innovazzjoni ser ikunu implimentati mill-Programm ta' Kompetittività u Innovazzjoni.

Partiċipazzjoni mill-SMEs

L-aħjar partiċipazzjoni ta' l-Intraprizi Żgħar u ta' Daqs Medju (SMEs) ser tkun iffacilitata fl-oqsma tematiċi kollha, b'mod partikolari permezz ta' proċeduri finanzjarji u amministrattivi aħjar, u aktar flessibbiltà fl-għażla ta' l-iskema finanzjarja adatta. Barra minn hekk, il-htigijiet ta' riċerka u l-potenzjal ta' l-SMEs jitqiesu kif jixraq fl-iżvilupp tal-kontenut ta' l-oqsma tematiċi ta' dan il-Programm Speċifiku u oqsma li huma ta' interess partikolari għall-SMEs ser jiġu identifikati fil-programm ta' hidma. Miżuri konkreti, inklużi azzjonijiet ta' appoġġ li jiffacilitaw il-partiċipazzjoni ta' SMEs, ser jittiehdu matul il-programm kollu fil-qafas ta' strateġija li għandha tiġi żviluppata taht kull tema. Dawn l-istrateġiji ser jiġu akkumpanjati minn monitoraġġ kwantitattiv u kwalitattiv imqabbel ma' l-oġettivi stabbiliti. L-ghan hu li jkun possibbli li ta' l-inqas 15 % tal-finanzjament disponibbli taht dan il-programm imur għall-SMEs.

Azzjonijiet speċifiċi ta' appoġġ għar-riċerka għall-benefiċċju ta' l-SMEs jew assoċjazzjonijiet ta' l-SMEs huma inklużi fil-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet", u azzjonijiet li jippromwov u l-partiċipazzjoni ta' l-SMEs fil-Programm Kwadru kollu ser ikunu ffinanzjati taht il-Programm għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni.

Aspetti etiċi

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku u l-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-prinċipji etiċi fundamentali. Dawn jinkludu, inter alia, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità tal-bniedem u l-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza, kif ukoll ta' l-annimali u l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-aħħar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet, il-linji gwida u l-kodiċi ta' kondotta internazzjonali rilevanti, eż. id-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997 u l-Protokolli Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u d-drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi Genetiċi tal-Pjanti għall-Ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO).

Ser jittiehed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji Ġodda (mill-1998).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġiżlazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettaq ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbta fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż iehor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettaq f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Revizjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jitrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi revizjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

L-ebda ffinanzjar mhu se jingħata għal attivitajiet ta' riċerka li huma pprojbti fl-Istati Membri kollha.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jehtieg li l-Komunità tagħti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi ⁽¹⁾ tehtieg li l-esperimenti kollha;

- jkunu mahsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġigh u tbatija mhux mehtieġa għall-annimali sperimentali;
- jużaw numru minimu ta' annimali ;
- jinvolu annimali bl-aktar grad baxx ta' sensitività newropsikoloġika u;
- jikkawżaw l-inqas uġigh, tbatija, dieqa jew ħsara dejjiema.

L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jistgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jistgħu jiġi ġġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-annimali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-prinċipji ta' bijodiversità.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

Ir-riċerka dwar etika relatata ma' l-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi ser titwettaq fil-parti "Xjenza fis-Socjetà" tal-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet".

Riċerka kollaborattiva

Ir-riċerka kollaborattiva ser-tikkostitwixxi l-parti l-kbira u l-qofol tal-finanzjament Komunitarju għar-riċerka. L-objettiv huwa li jiġu stabbiliti, fl-oqsma ewlenin ta' l-avanz ta' l-għarfien, proġetti ta' riċerka u networks eċċellenti li kapaċi jattiraw riċerkaturi u investment mill-Ewropa u mid-dinja kollha, li tiġi msahha l-bażi industrijali u teknoloġika Ewropea u jiġu appoġġati l-linji politiċi Komunitarji.

Dan ser jintlaħaq billi tiġi appoġġata r-riċerka kollettiva, li ser tinkludi l-partecipazzjoni attiva ta' l-industrija, permezz tal-firxa ta' skemi ta' finanzjament: proġetti kollaborattivi, networks ta' eċċellenza, u azzjonijiet ta' koordinament/appoġġ.

Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti

F'għadd limitat hafna ta' kazijiet, il-firxa ta' l-ambitu ta' proġett fl-RTŻ u l-iskala tar-riżorsi involuti jkunu jiġġustifikaw it-twaqqif ta' shubija pubblika/privata għall-perijodu fit-tul fis-sura ta' Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti. Dawn l-inizjattivi, li johorġu l-iktar mill-hidma tal-Pjattaformi Teknoloġiċi Ewropej u li jkunu jkopru aspekt partikolari jew għadd żgħir ta' aspekt tar-riċerka fil-qasam tagħhom, se jgħaqqdu flimkien l-investment mis-settur privat mal-finanzjament pubbliku nazzjonali u Ewropew, inklużi l-ghotjiet finanzjarji mill-Programm Kwadru ta' Riċerka u s-self mill-Bank Ewropew għall-Investment. Kull Inizjattiva Kongunta ta' Teknoloġija ser tiġi deċiża individwalment, jew abbażi ta' l-Artikolu 171 tat-Trattat (dan jista' jinkludi l-holqien ta' proġett kongunt) jew abbażi ta' modifika ta' dan il-Programm Speċifiku skond l-Artikolu 166 (3) tat-Trattat.

⁽¹⁾ ĠU L 358, 18.12.1986, p. 1. Direttiva kif emendata bid-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

L-Inizjattivi Kongunti ta' Teknoloġija huma identifikati b'mod miftuħ u trasparenti abbażi ta' serje ta' kriterji li jinkludu:

- in-nuqqas ta' kapacità ta' l-istrumenti eżistenti sabiex jiksbu l-oġettiv;
- l-iskala ta' l-impatt fuq il-kompetittività u t-tkabbir industrijali;
- il-valur miżjud ta' intervent f'livell Ewropew;
- il-grad u ċ-ċarezza tad-definizzjoni ta' l-oġettiv u r-riżultati li għandhom jitwettqu;
- is-saħħa ta' l-impenn finanzjarju u friżorsi mill-industrija;
- l-importanza tal-kontribut lill-oġettivi usa' ta' politika inkluż il-benefiċċju għas-soċjetà;
- il-kapacità biex jiġi mħajjar appoġġ nazzjonali addizzjonali u biex jitqawwa l-finanzjament attwali jew futur ta' l-industrija.

In-natura ta' l-Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti trid tkun definita b'mod ċar, partikolarment fir-rigward ta' kwistjonijiet li jikkoncernaw:

- l-impenni finanzjarji;
- it-tul ta' żmien ta' l-impenn tal-partecipanti;
- ir-regoli sabiex jinbeda u jintemm il-kuntratt;
- id-drittijiet ta' proprjetà intellettuali.

B'kont meħud tal-kamp ta' applikazzjoni u l-kumplessità partikolari ta' Inizjattivi ta' Teknoloġija Kongunti, għandhom isiru sforzi kbar biex jiġi żgurat it-thaddim trasparenti tagħhom u li kwalunkwe allokkazzjoni ta' finanzjament Komunitarju mill-Inizjattivi ta' Teknoloġija Kongunta jsiru abbażi tal-prinċipji ta' eċċellenza u kompetizzjoni tal-Programm Kwadru.

Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-koerenza u l-koordinazzjoni ġenerali bejn l-Inizjattivi ta' Teknoloġiċi Kongunti u programmi u proġetti nazzjonali fl-istess oqsma ⁽¹⁾, filwaqt li jiġu rispettati l-proċeduri ta' implimentazzjoni eżistenti tagħhom, kif ukoll biex jiġi żgurat li l-partecipazzjoni fil-proġetti tagħhom hija miftuħa għal firxa wiesgħa ta' partecipanti fl-Ewropa kollha, u b'mod partikolari l-SMEs.

Lista indikattiva ta' Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti hija identifikata fl-Anness IV. Aktar Inizjattivi Kongunti Teknoloġiċi jistgħu jiġu identifikati abbażi tal-kriterji ta' hawn fuq u jkunu proposti matul l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru.

Koordinazzjoni ta' programmi ta' riċerka mhux Komunitarji

L-azzjoni meħuda f'dan il-qasam ser tuża żewġ strumenti ewlenin: l-iskema ERA-NET u l-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi nazzjonali ta' riċerka li jiġu implimentati b'mod kongunt (l-Artikolu 169 tat-Trattat). L-azzjoni ser tintuża wkoll sabiex titjeb il-komplimentarjetà u s-sinergija bejn il-Programm Kwadru u l-attivitajiet imwettqa fil-qafas ta' l-istrutturi intergovernattivi bħall-EUREKA, EIROforum u COST. L-appoġġ finanzjarju għall-attivitajiet ta' amministrazzjoni u ta' koordinazzjoni tal-COST ser jiġu pprovduti sabiex il-COST tkun tista' tkompli tgħin fil-koordinazzjoni u l-iskambji bejn il-gruppi ta' riċerka ffinanzjati fuq bażi nazzjonali.

Fejn l-azzjonijiet jaqgħu taħt l-ambitu ta' wahda minn dawn it-temi, huma ser ikunu appoġġati bħala parti integrali ta' l-attivitajiet li jaqgħu taħt dik it-tema. Fejn l-azzjonijiet huma ta' natura orizzontali jew mhumiex marbutin direttament ma' l-għaxar temi, huma ser jiġu appoġġati b'mod kongunt fuq it-temi rilevanti kollha ⁽²⁾.

Fejn l-azzjonijiet ikunu fl-ambitu ta' Programm Speċifiku iehor li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru, huma ser jiġu appoġġati taħt dak il-Programm Speċifiku.

⁽¹⁾ B'mod partikolari ma' l-attivitajiet imwettqa mill-istruttura intergovernattiva EUREKA. Barra dan, l-esperjenza miksuba mir-raggruppamenti EUREKA tista' tkun rilevanti għall-Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti f'oqsma relatati.

⁽²⁾ Dan jista' jinkludi l-implimentazzjoni possibbli kongunta ta' programmi fil-qasam tal-Metroloġija.

L-iskema ERA-NET ser tiżviluppa u ssahha il-koordinazzjoni ta' attivitajiet nazzjonali u reġjonali ta' riċerka billi:

- Tipprovdi qafas biex dawk li jkunu qed jimplimentaw programmi pubbliċi ta' riċerka jkunu jistgħu jsahhu l-koordinazzjoni ta' l-attivitajiet tagħhom. Dan ser jinkludi l-appoġġ għal ERA-NETs ġodda, kif ukoll għat-tweġġigh u l-approfondiment tal-kamp ta' applikazzjoni ta' l-ERA-NETs eżistenti, per eż. billi jestendu s-shubija tagħhom, kif ukoll bil-ftuh reċiproku tal-programmi tagħhom. Fejn ikun opportun, l-ERA-NETs jistgħu jiġu applikati għall-koordinazzjoni ta' programmi bejn ir-reġjuni Ewropej u bejn l-Istati Membri sabiex tkun possibbli l-kooperazzjoni tagħhom finizjattivi fuq skala kbira.
- F'numru limitat ta' każi, il-provvediment ta' appoġġ finanzjarju Komunitarju addizzjonali lil dawk il-partecipanti li jaqsmu r-riżorsi għall-fini ta' sejhiet kongunti għal proposti bejn il-programmi nazzjonali u reġjonali rispettivi tagħhom ("ERA-NET PLUS").

Il-partecipazzjoni tal-Komunità fil-programmi nazzjonali ta' riċerka li jitwettqu b'mod kongunt fuq il-bażi ta' l-Artikolu 169 hija ta' rilevanza speċjali għall-kooperazzjoni Ewropea fuq skala kbira f'"geometrija varjabbli" bejn l-Istati Membri li jkollhom l-istess htigijiet u/jew interessi. F'każijiet identifikati tajjeb, tali inizjattivi skond l-Artikolu 169 se jkunu mnedija f'oqsma identifikati b'konsultazzjoni mill-qrib ma' l-Istati Membri, inkluża l-possibilità ta' kooperazzjoni ma' programmi intergovernattivi, fuq il-bażi tal-kriterji mfissra fid-deċiżjoni dwar is-Seba' Programm Kwadru.

Lista indikattiva ta' inizjattivi għall-implimentazzjoni kongunta tal-programmi ta' riċerka nazzjonali hija identifikata fid-deskrizzjoni ta' l-Anness IV u tista' tkun s-suġġett ta' deċiżjoni separata skond l-Artikolu 169 tat-Trattat. Aktar inizjattivi jistgħu jiġu identifikati u proposti waqt l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru.

Kooperazzjoni internazzjonali

Azzjonijiet internazzjonali ta' kooperazzjoni, li juru l-valur miżjud Ewropew u li huma ta' interess reċiproku, ser jappoġġaw politika internazzjonali tax-Xjenza u t-Teknoloġija li għandha żewġ objettivi interdipendenti;

- Li tappoġġa u tippromwovi l-kompetittività permezz ta' shubija strateġika għar-riċerka ma' pajjiżi terzi, inklużi ekonomiji emergenti u li huma industrijalizzati hafna, fix-xjenza u t-teknoloġija billi jiġu ingaġġati l-aħjar xjenzati mill-pajjiżi terzi sabiex jaħdmu fl-Ewropa u magħha.
- Li tindirizza problemi speċifiċi li jiffaċċaw il-pajjiżi terzi jew ta' natura globali, fuq il-bażi ta' l-interess u l-benefiċċju reċiproċi.

Il-politika tal-Komunità dwar il-kooperazzjoni xjentifika internazzjonali ser tagħmel enfasi fuq, u tiżviluppa l-kooperazzjoni sabiex tiġġenera, taqşam u tuża l-għarfien permezz ta' shubija ġusta għar-riċerka li tqis il-kuntest internazzjonali, tal-pajjiż, reġjonali u soċjo-ekonomiku u l-bażi ta' l-għarfien tal-pajjiżi shab. L-strateġija strateġika huwa li jissahhu l-kompetittività u l-iżvilupp sostenibbli dinji permezz ta' tali shubija bejn l-UE u l-pajjiżi terzi fuq livelli bilaterali, reġjonali u globali bbażati fuq interessi u benefiċċji reċiproċi. Għal dan il-ghan, ir-rwol ta' l-UE bħala attur fuq skala globali għandu jkun promoss ukoll permezz ta' programmi internazzjonali ta' riċerka. L-azzjonijiet ta' kooperazzjoni internazzjonali appoġġati se jkunu marbuta ma' kwistjonijiet ewlenin ta' politika sabiex isostnu t-twettiq ta' l-impjenji internazzjonali ta' l-UE u jaġġu kontribut għall-qsim tal-valuri Ewropej, il-kompetittività, il-progress soċjo-ekonomiku, il-harsien ta' l-ambjent u l-benesseri taht il-kappa ta' l-iżvilupp sostenibbli globali.

Il-kooperazzjoni internazzjonali se tkun implimentata f'dan il-Programm Speċifiku f'kull qasam u f'diversi temi permezz ta':

- Partecipazzjoni msahha ta' riċerkaturi u istituzzjonijiet ta' riċerka mill-pajjiżi kollha Shab f'Kooperazzjoni Internazzjonali u l-pajjiżi industrijalizzati⁽¹⁾ fl-oqsma tematiċi, b'restrizzjonijiet xierqa għat-tema ta' sigurtà għall-pajjiżi terzi kollha minbarra l-pajjiżi assoċjati minhabba l-aspetti tal-kunfidenzjalità. Barra minn hekk, se jkun hemm enfasi partikolari sabiex thegġeg il-partecipazzjoni ta' pajjiżi terzi f'oqsma identifikati ta' interess reċiproku.
- Azzjonijiet ta' kooperazzjoni speċifika f'kull qasam tematiku huma dedikati lil pajjiżi terzi fil-każ ta' interess reċiproku f'kooperazzjoni dwar temi partikolari li għandhom jingħażlu abbażi tal-livell u l-htigijiet xjentifiċi u teknoloġiċi tagħhom. L-identifikazzjoni ta' htigijiet u prijoritajiet speċifiċi se tkun assoċjata mill-qrib ma' ftehim ta' kooperazzjoni bilaterali rilevanti u mad-djalogu attwali multilaterali u bi-reġjonali bejn l-UE u dawn il-pajjiżi jew gruppi ta' pajjiżi. Il-prijoritajiet se jkunu identifikati fuq il-bażi tal-htigijiet partikolari, potenzjal u l-iżvilupp ekonomiku fir-reġjun jew il-pajjiż.

⁽¹⁾ Kif definit fir-Regoli għall-Partecipazzjoni u d-Disseminazzjoni.

Għal dan il-ghan, strateġija ta' kooperazzjoni internazzjonali u pjan ta' implimentazzjoni se jiġu żviluppati b'azzjonijiet speċifiċi mmirati fit-temi jew fuq diversi temi, eż. fis-saħha, l-agrikoltura, is-sanità, l-ilma, is-sigurtà fl-ikel, il-koeżjoni soċjali, l-enerġija, l-ambjent, is-sajd, l-akkwakultura u r-riżorsi naturali, politika ekonomika sostenibbli, u t-teknoloġiji tat-tagħrif u l-komunikazzjoni.

Dawn l-azzjonijiet iservu bhala għodod privileġġjati fl-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni bejn il-Komunità u dawn il-pajjiżi. Tali azzjonijiet huma, b'mod partikolari, immirati lejn it-tisħih tal-kapaċitajiet ta' riċerka u l-kapaċitajiet ta' kooperazzjoni tal-kandidat, tal-lokal u ta' pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u pajjiżi emerġenti. L-azzjonijiet se jkunu s-suġġett ta' sejhiet immirati u se tingħata attenzjoni partikolari għall-faċilitazzjoni ta' l-aċċess għall-azzjonijiet tal-pajjiżi terzi rilevanti, notevolment ta' pajjiżi li qed jiżviluppaw.

Dawn l-attivitajiet ser ikunu implimentati b'koordinazzjoni ma' azzjonijiet ta' kooperazzjoni taht il-programmi speċifiċi "Nies" u "Kapaċitajiet". Strateġija ġenerali għal Kooperazzjoni Internazzjonali fi hdan il-Programm Kwadru ser tinfexx din l-attività.

TEMI

1. SAHHA

Objettiv

It-titjib tas-saħha taċ-ċittadini Ewropej u li tizzid il-kompetittività u li tingħata spinta lill-kapaċità innovattiva ta' l-industriji u l-intrapriżi Ewropej li huma relatati mas-saħha, filwaqt li jiġu indirizzati kwistjonijiet globali ta' saħha, inklużi l-epidemiji emerġenti. Se ssir enfasi fuq ir-riċerka ta' konverżjoni (traduzzjoni ta' skoperti bażiċi f'applikazzjonijiet kliniċi inkluża validazzjoni xjentifika ta' riżultati sperimentali), l-iżvilupp u validazzjoni ta' terapiji ġodda, metodi għall-promozzjoni tas-saħha u l-prevenzjoni inkluż il-promozzjoni tas-saħha tat-tfal, ta' xjuhija sana, għodod dijanjostiċi u teknoloġiji mediċi, kif ukoll sistemi tal-kura tas-saħha sostenibbli u effiċjenti.

Approċċ

Din ir-riċerka se ttejjeb l-għarfien dwar kif għandha tkun promossa s-saħha b'iktar effiċjenza, biex jitnaqqsu d-differenzi fis-saħha madwar l-Ewropa, biex jkun evitat u ttrattat mard serju u biex tkun ipprovduta l-kura tas-saħha. Ir-riċerka bijomedikali bażika tkun parti integrali ta' din it-tema; l-approċċi mutlidixiplinarji huma ta' importanza partikolari fit-tema tas-saħha.

Din ir-riċerka tgħin biex jkun integrat l-ammont kbir ta' ġenomika, data epidemjoloġika, bijoloġika u bijoteknoloġika u biex jiġu żviluppati teknoloġiji ċentrali għal industriji relatati mas-saħha bil-ghan li jiġi żviluppat l-għarfien u l-kapaċità ta' intervenzjoni. Se tippromovi r-riċerka ta' konverżjoni tas-saħha, li hija essenzjali sabiex jiġu żgurati benefiċċji prattiċi, inkluż it-titjib tal-kwalità tal-hajja mir-riċerka bijomedika. Tippermetti lill-Ewropa li tagħti kontribut aktar effettiv għall-isforzi internazzjonali li jiġġieldu mard b'effett globali, kif muri mill-programm attwali "Shubija Ewropea u tal-Pajjiżi li Qegħdin Jiżviluppaw fil-Provi Kliniċi" (EDCTP) fil-ġlieda kontra l-HIV/AIDS, il-malarja u t-tuberkolosi (Artikolu 169) ⁽¹⁾. Se ssaħħah ir-riċerka ispirata mill-politika fil-livell Ewropew u, b'mod partikolari, it-tqabbil tal-mudelli, is-sistemi u t-tagħrif tal-bażijiet tat-tagħrif nazzjonali. In-networking ta' databases rilevanti hija partikolarment importanti f'dan ir-rigward.

Din ir-riċerka se tgħin sabiex ittejjeb il-kompetittività tas-setturi Ewropej tal-kura tas-saħha, tal-bijoteknoloġija u tat-teknoloġija medika, fejn l-SMEs huma l-muturi ekonomiċi ewlenin, u l-industriji tal-faramċewtika. Tista' tinkludi appoġġ għall-Pjattaforma Teknoloġika Ewropea ⁽²⁾ dwar Mediċini Innovattivi, bil-mira li tagħmel tajjeb għall-ixkiel fir-riċerka fil-proċess ta' l-iżvilupp tal-mediċini. Se tingħata attenzjoni speċjali sabiex titnaqqas id-differenza bejn l-attivitajiet ta' riċerka u l-esplorazzjoni billi jkun ipprovdut appoġġ għal provi li juru l-kuncett u l-validazzjoni klinika. Din ir-riċerka tagħti wkoll kontribut għall-iżvilupp tan-normi u l-istandards għal terapiji ġodda avvanzati (eż. mediċini riġenerattivi) meħtieġ sabiex jgħin lill-industrija ta' l-UE tiffaċċja l-kompetizzjoni globali. Għandha tiġi żgurata tmexxija globali tar-riċerka u l-innovazzjoni Ewropea fil-qasam ta' strateġiji alternattivi għall-ittejtjar, partikolarment metodi fejn ma jsirx użu minn annimali.

Ir-riċerka se tqis aspetti bejn nisa u rġiel u tintegrahom fil-proġetti ⁽³⁾ kull meta jkun jixraq. Tingħata attenzjoni speċjali sabiex ir-riżultati tar-riċerka jkunu komunikati u jkun hemm djalogu mas-soċjetà ċivili, b'mod partikolari ma' gruppi ta' pazjenti, kmieni kemm jista' jkun, dwar żviluppi ġodda li johorġu minn riċerka bijomedika u ġenetika. It-tixrid u l-użu wiesa' tar-riżultati se jkun żgurat ukoll.

⁽¹⁾ Inizjattivi ġodda oħra importanti li jirrigwardaw il-koordinazzjoni tal-programmi nazzjonali ta' riċerka jistgħu jirċievu appoġġ fejn ikun meħtieġ.

⁽²⁾ Aġendi strateġiċi ta' riċerka ta' Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej oħra jistgħu ikunu appoġġati meta jkunu ta' importanza kbira għall-industriji relatati mas-saħha.

⁽³⁾ Fatturi ta' riskju, mekkaniżmi bijoloġiċi, kawżi, manifestazzjonijiet kliniċi, konsegwenzi u t-trattament tal-mard u d-diżordnijiet ta' spiss ikunu differenti bejn l-irġiel u n-nisa. Għalhekk, l-attivitajiet kollha ffinanzjati taht din it-Tema jridu jirriflettu l-possibbiltà ta' tali differenzi fil-protokoll ta' riċerka, metodoloġiji u analiżi tar-riżultati tagħhom.

Il-kwistjonijiet strateġiċi, is-sahha tat-tfal ⁽¹⁾ u s-sahha tal-popolazzjoni li qed tixx ser jinghataw attenzjoni speċifika u ser ikollhom jiġu kkonsultati kulfejn xieraq fl-attivitajiet kollha f'din it-tema, fejn il-prijoritajiet jiġu enfasizzati fil-programm ta' hidma. Oqsma multi-dixxiplinari oħra se jiġu inkluzi wkoll. Dan jiżgura strateġija viżibbli u trasparenti lejn dawn il-kwistjonijiet fit-Tema kollha, waqt li jevita d-duplikazzjoni.

Kwistjonijiet etiċi, legali u soċjo-ekonomiċi se jiġu indirizzati f'kull waħda mill-attivitajiet li ġejjin ⁽²⁾.

Attivitajiet

Bio-teknoloġija, għodod ġeneriċi u teknoloġiji mediċi għas-sahha umana

Din l-attività hija mmirata lejn l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' l-għodod u t-teknoloġiji neċessarji li jagħmlu possibbli l-produzzjoni ta' għarfien ġdid u t-trasferiment tiegħu f'applikazzjonijiet prattiċi fil-qasam tas-sahha u l-mediċina.

- Riċerka b'volum kbir: sabiex jiġi katalizzat il-progress fl-iżvilupp ta' għodod ta' riċerka ġodda għall-bijoloġija moderna inkluzi l-ġenomiċi fundamentali li jkunu jsahħu b'mod sinifikanti, it-tkattir tad-data u jtejbju l-istandardizzazzjoni ta' data u ta' kampjuni (biobanks), l-akkwist u l-analiżi. L-enfasi se tkun fuq teknoloġiji ġodda għal: sequencing; tifsir tal-ġeni (gene expression), ġenotipaġġ u fenotipaġġ, ġenomika strutturali u funzjonali, bijoinformatika u bijoloġija sistematika; "omics" oħra.
- Sejbien, dijanjozi u monitoraġġ: sabiex tiżviluppa għodod u teknoloġiji ta' viżwalizzazzjoni, immaġini, skoperta u analiżi għar-riċerka bijomedika għat-tbassir, dijanjozi, monitoraġġ u pronjozi tal-mard, u għall-appoġġ u l-gwida ta' l-interventi terapewtiċi. L-enfasi se tkun fuq approċċ multidixxiplinari li jintegra oqsma bħal: bijoloġija molekulari u ċellulari, fiżjoloġija, ġenetika, fiżika, kimika, inġinerija bijomedika li tinkludi nano-teknoloġiji, mikrosistemi, apparati u teknoloġiji ta' l-informazzjoni. Ikun hemm enfasi fuq metodi li ma jinvadux jew li jinvađu b'mod minimu u kwantitattivi u l-assigurazzjoni tal-kwalità.
- Il-previzjoni ta' l-idoneità, is-sigurtà u l-effikaċja tat-terapiji: biex jiġu żviluppati u validati l-parametri, l-għodod, il-metodi u l-istandards mehtieġa biex il-pazjent jiġi provdut b'bijomedicini mhux perikolużi u effettivi, ġodda jew imtejba ⁽³⁾ L-enfasi għandha tkun fuq approċċi bħall-farmakoġenomika, l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' indikaturi bijoloġiċi, approċċi ta' mira u kunsinna, in silico, in vitro (inkluzi alternattivi għall-ittejtjar fuq l-annimali) u metodi u mudelli in vivo ⁽⁴⁾.
- Approċċi u interventi terapewtiċi innovattivi: sabiex issir riċerka, jiġu kkonsolidati u jiġu żgurati aktar żviluppi f'terapiji u teknoloġiji avvanzati b'applikazzjoni potenzjali wiesgħa. L-enfasi jkun fuq it-terapija ġenetika u ċellulari, mediċina riġenerattiva, trapjanti, immunoterapija u vaċċini u mediċini oħra. Teknoloġiji relatati, bħal sistemi avvanzati, li jwasslu l-mediċina mmirati impjanti u prostetiċi avvanzati, interventi li ma jinvadux jew li jinvađu b'mod minimu assistiti bit-teknoloġija jkunu ttrattati wkoll.

Konverżjoni tar-riċerka għas-sahha tal-bniedem

Din l-attività timmira li tkabbar l-għarfien tal-proċessi u mekkanizmi bijoloġiċi involuti fi stat ta' saħha normali u sitwazzjonijiet speċifiċi ta' mard, sabiex tittrasferixxi dan l-għarfien f'applikazzjonijiet kliniċi inkluzi l-kontroll u t-trattament tal-mard, u sabiex tiżgura li l-informazzjoni klinika (li tinkludi dik epidemoloġika) tigwidha r-riċerka sussegwenti.

- L-integrazzjoni ta' data u proċessi bijoloġiċi: il-ġbir ta' data fuq skala wiesgħa, il-bijoloġija sistemika.
  - Ġbir ta' data fuq skala kbira: sabiex tuża teknoloġiji b'rata għolja ta' processar sabiex tiġġenera data li tiċċara l-funzjoni tal-ġeni u l-prodotti tal-ġeni u l-interazzjoni bejniethom f'netwerks kompleksli fi proċessi bijoloġiċi importanti. L-enfasi se tkun fuq: il-ġenomika; il-proteomika; "omika-RNA"; ġenetika tal-popolazzjoni; ġenomika komparattivi, strutturali u funzjonali.
  - Bijoloġija tas-sistema: l-enfasi se tkun fuq riċerka multidixxiplinarja li tintegra varjetà wiesgħa ta' informazzjoni bijoloġika u tiżviluppa u tapplika approċċi sistematiċi għall-għarfien u l-immudellar tal-proċessi bijoloġiċi fl-organizmi rilevanti kollha u fil-livelli kollha ta' organizzazzjoni.

⁽¹⁾ Ser jinghata appoġġ b'mod partikolari għal studji kliniċi speċifiċi sabiex tingabar evidenza dwar l-użu xieraq ta' prodotti li harġu mill-brevetti attwalment użati mingħajr tikketta f'popolazzjonijiet pedjatriċi.

⁽²⁾ Riċerka speċifika dwar kwistjonijiet etiċi, legali u soċjo-ekonomiċi se jiġu indirizzati fit-Tema Ix-Xjenzi Soċjo-Ekonomiċi u l-Umanistika taht il-Programm Speċifiku "Kooperazzjoni", u fil-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet".

⁽³⁾ Għall-mediċini konvenzjonali (Farmaċewtiċi u Bijo-farmaċewtiċi), dawn il-kwistjonijiet jistgħu jiġu indirizzati minn Inizjattiva ta' Teknoloġija Kongunta dwar Mediċini Innovattivi.

⁽⁴⁾ Alternattivi ta' sostituzzjoni, rifinitura, tnaqqis ta' l-użu ta' l-annimali fir-riċerka bijomedika.

- Ir-riċerka fuq il-moħħ u fuq mard relatat mal-moħħ, l-iżvilupp uman u l-proċess tax-xjuħija.
  - Il-moħħ u mard relatat mal-moħħ: sabiex ikun hemm għarfien aħjar ta' l-istruttura u d-dinamika integrati tal-moħħ, u sabiex ikun hemm studju tal-mard tal-moħħ inkluż il-mard relatat ma' l-eta' (eż. id-demenzja, il-marda tal-Parkinson) u t-ftitxija għal terapiji ġodda. Il-fokus ser ikun fuq li jinkiseb fehim ġenerali tal-moħħ billi ssir esplorazzjoni tal-funzjonijiet tal-moħħ, mill-molekuli għall-konjizzjoni inklużi n-newroinformatika, u n-nuqqas ta' funzjoni tal-moħħ, minn indeboliment sinottiku għal newrodeġenerazzjoni. Ir-riċerka ser tindirizza mard u disturbu newroloġiċi u psikjatriċi, inklużi approċċi terapewtiċi reġenerattivi u restorattivi.
  - L-iżvilupp u x-xjuħija tal-bniedem: l-użu ta' varjetà kbira ta' metodoloġiji u għodod sabiex ikun hemm fehim aħjar tal-proċess ta' żvilupp tul il-hajja kollha u xjuħija sana. L-enfasi se tkun fuq l-istudju ta' sistemi umani u mudelli, inklużi l-interazzjonijiet ma' fatturi bħall-ambjent, il-ġenetika, l-imġiba u s-sess.
- Riċerka tat-trasferiment fuq mard serju li jittiehed: sabiex jiġi kkonfrontat theddid serju għas-saħha pubblika.
  - Ir-reżistenza kontra l-mediċinali anti-mikrobjali inklużi l-patoġeni fungali: l-enfasi se tkun fuq il-kombinament tar-riċerka bażika dwar il-mekkanizmi molekulari tar-reżistenza, l-ekoloġija tal-mikrobi u l-interazzjoni bejn il-host u l-patoġenu ma' riċerka klinika dwar interventi ġodda li jnaqqsu l-emergenza u l-firxa ta' infezzjonijiet li huma reżistenti għal diversi mediċini.
  - HIV/AIDS, malarja, tuberkożi: l-enfasi se tkun fuq l-iżvilupp ta' terapiji ġodda, għodod dijanjostiċi, għodod preventivi bħal vaċċini u barriera għat-trasmissjoni kimika bħall-mikrobiċidi HIV. L-isforzi ta' riċerka ser jikkonfrontaw it-tliet mardiet fuq livell globali, iżda ser ukoll jindirizzaw aspetti Ewropej speċifiċi tat-tliet mardiet kif ukoll ta' l-Epatite. Riċerki prekliniċi u kliniċi fil-bidu ikunu enfasizzati, u fejn ikun rilevanti (eż. vaċċini HIV/AIDS) huwa maħsub li jkun hemm kollaborazzjoni ma' inizjattivi globali.
  - Epidemiji potenzjalment ġodda u emergenti mill-ġdid: l-enfasi se tkun fuq il-konfrontazzjoni tal-patoġeni emergenti b'potenzjal pandemiku inklużi z-żoonosi (per eż. SARS u influwenza patoġenika hafna). Fejn ikun xieraq, ikun hemm dispożizzjonijiet għall-bidu mgħaġġel ta' riċerka b'kollaborazzjoni maħsuba biex thaffef l-iżvilupp ta' diagnostics, mediċini u vaċċini ġodda għall-prevenzjoni, it-trattament u l-kontroll effettivi ta' emergenzi ta' mard li jittiehed.
- Riċerka tat-trasferiment fuq mard serju ieħor ⁽¹⁾.
  - Kanser: l-enfasi jkun fuq l-etjoloġija tal-mard, mediċini u terapiji ġodda; l-identifikazzjoni u l-validazzjoni tal-miri tal-mediċini u l-marki bijoloġiċi li jgħinu fil-prevenzjoni, id-dijanjożi bikrija u t-trattament; u l-valutazzjoni ta' l-effettività ta' l-interventi pronjostiċi, dijanjostiċi u terapewtiċi preventivi.
  - Mard kardjovaskulari: l-enfasi se tkun fuq id-dijanjożi, il-prevenzjoni, it-trattament u l-monitoraġġ tal-mard tal-qalb u l-vini/arterji (inkluż l-aspett kardjovaskulari ta' l-attakk tal-puplesija) bl-użu ta' strateġiji wesgħin multidixxiplinari.
  - *Id-dijabete u l-obeżità*: għal ta' l-ewwel, l-enfasi jkun fuq l-etjoloġiji tat-tipi differenti tad-dijabete, u l-prevenzjoni u l-kura relatati tagħhom. Għal ta' l-aħhar, l-enfasi jkun fuq strateġiji multidixxiplinari inklużi l-ġenetika, l-istil ta' hajja u l-epidemoloġija. Kemm għad-dijabete u l-obeżità, ser tinghata attenzjoni speċjali għall-mard taż-żgħażaġh u fatturi li joperaw fit-tfulija.
  - Mard rari: l-enfasi se tkun fuq studji fl-Ewropa kollha dwar l-istorja naturali, il-patofisjoloġija u l-iżvilupp ta' interventi preventivi, dijanjostiċi u terapewtiċi. Dan is-settur se jinkludi wkoll fenotipi Mendeliani rari ta' mard komuni.
  - Mard kroniku ieħor: l-enfasi ser tkun fuq il-mard mhux fatali b'impatt kbir fuq il-kwalità tal-hajja fix-xjuħija bħal l-indeboliment tal-funzjonijiet u tas-sensi u mard kroniku ieħor (eż. l-artrite, mard reumatiku u mard muskuloskeletal u mard respiratorju inkluż dak ikkaġunat minn allergiji).

Titjib kemm jista' jkun fl-għoti tal-kura tas-saħha liċ-ċittadini Ewropej

Din l-attività timmira li tipprovdi l-bażi meħtieġa kemm għal deċiżjonijiet ta' politika infurmati dwar is-sistemi tas-saħha u għal strateġiji li huma bbażati fuq il-provi, aktar effettivi u effiċjenti fil-promozzjoni tas-saħha, il-prevenzjoni tal-mard, id-dijanjożi u t-terapija.

⁽¹⁾ Ser jiġu kkunsidrati aspetti tal-mediċina biex itaffi l-uġiħ u l-użu ta' ingredjenti attivi.

- It-trasferiment tar-riżultat ta' l-eżitu tar-riċerka klinika fi prattika klinika li jinkludi l-użu aħjar tal-mediċini, u l-użu xieraq ta' l-interventi relatati ma' l-imġiba u dawk organizzattivi u terapji u teknoloġiji tas-saħha ġodda. Għandha tinghata attenzjoni speċjali għas-sigurtà tal-pazjent inklużi l-effetti negattivi tal-medikazzjoni: biex tiġi identifikata l-aħjar prattika klinika; biex jiġi mifhum it-tehid ta' deċiżjonijiet f' ambjenti kliniċi f'kura primarja u dik speċjalizzata; u biex ikun hemm il-promozzjoni ta' mediċina bbażata fuq il-provi u ta' l-għotja ta' setgħat lill-pazjent. L-enfasi tkun fuq il-benchmarking ta' strateġiji; l-investigazzjoni ta' riżultati ta' interventi differenti inklużi l-mediċini, mediċini komplementari u alternattivi ttestjati xjentifikament, u terapji u teknoloġiji għas-saħha ġodda, b'kont meħud tal-provi ta' farmakoviġilanza, l-ispeċifitàjiet tal-pazjent (eż. is-suxxettibilità ġenetika, l-età, is-sess u l-fedeltà) u l-kost benefiċċji.
- Il-kwalità, l-effiċjenza u s-solidarjetà ta' sistemi tal-kura tas-saħha, inklużi sistemi tas-saħha transitorji, sabiex il-pajjiżi jkunu jistgħu jitgħallmu mill-esperjenza ta' sistemi tas-saħha oħrajn u s-sostenibilità tagħhom, waqt li jittiehed kont ta' l-importanza tal-kuntesti nazzjonali u l-karatteristiċi tal-popolazzjoni (ix-xjuħija, il-mobbiltà, il-migrazzjoni, l-edukazzjoni, l-istatus soċjoekonomiku u t-tibdil fid-dinja tax-xogħol, eċċ). L-enfasi tkun fuq aspetti organizzazzjonali, finanzjarji u regolatorji tas-sistemi tas-saħha (issir valutazzjoni ta' l-ispiża, l-effiċjenza u l-benefiċċji ta' interventi differenti inklużi fir-rigward ta' sigurtà tal-pazjent), l-implimentazzjoni u r-riżultati tagħhom fir-rigward ta' effettività, effiċjenza u ekwità (inklużi l-gruppi żvantaġġati). Tinghata attenzjoni speċjali lill-kwistjonijiet ta' investment u r-riżorsi umani inklużi lis-strateġiji ta' kura fid-dar. Se jkunu koperti l-kwistjoni ta' l-indipendenza, il-kwalità tal-hajja u l-mobbiltà tal-popolazzjoni li qed tixjeh.
- Promozzjoni msahha tas-saħha u l-prevenzjoni tal-mard: sabiex tipprovi prova ta' l-aħjar miżuri ta' saħha pubblika f'termini ta' stili tal-hajja, ċirkostanzi tax-xogħol u ta' l-għajxien u interventi fl-livelli differenti u f'kuntesti differenti. L-enfasi se tkun fuq il-fatturi determinanti tas-saħha aktar wiesa' u kif dawn jinteraġixxu kemm fuq livell individwali kif ukoll fuq livell ta' komunità (eż. id-dietta, it-tensjoni, it-tabakk, l-alkohol u sustanzi oħra, l-attività fiżika, il-kuntest kulturali, fatturi soċjo-ekonomiċi u ambjentali). B'mod partikolari, is-saħha mentali se tkun indirizzata minn perspettiv tal-korsa tal-hajja.

Koperazzjoni internazzjonali

Il-koperazzjoni internazzjonali hija parti integrali tat-Tema u hija ta' importanza partikolari fl-oqsma li jindirizzaw problemi tas-saħha globali, bħar-reżistenza tal-mikrobi għall-mediċini, l-HIV/AIDS, il-malarja, it-tuberkolosi, il-mard itraskurat u l-pandemiċi emergenti. Dan jista' jinvolvi wkoll l-issettjar ta' prijoritajiet fil-kuntest ta' inizjattivi internazzjonali, bħall-Intrapriża Dinjija Vaċċin HIV. Soġġett għall-konsolidazzjoni ta' shubija sostenibbli għall-perjodu fit-tul fir-riċerka klinika bejn l-Ewropa u l-pajjiżi li qed jiżviluppaw u soġġett għall-integrazzjoni ta' programmi jew attivitajiet nazzjonali minn pajjiżi parteċipanti, jista' jinghata aktar appoġġ lis-Shubija fil-Provi Kliniċi bejn l-Ewropa u Pajjiżi li Qeghdin Jiżviluppaw (EDCTP) b'risposta għall-kisbiet tagħha u l-htigijiet futuri ⁽¹⁾. Il-Programm EDCTP se jibqa' ffokat fuq l-ittestjar kliniku avanzat għall-iżvilupp ta' vaċċini, mikrobiċidi u mediċini ġodda kontra t-tliet mardiet fl-Afrika 'l isfel mis-Saħara. Il-Programm EDCTP se jibqa' ffokat fuq l-ittestjar kliniku avanzat għall-iżvilupp ta' vaċċini, mikrobiċidi u mediċini ġodda kontra t-tliet mardiet fl-Afrika 'l isfel mis-Saħara. Għal dan il-ghan, il-Programm ta' Hidma jista' jipprevedi kontribuzzjoni Komunitarja lill-Grupp Ewropew ta' Interess Ekonomiku ta' l-EDCTP, biex jitwettagħ il-programm li għandu jiġi maqbul mill-Kummissjoni, inkluża l-allokazzjoni mill-ġdid tal-kontribuzzjoni Komunitarja.

Azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni se jkunu implimentati fl-oqsma fformulati permezz ta' djalogi bi-reġionali fil-Pajjiżi/Reġjuni terzi u fora internazzjonali, kif ukoll fil-kuntest ta' l-Għanijiet ta' Żvilupp tal-Millennju. Tali oqsma ta' prijorità adattati għall-htigijiet lokali u permezz ta' shubija jistgħu jinkludu: riċerka dwar il-politika fil-qasam tas-saħha, is-sistemi tas-saħha u riċerka dwar is-servizz tal-kura tas-saħha, is-saħha ta' l-ommijiet u t-tfal, is-saħha riproduttiva, il-kontroll u s-sorveljanza ta' mard li jittiehed itraskurat u htigijiet ta' politika emergenti mhux mistennija f'dawk ir-reġjuni.

Abbonament annwali lill-Organizzazzjoni Programm tax-Xjenza tal-Fruntiera Umana (HFPSO) ⁽²⁾ internazzjonali issir b'mod kongunt mat-tema "Teknoloġija ta' l-Informatika u l-Komunikazzjoni" Dan se jippermetti lill-Istati Membri ta' l-UE li ma humiex fil-G8 li jibbenefikaw b'mod shiħ mill-Programm tax-Xjenza tal-Fruntiera Umana (HFPS) u jipprovi vizibilità aħjar għar-riċerka Ewropea. Dan se jippermetti lill-Istati Membri ta' l-UE li m'humiex fil-G8 li jibbenefikaw b'mod shiħ mill-Programm tax-Xjenza tal-Fruntiera Umana (HFPS) u jipprovi vizibilità aħjar għar-riċerka Ewropea.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Riċerka dwar il-htigijiet emergenti ser tkun implimentata abbażi ta' inizjattivi "minn isfel għal fuq" u "iffokati", b'koordinazzjoni ma' Temi oħra u din ser tinkludi firxa ta' riċerka wiesgħa u interdixxiplinarja. L-appoġġ għall-htigijiet tal-politika mhux previsti jista' jittratta, pereżempju kondizzjonijiet tal-hajja u tax-xogħol, is-saħha u s-sigurtà fuq ix-xogħol, il-valutazzjoni ta' l-impatt fuq is-saħha, il-valutazzjoni tar-riskju, indikaturi ta' l-istatistika, it-tmexxija u l-komunikazzjoni fil-qasam tas-saħha pubblika, kif ukoll l-obbligi skond it-trattati internazzjonali dwar is-saħha inklużi l-Konvenzjoni Kwadru dwar il-Kontroll tat-Tabakk ⁽³⁾ u r-Regolamenti Internazzjonali dwar is-Saħha ⁽⁴⁾. Dan se jikkumplimenta r-riċerka motivata mill-politika dwar is-saħha appoġġata hawn fuq.

⁽¹⁾ Il-Kummissjoni ser ttwettaq evalwazzjoni ta' l-EDCTP.

⁽²⁾ Il-Komunità hija membru ta' l-Organizzazzjoni HFSP (HFPSO) u ffinanzjat l-HFSP taht Programmi ta' Qafas preċedenti.

⁽³⁾ Konvenzjoni ta' Qafas dwar il-Kontroll tat-Tabakk, 2004/513/KE

⁽⁴⁾ Regolamenti Internazzjonali dwar is-Saħha 2005 – Riżoluzzjoni 58.3 tat-58 Assemblea Dinjija dwar is-Saħha, 23 ta' Mejju 2005

2. IKEL, AGRIKOLTURA U SAJD U BIJOTEKNOĠIJA

Objettiv

Il-bini ta' Bijo-Ekonomija Msejsa fuq l-Gharfien ⁽¹⁾ billi jinġiebu flimkien ix-xjenza, l-industrija u oħrajn li għandhom interess, sabiex jiġu sfruttati l-opportunitajiet godda u emergenti ta' riċerka li jindirizzaw l-isfidi soċjali, ambjentali u ekonomiċi: it-talba dejjem tikber għal ikel aktar sigur, ta' ġid għas-saħħa u ta' kwalità oġhla, kif ukoll għall-użu u l-produzzjoni sostenibbli ta' bijo-riżorsi rinnovabbli; ir-riskju li qed jiżdied ta' mard epizotiku u zoonotiku u disturbji relatati ma' l-ikel; theddidiet għas-sostenibbiltà u s-sigurtà tal-produzzjoni agrikola, ta' l-akkwakultura u tas-sajd; u t-talba dejjem tikber għal ikel ta' kwalità għolja, b'kont meħud tal-benesseri ta' l-annimali u tal-kuntesti rurali u kostali u rispons għall-htigijiet djetetiċi speċifiċi tal-konsumaturi.

Approċċ

Din it-tema se ssahħah il-bazi ta' l-għarfien, tipprovdi l-innovazzjonijiet u tipprovdi appoġġ ta' politika għall-kostruzzjoni ta' Bijoekonomija Ewropea Imsejsa Fuq l-Gharfien (KBBE). Ir-riċerka se tiffoka fuq it-tmexxija sostenibbli, il-produzzjoni u l-użu tar-riżorsi bijoloġiċi, b'mod partikolari permezz tax-xjenzi tal-hajja u l-bijoteknoloġija u l-konvergenzi ma' teknoloġiji oħra, sabiex tipprovdi prodotti godda, aktar siguri, bi prezzijiet aċċessibbli, eko-effiċjenti u kompetittivi mill-agrikultura, is-sajd, l-akkwakultura, l-industrija ta' l-għalf, l-ikel ⁽²⁾, is-saħħa, dawk ibbażati fuq il-foresti u l-industriji rrelatati. Ir-riċerka se tagħti kontribut kbir għall-implimentazzjoni u l-formulazzjoni tal-politika u r-regolamenti Komunitarji u, speċifikament, tindirizza jew tappoġġa: Il-Politika Agrikola Komuni; kwistjonijiet ta' agrikultura u kummerċ; aspetti ta' sigurtà tal-GMOs; regolamenti dwar is-sigurtà fl-ikel; leġiżlazzjoni Komunitarja dwar is-saħħa tal-pjanti; il-Politika Komunitarja dwar is-Saħħa ta' l-Annimali, il-kontroll tal-mard u l-istandards tal-benesseri; l-ambjent u l-bijodiversità; Strategija Forestali Ewropea; u il-Politika Komuni dwar is-Sajd li għandha l-mira li tipprovdi żvilupp sostenibbli fis-sajd u l-akkwakultura u s-sigurtà ta' prodotti ta' l-ikel tal-baħar. Ir-riċerka tftitx ukoll li tiżviluppa indikaturi godda u attwali li jappoġġaw l-analiżi, l-iżvilupp u l-monitoraġġ ta' din il-politika.

Filwaqt li jiġi rikonnoxxut ir-rwol multifunzjonali ta' l-agrikultura, ir-riċerka tappoġġa r-rwol u l-opportunitajiet għall-ekonomiji rurali biex iwasslu objettivi ta' żvilupp sostenibbli.

L-industrija ta' l-ikel mill-agrikultura, li 90 % minnhom huma SMEs, se jibbenefikaw b'mod partikolari minn haġna attivitajiet ta' riċerka, inklużi attivitajiet immirati tad-disseminazzjoni u trasferiment tat-teknoloġija, b'mod partikolari l-integrazzjoni u l-adozzjoni ta' teknoloġiji, metodoloġiji u proċessi eko-effiċjenti avvanzati u l-iżvilupp ta' l-istandards. Kumpaniji godda b'teknoloġija għolja mil-bijo-, nano-, u TIK huma mistennija li jagħtu kontribut importanti fl-oqsma tat-tkattir tal-pjanti, uċuħ imtejba u harsien tal-pjanti aħjar, teknoloġiji ta' skoperta u monitoraġġ avvanzati sabiex ikunu żgurati s-sikurezza u l-kwalità ta' l-ikel u bijoproċessi industrijali godda.

Diversi Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej, li jkopru l-oqsma tal-ġenomika u l-bijoteknoloġija tal-pjanti, il-forestrija u l-industrija bbażati fuq il-foresti, is-saħħa ta' l-annimali fuq livell dinji, it-tgħammir u t-trobbija ta' l-annimali fil-farms, l-ikel, l-akkwakultura u l-bijoteknoloġija industrijali jistgħu jagħtu kontribut għall-istabbiliment ta' prijoritajiet ta' riċerka komuni għal din it-tema, fl-identifikazzjoni ta' inizzjattivi potenzjali futuri fuq skala kbira bħal proġetti ta' dimostrazzjoni, u jgħinu sabiex jiżguraw il-partecipazzjoni wiesgħa u l-integrazzjoni tal-partijiet interessati kollha. Kull fejn ikun xieraq, ikunu segwiti azzjonijiet li jsaħħu l-koordinazzjoni ta' programmi ta' riċerka nazzjonali, b'kollaborazzjoni mill-qrib mal-proġetti ERA-NET, il-Pjattaformi tat-Teknoloġija u atturi oħra rilevanti, bħall-Kumitat Permanenti dwar ir-Riċerka fl-Agricoltura (SCAR) jew kwalunkwe struttura Ewropea għall-koordinazzjoni tar-riċerka marittima fil-ġejjieni.

Fejn ikun rilevanti, il-konsiderazzjonijiet ta' natura soċjali, etika, sess, legali, ambjentali, ekonomiċi u l-aġetti kulturali usa' u r-riskju u l-impatti potenzjali (tbassir) ta' l-iżvilupp teknoloġiku se tagħmel parti mill-attivitajiet.

Attivitajiet

Produzzjoni sostenibbli u mmaniġġar tar-riżorsi mill-art, mill-foresti u mill-ambjenti akwatiċi ⁽³⁾.

— Li tithalla ssir riċerka dwar il-motivaturi fuq tul ta' żmien tal-produzzjoni sostenibbli u l-immaniġġar tar-riżorsi bijoloġiċi (mikro-organizmi, pjanti u annimali) inkluża l-esplorazzjoni tal-bijodiversità u molekuli bijoattivi godda f'dawn is-sistemi bijoloġiċi. Ir-riċerka se tinkludi t-teknoloġiji "omiċi", bħall-ġenomika, il-proteomika, il-metabolomika u t-teknoloġiji konverġenti, u l-integrazzjoni tagħom fl-strateġiji għal sistemi bijoloġiċi, kif ukoll l-iżvilupp ta' għodod

⁽¹⁾ It-terminu "bijo-ekonomija" jinkludi l-industrija u s-setturi ekonomiċi kollha li jipproduċu, jimmaniġġaw u jisfruttaw b'xi mod ieħor ir-riżorsi bijoloġiċi u s-servizzi, l-industrija tal-provvista jew tal-konsumatur irrelatati, bħall-agrikultura, l-industrija alimentari, is-sajd, il-koltivazzjoni tal-foresti, eċċ.

⁽²⁾ L-ikel jinkludi prodotti tal-baħar

⁽³⁾ Riċerka komplementari relatata ma' l-immaniġġar sostenibbli u l-konservazzjoni hija indirizzata taħt "L-Ambjent inkluż il-Bidla fil-Klima". Riċerka dwar għodod u teknoloġiji oħra li jappoġġaw il-produzzjoni u l-immaniġġar sostenibbli isiru taħt it-temi rilevanti.

u teknoloġiji bażiċi, inklużi l-bijoinformatika u l-bażijiet tat-tagħrif rilevanti, u metodoloġiji għall-identifikazzjoni ta' varjetajiet fi hdan gruppi ta' speċijiet.

- Sostenibbiltà u kompetittività miżjuda, filwaqt li tiġi mharsa s-sahha tal-konsumatur, li jonqsu l-impatti ambjentali, u b'kont meħud tal-bidla fil-klima, fl-agrikoltura, fl-ortikoltura, fil-forestrija, fis-sajd u fl-akkwakultura permezz ta' l-iżvilupp ta' teknoloġiji ġodda, taġħmir, sistemi ta' monitoraġġ, pjanti u sistemi ta' produzzjoni ġodda, il-ġestjoni tal-prodotti tar-raba' permezz ta' tkattir selezzjonat ta' pjanti, is-sahha tal-pjanti u sistemi ta' produzzjoni ottimizzata, it-titjib tal-baži xjentifika u teknika tat-tmexxija tas-sajd, kif ukoll għarfien aħjar ta' l-interazzjoni bejn sistemi differenti (agrikoltura u forestrija, sajd u akkwakultura) b'approċċ mifruq fuq ekosistema shiha. Titwettaq riċerka dwar il-manutenzjoni ta' ekosistemi awtoktoni, żvilupp ta' aġenti ta' bijokontroll, u dimensjoni mikrobijoloġika ta' bijodiversità u metaġenomika.
- Għar-riżorsi bijoloġiċi bbażati fuq l-art, se ssir enfażi speċjali fuq sistemi bi dhul baxx (eż. pesticidi u fertilizzanti), u bi produzzjoni organika, tmexxija aħjar tar-riżorsi u ikel u għalf ġdid, u pjanti ġodda (prodotti tar-raba' u siġar) fir-rigward tal-kompożizzjoni taġħhom, ir-reżistenza għat-tensjoni, l-effett ekoloġiku, l-użu effiċjenti tan-nutrijenti u ta' l-ilma, u l-arkitektura. Dan għandu jingħata appoġġ mir-riċerka tal-bijosigurtà, il-ko-eżistenza u t-traċċabbiltà ta' sistemi u prodotti tal-pjanti ġodda, u l-monitoraġġ u l-valutazzjoni ta' l-impatt ta' prodotti tar-raba' ġenetikament modifikati fuq l-ambjent u fuq is-sahha tal-bniedem kif ukoll il-possibbiltà tal-benefiċċji usa' taġħhom għas-soċjetà.
- Is-sahha tal-pjanti u l-protezzjoni tal-prodotti tar-raba' tiġi mteġba permezz ta' għarfien aħjar ta' l-ekoloġija, il-bijoloġija ta' l-organiżmi li jagħmlu l-hsara lill-pjanti (pesti) u theddid iehor u appoġġ għall-kontroll tat-tifqigh ta' mard u titjib ta' għodod u sistemi sostenibbli għall-immuniġġar tal-pesti. Metodi mteġba ser jiġu żviluppati għall-monitoraġġ, il-preservazzjoni u t-titjib tal-fertilità tal-hamrija.
- Għar-riżorsi bijoloġiċi minn ambjenti akkwatiċi, se ssir enfażi fuq il-funzjonijiet bijoloġiċi essenzjali, sistemi ta' produzzjoni sikuri u għalf ta' speċi kkultivati u fuq il-bijoloġija tas-sajd, id-dinamika tas-sajd imhallat, l-interazzjonijiet bejn l-attivitajiet ta' sajd u l-ekosistema tal-baħar u fuq sistemi ta' ġestjoni reġjonali u pluriennali ibbażati fuq il-flotot.
- Is-sahha, il-produzzjoni u l-benesseri ottimizzati ta' l-annimali, fl-agrikoltura, is-sajd u l-akkwakultura, inter alia permezz ta':
  - l-esplojtazzjoni ta' l-għarfien ġenetiku, metodi ġodda ta' tkattir, għarfien aħjar tal-fizjoloġija u l-aġir ta' l-annimali u;
  - l-għarfien u kontroll aħjar tal-pesti, tal-parassiti u tal-mard ta' l-annimali li jittiehed u theddid iehor għas-sostenibbiltà u sigurtà tal-produzzjoni ta' l-ikel, inklużi ż-żoonosi.

Dan ta' l-aħhar se jkun indirizzat ukoll bl-iżvilupp ta' għodod għall-monitoraġġ, il-prevenzjoni u l-kontroll, permezz ta' riċerka ta' baži u applikata dwar il-vaccini u d-dijanostika, l-istudju ta' l-ekoloġija ta' aġenti ta' l-infezzjoni magħrufa jew emergenti u theddid iehor, inklużi atti malizzjużi, u l-impatti tas-sistemi agricoli differenti u l-klima.

Ikun ukoll żviluppat għarfien ġdid dwar ir-rimi bla periklu ta' l-iskart ta' l-annimali u maniġġjar aħjar tal-prodotti sekondarji.

- Il-provvista ta' l-għodod meħtieġa minn dawk li jifformulaw il-politika u atturi oħra bhala appoġġ għall-implimentazzjoni ta' strateġiji, politika u leġiżlazzjoni rilevanti u b'mod partikolari, bhala appoġġ għall-holqien ta' Bijoeconomija Ewropea Imsejsa Fuq l-Għarfien (KBBE) u l-htigijiet ta' l-iżvilupp rurali u kostali. Il-Politika Komuni dwar is-Sajd se tkun appoġġata permezz ta' l-iżvilupp ta' strateġiji adattivi li jappoġġaw l-istrateġija ta' l-ekosistema kollha għall-hsad tar-riżorsi tal-baħar. Ir-riċerka għall-oqsma kollha ta' politika, inkluża l-Politika Agrikola Komuni, se tinkludi wkoll studji soċjo-ekonomiċi, u analiżi kost-benefiċċju, investigazzjonijiet komparattivi tad-diversi sistemi agricoli inklużi dawk multifunzjonali, sistemi ta' tmexxija tas-sajd kost-effettivi, it-trobbija ta' annimali mhux għall-ikel, l-interazzjoni mal-forestrija u studji sabiex titjeb il-hajja rurali u kostali.

Mill-furketta sa l-azjenda agrikola: L-ikel (inkluż l-ikel tal-baħar), is-sahha u l-benesseri

- L-għarfien ta' l-imġiba tal-konsumatur u tal-preferenzi tal-konsumatur bhala fattur importanti fil-kompetittività ta' l-industrija ta' l-ikel u l-impatt ta' l-ikel fuq is-sahha, u l-benesseri taċ-ċittadin Ewropew. L-enfażi se tkun fuq kif il-konsumatur jara l-ikel u l-attitudni tiegħu lejha, inkluż l-ikel tradizzjonali, l-għarfien tax-xejriet fis-soċjetà u x-xejriet kulturali, u l-identifikazzjoni tal-fatturi determinanti fl-għażla ta' l-ikel u l-aċċess tal-konsumatur għall-ikel. Ir-riċerka ser tinkludi l-iżvilupp ta' data bases dwar ir-riċerka dwar l-ikel u n-nutrizzjoni.

- L-gharfien ta' fatturi djetetiċi ta' benefiċju u ta' hsara kif ukoll il-htigiet u d-drawwiet speċifiċi ta' gruppi ta' popolazzjoni bhala fattur kontrollabbli prinċipali fl-iżvilupp u tnaqqis ta' okkorrenza ta' mard u disturbi relatati mad-dieta inklużi l-obeżità u l-allergiji. Dan se jinvolti l-investigazzjoni ta' strategiji djetetiċi godda, l-iżvilupp u l-applikazzjoni tan-nutrigenomika u s-sistemi bijoloġiċi, u l-istudju ta' l-interazzjonijiet bejn il-funzjonijiet nutrittivi, fiżjoloġiċi u psikoloġiċi. Jista' jwassal għall-formulazzjoni mill-ġdid ta' l-ikel ipproċessat, u l-iżvilupp ta' ikel u ingredjenti godda, ikel djetetiku u ikel li jinghad li huwa sustanzjuż u tajjeb għas-saħha. L-investigazzjoni ta' ikel u dieti tradizzjonali, lokali u staġjonali se tkun ukoll importanti sabiex tenfasizza l-impatt ta' ċertu ikel u dieti fuq is-saħha, u għall-iżvilupp ta' gwida integrata dwar l-ikel.
- L-ottimizzazzjoni ta' l-innovazzjoni fl-industrija ta' l-ikel Ewropea permezz ta' l-integrazzjoni ta' teknoloġiji avvanzati fil-produzzjoni ta' l-ikel tradizzjonali inkluż l-ikel iffermentat, teknoloġiji ta' proċessar imfassla biex isahhu l-funzjonalità, il-kwalità u l-valur nutrittiv ta' l-ikel inklużi l-aspetti organolettiċi fil-produzzjoni ta' l-ikel inklużi oġġetti ta' l-ikel godda. L-iżvilupp u d-demonstrazzjoni ta' sistemi ta' proċessar u ta' imballaġ eko-effiċjenti, applikazzjonijiet intelliġenti ta' kontroll u valorizzazzjoni u tmexxja aktar effiċjenti ta' prodotti sekondarji, skart, ilma u enerġija. Riċerka ġdid ser tiżviluppa wkoll teknoloġiji sostenibbli u godda għall-ghalf ta' l-annimali, inklużi formulazzjonijiet bla periklu għall-ipproċessar ta' l-ghalf, u għall-kontroll tal-kwalità ta' l-ghalf.
- L-assigurazzjoni tas-sikurezza kimika u mikrobijoloġika u t-titjib fil-provvista ta' l-ikel fl-Ewropa. Dan ser jinkludi l-gharfien tar-rabt bejn l-ekoloġija tal-mikrobi u s-sikurezza fl-ikel; l-iżvilupp ta' metodi u mudelli li jindirizzaw l-integrità tal-katini tal-provvista ta' l-ikel; metodi godda ta' individwazzjoni, traċċabbiltà u żvilupp ulterjuri tagħha, teknoloġiji u għodod għall-valutazzjoni tar-riskju, inklużi riskji emergenti, il-ġestjoni, u l-komunikazzjoni, kif ukoll it-titjib ta' l-gharfien dwar il-perċezzjoni tar-riskji. Dan għandu jinkludi wkoll metodi bbażati fuq ix-xjenza għall-benchmarking tar-riskji fil-qasam tas-sigurtà ta' l-ikel.
- Il-harsien kemm tas-saħha tal-bniedem u kemm ta' l-ambjent permezz ta' għarfien aħjar ta' l-impatt ambjentali fuq u tal-katini ta' l-ikel/ghalf. Dan ser jinvolti l-istudju tal-kontaminanti ta' l-ikel u r-riżultati fuq is-saħha, il-monitoraġġ ta' l-effetti ambjentali, l-iżvilupp ta' għodod u metodi mtejba għall-valutazzjoni u l-ġestjoni ta' l-impatti fuq, u r-reżistenza ta', katini ta' l-ikel u ta' l-ghalf għat-tibdil globali b'mod partikolari fl-ambjent. L-assigurazzjoni tal-kwalità u l-integrità tal-katina ta' l-ikel titlob mudelli godda għall-analiżi tal-katina tal-prodotti bażiċi u kuncetti dwar l-immanigġar tal-katina ta' l-ikel kollha, inklużi l-aspetti relatati mal-konsumatur.

Xjenzi tal-hajja, bijoteknoloġija u bijokimika għall-prodotti u proċessi mhux alimentari sostenibbli

- It-tishih tal-baži ta' għarfien u l-iżvilupp ta' teknoloġiji avvanzati għall-produzzjoni ta' bijomassa mill-art jew mill-baħar għal applikazzjonijiet fi proċessi industrijali u fil-produzzjoni ta' l-enerġija. Dan ser jinkludi il-ġenomika u l-metabolomika tal-pjanti, l-annimali u l-mikrobi sabiex ikun hemm titjib fil-produttività u fil-kompożizzjoni tal-materji primi u feedstocks tal-bijomassa għall-konverżjoni aħjar fi prodotti b'valur miżjud għoli inklużi r-riżorsi bijoloġiċi li jistgħu jintużaw fl-industrija farmaċewtika u fil-medicina waqt li jkun sfruttati organiżmi naturali jew imtejba tal-baħar jew ta' l-art bhala sorsi godda. Dan ser jinkorpora b'mod shih l-analiżi taċ-ċiklu tal-hajja tal-prattiċi tal-produzzjoni tal-bijomassa, it-trasportazzjoni u l-ħażna u l-ħruġ fis-suq tal-bijoproducti.
- Tiġi indirizzata l-applikazzjoni tal-bijoteknoloġiji industrijali fi ħdan ktajjen shaħ tal-bijomassa tal-prodotti tar-raba' u tal-foresti sabiex jintlaħaq il-potenzjal shih ta' l-approċċ ta' bijo-raffinerija (eż. kimiċi hodor), inklużi l-aspetti soċjoekonomiċi, agronomiċi, u ekoloġiċi u tal-konsumatur. Dan ser ikun imtejjeb b'żieda fl-gharfien u l-kontroll tal-metabolizmu tal-pjanti u l-mikrobi fuq livell ċellulari u subċellulari, u kif dan huwa integrat fis-sistema shiha għat-twertiq tal-produzzjoni ta' prodotti bażiċi b'valur għoli bl-użu ta' bijo-proċessi bi produzzjoni akbar, kwalità u purezza tal-prodotti tal-konverżjoni aħjar, inkluż l-iddisinar tal-proċess bijokatalitiku.
- Jintużaw jew jiġu żviluppati bijoteknoloġiji għal prodotti u proċessi mill-foresti godda u ta' kwalità għolja mtejba, b'valur miżjud għoli u rinovabbli sabiex tiżdied is-sostenibbiltà ta' l-injam u l-produzzjoni ta' l-injam, inklużi l-ħażniet ta' l-injam, il-materjali rinovabbli u l-ħażniet ta' bjoenerġija.
- Jiġi indirizzat il-potenzjal tal-bijoteknoloġija li ssib, issegwi, tevita, tittratta u tneħhi t-tniġġis.
- Jiġi massimizzat il-valur ekonomiku ta' l-iskart u prodotti sekondarji permezz ta' bijo-proċessi godda u li potenzjalment jiffrankaw l-enerġija, wahedhom jew flimkien ma' sistemi ta' pjanti u/jew katalisti kimiċi.

Kooperazzjoni internazzjonali

Il-kooperazzjoni internazzjonali hija aspett ta' prijorità għar-riċerka dwar l-ikel, l-Agricoltura u l-Bijoteknoloġija u ser tkun imhegġa bil-qawwa kollha fiż-żoni kollha. Riċerka ta' interess speċifiku għall-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u ekonomiji emergenti ser jkollha appoġġ, fid-dawl ta' l-għanijiet ta' l-iżvilupp tal-Millennju u attivitajiet li diġa qegħdin isehhu. Ser jitwettqu azzjonijiet speċifiċi sabiex titkattar il-kooperazzjoni ma' reġjuni u pajjiżi li huma shab bi prijorità – b'mod partikolari dawk involuti fi djalogi bi-reġjonali u ftehim S&T bilaterali kif ukoll pajjiżi ġirien u ekonomiji emergenti u pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw.

Barra minn hekk, titwettaq kooperazzjoni multilaterali sabiex tindirizza jew l-isfidi li jitolbu sforzi internazzjonali wesgħin, bħad-dimensjoni u l-kumplessità tas-sistemi bijoloġiċi fil-pjanti u l-mikroorganizmi, jew sabiex tindirizza l-isfidi globali u l-impenji internazzjonali ta' l-UE (is-sigurtà u s-sikurezza fl-ikel u l-ilma tax-xorb, il-firxa globali tal-mard ta' l-annimali, l-użu ekwitabbli tal-bijodiversità, ir-restawr, f'kooperazzjoni ma' l-Organizzazzjoni tan-NU għall-ikel u l-Agricoltura, tas-sajd dinji għar-Riżultati Massimi Sostenibbli sa l-2015 u l-effett ta'/fuq il-bidla fil-klima).

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Ir-riċerka dwar il-htigijiet emergenti tista' tindirizza, pereżempju, l-iżvilupp ta' kunċetti u teknoloġiji godda, bħal dwar sistemi ta' l-immaniġġar ta' l-emerġenzi u l-integrità tal-katina ta' l-ikel.

Reazzjoni flessibbli għall-htigijiet ta' politika mhux previsti ser tagħti każ, b'mod partikolari, tal-politika rilevanti fil-holqien Bijoeconomija Ewropea Msejsa fuq l-Għarfien.

3. TEKNOLOĠIJI TA' L-INFORMAZZJONI U L-KOMUNIKAZZJONI

Objettiv

Sabiex titjieb il-kompetittività ta' l-industrija Ewropea u l-Ewropa tkun tista' tiddomina u ssawwar l-iżviluppi futuri tat-Teknoloġiji ta' l-Infommazzjoni u tal-Komunikazzjoni (TIK) sabiex tiġi sodisfatta d-domanda tas-soċjetà u l-ekonomija tagħha. IT-TIK jinsabu fil-qalba tas-soċjetà bbażata fuq l-għarfien. L-attivitajiet ser isahhu l-bażi xjentifika u teknoloġika ta' l-Ewropa u jiżguraw li globalment tkun fuq quddiem nett fit-TIK, iġhinu sabiex imexxu u jstimolaw l-innovazzjoni u l-kreattività ta' prodotti, servizzi u proċessi permezz ta' l-użu tat-TIK u jiżguraw li l-progress fit-TIK jiġi trasformat malajr f'benefiċċji għaċ-ċittadini, l-azjendi, l-industrija u l-gvernijiet ta' l-Ewropa. Dawn l-attivitajiet ser jgħinu wkoll biex jitnaqqsu d-diviżjoni diġitali u l-eskluzjoni soċjali.

Approċċ

It-teknoloġiji ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni (TIK) għandhom rwol uniku u ppruvat fil-promozzjoni ta' l-innovazzjoni, il-kreattività u l-kompetittività tas-setturi kollha ta' l-industrija u tas-servizzi. Huma essenzjali sabiex ikunu ffaċċjati l-isfidi l-kbar tas-soċjetà u l-modernizzazzjoni tas-servizzi pubbliċi, u jirfdu l-progress fl-oqsma kollha tax-xjenza u t-teknoloġija. Għalhekk, l-Ewropa trid tikkontrolla u tagħti forma lill-iżviluppi futuri tat-TIK u tiżgura li s-servizzi u l-prodotti msejsa fuq it-TIK ikunu adottati u użati sabiex jipprovdu l-benefiċċji kollha possibbli liċ-ċittadini u n-negozju.

Dawn huma l-miri tal-politika tal-Komunità dwar is-Soċjetà ta' l-Infommazzjoni, kif enfasizzat fl-inizjattiva i2000, immirati lejn ekonomija tat-tagħrif kompetittiva konverġenti fl-Ewropa, zieda sinifikanti fl-investment Ewropew fir-riċerka dwar it-TIK u livell għoli hafna ta' aċċessibilità fis-Soċjetà tat-Tagħrif.

It-teknoloġiji godda tat-TIK ser jifthu hafna opportunitajiet godda għall-prodotti u servizzi b'valur aktar għoli, li hafna minnhom huma f'oqsma fejn l-Ewropa diġa qegħda fuq quddiem fl-industrija u t-teknoloġija. Shubija fuq livell Ewropew hija l-aħjar strateġija għall-investment fit-TIK. L-attività ta' riċerka tat-TIK ibbażata fuq mudell ta' żvilupp 'sors miftuħ' qed tagħti prova ta' l-utilità tagħha bħala sors ta' innovazzjoni u ta' kollaborazzjoni dejjem tiżdied. Aktar minn qatt qabel, tali sforzi huma meħtieġa sabiex jinżamm il-pass ma' l-ispejjeż tar-riċerka li qegħdin jizdiedu b'mod qawwi f'era ta' kompetizzjoni globali u ma' teknoloġiji dejjem aktar kumplessi u interdipendenti.

It-tema tat-TIK tagħti prijorità lir-riċerka strateġika madwar pilastri teknoloġiċi prinċipali, tassigura integrazzjoni totali tat-teknoloġiji u tipprovdi t-tagħrif u l-mezzi biex tiġi żviluppata medda wiesgħa ta' applikazzjonijiet innovattivi tat-TIK. L-attivitajiet jiksbu avvanzi industrijali u teknoloġiċi fis-settur TIK u jteju l-vantaġġ kompetittiv tas-setturi importanti mitfughin hafna fuq it-TIK – kemm permezz ta' prodotti u servizzi innovati ta' valur għoli bbażati fuq it-TIK u minn proċessi ta' organizzazzjoni godda jew imtejba kemm fin-negozji u kemm fl-amministrazzjoni. It-tema ser tagħti appoġġ ukoll lil linji politiċi oħra tal-Komunità, bħall-protezzjoni tas-saħha u ta' l-ambjent, billi timmobilizza it-TIK sabiex tilqa' t-talbiet tal-pubbliku u tas-soċjetà, b'mod partikolari t-talbiet ta' persuni bi htigijiet speċjali, inkluża l-popolazzjoni li qed tixjeh u d-diżabbli.

L-attivitajiet għandhom ikopru azzjonijiet ta' kollaborazzjoni u ta' networking u jistgħu jappoġġaw Inizjattivi ta' Teknoloġija Kongunti ⁽¹⁾ u inizjattivi ta' koordinazzjoni ta' programmi nazzjonali ⁽²⁾. Il-prijoritajiet ta' l-attivitajiet ser jinkludu, fost sorsi oħrajn, sugġetti li jiddependu fuq ix-xogħol tal-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej. Sinergiji tematiċi jkunu wkoll żviluppatti ma' attivitajiet relatati fi Programm Speċifiku oħra.

Il-partecipazzjoni attiva ta' l-intrapriži żgħar u ta' daqs medju u entitajiet żgħar oħra fl-attivitajiet huwa essenzjali fid-dawl tar-rwol tagħhom fil-promozzjoni ta' l-innovazzjoni. Huma għandhom rwoli vitali fl-iżvilupp u l-inkoraggjiment ta' vizjoni għda fit-TIK u l-applikazzjonijiet tagħhom u sabiex ikunu trasformati f'assi tan-negozju.

Attivitajiet

Pilastri tat-Teknoloġija TIK:

- In-nanoelettronika, il-fotonika u l-mikro/nano-sistemi integrati: teknoloġiji u metodoloġiji ta' l-ipproċessar, l-invenzjoni, l-iddisinnjar u l-ittestjar sabiex itejbu d-daqs, id-densità, ir-rendiment, l-effiċjenza fir-rigward ta' l-enerġija, il-manifattura u l-benefiċċju skond il-prezz tal-komponenti, sistemi on-a-chip, sistemi in-a-package u sistemi integrati; komponenti fotoniki bażiċi għal firxa wiesgħa ta' applikazzjonijiet inklużi komponenti mghaġġla hafna; sistemi tal-frekwenza tar-radju (RF); sistemi tal-hażna tat-tagħrif b'rendiment għoli/densità għolja; apparat ta' display b'superfiċje kbira/integrat hafna; apparat li jhoss, iħaddem, jivviżwalizza u juri; sistemi li jikkunsmaw biss fit-enerġija, komponenti attivi, sorsi/hażna alternattivi ta' l-enerġija; teknoloġiji eteroġeni/sistemi ta' integrazzjoni; sistemi intelliġenti; sistemi multi funzjonali mikro-nano-bijo-info; elettronika b'superfiċje kbira; l-integrazzjoni f'materjali/oġġetti differenti; l-interfacing ma' organiżmi haġjin; muntaġġ ta' molekuli jew atomi minnhom stess fi strutturi stabbli.
- Netwerks ta' komunikazzjoni aċċessibbli minn kullimkien u ta' kapaċità bla limiti: teknoloġiji, sistemi u arkitetturi ta' netwerks ċellulari u broadband kost-effettivi, konfigurabbli mill-ġdid u flessibbli, inklużi netwerks terrestri u tasatellita u teknoloġiji ta' switching ottiku u teknoloġiji oħra għal konnettività end-to-end ta' velocità għolja; il-konverġenza ta' netwerks differenti fissi, ċellulari, wireless u tax-xandir u servizzi li jkopru mill-qasam personali sa żoni reġjonali u globali; l-interoperabbiltà tas-servizzi u l-applikazzjonijiet tal-komunikazzjoni bil-wajers u mingħajrhom; l-immanigġar tar-riżorsi tan-netwerks, il-konfigurazzjoni mill-ġdid tas-servizzi; netwerking kumpless ta' apparat, sensors u mikroċipps tal-multimedja ad-hoc u intelliġenti.
- *Sistemi, informatika u kontroll inkorporati fit-tagħmir*: sistemi ta' hardware/software aktar qawwija, żguri, distribwiti, affidabbli u effiċjenti li jistgħu jipperċepixxu, jikkontrollaw u jadattaw għall-ambjent tagħhom waqt li jagħmlu l-aħjar użu mir-riżorsi; metodi u għodod għall-immudellar, l-analiżi, l-iddisinnjar, l-iġinerija u l-validazzjoni ta' sistemi sabiex jikkontrollaw il-komplessità; pjattaformi, middleware u sistemi ta' operazzjoni distribwiti miftuha, b'arkitettura komponibbli u scale-free sabiex ikun hemm ambjent verament kollaborattiv u ambjent intelliġent għall-issensjar, it-thaddim, l-informatika, il-hażna u l-provvista ta' servizz; arkitetturi ta' l-informatika li jinkorporaw komponenti eteroġeni, netwerked u konfigurabbli mill-ġdid li jinkludu appoġġ għall-kumpilazzjoni, l-ipproġrammar u run-time, sistemi u servizzi bi prestazzjoni għolja; il-kontroll ta' sistemi kbar li huma mqasma, incerti.
- *Is-software, grids, is-sigurtà u l-affidabbiltà*: teknoloġiji, għodod u metodi għal software, arkitettura u sistemi ta' middleware dinamiċi u fdati li jsostnu s-servizzi kkonċentrati fuq it-tagħrif, inkluż il-provvediment tagħhom bhala servizzi; infrastrutturi orjentati lejn servizz, interoperabbli u scale-free, virtwalizzazzjoni grid-like tar-riżorsi, inklużi l-pjattaformi li huma domain-specific, sistemi ta' operazzjoni ċċentrati fuq network; open source software; pjattaformi ta' standards miftuha u approċċi kollaborattivi għall-iżvilupp u l-validazzjoni tas-software, is-servizzi u s-sistemi; għodod ta' kompożizzjoni inklużi l-lingwi ta' programmar; kontroll ta' l-aġir emergenti ta' sistemi kumplessi; titjib fl-affidabbiltà u r-reżistenza ta' sistemi u servizzi fuq skala kbira, distribwiti u konnessi b'mod intermittenti; sistemi u servizzi żguri u fdati, inklużi l-kontroll u l-awtentikazzjoni ta' l-aċċess b'kuxjenza tal-privatezza, politiki ta' sigurtà u fiduċja dinamiċi, affidabbiltà u fiduċja meta-models.
- *Sistemi ta' għarfien, konjittivi u ta' tagħlim*: metodi u teknika għall-akkwist, il-holqien u l-interpretazzjoni, ir-rappreżentazzjoni u l-personalizzazzjoni, in-navigazzjoni u l-irkupru, l-iskambju u l-provvista tat-tagħrif, fl-għarfien tar-relazzjonijiet semantiċi fil-kuntest ta' l-użu mill-bniedmin u l-magni; sistemi artifiċjali li jipperċepixxu, jinterpretaw u jivvalutaw it-tagħrif, li jistgħu jikkoperaw, jaġixxu b'mod awtonomu u jitgħallmu; teoriji u esperimenti li jmorru lil hinn minn avvanzzi inkrementali u jibbenefikaw minn għarfien fil-konjizzjoni naturali, b'mod partikolari t-tagħlim u l-memorja, kif ukoll bil-għan li jgħinu fl-avvanzi tas-sistemi tat-tagħlim tal-bniedem.
- *Is-simulazzjoni, il-viżwalizzazzjoni, l-interazzjoni u r-realtajiet imħallta*: għodod għall-immudellar, is-simulazzjoni, il-viżwalizzazzjoni, l-interazzjoni, realtajiet miżjuda u mħallta u l-intergrazzjoni tagħhom f'ambjenti end-to-end; għodod għall-iddisinnjar innovattiv u l-kreattività fi prodotti, servizzi u medja awdjo-viżwali diġitali; interfaces aktar naturali, intuittivi u faċli biex jintużaw u modi godda għall-interazzjoni mat-teknoloġija, magni, apparat u artefatti oħra; teknoloġija tal-lingwi inklużi sistemi għat-traduzzjoni multilingwi u permezz ta' magni awtomatiċi.

⁽¹⁾ Dawn jistgħu jinkludu aspetti magħzula ta' rikerka fl-oqsma tat-Teknoloġija tan- Nanoelettronika, Sistemi Kompjutazzjonali Integrati.

⁽²⁾ Dan jista' jinkludi l-implimentazzjoni possibbli kongunta ta' programmi fil-qasam ta' Ghixien Domestiku Megħjun.

- Perspettivi godda fit-TIK li jiehdu minn dixxiplini ta' xjenzi u teknoloġiċi oħra: (il-matematika u l-fiżika, il-materjali, il-bijoteknoloġiji, ix-xjenzi tal-hajja, il-kimika, ix-xjenzi konjittivi u soċjali, l-umanistika eċċ) huma pprovduti fit-tema TIK kollha kemm hi. Dawn qegħdin iġibu skoperti li jwasslu għall-innovazzjoni fit-TIK u għal setturi u industrij godda kollha kemm huma. Dawn iwasslu mill-minjaturizzazzjoni ta' l-apparat TIK għall-qisien komparabbli u interattivi ma' organiżmi hajjin (bħal komponenti TIK godda u sistemi ta' computing ibbażati fuq strutturi bijomolekulari sintetiċi), sa xjenzi tal-computing u komunikazzjoni godda ispirati mid-dinja hajja, għal tagħmir TIK li huma kompletament eko-kompatibbli li huwa ispirat minn sistemi naturali, u sa l-immodellar u s-simulazzjoni tad-dinja hajja (bħas-simulazzjoni tal-fiżjoloġija tal-bniedem fuq diversi livelli bijoloġiċi).

Integrazzjoni tat-Teknoloġiji:

- *L-ambjenti personali:* l-integrazzjoni tal-multi-modal interfaces, teknika tas-sensing u mikrosistemi, apparat tal-komunikazzjoni u kompjuting personali, sistemi TIK inkorporati f'aċċessorji personali, sistemi li jintlibsu u impjanti u l-ikkonnettjar tagħhom mas-servizzi u r-riżorsi, bl-enfasi fuq l-integrazzjoni ta' l-aspetti kollha tal-preżenza u l-identità tal-persuna.
- *L-ambjenti domestiċi:* komunikazzjoni, monitoraġġ, kontroll u assistenza tad-dar, bini u spazji pubbliċi; interoperabbiltà mingħajr qtugħ u l-użu ta' l-apparat kollu skond l-effiċjenza fl-infiq, kemm il-prezz ikun jintlaħaq, kemm ikun jista' jintuża u sigurtà; servizzi godda u forom godda ta' kontenut diġitali interattiv u servizzi inkluz id-divertiment; aċċess għat-tagħrif u l-immaniġġar tat-tagħrif.
- *Sistemi robotiċi:* Sistemi robotiċi flessibbli u affidabbli li joperaw f'ambjenti umani u mhux strutturati u li jikkooperaw mal-bniedem; robots f'network u li jikkooperaw; robots minjaturizzati; teknoloġiji li għandhom bixra ta' bniedem; iddisinjar u mudellar modulari ta' sistemi robotiċi integrati.
- *L-infrastrutturi intelligenti:* Ghodod TIK li jrendu infrastrutturi kruċjali aktar effiċjenti u faċli biex jintużaw, aktar faċli biex jiġu adattati u miżmuma, aktar robusti fl-użu u rezistenti għad-difetti; għodod għall-integrazzjoni tad-data; TIK għall-valutazzjoni sistematika tar-riskju, avviz kmieni u allerti awtomatizzati, ipplanar u sostenn għad-deċizzjoni.

Riċerka dwar l-Applikazzjonijiet:

- It-TIK biex ikunu indirizzati l-isfidi tas-soċjetà: Sabiex jiġi żgurat li ċ-ċittadini Ewropej kollha jkunu jistgħu jiksbu l-akbar benefiċċju mill-prodotti u servizzi TIK, sabiex ikun hemm titjib fl-inklussività, aċċess mingħajr qtugħ fl-interattività tas-servizzi ta' interess pubbliku, u biex jissahħa ir-rwol innovattiv tas-servizzi fis-settur pubbliku u titjib l-effiċjenza u l-effikazzja tagħhom.
- għas-sahħa: sistemi personali li ma jagħtux fil-għajn li jippermettu liċ-ċittadin li jimmaniġja l-benesseri tiegħu bħal apparat ta' monitoraġġ li jista' jintlibes jew jiddaħhal taht il-ġilda u sistemi awtonomi li jgħinu biex jinżamm stat ta' saħħa tajba; teknika emerġenti bħall-imaging molekulari għal prevenzjoni aħjar u medicina individwalizzata; skoperti ta' tagħrif dwar is-sahħa, il-ġestjoni u l-applikazzjoni fil-prattika klinika, l-immodellar u s-simulazzjoni tal-funzjonijiet ta' l-organi; apparat mikro- u nano-robotiku għal applikazzjonijiet terapetiċi minimament invażivi jew mhux invażivi.
- għall-gvernijiet fil-livelli kollha: l-użu tat-TIK f'strateġija interdixxiplinari fl-amministrazzjoni pubblika kombinat ma' bidla fl-organizzazzjoni u hilet godda sabiex ikunu pprovduti servizzi innovattivi, iċċentri fuq iċ-ċittadin, għal kulhadd; riċerka u soluzzjonijiet imsejsa fuq it-TIK avvanzata sabiex jitjebu l-proċessi demokratiċi u partiiċipattivi u r-rendiment u l-kwalità tas-servizzi tas-settur pubbliku, l-interazzjoni ma u bejn l-amministrazzjonijiet u l-gvernijiet u bħala appoġġ għall-proċessi ta' l-iżvilupp leġislativ u ta' politika f'kull stadju tad-demokrazija.
- għall-inkluzjoni: sabiex l-individwi u l-komunitajiet tagħhom ikunu awtorizzati u jkun hemm titjib fil-parteeipazzjoni ugwali taċ-ċittadini fis-soċjetà tat-tagħrif, waqt li jkun evitat qsim diġitali minhabba d-diżabbiltà, nuqqas ta' hilet, faqar, izolament ġeografiku, kultura, sess jew età, inter alia permezz ta' appoġġ għal teknoloġija ta' assistenza, il-promozzjoni tal-hajja indipendenti, zieda fil-hilet elettroniki u l-iżvilupp ta' prodotti ddisinjati-għal-kulhadd.
- għall-mobbiltà: sistemi tas-sigurtà integrati bbażati fuq it-TIK għall-vetturi, ibbażati fuq arkitettura u interazzjoni miftuħa, żguri u affidabbli; sistemi interoperabbli u kooperattivi għal trasport effiċjenti, sigur u li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent, imsejsa fuq il-komunikazzjoni bejn il-vetturi u ma' l-infrastruttura tat-trasport u li jintegraw teknoloġiji li jindikaw l-lokazzjoni u ta' navigazzjoni preċiżi u robusti; servizzi multi-modal personalizzati li jindikaw il-post u tagħrif dwar il-mobbiltà inkluzi soluzzjonijiet għal servizzi intelligenti għat-turiżmu.
- appoġġ għall-ambjent, il-maniġġar tar-riskju u l-iżvilupp sostenibbli: maniġġar tar-riskji u l-emerġenzi; networks ta' smart sensors sabiex jitjib it-tbassir tal-periklu, maniġġar tar-riżorsi naturali inkluzi sistemi għat-tnaqqis tas-sustanzi li jniġġsu; zieda fl-effiċjenza ta' l-enerġija; maniġġar tar-reazzjoni umana għat-tensjonijiet fl-ambjent u sabiex tinżamm il-bijodiversità; sistemi ta' twissija u komunikazzjonijiet pubbliċi dwar is-sigurtà fil-hin u affidabbli; teknoloġiji ta' assistenza u sistemi ta' appoġġ għal operazzjoni f'kondizzjonijiet iebsa, ta' periklu jew ta' sogru; produzzjoni tat-TIK

ekoeffiċjenti u sostenibbli, inkluża l-elettronika; ġestjoni avanzata tad-data u l-informazzjoni għall-monitoraġġ ambjentali u l-valutazzjoni tar-riskju, il-kontribut għall-INSPIRE; GMES u GEOSS.

- It-TIK għall-kontenut, il-kreattività u l-iżvilupp personali:
  - forum godda ta' kontenut interattiv, mhux-lineari u jadatta ruħu waħdu inkluż għad-divertiment u għall-iddisinar; esperjenza ta' l-utent kreattiva u mtejba; l-adattazzjoni u l-konsenja ta' kontenut fuq aktar minn medja waħda; kombinament tal-produzzjoni u l-immaniġġar ta' kontenut kollu kemm hu diġitali ma' teknoloġiji semantiċi emergenti; użu li jiffavorixxi l-utenti; kreażjoni tal-kontenut u access għalih.
  - sistemi, għodod u servizzi ta' tagħlim imtejba bit-teknoloġija, adattati għal persuni li jkunu għadhom qed jitgħallmu differenti f'kuntesti differenti; kwistjonijiet bażiċi tat-tagħlim mill-bniedem inklużi t-teoriji pedagoġiċi meta l-proċess ikun medjat bl-użu tat-TIK; titjib fil-hiliet tal-bnedmin biex isiru persuni li jitgħallmu b'mod attiv.
  - servizzi intelligenti għal access għal wirt kulturali f'forma diġitali; access għal u użu ta' riżorsi xjentifiċi; għodod għall-komunitajiet sabiex johlqu memorja kulturali ġdida msejsa fuq wirt haġ; metodi u għodod għall-preservazzjoni ta kontenut diġitali; oġġetti diġitali li jistgħu jintużaw minn utenti futuri waqt li jinżammu l-awtentività u l-integrità tal-holqien u l-kuntest ta' l-użu oriġinali tagħhom.
- It-TIC għall-appoġġ ta' l-azjendi u l-industriji:
  - sistemi tan-negozju dinamici, orjentati lejn netwerk, inkluż il-monitoraġġ tagħhom f'hin reali, għall-produzzjoni u l-holqien u l-konsenja tas-servizzi; il-kontroll u l-immaniġġar decentralizzati ta' oġġetti intelligenti; ekosistemi tan-negozju diġitali, b'mod partikolari soluzzjonijiet ta' software (ibbażati ukoll fuq grids) adattabbli għall-htigijiet ta' organizzazzjonijiet żgħar u ta' daqs medju; servizzi ta' kollaborazzjoni għal spazju tax-xogħol distribwiti u konxju tal-kuntest; preżenza tal-grupp miżjuda, maniġġar tal-grupp u appoġġ għall-qsim; qsim ta' l-għarfien u servizzi interattivi;
  - manifattura inklużi l-industriji tradizzjonali: kontrolli intelligenti fuq netwerk għall-manifattura bi preċiżjoni għolja u użu baxx tar-riżorsi; awtomazzjoni mingħajr wajers u loġistika għall-konfigurazzjoni mill-ġdid malajr ta' l-impjanti; ambjenti integrati għall-immudellar, is-simulazzjoni, l-ottimizzazzjoni, il-preżentazzjoni u l-produzzjoni virtwali; teknoloġiji tal-manifattura għal sistemi TIK minjaturizzati u għal sisyemi minsuġa ma' kull tip ta' materjali u oġġetti.
- It-TIK għall-affidabilità u l-kunfidenza:
  - għodod li jappoġġaw il-fiduċja u l-kunfidenza fit-TIK u l-applikazzjonijiet tagħhom; sistemi ta' l-immaniġġar ta' l-identità multipliċi u federati; teknika ta' awtentikazzjoni u awtorizzazzjoni; sistemi li jissodisfaw il-htigijiet ta' privatezza li johorġu minn żviluppi teknoloġiċi godda; maniġġar tad-drittijiet u l-assi; għodod għall-harsien minn theddid ċibernetiku, f'koordinazzjoni ma' temi oħra, b'mod partikolari it-tema "Sigurtà".

Kooperazzjoni internazzjonali

Il-kooperazzjoni internazzjonali ser thegġeg lit-tema TIK sabiex tindirizza l-kwistjonijiet ta' interess komuni mmirati lejn soluzzjonijiet interoperabbli ma' shab strateġiċi b'benefiċċji reciproċi għoljin, u sabiex tagħti kontribut għall-firxa tas-socjetà tat-tagħrif fl-ekonomiji emergenti u l-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw. Azzjonijiet speċifiċi ser jiġu identifikati għal pajjiżi jew reġjuni li magħhom l-Ewropa tehtieg li tiffoka l-kollaborazzjoni, b'enfasi partikolari fuq il-kooperazzjoni ma' ekonomiji emergenti, il-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u pajjiżi ġirien.

Ser ikun disponibbli abbonament kongunt mat-tema 1 "Sahha" tkun disponibbli għall-Programm tax-Xjenza tal-Fruntiera Umana (HFPS) sabiex tippromwovi r-riċerka interdixiplinari u kollaborazzjoni ġdida bejn xjentisti minn oqsma differenti, u ttiprovdi l-possibilità għal Stati Membri mhux fil-G8 li jibbenefikaw b'mod shih mill-programm.

Attivitajiet taht din it-tema ser jappoġġaw l-iskema ta' Sistema ta' Manifattura Intelligenti (IMS) li tippermetti l-kooperazzjoni RTŻ bejn ir-reġjuni membri tagħha ⁽¹⁾.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Attività dwar *Teknoloġiji Futuri u Emergenti* ser tiġbed u trawwem riċerka eċċellenti trans-dixiplinari f'oqsma emergenti relatati mat-TIK. Il-punti ta' attenzjoni jinkludu: l-esplorazzjoni ta' fruntieri godda fil-minjaturizzazzjoni u l-kompjuters inklużi, pereżempju, l-esplorazzjoni ta' l-effetti quantum; l-esplotazzjoni tal-kumplessità tal-kompjuters u sistemi ta'

(1) Il-ftehim għall-kooperazzjoni fl-oqsma ta' l-IMS konkluz bejn il-Komunità Ewropea u l-Istati Uniti ta' l-Amerika, il-Ġappun, l-Awstralja, ir-Repubblika tal-Korea u l-Istati EFTA tan-Norveġja u l-Iżvizzera.

komunikazzjoni fuq netwerk; l-esplorazzjoni ta' kunċetti ġodda dwar, u esperiment ma', sistemi intelliġenti għal prodotti u servizzi personalizzati ġodda.

Riċerka li timmira għal għarfien aħjar *tax-xejriet u l-impatt* tat-TIK fuq is-soċjetà u l-ekonomija tista' tinkludi, pereżempju: l-impatti tat-TIK fuq il-produttività, l-impjeg, il-hiliet u l-pagi; it-TIK bħala l-motivatur ta' l-innovazzjoni fis-servizzi pubbliċi u tan-negozju; l-ostakli għal innovazzjonijiet u użu aktar wiesa' u aktar mgħaġġla fit-TIK; mudelli ġodda ta' negozju u toroq ta' esplotazzjoni, f'koordinazzjoni ma' temi oħra fejn it-TIK ser ikollhom rwol importanti fil-bidla fl-approċċ għall-produzzjoni u s-servizzi; l-użabbiltà, aċċettabiltà tas-soluzzjonijiet imsejsa fuq it-TIK; il-privatezza, is-sigurtà u l-fiduċja fl-infrastrutturi tat-TIK; il-kwistjonijiet ta' etika fl-iżviluppi tat-TIK; l-irbit ma' l-oqsma legali, regolatorji u ta' tmexxija relatati mat-TIK; analiżi ta' l-appoġġ u l-impatt tat-TIK fuq il-politika Komunitarja.

4. NANOXJENZI, NANOTEKNOLOĠIJI, MATERJALI U TEKNOLOĠIJI TAL-PRODUZZJONI ĠODDA

Objettiv

It-titjib tal-kompetittività ta' l-industrija Ewropea u l-ġenerazzjoni ta' għarfien sabiex tiġi żgurata t-trasformazzjoni tagħha minn industrija li sserrah primarjament fuq ir-rizorsi għal waħda li sserrah primarjament fuq l-għarfien, bil-ġenerazzjoni ta' bidliet fl-għarfien u l-implimentazzjoni ta' għarfien deċiżiv għal applikazzjonijiet ġodda f'salib it-toroq bejn teknoloġiji u dixxiplini differenti. Dan ikun ta' benefiċċju kemm għal industrija ġodda ta' teknoloġija għolja u kemm għal industrija tradizzjonali bbażati fuq l-għarfien ta' valur iktar għoli, b'fokus speċjali fuq id-disseminazzjoni xierqa ta' riżultati ta' RTŻ lill-SMEs. Dawn l-attivitajiet huma primarjament ikkonċernati b'li jippermettu teknoloġiji li għandhom impatt fuq is-setturi industrijali kollha u hafna Temi oħra tas-Seba' Programm Kwadru.

Approċċ

Sabiex ittejjeb il-kompetittività, l-industrija Ewropea tehtieg innovazzjonijiet radikali. Trid tikkonċentra l-kapacitajiet tagħha fuq prodotti b'valur miżjud għoli, proċessi relatati u teknoloġiji li jissodisfaw il-htigiet tal-klijenti, kif ukoll aspettattivi soċjetali, ambjentali, tas-saħħa u oħrajn. Ir-riċerka hija integrali biex ikunu ffaċċjati dawn l-isfidi konfliggenti. Il-kompetittività ta' l-industrija tal-futur ser tiddependi hafna fuq in-nanoteknoloġiji u l-applikazzjonijiet tagħhom. L-RTŻ fin-nanoxjenzi u n-nanoteknoloġiji integrati minn bosta oqsma jistgħu jaċċeleraw it-trasformazzjoni ta' l-industrija Ewropea. L-UE għandha pozzizzjoni rikonoxxuta ta' leadership f'oqsma bħan-nanoxjenzi, in-nanoteknoloġiji, il-materjali u t-teknoloġiji tal-produzzjoni, li għandha tissaħħah sabiex tiġi żgurata u miġjuba l-quddiem il-pożizzjoni ta' l-UE f'kuntest globali ta' kompetizzjoni qawwija. Il-kompetittività ta' industrija aktar maturi hija wkoll ferm dipendenti fuq il-kapaċità tagħhom li jintegraw teknoloġiji ġodda.

Element ewlieni ta' din it-tema hija l-integrazzjoni effettiva tan-nanoteknoloġija, ix-xjenzi dwar il-materjali, id-disinn u metodi ta' produzzjoni ġodda, sabiex jitwettqu u jkun massimizzati l-impatti għat-trasformazzjoni industrijali u, fl-istess hin, ikun hemm appoġġ għall-produzzjoni u konsum sostenibbli. F'dan ir-rigward, materjali bi proprjetajiet ġodda huma partikolarment importanti għall-kompetittività futura ta' l-industrija Ewropea u l-bażi għal progress teknoloġiku f'hafna oqsma. It-tema ser tappoġġa attivitajiet industrijali li joperaw b'sinerġija ma' temi oħra. L-applikazzjonijiet fis-setturi u fl-oqsma kollha ser ikunu appoġġati inklużi x-xjenzi u t-teknoloġiji tal-materjali, il-proċessi u teknoloġiji tal-manifattura b'rendiment għoli, in-nanobijoteknoloġija u n-nanoelettronika.

L-approċċ għall-perijodu medju huwa li tiffoka fuq konverġenza ta' għarfien u hiliet miġbura minn dixxiplini differenti li jespjotaw sinerġiji xjentifiċi u teknoloġiċi mmotivati mill-applikazzjonijiet. Għall-perijodu fit-tul it-tema timmira li tikkapitalizza fuq il-prospetti enormi tan-nanoxjenzi u n-nanoteknoloġiji għall-holqien ta' industrija u ekonomija verament imsejsa fuq l-għarfien. Fiz-żewġ kazijiet ikun essenzjali li jkun żgurati l-adozzjoni ta' l-għarfien iġġenerat permezz ta' disseminazzjoni u l-użu effettivi tar-riżultati.

Ikunu żgurati kontribuzzjonijiet qawwija għall-htigiet industrijali u komplimentarjetajiet permezz ta' inizjattivi u proġetti ffinanzjati, b'mod partikolari permezz ta' attivitajiet bħall-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej (eż. fl-oqsma potenzjali tal-kimika sostenibbli, l-enerġija, il-manifattura ġdida, il-ġenerazzjoni ta' l-enerġija, is-sigurtà industrijali, in-nanomedicina, l-azzar, it-tessili, iċ-ċeramika, is-settur forestali, eċċ) u appoġġ possibbli għal Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti.

It-tema hija partikolarment rilevanti għall-SMEs minhabba l-htigijiet tagħhom u r-rwol fl-avvanz u l-użu tat-teknoloġiji. Oqsma ta' rilevanza partikolari jinkludu: in-nanostrumenti, nanogħodod u nanotagħmir kif ukoll sistemi aero-spazjali (minhabba l-konċentrazzjoni ta' SMEs b'rata ta' tkabbir għolja u ta' għarfien-intensiv f'dawn is-setturi); tessuti tekniċi inkluż il-kisi tagħhom (tipiku ta' settur tradizzjonali għaddej minn proċess ta' trasformazzjoni mgħaġġla li qiegħed jeffettwa hafna SMEs); industrija mekkaniċi (eż. l-ghodod tal-magni – fejn l-SMEs Ewropej huma fuq quddiem fid-dinja), kimiċi ta' valur miżjud għoli, kif ukoll setturi oħra li jinvolvu hafna SMEs li jibbenefikaw mill-introduzzjoni ta' mudelli ta' negozju, materjali u prodotti ġodda.

Azzjonijiet speċifiċi għall-koordinazzjoni tal-programmi u l-attivitajiet kongunti mmexxija fuq livell nazzjonali u reġjonali ser jitwettqu permezz ta' l-iskemi ERA-NET u ERA-NET+ sabiex ikun hemm promozzjoni tal-konverġenza fil-programmi ta' riċerka, u sabiex tissahha il-massa kruċjali u s-sinergiji fi hdan il-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej. Ir-riċerka industrijali ser tibbenefika wkoll mill-koordinazzjoni ta' attivitajiet f'oqsma bħall-metroloġija, it-tossikoloġija, l-istandards u n-nomenklatura.

Attivitajiet

Nanoxjenzi u Nanoteknoloġiji

L-ghan huwa l-holqien ta' materjali u sistemi b'karatteristiċi u aġir definiti minn qabel, ibbażati fuq aktar għarfien u esperjenza ma' materja fuq skala nano. Dan iwassal għal generazzjoni ġdida ta' prodotti u servizzi kompetittivi b'valur għoli u rendiment superjuri fuq firxa ta' applikazzjonijiet, waqt li jimminimizza l-impatti negattivi potenzjali fir-rigward ta' l-ambjent u s-saħha. L-interdixiplinarjetà, li tintegra l-strategiji teoretici u sperimentali, ser tkun inkoraġġita.

L-enfasi ser tkun fuq:

- l-għarfien ġdid dwar l-interazzjonijiet ta' l-atomi, il-molekuli u l-aggregazzjoni tagħhom ma' entitajiet kemm naturali u kemm artifiċjali;
- ir-realizzazzjoni ta' nanostrutturi, sistemi jew materjali bl-użu ta' dan l-għarfien;
- l-attivitajiet immirati lejn il-fehim jew l-imitazzjoni tal-proċessi naturali fuq skala nanometrika;
- il-proċessi għal nanofabrikazzjoni, funzjonalizzazzjoni tal-wiċċ, saffi irraq, karatteristiċi ta' tagħqid awtomatiku;
- il-metodi u proċessi għat-teħid tal-miżuri u l-karatterizzazzjoni.

Ir-riċerka ser tindirizza wkoll l-istrumenti, linji-pilota u attivitajiet ta' dimostrazzjoni rilevanti meħtieġa għal strategiji godda hafna lejn il-manifattura bbażata fuq in-nanoteknoloġija fis-setturi industrijali l-aktar promettenti.

Barra minn hekk, l-attività ser tiffoka fuq sfidi relatati u l-kuntest soċjali u l-aċċettazzjoni tan-nanoteknoloġija. Dan ser jinkludi riċerka fuq kull aspett tal-valutazzjoni tar-riskju (per eż n-nanotossikoloġija u l-ekotossikoloġija) kif ukoll is-sigurtà, in-nomenklatura, il-metroloġija u l-istandards li qegħdin isiru aktar importanti sabiex ihejju t-triq għall-applikazzjonijiet industrijali. Jistgħu jkunu mibdija ukoll azzjonijiet speċifiċi għall-istabbiliment ta' ċentri ta' għarfien u kompetenza dedikati kif ukoll bħala punt fokali għall-implimentazzjoni ta' l-strategija integrat u responsabbli tal-Kummissjoni lejn in-nanoteknoloġija kif imfisser fil-qosor fil-Pjan ta' Azzjoni assoċjat ⁽¹⁾.

Materjali

Materjali u wcuħ avvanzati godda b'kontenut ta' għarfien akbar, funzjonalitajiet godda u rendiment imtejjeb huma dejjem aktar kruċjali għall-kompetittività industrijali u l-iżvilupp sostenibbli. Skond il-mudelli l-godda għall-industrija tal-manifattura, huma l-materjali stess li qegħdin isiru l-ewwel pass għaż-żieda fil-valur tal-prodotti u r-rendiment tagħhom, aktar milli l-passi ta' l-ipproċessar.

Ir-riċerka ser tiffoka fuq l-iżvilupp ta' wcuħ multifunzjonali u materjali godda bbażati fuq l-għarfien b'karatteristiċi mfasla apposta u prestazzjoni prevedibbli għal prodotti u proċessi godda kif ukoll għat-tiswija tagħhom. L-enfasi tkun fuq materjali multifunzjonali bi prestazzjoni għolja b'firxa wiesha ta' applikazzjonijiet.

Dan jirrikjedi l-kontroll ta' propjetajiet u prestazzjoni intrinziċi, proċessar u produzzjoni, u li jinghata każ ta' l-impatti potenzjali fuq is-saħha u l-ambjent maċ-ċiklu tal-hajja tagħhom kollu. L-enfasi ser tkun fuq materjali u sistemi godda avvanzati miksuba bl-użu tal-potenzjal tan-nanoteknoloġiji u l-bijoteknoloġiji u/jew it-"taġhlim min-natura", b'mod partikolari nanomaterjali, biomaterjali, materjali ibridi b'rendiment għoli u materjali artifiċjali bi proprjetajiet elettromanjetici li ma jinsabux fin-natura.

⁽¹⁾ Komunikazzjoni mill-Kummissjoni, Nanoxjenzi u Nanoteknoloġiji: *pjan ta' azzjoni għall-Ewropa 2005-09*. COM(2005) 243.

Ser jitrawwem approċċ multidixiplinari, li jinvolti l-kimika, il-fizika, ix-xjenzi ta' l-ingenierija inkluż l-immudellar bil-kompjuter u, dejjem aktar, ix-xjenzi bijoloġiċi. Il-karatterizzazzjoni, l-iddisinnjar u s-simulazzjoni tal-materjali huma wkoll essenzjali għall-gharfien ahjar tal-fenomena tal-materjali, b'mod partikolari r-relazzjonijiet bejn struttura u propjetà fuq skali differenti; sabiex ikun hemm titjib fil-valutazzjoni u l-affidabbiltà tal-materjali inkluża r-reżistenza għat-tiqdim, u sabiex ikun estiz il-kuncetti tal-materjali virtwali għall-iddisinnjar tal-materjali. L-integrazzjoni tal-livelli nano-molekulari-macro fil-kimiċi u l-materjali fuq teknoloġiji tal-materjali ser ikunu appoġġati għall-iżvilupp ta' kuncetti u proċessi ġodda bħall-katalisi u l-intensifikazzjoni u l-ottimizzazzjoni tal-proċessi. Ser ikunu indirizzati wkoll kwistjonijiet relatati ma' l-iżvilupp tal-proċess u maż-żieda u l-industrijalizzazzjoni ta' materjali ġodda.

Produzzjoni Ġdida

Hemm il-htieġa ta' strateġija ġdid lejn il-manifattura għat-trasformazzjoni ta' l-industrija ta' l-UE minn ambjent industrijali mitfugh fuq ir-riżorsi għal wiehed mitfugh fuq l-gharfien u dan jiddependi fuq l-adozzjoni ta' attitudnijiet kompletament differenti lejn l-akkwist, l-użu, il-harsien u l-finanzjament kontinwi ta' għarfien ġdid u l-użu tiegħu, inkluż lejn produzzjoni u modi ta' konsum sostenibbli. Dan jimplika l-holqien tal-kondizzjonijiet xierqa għall-industrija biex teżerċità innovazzjoni kontinwa (l-attivitatiet industrijali u sistemi ta' produzzjoni, inklużi ddisinnjar, kostruzzjoni, apparat u servizzi) u għall-iżvilupp ta' "assi" tal-produzzjoni ġeneriċi (teknoloġiji, organizzazzjoni u faċilitajiet ta' produzzjoni kif ukoll riżorsi tal-bniedem) filwaqt li jiġu sodisfatti r-rekwiżiti ta' sikurezza u dawk ambjentali.

L-attivitatiet ser jiffokaw fuq:

- l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' mudelli u strateġiji industrijali ġodda li jkopru l-aspetti kollha taċ-ċiklu tal-hajja tal-prodott u l-proċess;
- sistemi ta' produzzjoni adattivi li jirbhu l-limitazzjonijiet eżistenti tal-proċess u jippermettu metodi ġodda ta' manifattura u pprocessar;
- produzzjoni fuq netwerk għall-iżvilupp ta' għodod u metodi għal operazzjonijiet kooperattivi u b'valur miżjud fuq skala globali;
- għodod għat-trasferiment u l-integrazzjoni mghaġġla ta' teknoloġiji ġodda fl-iddisinnjar u l-operazzjoni tal-proċessi tal-manifattura;
- l-esplorazzjoni ta' netwerks ta' riċerka multidixiplinari u tal-konverġenza tat-teknoloġiji nano-, micro, bjo-, ġeo-, info-, ottiċi u konjittivi għall-iżvilupp ta' teknoloġiji, prodotti u kuncetti ta' l-ingenierija ġodda, ibridi u ta' valur miżjud u l-possibiltà ta' industrijali ġodda.

Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-promozzjoni ta' attivitatiet li jsostnu l-adattament u l-integrazzjoni ta' l-SMEs għall-htieġet ġodda tal-katina ta' provvista kif ukoll biex jingħata impuls lill-holqien ta' SMEs ta' teknoloġija avvanzata.

Integrazzjoni tat-teknoloġiji għall-applikazzjonijiet industrijali

L-integrazzjoni ta' l-gharfien u t-teknoloġiji tat-tliet oqsma ta' riċerka msemmija hawn fuq huma essenzjali sabiex tithaffef it-trasformazzjoni ta' l-industrija Ewropea u l-ekonomija tagħa, waqt li tiġi adottata strateġija sikura, soċjalment responsabbli u sostenibbli.

Ir-riċerka ser tiffoka fuq applikazzjonijiet ġodda u soluzzjonijiet ġodda ta' bidla notevoli bħala reazzjoni għal sfidi importanti, kif ukoll għall-htieġiet ta' l-RTZ inklużi dawk identifikati mill-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej differenti. L-integrazzjoni ta' għarfien ġdid minn nanoteknoloġiji, dawk ta' materjali u ta' produzzjoni ser ikunu appoġġati f'applikazzjonijiet settorjali u dawk mifruxa fuq aktar minn settur wiehed bħas-saħħa, l-ikel, il-kostruzzjoni u l-bini inkluż il-wirt kulturali, l-industrija aero-spazjali, it-trasport, l-enerġija, il-kimika, l-ambjent, l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, it-tessili, il-hwejjeġ u ż-żraben, l-industrija bbażata fuq il-foresti, l-azzar, l-ingenierija mekkanika u kimika, kif ukoll fis-suġġetti ġenerali tas-sikurezza industrijali u fil-kejl u fl-ittestjar.

Kooperazzjoni internazzjonali

Id-dimensjoni dejjem aktar internazzjonali tar-riċerka industrijali titlob strateġija koordinat sew għall-kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi. Għalhekk, il-kooperazzjoni internazzjonali ser tkun importanti fit-tema kollha.

Azzjonijiet speċifiċi jistgħu jinkludu: attivitajiet ma' pajjiżi industrijalizzati u dawk li ffirmaw ftehim ta' kooperazzjoni S&T (xjenza u teknoloġija) fl-oqsma tat-Tema; inizjattivi speċifiċi ma' ekonomiji emergenti u l-pajjiżi li qeghdin jiżviluppaw sabiex ikun żgurat li jkollhom aċċess għall-għarfien; dialoġu ma' pajjiżi kbar dwar "kodiċi ta' kondotta" għall-iżvilupp responsabbli u bla periklu tan-nanoteknoloġija; u l-iskema ta' Sistemi ta' Manifattura Intelligenti (IMS) li tippermetti l-kooperazzjoni RTZ bejn ir-reġjuni membri tagħha ⁽¹⁾. Inizjattivi għall-koordinazzjoni u l-iskambju ta' data mir-riċerka se jkun mhegga (bhal fi kwistjonijiet ambjentali u tas-sikurezza tas-saħha fil-każ tan-nanoteknoloġiji), li jwittu t-triq għal fehim komuni tal-htigijiet regolatorji minn dawk li jiffornaw il-politika madwar id-dinja.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Se tkun implimentata riċerka dwar il-htigijiet emergenti, b'mod partikolari għall-iżvilupp u l-konsolidazzjoni tal-kapaċitajiet Ewropej f'oqsma ta' riċerka speċifiċi emergenti u interdixiplinari b'potenzjal kbir għall-futur. Kwalunkwe htigijiet ta' politika mhux previsti se jiġu ttrattati b'mod flessibbli u jistgħu, per eżempju, jirrelataw ma' l-istandardizzazzjoni, ma' l-appoġġ għat-trasformazzjoni sikura lejn industrija bbażata fuq l-għarfien, jew ma' l-impatti potenzjali fuq l-ambjent u s-saħha li jirriżultaw min-nanoteknoloġiji.

5. ENERĠIJA

Objettiv

L-adattazzjoni tas-sistema attwali ta' enerġija f'wahda iktar sostenibbli, inqas dipendenti fuq il-karburanti importati, ibbażata fuq tahlita varja ta' sorsi ta' enerġija, b'mod partikolari dawk rinnovabbli, it-trasportaturi ta' l-enerġija u s-sorsi li ma jniggsux; it-tishih ta' l-effiċjenza ta' l-enerġija, inkluż bir-razzjonalizzazzjoni ta' l-użu u l-hażna ta' l-enerġija; l-indirizzar ta' l-isfidi urġenti tas-sigurtà tal-provvista u l-bidla fil-klima, filwaqt li tiżied il-kompetittività ta' l-industriji ta' l-Ewropa.

Approċċ

Projezzjonijiet attwali fl-UE u madwar id-dinja juru li l-biċċa l-kbira ta' l-indikaturi kruċjali dwar l-enerġija (eż. il-konsum ta' l-enerġija, id-dipendenza fuq il-fjuwils-fossili, in-natura temporanja taż-żejt konvenzjonali u r-riżervi tal-gass naturali, id-dipendenza fuq l-importazzjoni, emissjonijiet tas-CO₂, il-prezzijiet ta' l-enerġija) mixjin 'il bogħod minn sistema ta' enerġija sostenibbli u affidabbli. Ir-riċerka dwar l-enerġija ser tiffaċilita l-qlib ta' dawn ix-xejriet, billi ssib bilanċ bejn zieda fl-effiċjenza, kemm il-prezzijiet ikunu jintlaħqu, is-sigurtà tat-teknoloġiji u sorsi ta' enerġija eżistenti u kemm huma aċċettabbli, waqt li, fl-istess ħin, timmira lejn bidla fuq terminu ta' żmien twil fil-mod kif l-Ewropa tiġġenera u tikkonsma l-enerġija. Ir-riċerka dwar l-enerġija b'hekk tikkontribwixxi b'mod dirett lejn is-suċċess tal-politika Komunitarja u, b'mod partikolari, it-tweġġ tal-miri ta' l-UE attwali u tal-futur dwar l-enerġija u t-tnaqqis tal-gassijiet b'effett serra.

Wara strateġija b'firxa wiesgħa ta' teknoloġiji, skond il-konklużjonijiet tal-Green Paper ta' l-2000 "Lejn strateġija Ewropea għas-sigurtà tal-provvista ta' l-enerġija" ⁽²⁾, il-Green Paper ta' l-2005 dwar l-Effiċjenza ta' l-Enerġija ⁽³⁾ u l-Green Paper ta' l-2006 dwar Strateġija Ewropea għall-enerġija sostenibbli, kompetittiva u sigura ⁽⁴⁾, ir-riċerka ser tiffoka fuq l-identifikazzjoni u l-iżvilupp ta' teknoloġiji kost-effettivi għal ekonomija ta' l-enerġija aktar sostenibbli għall-Ewropa (u madwar id-dinja), ibbażata fuq spejjeż ta' l-enerġija li jistgħu jintlaħqu għaċ-ċittadini u l-industriji tagħna, u tippermetti lill-industrija Ewropea tikkompeti b'suċċess fuq livell globali. L-attivitajiet ser jindirizzaw l-orizzonti ta' żmien kollha, separatament jew flimkien, u jhaddnu l-katina kollha minn riċerka u żvilupp teknoloġiku fundamentali u applikati sa dimostrarazzjoni tat-teknoloġija fuq skala kbira, imsaħha minn riċerka mifruxa fuq diversi oqsma u soċjo-ekonomika għall-validazzjoni tar-riżultati tar-riċerka u l-provvediment ta' bażi razzjonali għad-deċiżjonijiet ta' politika u l-iżvilupp tal-qafas tas-suq.

Kull fejn ikun possibbli, ikun adottat approċċ integrat, li jstimula r-reazzjonijiet meħtieġa u l-kooperazzjoni bejn id-diversi partijiet interessati kkonċernati. Azzjonijiet integrati li jaqsmu jew jesplojtaw is-sinerġiji bejn l-oqsma ta' riċerka differenti ser ikunu mhegga.

It-tishih tal-kompetittività tas-settur Ewropew ta' l-enerġija, iffaċċjat minn kompetizzjoni globali qawwija, huwa għan importanti ta' din it-Tema, li jipprovi l-kapaċità lill-industrija Ewropea li iżżomm u tiżviluppa l-pożizzjoni ta' tmexxija dinjija tagħha f'teknoloġiji u materjali prinċipali għall-ġenerazzjoni u l-effiċjenza ta' l-enerġija. Dan ser ikun jeħtieġ sforzi kbar fir-rigward tar-R&Ż u l-kollaborazzjoni internazzjonali. B'mod partikolari, l-SMEs huma atturi importanti fis-settur ta' l-enerġija u għandhom rwol maġġuri u ser ikunu ċentrali fil-promozzjoni ta' l-innovazzjoni. Partecipazzjoni qawwija min-naħa tagħhom f'attivitajiet ta' riċerka u dimostrarazzjoni huma essenzjali u ser jiġu promossi b'mod attiv.

⁽¹⁾ Il-ftehim għall-kooperazzjoni xjentifika u teknika fl-oqsma ta' l-IMS huwa bejn il-Komunità Ewropea u l-Istati Uniti ta' l-Amerika, il-Gappun, l-Awstralja, ir-Repubblika tal-Korea u l-Istati EFTA tan-Norveġja u l-Iżvizzera.

⁽²⁾ COM(2002) 279, 29.11.2000.

⁽³⁾ COM(2005) 265.

⁽⁴⁾ COM(2006) 105.

L-aġendi ta' riċerka strateġika u l-istrateġiji ta' użu żviluppata mill-Pjattaforma tat-Teknoloġija Ewropej huma kontribut importanti għall-prijoritajiet ta' riċerka fit-Tema. Tali pjattaforma huma stabbiliti fuq iċ-ċelluli tal-fjuwil u l-idroġenu u l-fotovoltaġġi u l-kunċett qiegħed ikun estiż għall-bijokarburanti, il-ġenerazzjoni ta' l-enerġija b'emissjoni żero u networks ta' l-elettriku tal-futur u oqsma oħra relatati ma' l-enerġija. Azzjonijiet li jsaħhu l-koordinazzjoni tal-programmi nazzjonali ser ikunu segwiti kull meta jkun xieraq.

Iżjed effiċjenza fis-sistema kollha ta' l-enerġija, mis-sors għall-utent, hija essenzjali u l-bażi tat-Tema ta' l-Enerġija kollha. Ir-rikonoxximent tal-kontribut importanti tagħhom għal sistemi ta' l-enerġija sostenibbli, dawk rinovabbli u l-effiċjenza ta' l-enerġija għall-użu aħhari fil-futur ser ikun il-parti prinċipali ta' din it-Tema. Ser tinghata attenzjoni partikolari lill-istimulazzjoni ta' riċerka, żvilupp u dimostrazzjoni u promozzjoni tal-bini ta' kapacità f'dan il-qasam. F'dan ir-rigward ser jiġu sfruttati b'mod shiħ sinerġiji mal-komponent tal-Programm ta' Enerġija Intelligenti għall-Ewropa tal-Programm dwar il-Kompetittività u l-Innovazzjoni. Il-potenzjal għal inizjattivi futuri fuq skala kbira li jintegraw finanzjament minn diversi sorsi (eż. JTI) ser jiġi esplorat ukoll.

Sabiex tissaħħah id-disseminazzjoni u l-użu tar-riżultati tar-riċerka, id-disseminazzjoni tat-tagħrif u t-trasferiment tar-riżultati, inkluż lil dawk li jifformulaw il-politika, se jkunu appoġġati fl-oqsma kollha.

Attivitajiet

L-idroġenu u ċ-ċelloli tal-kombustjoni (fuel cells)

L-istrateġija integrata ta' riċerka u użu żviluppata mill-Pjattaforma Ewropea dwar it-Teknoloġija taċ-Ċelluli tal-fjuwil u l-idroġenu tipprovi bażi għal programm integrat strateġiku għat-trasport u applikazzjonijiet stazzjonari jew mobbli, immirat lejn bażi teknoloġika qawwija għall-ħolqien ta' industrija kompetittiva tal-provvista u taġħmir taċ-ċelluli tal-fjuwil u l-idroġenu fl-UE. Il-programm ser jinkludi: riċerka fundamentali u applikata u żvilupp teknoloġiku; proġetti ta' dimostrazzjoni fuq skala xierqa sabiex jivvalidaw ir-riżultati tar-riċerka u jipprovdu reazzjoni għal aktar riċerka; attivitajiet ta' riċerka mifruxa fuq diversi oqsma u soċjo-ekonomiċi inklużi kwistjonijiet ta' infrastruttura li jirfdu strateġiji ta' transizzjoni sodi u jipprovdu bażi razzjonali għal deċiżjonijiet ta' politika u żvilupp tal-qafas tas-suq.

Ir-riċerka industrijali applikata u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni mifruxa fuq diversi oqsma tal-programm jistgħu jiġu implimentati permezz ta' Inizjattiva Teknoloġika Konġunta. Din l-azzjoni, maniġġata strateġikament u mmirata lejn l-ghan, ser tkun komplimentata u koordinata mill-qrib ma' sforz kollaborattiv ta' riċerka fuq livell aktar għoli immirat sabiex jikseb skoperti importanti dwar materjali, proċessi u teknoloġiji emergenti.

Ġenerazzjoni ta' l-elettriku li jiġġedded

Ir-riċerka dwar, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' teknoloġiji integrati għall-produzzjoni ta' l-elettriku minn materjali rinovabbli, adatti għal kondizzjonijiet reġjonali differenti fejn jista' jiġi identifikat potenzjal ekonomiku u tekniku suffiċjenti, sabiex jipprovdu l-mezzi għal żieda sostanzjali fis-sehem tal-produzzjoni ta' l-elettriku li jiġġedded fl-UE. Ir-riċerka għandha żżid l-effiċjenza ġenerali fil-konverżjoni, l-effiċjenza fl-ispejjeż, tnaqqas b'mod sinifikanti l-ispiza għall-produzzjoni ta' l-elettriku minn riżorsi ta' l-enerġija indiġeni u rinovabbli inkluża l-frazzjoni bijodigradibbli ta' l-iskart, ittejjeb l-affidabbiltà tal-proċess u tkompli tnaqqas l-impatt fuq l-ambjent u telimina ostakli eżistenti. L-enfasi ser tkun fuq fotovoltajcs, riħ u biomass inkuz l-CHP. Barra minn hekk, ir-riċerka ser timmira biex tirrealizza l-potenzjal shiħ ta' sorsi oħra ta' l-enerġija rinovabbli: ġeotermali, mix-xemx, l-oċeani (eż. enerġija mill-mewġ, mill-marea) u idroenerġija.

Produzzjoni tal-fjuwils rinovabbli

Ir-riċerka dwar, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' sistemi ta' produzzjoni ta' karburanti u teknoloġiji ta' konverżjoni mtejba għall-produzzjoni sostenibbli u katini ta' provvista ta' karburanti solidi, likwidi u forma ta' gass mill-bijomassa (inkl. frazzjoni bijodigradibbli mill-iskart). L-enfasi għandha tkun fuq tipi godda ta' bijokarburanti b'mod partikolari dawk għat-trasport u għall-elettriku kif ukoll fuq rotot godda ta' produzzjoni, hażna u distribuzzjoni għall-bijokarburanti eżistenti, inkluża l-produzzjoni integrata ta' l-enerġija u prodotti oħra b'valur mizjud permezz tal-bijoraffineriji. Bil-ghan li jkun hemm aktar benefiċċji mis-sors sa l-utent tal-karbonju, ir-riċerka ser tiffoka fuq iż-żieda fl-effiċjenza ta' l-enerġija, it-titjib fl-integrazzjoni tat-teknoloġija u l-użu ta' materja prima (feedstock). Ser ikunu inklużi kwistjonijiet bħal loġistika tal-materja prima, riċerka pre-normattiva u l-istandardizzazzjoni għal użu bla periklu fit-trasport u applikazzjonijiet stazzjonari. Sabiex ikun esplotat il-potenzjal għall-produzzjoni ta' l-idroġenu li jiġġedded, ikun hemm appoġġ għal proċessi bbazati fuq il-bijomassa, l-elettriku li jiġġedded u l-enerġija mix-xemx.

Enerġiji rinnovabbli għall-kontroll tas-šhāna u l-kesħa

Ir-riċerka dwar, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' firxa ta' teknoloġiji u taġħmir inklużi teknoloġiji ta' hażna sabiex jiżied il-potenzjal tat-tiħin u t-tkessih attiv u passiv permezz ta' sorsi ta' l-enerġija rinovabbli biex ikun hemm kontribut lejn enerġija sostenibbli. L-ghan huwa li jkun hemm tnaqqis sostanzjali fil-prezzijiet, żieda fl-effiċjenza, aktar tnaqqis fl-impatti fuq l-ambjent u l-użu mtejjeb tat-teknoloġiji f'kondizzjonijiet reġjonali differenti fejn jista' jiġi identifikat potenzjal ekonomiku

u tekniku suffiċjenti. Ir-riċerka u d-dimostrazzjoni għandhom jinkludu sistemi u komponenti ġodda għal applikazzjonijiet industrijali (inkl. d-desalinizzazzjoni termali ta' l-ilma bahar), tishin u tkessiġ ta' l-ispace distrettwali u/jew dedikati, l-integrazzjoni tal-bini u l-ħażna ta' l-enerġija.

Teknoloġiji għall-qbid u l-ħażna tas-CO₂ għall-ġenerazzjoni ta' l-enerġija b'emissjoni żero

Il-fjuwils-fossili, inevitabbilment, ser jibqgħu jagħtu sehem sinifikanti mit-tahlita ta' enerġija għal għexieren ta' snin. Sabiex dan ikun kompatibbli ma' l-ambjent, b'mod partikolari fir-rigward tal-bidla fil-klima, hemm hteġa ta' tnaqqis drastiku fl-impatti ambjentali negattivi tal-fjuwils-fossili, li jimmira lejn ġenerazzjoni ta' l-enerġija u/jew is-shana effiċjenti u kost-effettivi hafna b'emissjonijiet viċin iż-żero. Ir-riċerka dwar, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' teknoloġiji effiċjenti, kost-effettivi u affidabbli għall-qbid u l-ħażna tas-CO₂, b'mod partikolari l-ħażna taħt l-art, huma kruċjali fit-tipi differenti ta' ġibjuni ġeoloġiċi tas-CO₂, immirati lejn tnaqqis fil-prezz tal-qbid u l-ħażna tad-CO₂ sa anqas minn 20€/tunellata metrika, b'rati ta' qbid ta' aktar minn 90 %, kif ukoll li juru l-istabbiltà, sigurtà u affidabbiltà fuq termini ta' żmien twal tal-ħażna tas-CO₂.

Teknoloġiji ta' faħam nadif

Impjanti ta' l-enerġija li jużaw il-faħam għandhom il-qofol tal-ġenerazzjoni ta' l-elettriku madwar id-dinja, iżda għandhom potenzjal konsiderevoli għal kisba ta' aktar effiċjenza u tnaqqis fl-emissjonijiet, b'mod partikolari fir-rigward tas-CO₂. Sabiex iżommu l-kompetittività u jagħtu kontribut għall-konservazzjoni tar-riżorsi u l-ġestjoni ta' l-emissjonijiet ta' CO₂, ir-riċerka dwar, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' teknoloġiji għall-konverżjoni nadifa tal-faħam u ta' idrokarboni solidi oħra ser ikunu appoġġati, kemm għal impjanti ta' l-enerġija eżistenti kif ukoll għal daww futuri. Teknoloġiji ta' konverżjoni, inklużi proċessi kimiċi, li jipproduċu trasportaturi ta' l-enerġija sekondarji (inkluż l-idroġenu) u karburanti likwidi u forma ta' gass ser jiġu appoġġati wkoll. Dan iwassal għal żieda sinifikanti fl-effiċjenza u l-affidabbiltà ta' l-impjanti, tnaqqis fl-emissjonijiet li jniġġżu u tnaqqis fl-ispejjeż totali, taħt kondizzjonijiet ta' operazzjoni diversi. Bl-għan li, fil-futur, ikun hemm ġenerazzjoni ta' l-enerġija b'emissjoni żero, dawn l-attivitajiet ser ikunu konnessi ma' u se jhejju għal teknoloġiji tal-qbid u l-ħażna tas-CO₂ u l-użu kongunt tal-bijomassa.

Networks ta' enerġija intelliġenti

Sabiex tiġi ffaċilitata t-transizzjoni għal sistema ta' enerġija aktar sostenibbli, hemm il-hteġa ta' sforz R&D wiesa' sabiex iżid l-effiċjenza, il-flessibilità, is-sigurtà, l-affidabbiltà u l-kwalità tas-sistemi u n-networks Ewropej ta' l-elettriku u l-gass partikolarment fi ħdan il-kuntest ta' suq ta' l-enerġija Ewropew aktar integrat. Għan-networks ta' l-elettriku, l-għanijiet tat-trasformazzjoni tal-grids ta' l-elettriku eżistenti f'network ta' servizz reżistenti u interattivi (klijenti/operaturi), il-kontroll tal-flussi fiż-żmien u t-tneħħija ta' l-ostakoli għall-użu fuq skala kbira u l-integrazzjoni effettiva ta' sorsi ta' enerġija rinovabbli u ġenerazzjoni distribwita (eż. ċelluli tal-fjuwil, mikroturbini, magni bil-moviment alternat) ser jehteġu r-riċerka, l-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' teknoloġiji importanti li jagħmlu żviluppi oħra possibbli (eż. soluzzjonijiet innovattivi ICT, teknoloġiji tal-ħażna għar-RES, elettronika ta' l-enerġija u tagħmir konduttivi hafna) inkluż l-iżvilupp ta' għodod ġodda ta' kontroll u affidabilità għas-sistemi ta' l-elettriku. Għan-networks tal-gass, l-għan huwa li jkun dimostrate proċessi u sistemi aktar intelliġenti u effiċjenti għat-trasport u d-distribuzzjoni tal-gass, inklużi l-integrazzjoni effettiva tas-sorsi ta' l-enerġija rinovabbli u l-użu ta' bijogass fin-networks eżistenti.

Effiċjenza u ffrankar ta' enerġija

Il-potenzjal enormi għall-iffrankar fil-konsum ta' l-enerġija finali u primarju u t-titjib fl-effiċjenza fl-użu ta' l-enerġija ⁽¹⁾ iridu jiġu sfruttati permezz ta' riċerka dwar, l-ottimizzazzjoni, il-validazzjoni u d-dimostrazzjoni ta' kuncetti ġodda, l-ottimizzazzjoni ta' kuncetti u teknoloġiji ppruvati u ġodda għall-bini, is-servizzi u l-industrija. Dan jinkorpora l-kombinament ta' strateġiji u teknoloġiji sostenibbli għal aktar effiċjenza ta' l-enerġija, l-użu ta' enerġija li tiġġedded u ko-poli-ġenerazzjoni u l-integrazzjoni ta' miżuri u għodda li jimmaniġġaw it-talba fuq skala kbira fl-ibliet u l-komunitajiet, u d-dimostrazzjoni ta' bini b'impatt klimatiku minimu (bini ekoloġiku). Dawn l-azzjonijiet fuq skala kbira jistgħu jkun appoġġati minn R&Ż innovattivi li jindirizzaw komponenti jew teknoloġiji speċifiċi, eż. il-poli-ġenerazzjoni u l-bini ekoloġiku (inkluż id-dawl). Għan importanti huwa l-ottimizzazzjoni tas-sistemi ta' l-enerġija tal-komunitajiet lokali billi jibbilanċja tnaqqis sinifikanti fit-talba għall-enerġija mas-soluzzjonijiet ta' provvista l-aktar sostenibbli u bi prezz li jintlaħaq, inkluż l-użu ta' karburanti ġodda fi flotot dedikati ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kif rikonossut fil-Green Paper dwar l-Effiċjenza fl-Użu ta' l-Enerġija jew "Nagħmlu Anqas b'Aktar", COM(2005)265 tat-22 ta' Ġunju 2005.

⁽²⁾ Jibni fuq l-esperjenza ta' l-inizjattivi CONCERTO u CIVITAS appoġġati fis-Sitt Programm Qafas.

Gharfien għat-tfassil tal-politika ta' l-enerġija

L-iżvilupp ta' għodod, metodi u mudelli għall-valutazzjoni tal-kwistjonijiet ekonomiċi u soċjali ewlenin relatati mat-teknoloġiji ta' l-enerġija. L-attivitajiet se jinkludu l-bini ta' bażijiet tat-tagħrif u xenarji għal UE akbar u l-valutazzjoni ta' l-impatt tal-politika dwar l-enerġija jew relatata ma' l-enerġija fuq is-sigurtà tal-provvista, l-ambjent, is-soċjetà u l-kompetittività ta' l-industrija ta' l-enerġija u kwistjonijiet ta' aċċettabilità pubblika. L-impatt tal-progress teknoloġiku fuq il-politika tal-Komunità huwa ta' interess partikolari. L-attivitajiet ser jinkludu appoġġ xjentifiku għall-iżvilupp tal-politika.

Koperazzjoni internazzjonali

Minhabba n-natura globali ta' l-isfidi, it-theddid u l-opportunitajiet, il-kollaborazzjoni internazzjonali hija element dejjem aktar importanti tar-riċerka dwar l-enerġija. Azzjonijiet speċifiċi ser jappoġġaw inizzjattivi kooperattivi multilaterali ta' importanza strateġika, bhas-Shubija Internazzjonali għall-Ekonomija ta' l-Idroġenu (IPHE), il-Forum tat-Tmexxija fis-Sekwestrar tal-Karbonju (CSLF) u l-Koalizzjoni ta' Johannesburg dwar l-Enerġija li Tiġġedded (JREC). Azzjonijiet speċifiċi oħra ser ikunu appoġġati, billi jkunu indirizzati kwistjonijiet bħal konsegwenzi fuq l-ambjent tal-politika dwar l-enerġija, l-interdipendenza tal-provvisti ta' l-enerġija, it-trasferiment tat-teknoloġija u l-bini tal-kapaċità u ser jimpenjaw lill-ekonomiji emergenti bi htigijiet ta' enerġija sinifikanti.

Il-Kooperazzjoni Xjentifika Internazzjonali fil-qasam ta' l-enerġija ser tappoġġa wkoll l-ghan ta' l-Inizjattiva ta' l-UE dwar L-Enerġija għall-eliminazzjoni tal-faqar u l-iżvilupp sostenibbli (EUEI) mnieda fis-Summit Dinji għall-Iżvilupp Sostenibbli (WSSD), jiġifieri li jkun hemm kontribut għall-Għanijiet ta' Żvilupp tal-Millennju (MDGs) permezz tal-provvista ta' aċċess affidabbli u li jista' jintlaħaq għal enerġija sostenibbli għall-fqar.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Riċerka dwar htigijiet emergenti ser tgħin sabiex tidentifika u tesplora opportunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda fil-qasam tal-provvista, il-konverżjoni, l-użu u s-sostenibbiltà ta' l-enerġija, ħafna drabi f'kombinament ma' oqsma u dixiplini oħra, bħal bijoteknoloġija u materjali u proċessi ta' produzzjoni godda. Htigijiet ta' politika mhux previsti fejn jista' jkun hemm il-bżonn ta' reazzjoni mgħaġġla jinkludu, per eżempju, l-iżvilupp ta' azzjonijiet internazzjonali dwar il-bidla fil-klima u r-reazzjoni għal tharbit jew instabbiltà kbar fil-provvista jew il-prezz ta' l-enerġija.

6. AMBJENT (INKLUŻA L-BIDLA FIL-KLIMA)

Objettiv

Il-ġestjoni sostenibbli ta' l-ambjent u r-riżorsi tiegħu permezz ta' progress fl-għarfien tagħna dwar l-interazzjonijiet bejn il-klima, il-bijosfera, l-ekosistemi u l-attivitajiet tal-bniedem, u l-iżvilupp ta' teknoloġiji, għodod u servizzi godda, biex il-kwistjonijiet globali ta' l-ambjent jiġu indirizzati b'mod integrat. Ser issir enfasi fuq it-tbassir tal-bidla fil-klima, l-ekoloġija u s-sistemi ta' l-art u ta' l-ibhra, fuq għodod u teknoloġiji għall-monitoraġġ, il-prevenzjoni, it-tnaqqis ta' u l-adattament għall-persjonijiet u r-riskji ambjentali inklużi dawk fuq is-sahha, kif ukoll għas-sostenibbiltà ta' l-ambjent naturali u dak magħmul mill-bniedem.

Approċċ

Il-harsien ta' l-ambjent huwa essenzjali għal kwalità tal-hajja tal-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri kif ukoll għat-tkabbir ekonomiku. Ladarba r-riżorsi naturali tad-dinja u l-ambjent mahluq mill-bniedem huma taht pressjoni mill-popolazzjoni li qegħda tikber, l-urbanizzazzjoni, il-kostruzzjoni, l-espansjoni kontinwa ta' l-agrikoltura, l-akwakultura u s-sajd, it-trasport u s-setturi ta' l-enerġija, l-użu ta' l-art kif ukoll il-varjabbiltà tal-klima u t-tishin fuq skala lokali, reġjonali u lokali, l-isfida li qegħda tiffaccja l-UE hija li tiżgura tkabbir kontinwu u sostenibbli waqt li, fl-istess hin, tnaqqas l-impatti negattivi fuq l-ambjent. Il-kooperazzjoni ma' l-Ewropa kollha hija mmotivata mill-fatt li l-pajjiżi, ir-reġjuni u l-ibliet qegħdin jiffaccjaw problemi ambjentali komuni u li hemm il-htieġa ta' massa kritika minhabba l-iskala, l-ambitu u l-livell għoli ta' kumplessità tar-riċerka dwar l-ambjent. Tali kooperazzjoni tiffacilita wkoll l-ippjanar komuni, l-użu ta' bażijiet tat-tagħrif konnessi u interoperabbli, u l-iżvilupp ta' indikaturi komuni, ta' metodoloġiji ta' valutazzjoni u ta' sistemi koerenti u fuq skala kbira għall-osservazzjoni u t-tbassir. Barra minn hekk, il-kooperazzjoni internazzjonali hija mehtieġa sabiex l-għarfien ikun komplut u għal maniġġar aħjar fuq livell dinji.

Ir-riċerka dwar dan is-suġġett⁽¹⁾ ser tagħti kontribut għall-implimentazzjoni ta' l-impenni internazzjonali ta' l-UE u l-Istati Membri bħall-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Bidla fil-Klima, il-protokoll ta' Kyoto u Montreal, l-inizzjattivi tal-protokoll ta' wara Kyoto, il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Diversità Bijoloġika, il-Konvenzjoni tan-NU kontra d-Deżertifikazzjoni, il-Konvenzjoni ta' Stokkolma dwar sustanzi organiċi persistenti li jniġġsu u s-Summit Dinji dwar l-Iżvilupp Sostenibbli 2002, inklużi fl-Inizjattiva ta' l-UE dwar l-Ilma (kif ukoll il-promozzjoni ta' produzzjoni u konsum sostenibbli). Ser tagħti kontribut ukoll fil-Bord Intergovernattiv dwar il-Bidla fil-Klima, l-inizjattiva ta' Grupp ta'

⁽¹⁾ Ir-riċerka komplementari relatata mal-produzzjoni u l-użu ta' riżorsi bijoloġiċi hija indirizzata taht it-tema "Ikel, Agrikoltura u Bijoteknoloġija".

Osservazzjoni tad-Dinja (GEO) u tqis il-Valutazzjoni ta' l-Ekosistema għall-Millennju. Barra minn hekk, ser tappoġġa wkoll il-ħtiġijiet ta' riċerka li johorġu minn leġizlazzjoni u linji politiċi eżistenti u emergenti tal-Komunità (eż. Natura 2000, Reach), l-implimentazzjoni tas-Sitt Programm ta' Azzjoni Ambjentali, strateġiji tematiċi assoċjati (eż. strateġiji marittimi, tal-ħamrija) u strateġiji emergenti oħra (eż. l-istrateġija dwar il-merkurju), u l-pjanijiet ta' azzjoni dwar it-Teknoloġiji Ambjentali u dwar l-Ambjent u s-Saħħa.

Il-promozzjoni ta' teknoloġiji ambjentali innovattivi ser taġti kontribut għat-tweqqif ta' użu sostenibbli tar-riżorsi, għall-mitigazzjoni u l-addattament għall-bidla fil-klima, u għall-harsien ta' l-ekosistemi u l-ambjent magħmul mill-bniedem. Ir-riċerka ser taġti kontribut ukoll għal żviluppi teknoloġiċi li jtejbu l-qagħda ta' l-intrapriżi Ewropej fis-suq, b'mod partikolari l-SMEs, foqsa bħat-teknoloġiji ambjentali. Il-Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej, bħal dawk dwar il-provvista ta' l-ilma u s-sanità, kimika sostenibbli u l-foresti, jikkonfermaw il-ħtieġa għal azzjoni fuq livell ta' l-UE u l-implimentazzjoni ta' partijiet rilevanti mill-aġendi ta' riċerka tagħhom se tkun appoġġata fl-attivitatiet imsemmija hawn taħt.

Il-koordinazzjoni tal-programmi nazzjonali se tkun imsaħħa bit-tweqqif u t-tkabbir ta' l-ambitu ta' l-ERA-NETs eżistenti fir-riċerka ambjentali. (1)

Tingħata attenzjoni speċjali għat-tisħih tad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka Komunitarja – ukoll permezz ta' l-esplorazzjoni ta' sinerġiji ma' mekkaniżmi kumplementari ta' finanzjament fuq livelli ta' l-UE u l-Istati Membri – u anki l-istimulazzjoni ta' l-adozzjoni tagħhom minn utenti finali rilevanti, bil-mira tkun, b'mod partikolari, lejn dawk li jifformulaw il-politika.

Fejn hu rilevanti, kuncetti integrati, għodod u strateġiji ta' ġestjoni se jiġu żviluppati taħt l-attivitatiet imsemmija hawn isfel. Se tkun assigurata l-koordinazzjoni ma' kwistjonijiet transversali (2). L-attivitatiet se jkunu l-aspetti soċjo-ekonomiċi ta' linji politiċi u teknoloġiċi fejn dan hu rilevanti.

Attivitajiet

Bidla fil-klima, tniġġis u riskji

Pressjoni fuq l-ambjent u l-klima

Ir-riċerka integrata dwar kif taħdem il-klima u s-sistema terrestri u tal-baħar, inklużi r-reġjuni polari, hija meħtieġa sabiex ikun hemm osservazzjoni u analiżi ta' kif dawn is-sistemi evolwew fil-passat u tbassir ta' l-evolviment futur tagħhom, inklużi l-osservazzjonijiet, l-istudji sperimentali u l-immudellar avvanzati u bkont meħud ta' l-infurzar antropoġeniku. Dan se jippermetti l-iżvilupp ta' adattament effettiv u miżuri ta' mitigazzjoni dwar il-bidla fil-klima u l-impatt tagħha. Mudelli avvanzati dwar il-bidla fil-klima minn skala globali għal skala lokali se jiġu żviluppati u validati. Dawn il-mudelli se jkunu applikati sabiex ikun hemm valutazzjoni tal-bidliet, l-impatti potenzjali u l-limiti kruċjali (eż. għall-aċidità ta' l-oċean). Bidliet fil-kompożizzjoni ta' l-atmosfera u ċ-ċiklu ta' l-ilma se jiġu studjati u se jkunu żviluppati strateġiji bbażati fuq ir-riskji li jkunu l-bidla fl-okkorrenza ta' nixfiet, maltemp u għargħar. Se ssir il-kwantifikazzjoni u l-istudju tal-baġit ta' gassijiet karboniċi u ta' serra (inklużi l-aerosols). Il-pressjoni fuq il-kwalità ta' l-ambjent u fuq il-klima mit-tniġġis naturali u antropoġeniku ta' l-arja, l-ilma u l-ħamrija se tiġi investigata, kif ukoll l-interazzjonijiet bejn l-atmosfera, is-saff ta' l-ożonu fl-istratosfera, il-wiċċ ta' l-art, is-silġ u l-oċeani. Tingħata konsiderazzjoni għall-mekkanizmi ta' reazzjoni u bidliet f'daqqa (eż. iċ-ċirkolazzjoni fl-oċeani) u għall-impatti fuq il-bijodiversità u l-ekosistemi, inklużi l-effetti ta' l-għoli tal-livell tal-baħar fuq iż-żoni kostali, u l-impatti fuq żoni sensitivi bħar-reġjuni muntanjużi.

Ambjent u saħħa

Ir-riċerka multidixiplinari dwar l-interazzjoni bejn l-fatturi ta' riskju ambjentali u klimatiku u s-saħħa tal-bniedem hija meħtieġa bħala appoġġ għall-pjan ta' azzjoni dwar l-Ambjent u s-Saħħa u l-integrazzjoni ta' thassib dwar is-saħħa pubblika u l-karatterizzazzjoni tal-mard relatati ma' riskji ambjentali emergenti. Ir-riċerka se tiffoka fuq l-impatt tal-bidla globali (bidla fil-klima, użu ta' l-art, globalizzazzjoni), esponiment multiplu minn rotot ta' esponiment differenti, l-identifikazzjoni tas-sorsori tat-tniġġis u pressjonijiet u vektors ambjentali godda jew emergenti (eż. l-ambjent ta' ġewwa u ta' barra, kwistjonijiet relatati ma' l-ambjent urban, it-tniġġis ta' l-arja, kampijiet elettromanjetiċi, hoss u l-esponiment għal sustanzi tossiċi inkluż l-iżvilupp ta' valutazzjoni tar-riskji integrati u metodoloġiji għas-sustanzi perikolużi), u l-effetti potenzjali tagħhom fuq is-saħħa. Ir-riċerka se timmira wkoll lejn l-integrazzjoni ta' l-attivitatiet ta' riċerka dwar il-bijomonitoraġġ fuq il-bniedem fir-rigward ta' l-aspetti xjentifiċi, il-metodoloġiji u l-għodod sabiex ikun żviluppat strateġija koordinata u koerenti. Se tinkludi studji cohort (tqabbil ta' żewġ gruppi, wiehed b'ċertu marda u l-iehor le) Ewropej, b'attenzjoni speċjali għall-gruppi ta' popolazzjoni vulnerabbli, u metodi u għodod għal karatterizzazzjoni aħjar tar-riskji, il-valutazzjoni u t-tqabbil tar-riskji u l-impatt fuq is-saħħa. Ir-riċerka se tiżviluppa wkoll marki bijoloġiċi u għodod għall-immudellar li jkunu l-esponiment kombinat, il-varjazzjonijiet fil-vulnerabbiltà u l-inċertezz. Se tipprovdi wkoll metodi avvanzati u għodod għat-teħid tad-deċiżjonijiet (indikaturi, data bases, analiżi dwar il-benefiċċju mqabbel mal-prezz u analiżi fuq diversi kriterji, valutazzjoni ta' l-impatt fuq is-saħħa, analiżi tal-piż tal-mard u s-sostenibbiltà) għall-analiżi tar-riskji, validazzjoni u rabta ta' mudelli u sistemi, u għal tmexxija u komunikazzjoni li qegħdin isostnu l-iżvilupp, il-valutazzjoni u l-monitoraġġ tal-politika.

(1) Dan jista' jinkludi l-implimentazzjoni kongunta ta' programmi fir-riċerka tal-Baħar Baltiku, u ERA-NETs godda.

(2) Fir-rigward ta' teknoloġiji ambjentali, il-koordinazzjoni mas-CIP hija partikolarment importanti.

Perikli naturali

L-immaniġġar tad-diżastri naturali jitlob approċċ multi riskju, li jgħaqqad il-htigijiet speċifiċi tar-riskju ma' l-ippjanar komprensiv. Hemm il-htieġa ta' għarfien, metodi u qafas integrat aħjar għall-valutazzjoni tal-perikli, il-vulnerabbiltà u r-riskji. Barra minn hekk hemm il-htieġa li jkunu żviluppatti strateġiji ta' mapping, prevenzjoni, kxiif u mitigazzjoni, inklużi kunsiderazzjonijiet ta' fatturi ekonomiċi u soċjali. Diżastri relatati mal-klima (bħal maltempati, nixfiet, nar fil-foresti, landslides, valangi, għargħar u avvenimenti estremi oħra), u perikli ġeoloġiċi (terrimoti, vulkani u tsunamijiet) u l-impatt tagħhom se jkunu studjati. Din ir-riċerka se tippermetti li l-proċess bażiku jkun magħruf aħjar. Tippermetti wkoll li l-metodi ta' sejbien, tbašsir u previzjoni jittejbu abbażi ta' approċċi deterministiċi u ta' probabbiltà. Se tkun il-bażi għall-iżvilupp ta' sistemi ta' twissija kmieni u ta' tagħrif u ta' rispons rapidu li jimmiraw ukoll biex inaqqsu l-vulnerabbiltà ta' komunitajiet tal-bnedmin. Ir-riperkussjonijiet ta' perikli naturali kbar fuq is-soċjetà se jkunu kkwantifikati, inklużi l-impatti fuq l-ekosistemi.

Ġestjoni Sostenibbli tar-Riżorsi

Konservazzjoni u maniġment sostanibbli ta' riżorsi naturali u magħmula mill-bniedem u bio-diversità

L-attivitatiet ta' riċerka se jkunu mmirati lejn it-titjib tal-bażi ta' għarfien u l-iżvilupp tal-mudelli u għodod avvanzati meħtieġa għall-immaniġġar sostenibbli tar-riżorsi u l-holqien ta' modi ta' konsum sostenibbli. Dan se jippermetti l-previzjoni ta' l-iżvilupp ta' l-ekosistemi u r-restawr tagħhom, u l-mitigazzjoni tad-degradazzjoni u t-telf ta' elementi strutturali u funzjonali importanti ta' l-ekosistemi (għall-bijodiversità, l-ilma, il-hamrija u r-riżorsi tal-baħar). Ir-riċerka dwar l-immudellar ta' l-ekosistemi se tqis il-prassi tal-harsien u l-konservazzjoni. Strateġiji innovattivi għall-iżvilupp ta' attivitatiet ekonomiċi mis-servizzi ta' l-ekosistemi se jiġu promossi. Se jiġu żviluppatti approċċi integrati li jevitaw u jiġġieldu d-deżertifikazzjoni, id-degradazzjoni ta' l-art u l-erożjoni (inkluż l-użu razzjonali ta' l-ilma), sabiex iwaqqfu t-telf tal-bijodiversità u biex inaqqsu l-konsegwenzi negattivi ta' l-interferenza mill-bniedem. Ir-riċerka se tindirizza wkoll l-użu u l-immaniġġar sostenibbli tal-foresti, il-pajsaġġ u l-ambjent urban, inklużi żoni post-industrijalizzati li jindirizzaw b'mod partikolari l-ippjanar u l-immaniġġar ta' l-iskart sostenibbli. Ir-riċerka se tibbenefika minn, u taġti kontribut għall-iżvilupp ta' sistemi ta' l-immaniġġar tat-tagħrif miftuħa, distribwiti u interoperabbli u se tkun il-bażi tal-valutazzjonijiet, il-previzjonijiet u s-servizzi relatati mar-riżorsi naturali u l-użu tagħhom.

L-immaniġġar ta' l-ambjent tal-baħar

Hemm il-htieġa ta' riċerka speċifika sabiex ikun hemm titjib fl-għarfien tagħna dwar l-impatt ta' l-attivitatiet tal-bniedem fuq l-oċeani u l-ibhra u fuq ir-riżorsi ta' l-ambjent tal-baħar, inkluża l-ewtrofikazzjoni ta' l-ibhra reġjonali u ż-żoni mal-kosta. Se jsiru attivitatiet ta' riċerka f'ambjenti akwatiċi, inklużi ekosistemi kostali, reġjonali u f'baħar fond u f'qiegħ il-baħar, sabiex josservaw, jimmonitorjaw u jbašsru l-aġir ta' dan l-ambjent u jtejbu l-għarfien tal-baħar u l-użu sostenibbli tar-riżori ta' l-oċeani. L-impatt ta' l-attivitatiet tal-bniedem fuq l-oċeani se jiġi valutat permezz ta' strateġiji integrati li jqisu l-bijodiversità, l-ekosistemi, il-proċessi u s-servizzi tal-baħar, iċ-ċirkolazzjoni fl-oċeani u l-ġeoloġija ta' qiegħ il-baħar. Se jsir l-iżvilupp ta' kunċetti u għodod għas-sostenn ta' strateġiji għall-użu sostenibbli ta' l-oċean u r-riżorsi tiegħu. Dan se jinkludi metodoloġiji, sitemi ta' informazzjoni u databases, għodod għall-valutazzjoni ta' linji politiċi u strumenti.

Teknoloġiji Ambjentali

Teknoloġiji ambjentali għall-osservazzjoni, is-simulazzjoni, il-prevenzjoni, il-mitigazzjoni, l-adattament, ir-rimedju u r-restawr fil-qasam ta' l-ambjent naturali u dak magħmul mill-bniedem.

Hemm il-htieġa ta' teknoloġiji ambjentali godda jew aħjar sabiex jitnaqqas l-impatt ta' l-attivitatiet tal-bniedem fuq l-ambjent, jithares l-ambjent u jkun hemm maniġġar aktar effiċjenti tar-riżorsi u żvilupp ta' prodotti, proċessi u servizzi godda aktar ta' benefiċċju għall-ambjent mill-alternattivi eżistenti. Ir-riċerka se tkun, b'mod partikolari, immirata lejn: teknoloġiji li jevitaw jew inaqqsu r-riskji ambjentali, jimmitigaw il-perikli u d-diżastri, jimmitigaw il-bidla fil-klima u t-telf tal-bijodiversità; teknoloġiji li jipromwovu l-produzzjoni u l-konsum sostenibbli; teknoloġiji għall-immaniġġar tar-riżorsi naturali jew it-trattament tat-tniġġis b'mod aktar effiċjenti, fir-rigward ta' riżorsi ta' l-ilma, tal-hamrija, ta' l-arja, tal-baħar u oħrajn, inklużi l-ambjent urban u l-iskart (inkluż ir-riċiklaġġ ta' l-iskart). Se tkun assigurata l-koordinazzjoni trasversali ma' temi oħra relatati.

Protezzjoni, konservazzjoni u titjib tal-wirt kulturali, inkluż l-abitat tal-bniedem

Teknoloġiji għall-immaniġġar ambjentalment sod u sostenibbli ta' l-ambjent tal-bniedem inkluż l-ambjent mibni, żoni urbani u paesajġ, kif ukoll il-protezzjoni, il-konservazzjoni u r-restawr tal-wirt kulturali mit-tniġġis ambjentali, inklużi l-valutazzjoni ta' l-impatt fuq l-ambjent, mudelli u għodod għall-valutazzjoni tar-riskji, tekniki avvanzati u mhux distruttivi għad-djanjosi tal-hsara, prodotti u metodoloġiji godda għar-restawr, strateġiji ta' mitigazzjoni u adattament għall-immaniġġar sostenibbli ta' assi kulturali kemm mobbli kif ukoll immobbli.

Valutazzjoni, verifika u ttestjar tat-teknoloġija

Ir-riċerka se tiffoka fuq il-valutazzjoni tat-teknoloġija fir-rigward tar-riskju u r-rendiment, inklużi l-proċessi, l-prodotti u s-servizzi, u l-iżvilupp ulterjuri ta' metodi relatati, bħall-analiżi taċ-ċiklu tal-hajja. Barra minn hekk, l-enfasi se tkun fuq: l-opportunitajiet fuq terminu ta' żmien twil, il-potenzjal tas-suq u l-aspetti soċjoekonomiċi tat-teknoloġiji ambjentali; teknoloġija setturali bbażata fuq il-foresta, il-provvista ta' l-ilma u Pjattaforma tas-sanità, Pjattaforma tal-kimika sostenibbli; b'enfasi fuq il-valutazzjoni tar-riskji kimiċi, li jiffukaw fuq strateġiji intelligenti ta' l-ittestjar u metodi għall-minimizzazzjoni ta' l-ittestjar fuq l-annali, teknika għall-kwantifikazzjoni tar-riskju u appoġġ ta' riċerka għall-iżvilupp tas-Sistema Ewropea għall-Verifika u l-Ittestjar tat-Teknoloġiji Ambjentali, li tikkumpla l-istrumenti ta' valutazzjoni ta' partijiet terzi.

Osservazzjoni terrestri u għodod għall-valutazzjoni għall-iżvilupp sostenibbli

Sistemi ta' osservazzjoni u metodi ta' monitoraġġ ta' l-art u ta' l-oċeani għal finijiet ta' l-ambjent u ta' l-iżvilupp sostenibbli:

Attivitajiet ta' riċerka se jkunu dedikati għall-iżvilupp u l-integrazzjoni għas-Sistema tas-Sistemi ta' l-Osservazzjoni Globali tad-Dinja (GEOSS) għall-kwistjonijiet ambjentali u ta' żvilupp sostenibbli fil-qafas ta' l-inizjattiva GEO ⁽¹⁾ li għaliha huwa komplementari il-Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà (GMES). L-interoperabbiltà bejn is-sistemi ta' osservazzjoni, l-immaniġġar u t-partit tad-data u l-ottimizzazzjoni ta' l-informazzjoni għall-għarfien, l-immudellar u l-previżjoni tal-fenomemi ambjentali u attivitajiet tal-bniedem relatati se jiġu indirizzati. Dawn l-attivitajiet se jkunu ffokati fuq il-perikli naturali, il-bidla fil-klima, it-temp, l-ekosistemi, ir-riżorsi naturali, l-ilma, l-użu ta' l-art, l-ambjent u s-saħħa, u l-bijodiversità (inklużi l-aspetti ta' evalwazzjoni tar-riskji, metodi ta' previżjoni u għodod ta' evalwazzjoni) sabiex isehh avvanz fiż-żoni ta' benefiċċju soċjali tal-GEOSS u jinghata kontribut għall-GMES.

Metodi ta' tbassir u għodod ta' valutazzjoni għal żvilupp sostenibbli li jqisu skali differenti ta' osservazzjoni

Hemm il-htieġa ta' għodod għal valutazzjoni kwantitattiva tal-kontribuzzjoni tal-politika dwar l-ambjent u r-riċerka għall-kompetittività u l-iżvilupp sostenibbli, inklużi l-valutazzjoni ta' l-istrateġiji bbażati fuq is-suq kif ukoll l-impatti tax-xejriet kurrenti fil-modi ta' produzzjoni u konsum. Tali għodod se jinkludu mudellii li jqisu r-rabtiet bejn l-ekonomija, l-ambjent u s-soċjetà u, b'hekk, strateġiji ta' benefiċċju u effiċjenti ta' adattament u prevenzjoni. Il-valutazzjoni ġenerali tal-bdil ambjentali globali inkluż l-interazzjoni bejn l-ekosistemi u sistemi soċjo-ekonomiċi se jagħmel parti minn din ir-riċerka interdixxiplinari. Ir-riċerka se tfitx ukoll li ttejjeb l-indikaturi eżistenti u tiżviluppa oħrajn ġodda sabiex tivvaluta il-prijoritajiet tal-politika dwar żvilupp sostenibbli, u sabiex tanalizza l-irbit bejniethom, waqt li tagħti kunsiderazzjoni lill-indikaturi attwali ta' l-UE dwar żvilupp sostenibbli. L-analiżi tat-teknoloġija, il-motivaturi soċjoekonomiċi, kwistjonijiet esterni u tmexxija, valutazzjoni ta' l-impatt sostenibbli kif ukoll studji dwar il-previżjoni se jiġu inklużi. L-oqsma ta' applikazzjoni se jinkludu l-użu ta' l-art u l-politika dwar il-baħar, l-iżvilupp urban, il-bijodiversità u l-konflitti ekonomiċi, politiċi u soċjali relatati mal-bidla fil-klima.

Kooperazzjoni internazzjonali

Il-problemi ambjentali dejjem ikollhom dimensjoni li taqsm il-fruntieri fuq livell reġjonali jew globali u l-kooperazzjoni internazzjonali se tkun aspekk importanti ta' din it-tema. Oqsma partikolari huma relatati ma' l-impennji internazzjonali ta' l-UE, bħad-deċiżjonijiet dwar il-Bidla fil-Klima, il-Bijodiversità u d-Deżertifikazzjoni, l-Immaniġġar ta' Riżorsi ta' l-Ilma u konvenzjonijiet dwar il-kimiċi u l-iskart kif ukoll id-deċiżjonijiet tas-Summit ta' Johannesburg dwar l-iżvilupp sostenibbli kif ukoll konvenzjonijiet reġjonali oħra. Se tinghata wkoll attenzjoni għall-azzjonijiet rilevanti ta' riċerka li jaraw il-bidu taqsm mill-istrateġiji u l-pjanijiet ambjentali ta' l-UE ⁽²⁾.

Shubijiet xjentifiċi u teknoloġiċi ma' pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u ekonomiji emerġenti se jagħtu kontribut għall-Għanijiet ta' l-Iżvilupp tal-Millennju f'diversi oqsma (eż. prevenzjoni u mitigazzjoni ta' l-impatt tal-bidla fil-klima u diżastri naturali, treggħiġ lura tat-telf tar-riżorsi ambjentali, titjib fil-provvista ta' l-ilma u s-sanità, prevenzjoni u ġlieda kontra d-desertifikazzjoni, produzzjoni u konsum sostenibbli u l-iffaċċar ta' l-isfidi ta' l-urbanizzazzjoni), oqsma fejn l-SMEs jista' jkollhom rwol importanti wkoll. Se tinghata attenzjoni partikolari lir-relazzjoni bejn kwistjonijiet ambjentali globali u l-problemi reġjonali u lokali dwar l-iżvilupp relatati ma' riżorsi naturali, il-bijodiversità, l-ekosistemi, l-użu ta' l-art, perikli naturali u magħmula mill-bniedem, il-bidla fil-klima, teknoloġiji dwar l-ambjent, l-ambjent u s-saħħa kif ukoll dwar għodod għall-analiżi tal-politika. Il-kooperazzjoni ma' pajjiżi industrijalizzati se ssahħah l-aċċess għall-eċċellenza globali fir-riċerka; ix-xjentisti minn pajjiżi li qed jiżviluppaw għandhom ikunu involuti b'mod attiv partikolarment fir-rigward ta' fehim xjentifiku aħjar ta' l-aspetti ta' żvilupp sostenibbli.

L-istabbiliment tal-GEOSS għall-osservazzjoni Globali se jipromwovi l-kooperazzjoni internazzjonali għall-għarfien tas-sistemi globali u kwistjonijiet dwar is-sostenibbiltà, u l-għbir ta' tagħrif koordinat għal għanijiet xjentifiċi u ta' politika bl-involvement ta' partijiet interessati pubbliċi u privati.

⁽¹⁾ Inkluż appoġġ finanzjarju għas-segretarjat tal-ĠEO.

⁽²⁾ Eżempji huma r-rakkomandazzjonijiet ta' Killarney għall-Prijoritajiet ta' Riċerka dwar il-Bijodiversità għall-mira ta' l-2010 (konferenza ta' Malahide fl-2004), il-Pjan ta' Azzjoni ta' l-UE dwar il-Bidla fil-Klima fil-Kuntest tal-Kooperazzjoni għall-Iżvilupp (2004), azzjonijiet ta' prijorità identifikati mill-Kumitat għax-Xjenza u t-Teknoloġija ta' l-UNCCD, l-UE u globali li jindirizzaw l-ġestjoni sikura ta' kimiċi u pestiċidi, eċċ.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Ir-riċerka dwar il-htigijiet emergenti f'din it-tema tista' tindirizza kwistjonijiet bhall-interazzjonijiet bejn in-nies, l-ekosistemi u l-bijosfera jew riskji godda relatati ma' diżastri naturali, ikkawżati mill-bniedem jew ikkawżati mit-teknoloġija.

Appoġġ għar-reazzjoni għal htigijiet ta' politika ambjentali mhux previsti jistgħu, pereżempju, ikunu relatati ma' valutazzjonijiet tas-sostenibbiltà ta' l-impatt ta' linji politiċi godda bħal fl-ambjent u l-politika, l-istandards u r-regolamenti marittimi.

7. TRASPORT (INKLUŻA L-AERONAWTIKA)

Objettiv

Abbażi ta' avvanzi teknoloġiċi u operattivi u tal-politika Ewropea tat-trasport, l-iżvilupp ta' sistemi integrati Pan-Ewropej tat-trasport li jkunu aktar siguri, "ekoloġiċi" u "intelliġenti" għall-benefiċċju taċ-ċittadini kollha, politika dwar is-soċjetà u l-klima, li jirrispettaw l-ambjent u r-riżorsi naturali; u l-iżguraw u l-iżvilupp ulterjuri tal-kompetittività miksub mill-industriji Ewropej fis-suq globali.

Approċċ

Is-sistema tat-trasport Ewropea hija element vitali għall-prosperità ekonomika u soċjali Ewropea. Hija għandha rwoli importanti fit-trasportazzjoni tan-nies u l-merkanzija f'kontest lokali, reġjonali, nazzjonali, Ewropew u internazzjonali. Dit it-tema se tindirizza x'uhud mill-isfidi attwali, kif magħrufa fil-White Paper dwar it-Trasport ⁽¹⁾, fit-titjib tal-kontribuzzjoni li t-trasport jagħti lis-soċjetà u lill-kompetittività industrijali f'UE akbar, waqt li jkunu minimizzati l-impatti u l-konsegwenzi negattivi tat-trasport relatati ma' l-ambjent, l-użu ta' l-enerġija, is-sigurtà u s-saħha pubblika.

Se jkun hemm strateġija integrata ġdida li torbot flimkien il-modi kollha tat-trasport, tindirizza d-dimensjonijiet soċjoekonomiċi u teknoloġiċi tar-riċerka u l-iżvilupp ta' l-għarfien u tinkapsula kemm l-innovazzjoni kif ukoll il-qafas ta' politika.

Id-diversi Pjattaformi tat-Teknoloġija stabbiliti f'dan il-qasam (ACARE għall-aeronawtika u t-trasport bl-ajru, ERRAC għat-trasport bil-ferroviji, ERTRAC għat-trasport fit-toroq, WATERBORNE għat-trasport fuq l-ilma, iċ-Celluli tal-fjuwil u l-Idroġenu) elaboraw vizjonijiet fuq termini ta' żmien twil u Agendi Strateġiċi ta' Riċerka (SRA) li jikkostitwixxu input utli għat-tifsira ta' din it-tema u jikkomplimentaw il-htigijiet ta' dawkl li jifformulaw il-politika u l-aspettattivi tas-soċjetà. Aspetti magħżula tal-SRAs jistgħu jiġġustifikaw l-istabbiliment ta' Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija. L-attivitajiet ERA-NET jipprezentaw opportunitajiet sabiex tkun faċilitata aktar il-koordinazzjoni transnazzjonali dwar suġġetti speċifiċi fis-settur tat-Trasport u se jkunu imfittxa kull fejn ikun possibbli.

Attivitajiet ta' rilevanza partikolari għall-SMEs jinkludu sforzi sabiex ikun żgurat li jkun hemm katini ta' provvista robusti, motivati mit-teknoloġija, fid-diversi setturi; li l-SMEs ikollhom aċċess għall-inizjattivi ta' riċerka; u li jiffaċilitaw ir-rwol u l-istabbiliment ta' SMEs b'teknoloġija għolja, b'mod partikolari f'teknoloġiji avvanzati fit-trasport u attivitajiet relatati ma' servizzi li huma speċifiċi għat-trasport kif ukoll l-iżvilupp ta' sistemi u applikazzjonijiet fl-oqsma tan-navigazzjoni bis-satelliti.

Il-htigijiet attwali ta' politika kif ukoll l-iżvilupp, il-valutazzjoni u l-implimentazzjoni ta' linji politiċi godda (per eżempju l-Politika Marittima u l-implimentazzjoni ta' l-Ajru Wahdieni Ewropew), se jkunu indirizzati fi hdan u fuq id-diversi linji ta' attività. Ix-xogħol se jinkludi studji, mudelli u għodod li jitttraw il-monitoraġġ strateġiku u t-tbassir u jintegraw l-għarfien relatat mal-kwistjonijiet ewlenin ekonomiċi, soċjali, ta' sikurezza, ta' sigurtà u ambjentali fir-rigward tat-trasport. Attivitajiet li jappoġġaw suġġetti tematiċi trasversali se jiffokaw fuq kwistjonijiet speċifiċi għat-trasport, per eżempju aspetti ta' sigurtà bħala rekwiżit inerenti fis-sistema tat-trasport; l-użu ta' sorsi alternattivi ta' enerġija f'applikazzjonijiet fit-trasport; il-monitoraġġ ta' l-effetti ambjentali tat-trasport, inklużi l-bidla fil-klima; u miżuri sabiex titjeb l-integrazzjoni ekonomika. Ir-riċerka ambjentali għandha tkopri modi biex jitnaqqas l-impatt negattiv tat-trasport u jiġi ottimizzat it-traffiku u għandha tinkludi wkoll it-tishih ta' l-effiċjenza tat-trasport.

Se jingħata wkoll appoġġ għal attivitajiet ta' disseminazzjoni u ta' sfruttar u valutazzjonijiet ta' l-impatt, b'attenzjoni partikolari għall-htigijiet speċifiċi ta' l-utenti inklużi dawkl ta' min hu żvantaġġat u l-htigijiet politiċi fis-settur tat-trasport.

Attivitajiet

Aeronawtika u trasport bl-ajru

L-attivitajiet se jagħtu kontribut għal oqsma ta' politika importanti tal-Komunità kif ukoll għall-implimentazzjoni ta' l-Agenda ta' Riċerka Strateġika ACARE. L-objettivi kwantitattivi jikkorrispondu mat-terminu ta' żmien fl-2020 ta' din l-Agenda. L-ambitu tar-riċerka jinkludi l-aspetti kollha relatati ma' inġenji ta' l-ajru, l-ivvjaġġar tal-passiġġieri u l-aspetti relatati mat-titjir tas-sistema tat-trasport bl-ajru.

⁽¹⁾ "Politika Ewropea dwar it-Trasport għas-sena 2010: *żmien ta' deċiżjoni*" COM (2001) 370.

- Trasport bl-ajru aktar ekoloġiku: L-iżvilupp ta' teknoloġiji sabiex jitnaqqsu l-impatt ambjentali ta' l-avjazzjoni bil-ghan li l-emissjoni ta' diossidu tal-karbonju (CO₂) tonqos bin-nofs, emissjonijiet speċifiċi ta' ossidi tan-nitroġenu (NOx) jonqsu bi 80 % u l-hoss perċepit jonqos bin-nofs. Ir-riċerka se tiffoka fuq it-tkattir ta' teknoloġiji għal magni ekoloġiċi, inkluża teknoloġija għal fjuwils alternattivi kif ukoll effiċjenza aħjar tal-vetturi fil-każ ta' ajruplani bi ġwienah fissi u ġwienah li jduru (inklużi elikotteri u tiltrotors), strutturi intelliġenti ġodda b'piż baxx, u aerodinamika mtejbja. Kwistjonijiet bħal operazzjoni aħjar ta' l-ajruplani fl-ajruport (fin-naha ta' l-ajru u n-naha ta' l-art) u l-immaniġġar tat-traffiku ta' l-ajru, il-manutenzjoni u r-riċiklaġġ se jkunu inklużi.
- Żieda fl-effiċjenza fil-hin: Twettiq ta' qabża fl-avjazzjoni sabiex takkomoda t-tkabbir proġettat ta' zieda bi tliet darbiet tal-movimenti ta' l-ajruplani billi titjeb il-puntwalità f'kull kondizzjoni ta' temp u tnaqqis sinifikanti fil-hin meħtieġ għal proċeduri relatati ma' l-ivvjaġġar fl-ajruporti waqt li tithares is-sikurezza. Ir-riċerka se tiżviluppa u timplimenta sistema innovattiva għall-Maniġġar tat-Traffiku bl-Ajru (ATM) fil-kuntest ta' l-inizjattiva SESAR⁽¹⁾, billi tintegra l-komponenti ta' l-ajru, l-art u l-ispazju, flimkien mal-maniġġar tal-fluss tat-traffiku u aktar awtonomija għall-ajruplani. Se jkunu indirizzati ukoll l-aspetti ta' l-iddisinjar ta' l-ajruplani sabiex ikun hemm titjeb fl-immaniġġar tal-passiġġieri u l-merkanzija, soluzzjonijiet ġodda għall-użu effiċjenti ta' l-ajruporti u l-ikkonnettjar tat-trasport bl-ajru mas-sistema tat-trasport ġenerali. L-aktar koordinazzjoni effiċjenti ta' l-iżvilupp ta' sistemi ta' ATM fl-Ewropa se tiġi żgurata permezz ta' l-inizjattiva SESAR.⁽²⁾
- Assigurazzjoni tas-sodisfazzjoni u s-sigurtà tal-klijent: L-introduzzjoni ta' qabża kbira għall-aħjar fl-għażla għall-passiġġieri u flessibilità fl-iskedi, waqt li r-rata ta' incidenti tonqos b'hames darbiet. Teknoloġiji ġodda se jippermettu għażla aktar wiesgħa fil-konfigurazzjonijiet tal-magni ta' l-ajruplani b'medda minn vetturi wiesgħin għal dawk ta' daqs iżgħar inklużi l-bastimenti bir-rotors, livelli akbar ta' awtomatizzazzjoni fl-elementi kollha tas-sistemi, inkluż il-pilotaġġ. L-enfasi se tkun ukoll fuq titjeb fil-kumdità, il-benesseri u s-servizzi ġodda għall-passiġġieri, sistemi ta' logistika tal-kabini u mizuri ta' sigurtà attivi u passivi b'enfasi partikolari fuq l-element uman. Ir-riċerka se tinkludi l-adattament ta' l-operazzjonijiet ta' l-ajruport u t-traffiku ta' l-ajru għal tipi differenti ta' vetturi u l-utilizzazzjoni tul 24 siegħa kuljum flivelli ta' hoss aċċettabbli fil-komunità.
- Titjeb fil-kost-effiċjenza: Il-promozzjoni ta' katina ta' provvista kompetittiva kapaċi tnaqqas iż-żmien sakemm prodott jaasal fis-suq bin-nofs u tnaqqas l-ispejjeż ta' l-iżvilupp tal-prodotti u operazzjonali, sabiex ikun hemm trasport li jintlaħaq aktar għaċ-ċittadini. Ir-riċerka se tiffoka fuq it-tijeb tal-proċess tan-negozju shih, mid-disinn tal-kunċett sa l-iżvilupp tal-prodott, il-manifattura u l-operazzjoni fis-servizz inkluża l-integrazzjoni tal-katina tal-provvista. Se tinkludi kapaċitajiet ta' simulazzjoni mtejbja u awtomatizzazzjoni, teknoloġiji u metodi għar-realizzazzjoni ta' inġenji ta' l-ajru innovattivi u mingħajr manutenzjoni, inklużi t-tiswija u l-overhaul, kif ukoll ajruplani u operazzjonijiet ta' l-ajruport u l-immaniġġar tat-traffiku ta' l-ajru mingħajr hela (lean).
- Protezzjoni ta' l-ajruplani u tal-passiġġieri: Il-prevenzjoni ta' atti ostili ta' kull tip li jistgħu jikkawżaw korrimenti, telf, hsara jew tharbit lill-passiġġieri jew liċ-ċittadini minhabba użu hażin ta' l-ajruplani. Ir-riċerka se tiffoka fuq l-elementi rilevanti tas-sistema tat-trasport bl-ajru, inklużi mizuri tas-sigurtà fl-iddisinjar tal-kabini tal-passiġġieri u tal-piloti, il-kontroll u l-inżul awtomatiċi f'każ ta' użu ta' l-ajruplan mhux awtorizzat, harsien minn attacchi esterni, kif ukoll l-aspetti tas-sigurtà ta' l-immaniġġar ta' l-ispazju ta' l-ajru u l-operazzjonijiet ta' l-ajruport.
- Tnedija tat-trasport bl-ajru tal-ġejjieni: L-esplorazzjoni ta' teknoloġiji aktar radikali, ambjentalment effiċjenti, aċċessibbli u innovattivi li jistgħu jiffacilitaw il-qabża meħtieġa fit-trasport bl-ajru fit-tieni nofs ta' dan is-seklu u lill-hin. Ir-riċerka se tindirizza aspetti bħal kunċetti ġodda ta' propulsjoni u rfiġh, ideat ġodda għall-ispazji interni tal-vetturi ta' l-ajru inkluż id-disinn, kunċetti ġodda dwar l-ajruporti, metodi ġodda ta' gwida u kontroll ta' l-ajruplani, metodi alternattivi ta' operazzjoni tas-sistema tat-traffiku bl-ajru u l-integrazzjoni tagħha ma' modi tat-trasport oħra.

Trasport fuq il-wiċċ sostenibbli (bil-ferrovija, fit-triq u fuq l-ilma)

- Lejn trasport fuq il-wiċċ aktar ekoloġiku: L-iżvilupp ta' teknoloġiji u għarfien għal anqas tniġġis (inklużi l-gassijiet serra, ilma, hamrija) u l-impatt ambjentali fuq oqsma bħall-bidla fil-klima, is-sahha, il-bijodiversità u l-hsejjes. Ir-riċerka se ttejjeb l-indafa u l-effiċjenza fl-użu ta' l-enerġija tal-katina enerġetika (eż. soluzzjonijiet ibridi) u tippromwovi l-użu ta' karburanti alternattivi, inklużi ċ-ċelluli tal-fjuwil u l-idroġenu bħala għażliet għal perijodu medju u fit-tul, wara li jittiehed kont ta' konsiderazzjonijiet ta' kost-effiċjenza u effiċjenza ta' l-enerġija. L-attivitajiet se jkopru l-infrastruttura, il-vetturi, il-bastimenti u t-teknoloġiji tal-komponenti, inkluża l-ottimizzazzjoni ġenerali tas-sistema. Ir-riċerka fi żviluppi speċifiċi għat-trasport se tinkludi l-manifattura, il-kostruzzjoni, l-operazzjonijiet, il-manutenzjoni, id-dijanostika, it-tiswija, l-ispezzjoni, iż-żarmar, ir-rimi, ir-riċiklaġġ, strateġiji dwar it-tmien ta' l-użu u l-interventi fuq il-baħar f'każ ta' xi incident.

⁽¹⁾ SESAR (Riċerka dwar l-ATM ta' l-Ajru Wahdieni Ewropew) – Modernizzazzjoni ta' l-infrastruttura Ewropea tal-kontroll tat-traffiku ta' l-ajru relata ma' l-implimentazzjoni tas-Ajru Wahdieni Ewropew (*Single European Sky*).

⁽²⁾ Għal dan il-ghan, l-istabiliment ta' Inizjattiva Kongunta għall-koordinazzjoni ta' attivitajiet ATM huwa mahsub.

- Inkoraġġiment u zieda ta' bdil modali tax-xejriet u tnaqqis tal-kongestjoni fir-rotot tat-trasport ⁽¹⁾. L-iżvilupp u d-dimostrazzjoni ta' trasport minghajr qtugħ minn bieb għal bieb għall-persuni u għall-merkanzija kif ukoll teknoloġiji u sistemi li jiżguraw intermodalità effettiva, inkluża fil-kuntest tal-kompetittività tat-trasport bil-ferrovija u fuq l-ilma. Dan jinkludi attivitajiet li jindirizzaw l-interoperabbiltà u l-ottimizzazzjoni operattiva tan-netwerks tat-trasport lokali, reġjonali, nazzjonali u Ewropej, sistemi u servizzi u l-integrazzjoni intermodali taqghom f'approċċ integrat. L-attivitajiet se jimmiraw għal strateġiji fuq firxa Ewropea, għall-aħjar użu ta' l-infrastruttura inklużi t-terminali u netwerks speċjalizzati, maniġġar aħjar tat-trasport, tat-traffiku u ta' l-informazzjoni, loġistika aħjar għall-merkanzija, intermodalità għall-passiġġieri u strateġiji ta' bidla fil-mezzi għall-inkoraġġiment ta' mezz ta' trasport li huma effiċjenti fl-enerġija. Se jiġu żviluppati sistemi intelliġenti, kunċetti ġodda dwar vetturi/bastimenti u teknoloġiji li jinkludu operazzjonijiet ta' taqhbija u hatt kif ukoll interfaces ta' l-utenti. L-għarfien għall-formulazzjoni tal-politika se jinkludi l-prezz u l-hlasijiet għall-infrastruttura, il-valutazzjoni tal-miżuri tal-politika tal-Komunità dwar it-trasport u l-politika u l-proġetti dwar netwerks trans-Ewropej.
- Żgurar tal-mobbiltà sostenibbli urbana għaċ-ċittadini kollha, inklużi daww żvantaġġati: Enfasi fuq il-mobbiltà tal-persuni u l-merkanzija permezz ta' riċerka dwar "il-vettura tal-ġenerazzjoni li jmiss" u l-penetrazzjoni taqgha fis-suq, billi jkun kkombinati l-elementi kollha ta' sistema ta' trasport bit-triq nadif, effiċjenti fl-użu ta' l-enerġija, bla periklu u intelliġenti. Ir-riċerka dwar kunċetti ġodda ta' mobbiltà u trasport, skemi ta' organizzazzjoni u maniġġar tal-mobbiltà innovattivi u trasport pubbliku ta' kwalità għolja se jkollha l-għan li tiżgura aċċess għal kulhadd u livelli għolja ta' integrazzjoni intermodali. Se jiġu żviluppati u ppruvati strateġiji innovattivi għal trasport urban nadif ⁽²⁾. Se tingħata attenzjoni speċjali lil metodi ta' trasport li ma jniġġsux, maniġġar tad-domanda, razjonalizzazzjoni tat-trasport privat u strateġiji, servizzi u infrastrutturi ta' taqħrif u komunikazzjoni. Ghodod u mudelli li jappoġġaw l-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika se jkopru l-ippjanar tat-trasport u l-ippjanar ta' l-użu ta' l-art inkluża r-relazzjoni mat-tkabbir u l-impjeggi.
- Titjib tas-sikurezza u s-sigurtà: L-iżvilupp ta' teknoloġiji u sistemi intelliġenti għall-harsien ta' persuni vulnerabbli bħal sewwieqa, rikkieba, passiġġieri, ekwipaġġ u persuni mixjin fit-triq. Se jiġu żviluppati sistemi ta' inġinerija avvanzati u metodoloġiji ta' l-analiżi tar-riskju għad-disinn u l-operazzjoni tal-vetturi, il-bastimenti u l-infrastrutturi. L-enfasi se tkun fuq strateġiji integrattivi li jorbtu l-elementi umani, l-integrità strutturali, sistemi preventivi ta' sikurezza passivi u attivi, inklużi sistemi ta' monitoraġġ, salvataġġ u maniġġar ta' krizijiet. Is-sikurezza se titqies bħala komponent inerenti tas-sistema tat-trasport shiha, u thaddan l-infrastrutturi, il-merkanzija (prodotti u l-kontejners), l-utenti u l-operaturi tat-trasport, il-vetturi u l-bastimenti u miżuri fuq livelli politiċi u leġiżlattivi, inkluż appoġġ għad-deċiżjonijiet u għodod ta' validazzjoni; is-sigurtà se tkun indirizzata kull fejn hija rekwizit inerenti għas-sistema tat-trasport.
- Tishih tal-kompetittività: It-titjib fil-kompetittività ta' l-industriji tat-trasport, l-iżgurar ta' servizzi tat-trasport sostenibbli, effiċjenti u abbordabbli u l-holqien ta' hilet ġodda u opportunitajiet ta' xogħol permezz ta' riċerka u żviluppi. It-teknoloġiji għal proċessi industrijali avvanzati ser jinkludu d-disinn, il-manifattura, l-immuntar, il-konstruzzjoni u l-manutenzjoni u ser jimmiraw lejn tnaqqis fl-ispejjeż taċ-ċiklu tal-hajja u ż-żmien meħtieġ mir-riċerka sas-suq (development lead-time). Se jkun hemm enfasi fuq kunċetti innovattivi u mtejbja ta' prodotti u sistemi u servizzi tat-trasport, li jiżguraw aktar sodifazzjoni tal-klijent. Se tiġi żviluppata organizzazzjoni ta' produzzjoni ġdida, li tinkludi l-immaniġġar tal-katina tal-provvista u s-sistema ta' distribuzzjoni.

Appoġġ għas-sistema Ewropea tan-navigazzjoni globali bis-satellita (Galileo u EGNOS)

Is-sistema tan-Navigazzjoni Globali Ewropea bis-Satellita tinkorpora Galileo u EGNOS, u tipprovdi infrastruttura għall-indikazzjoni tal-post u l-hin madwar id-dinja ⁽³⁾.

- Esplojtazzjoni tal-potenzjal shih: il-promozzjoni tat-tkabbir fl-użu tas-servizzi li jvarjaw minn aċċess miftuħ sa kummerċjali, sikurezza tal-hajja sa "tfittix u salvataġġ" u servizz pubbliku rregolat; applikazzjonijiet ta' ġestjoni tat-trasport inkluż it-trasportar ta' merkanzija u materjali perikolużi; l-isfruttar tas-servizzi ta' prodotti sekondarji; id-dimostrazzjoni tal-benefiċċji u effiċjenzi tan-navigazzjoni bis-satellita.
- Provediment ta' l-ghodod u l-holqien ta' l-ambjent xieraq: l-assigurazzjoni ta' l-użu minghajr periklu u sigur tas-servizzi, prinċipalment permezz taċ-certifikazzjoni f'ċerti oqsma ta' applikazzjoni; il-preparazzjoni u l-konferma ta' l-konformità tas-servizzi ma' politiki u leġiżlazzjoni ġodda, inkluża l-implimentazzjoni taqghom; it-trattament tas-servizzi ppubbliċi rregolati skond il-politika approvata dwar l-aċċess; l-iżvilupp tat-taqħrif essenzjali għat-topoloġija diġitali, il-kartografija u dejta tal-geodesija u sistemi għall-użu f'applikazzjonijiet fin-navigazzjoni; trattament tal-htigijiet ta' sikurezza u sigurtà.
- Adattament tar-riċevituri skond il-htigijiet u titjib fil-grad tat-teknoloġiji tal-qalba: titjib fir-rendiment tar-riċevituri, l-integrazzjoni ta' teknoloġiji ta' konsum baxx u minjaturizzazzjoni, tlestija tal-kopertura ta' sistemi ta' navigazzjoni f'bini, irbit ma' apparat ta' l-identifikazzjoni tal-frekwenzi tar-radju, l-esplojtazzjoni tat-teknoloġija tas-software tar-riċevituri, il-kombinament ma' funzjonijiet oħra bħat-telekomunikazzjoni, appoġġ għat-teknoloġija importanti għall-infrastruttura tan-navigazzjoni bbażata fl-art sabiex jiżgura r-robustezza u l-flessibilità.

⁽¹⁾ Fid-dawl ta' l-għan li jkun stabbilita mill-ġdid il-qasma modali ta' l-1998, attivitajiet li jindirizzaw mod wiehed se jikkoncentraw fuq it-trasport bil-ferroviji u fuq l-ilma.

⁽²⁾ Jibni fuq l-esperjenza ta' l-Inizjattiva CIVITAS.

⁽³⁾ L-attivitajiet ta' riċerka se jitmexxew mill-Awtorità ta' superviżjoni tal-GNSS (sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali) Ewropea.

- Appoġġ għall-evoluzzjoni ta' l-infrastruttura: il-preparazzjoni ta' sistemi tat-tieni generazzjoni, adattament għat-talbiet ta' l-utenti u l-previżjonijiet tas-suq li jevolvu, it-tehied ta' vantaġġ mill-internazzjonalizzazzjoni ta' l-infrastruttura sabiex ikun indirizzat is-suq dinji u jkunu żviluppata standards globali.

Koperazzjoni internazzjonali

Il-kooperazzjoni internazzjonali hija komponent importanti fl-attivitajiet RTD f'dan il-qasam, u se jkunu mhegga fejn ikun hemm interessi għall-industrija u għal dawk li jifformulaw il-politika. Oqsma wesghin għall-azzjonijiet speċifiċi se jkunu kkunsidrati fejn ikun hemm il-ġibda tas-suq (per eżempju l-iżvilupp globali tan-negozju u l-irbit tan-netwerks u s-servizzi fuq livell kontinentali u interkontinentali); l-oportunitajiet li jkun hemm aċċess għal, u li jinkisbu, xjenza u teknologija li huma komplimentari ma' l-għarfien Ewropew kurrenti u ta' benefiċċju reciprok; u fejn l-Ewropa tirreagixxi għall-htigijiet globali (pereżempju l-bidla fil-klima) jew tagħti kontribut għal standards internazzjonali u sistemi globali (pereżempju l-logistika applikata u l-infrastruttura tan-navigazzjoni bis-satellita).

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Inizjattivi taht htigijiet emergenti se jagħtu appoġġ lir-riċerka li tirreagixxi għal avvenimenti u sfidi kruċjali ta' sistemi tat-trasport tal-futur, pereżempju kuncetti ġodda ta' trasport u vetturi, awtomatizzazzjoni, mobbiltà jew organizzazzjoni.

Il-htigijiet ta' politika mhux previsti li jstgħu jitolbu riċerka speċifika relatata mat-trasport jistgħu jinkludu kwistjonijiet soċjali wesghin bħal tibdil fid-demografija, l-istil tal-hajja u l-aspettattivi tas-soċjetà fir-rigward tat-trasport; kif ukoll riskji emergenti jew problemi ta' importanza kbira għas-soċjetà Ewropea.

8. XJENZI SOČJOEKONOMIĊI U STUDJI UMANISTIĊI

Objettiv

Il-kostituzzjoni ta' fehim dettaljat u kondiviz ta' sfidi soċjo-ekonomiċi kumplessi u inter-konnessi li l-Ewropa hija konfrontata bihom, bħat-tkabbir, l-impjiegi u l-kompetittività, il-koeżjoni soċjali, sfidi soċjali, kulturali u edukattivi f'UE mkabbra, is-sostenibbiltà, l-isfidi ambjentali, il-bidla demografika, il-migrazzjoni u l-integrazzjoni, il-kwalità tal-hajja u l-interdependenza globali, b'mod partikolari bil-ħsieb li tiġi pprovduta bażi mtejba ta' għarfien għal-linji ta' politika fl-oqsma konċernati.

Approċċ

Il-prijoritajiet ta' riċerka jindirizzaw l-isfidi soċjali, ekonomiċi u kulturali importanti li tiffaċċja l-Ewropa issa u fil-futur. L-aġenda ta' riċerka proposta tikkostitwixxi strateġija koerenti sabiex ikunu indirizzati dawn l-isfidi. L-iżvilupp ta' bażi ta' għarfien soċjoekonomiku u ta' l-istudji umaniċi dwar dawn l-isfidi importanti jagħti kontribut sinifikanti għall-promozzjoni ta' għarfien komuni fl-Ewropa kollha u għar-riżoluzzjoni ta' problemi internazzjonali usa'. Il-prijoritajiet ta' riċerka se jgħinu sabiex jitjiebu l-formulazzjoni, l-implimentazzjoni, l-impatt u l-valutazzjoni tal-politika inklużi miżuri regolatorji f'bosta oqsma tal-politika tal-Komunità fuq il-livell Ewropew, nazzjonali, reġjonali u dak lokali, u perspettiva sostanzjali internazzjonali hija inkluża fil-biċċa l-kbira tar-riċerka.

Barra mir-riċerka u t-tbassir soċjoekonomiċi u soċjo-kulturali, ikun hemm enfasi fir-riċerka dwar l-istudji umaniċi, li se jipprovdi perspettivi differenti u jagħti kontribut essenzjali fit-tema kollha fuq, pereżempju l-aspetti storiċi, kulturali u filosofiċi, inklużi l-lingwa rilevanti, l-identità u kwistjonijiet ta' valuri.

Ix-xogħol jista' jibni wkoll fuq programmi rilevanti nazzjonali ta' riċerka, li jikkomplimentaw l-attivitajiet ta' hawn taht, u jiehu vantaġġ mill-iskema ERA-NET u l-użu possibbli ta' l-Artikolu 169. Għal ċerti kwistjonijiet, jista' wkoll isir użu minn pjattaformi soċjali sabiex ikun hemm diskussjoni ta' l-aġendi tar-riċerka tal-futur; dan jinvolvi l-komunità ta' riċerka u dawk li għandhom interess fis-soċjetà.

Ir-riċerka se tkun facilitata permezz ta' infrastrutturi ta' riċerka li jiggeraw data ġdid ta' riċerka, inkluż permezz ta' sħarriġ ta' l-opinjoni (kemm kwantitattivi kif ukoll kwalitattivi), li jagħmlu disponibbli r-riżultati eżistenti ta' riċerka f'ħafna oqsma, u jipprovdu aċċess għall-materjali ta' sors u għodod avvanzati ta' riċerka kif ukoll għar-riżultati tar-riċerka eżistenti f'ħafna oqsma. X'uhud minn dawn l-azzjonijiet se jitwettqu permess ta' l-element 'Infrastruttura' tal-programm "Kapaċitajiet" u oħrajn minn proġetti taht din it-tema. Ir-riċerka tiddependi minn aċċess u użu ta' statistiċi uffiċjali.

Se jitwettqu azzjonijiet speċifiċi ta' disseminazzjoni immirati lejn gruppi partikolari u l-pubbliku ġenerali, inklużi workshops u konferenzi għar-riċerkaturi sabiex jiskambjaw fehmiet ma' dawk li jifformulaw il-politika u oħrajn li għandhom interess, u t-tixrid tar-riżultati permezz tad-diversi fergħat tal-medja.

Se tiġi assigurata l-koordinazzjoni xierqa ta' l-elementi ta' riċerka u previżjoni soċjoekonomiċi u umaniċi fil-programmi ta' Kooperazzjoni u l-programmi l-oħrajn speċifiċi kollha.

Attivitajiet

Tkabbir, impjegi u kompetittività f'soċjetà ta' għarfien

Dan għandu l-għan li jiżviluppa u jintegra r-riċerka dwar kwistjonijiet li jaffettwaw it-tkabbir, ix-xogħol u l-kompetittività sabiex jipprovi għarfien aħjar u integrat ta' dawn il-kwistjonijiet għall-iżvilupp kontinwu ta' soċjetà ta' l-għarfien. Se jkun ta' benefiċċju għall-politika u ta' appoġġ għat-tweġiq ta' dawn l-għanijiet. Ir-riċerka se tintegra l-aspetti li ġejjin tal-kwistjonijiet:

- Ir-rwol li qiegħed jinbidel ta' l-għarfien fl-ekonomija kollha, inkluż ir-rwol ta' tipi differenti ta' għarfien, kapacitajiet u kompetenzi fuq skala globali, l-edukazzjoni formali u informali u t-tagħlim tul il-hajja u l-merkanzija u l-investment intangibbli.
- L-istrutturi ekonomiċi, kwistjonijiet ta' bidla strutturali inklużi l-aspetti ġeografiċi bħar-reġjonalizzazzjoni u internazzjonalizzazzjoni u produttività, inkluż ir-rwol tas-settur tas-servizzi, tal-finanzi, demografiku, talba u l-proċessi ta' bidla f'termini ta' żmien twal.
- Kwistjonijiet istituzzjonali u ta' politika, inkluż l-politika makroekonomika, is-swieq tax-xogħol, is-sistemi soċjali u ta' l-għajnuna soċjali, il-kuntesti istituzzjonali nazzjonali u reġjonali u l-koerenza u l-koordinazzjoni tal-politika.

Ir-riċerka ser tindirizza sfidi u opportunitajiet importanti ġodda mill-globalizzazzjoni miżjuda, l-ekonomiji emergenti, ir-rilokazzjoni u t-tkabbir ta' l-UE; kif ukoll l-istabilità soċjo-ekonomika, ir-rwol tat-teknoloġija u t-trasferiment internazzjonali tat-teknoloġija, diversi forom ta' innovazzjoni u tiġdid ekonomiku, l-esternalizzazzjoni u l-internalizzazzjoni, iż-żgħażaġh u l-politika li tirrigwarda ż-żgħażaġh, l-intraprenditorija ekonomika u soċjali, u l-potenzjal ekonomiku ta' wirt kulturali Ewropew u s-settur kreattiv. Il-kwistjonijiet dwar ix-xogħol se jinkludu l-qgħad u s-sotto-impjeg.

Kombinament ta' għanijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali f'perspettiva Ewropea

Dan għandu l-mira li jappoġġa l-għan soċjali li jikkombina għanijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali u, b'hekk, itejjeb il-bażi għal żvilupp sostenibbli. Ir-riċerka f'din l-attività se tindirizza żewġ kwistjonijiet interrelatati:

- Kif marru il-mudelli soċjoekonomiċi Ewropej u dawk ta' barra l-Ewropa fil-kombinament ta' l-għanijiet, il-kondizzjonijiet li dan sehh tahtom inkluż ir-rwol tad-djalogu, is-shubija soċjali, it-trasformazzjoni settorali l-bidla istituzzjonali u l-kapaċità tagħhom li jikkonfrontaw sfidi ġodda.
- Il-koeżjoni ekonomika bejn ir-reġjuni u l-iżvilupp urban u reġjonali f'UE akbar; u l-koeżjoni soċjali (inklużi l-inugwaljanzi, il-harsien soċjali u s-servizzi soċjali, il-politika dwar tassazzjoni, ir-relazzjonijiet etniċi u l-migrazzjoni, l-edukazzjoni u l-eskluzjoni soċjali, u s-saħħa) kif ukoll ir-relazzjoni tagħha ma' problemi bħall-faqar, il-“housing”, il-kriminalità, id-delinkwenza u d-drogi.

Waqt li jkunu indirizzati dawn il-kwistjonijiet, se jitqiesu

- l-eżistenza ta' kompromessi eżistenti jew sinerġiji bejn l-oġġettivi ekonomiċi, soċjali, ambjentali f'kuntest dinji;
- l-interazzjoni bejn l-ambjent ⁽¹⁾, l-enerġija u s-soċjetà;
- sostenibbiltà f'termini ta' żmien twil;
- kwistjonijiet għall-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw;
- aspetti ġeografiċi inklużi l-ippjanar urban, ir-rwol ta' l-ibliet, tar-reġjuni metropolitani u tar-reġjuni ta' bliet oħra u kwistjonijiet relatati mal-governanza;
- kwistjonijiet kulturali; u l-impatt soċjo-ekonomiku ta' linji politiċi u leġiżlazzjoni Ewropej.

Se jiġu indirizzati ukoll il-kwistjoni ta' stati assistenzjali bħala riżors ta' żvilupp, u l-impjeg u s-sistemazzjoni fi djar ta' migranti u d-dixxendenti tagħhom,

⁽¹⁾ Il-bidla globali ta' l-ambjent se tkun ittratata prinċipalment fit-Tema Ambjent.

Xejriet importanti fis-soċjetà u l-implikazzjonijiet tagħhom

L-għan huwa li jkun hemm għarfien u valutazzjoni tal-kawżi u l-implikazzjonijiet ta' xejriet importanti partikolari fis-soċjetà li għandhom konsegwenzi serji għaċ-ċittadini Ewropej, il-kwalità tal-hajja tagħhom u l-politika, u b'hekk ikun hemm irfid għal hafna oqsma ta' politika. Ir-riċerka empirika u teoretika se tindirizza, fil-bidu, tliet xejriet importanti:

- Il-bidla demografika inklużi x-xjuhija, il-fertilità u l-migrazzjoni. L-implikazzjonijiet u l-kwistjonijiet soċjetali u ekonomiċi wiesa' ser jiġu indirizzati, inklużi l-potenzjal soċjetali u ekonomiku ta' xjuhija attiva u l-effetti fuq is-sistemi ta' pensjonijiet, l-isfidi tal-migrazzjoni u l-integrazzjoni u l-implikazzjonijiet għall-iżvilupp urban.
- Bidliet fl-aspetti relatati ta' l-istil tal-hajja, il-familja, ix-xogħol, il-konsum (inklużi aspetti ta' protezzjoni tal-konsumatur), is-saħħa u l-kwalità tal-hajja inklużi kwistjonijiet dwar it-tfal, iż-żgħażaġh u d-diżabbiltajiet u r-rikonċiljazzjoni tal-hajja tax-xogħol u dik tal-familja.
- L-interazzjonijiet kulturali minn perspettiva internazzjonali inklużi t-tradizzjonijiet ta' soċjetajiet differenti, id-diversità tal-popolazzjonijiet inklużi l-gruppi etniċi, kwistjonijiet multikulturali, identitajiet differenti, lingwi u prattiki reliġjużi, u kwistjonijiet possibbli f'dan il-kuntest inklużi d-diskriminazzjoni, ir-razziżmu, il-ksenofobija u l-intolleranza.

Se jkunu inklużi kwistjonijiet dwar is-sessi, inugwaljanzi u valuri li qegħdin jinbidlu. Barra minn hekk, ser jiġu eżaminati bidliet fil-kriminalità u l-perċezzjoni tal-kriminalità kif ukoll bidliet fir-responsabbiltà soċjali tal-kumpanniji.

L-Ewropa fid-dinja

L-għan huwa li jkun hemm għarfien tal-bidla fl-interazzjonijiet u l-interdipendenzi bejn ir-reġjuni tad-dinja inklużi dawk emergenti u li qed jiżviluppaw u l-implikazzjonijiet tagħhom għar-reġjuni kkonċernati, speċjalment fl-Ewropa, u l-kwistjoni relatata li jkunu indirizzati t-tneħħid u r-riskji emergenti f'kuntest dinji u l-konnessjoni tagħhom mad-drittijiet tal-bniedem, il-libertà u l-benesseri. Ir-riċerka se tinvolti żewġ binarji relatati.

- Il-flussi tan-negożju, il-finanzi, l-investment u l-migrazzjoni u l-impatt tagħhom; żvilupp mhux ugwali, faqar u sostenibbiltà; relazzjonijiet ekonomiċi u politiċi, t-tmexxija globali inklużi l-istituzzjonijiet internazzjonali. Dan se jespjora l-interazzjonijiet kulturali inklużi l-medja u r-religjon u strategiji distintivi mhux Ewropej.
- Il-konflitti, il-kawżi u r-riżoluzzjoni tagħhom u t-trawwim tal-paċi; ir-relazzjoni bejn is-sigurtà u fatturi ta' instabbiltà bħall-faqar, il-kriminalità, id-degradazzjoni ta' l-ambjent, in-nuqqas tar-riżorsi, l-iżvilupp mhux uniformi, l-instabbiltà finanzjarja u d-dejn; it-terroriżmu, il-kawżi u l-konsegwenzi tiegħu; politiki relatati mas-sigurtà u l-perċezzjonijiet ta' nuqqas ta' sigurtà u r-relazzjonijiet ċivili-militari.

Fit-tnejn li huma, se jkunu indirizzati r-rwol ta' l-Ewropa fid-dinja, l-iżvilupp tal-multilateralizmu u l-liġi internazzjonali, il-promozzjoni tad-demokrazija u d-drittijiet fundamentali inklużi kuncetti differenti tagħhom, u l-Ewropa kif tidher minn barra.

Iċ-ċittadin fl-Unjoni Ewropea

Fil-kuntest ta' l-iżvilupp futur ta' l-UE, l-għan huwa li jkun hemm għarfien aħjar ta' l-ewwelnett, il-kwistjonijiet involuti fil-kisba ta' sens ta' "appartenenza" demokratika u parteċipazzjoni attiva miċ-ċittadini kif ukoll governanza demokratika u effettiva fil-livelli kollha inklużi proċessi ta' governanza innovattivi biex jitjiebu l-parteeċipazzjoni taċ-ċittadini u l-kooperazzjoni bejn l-atturi pubbliċi u privati, u, it-tieni, id-diversitajiet u l-hwejjeġ komuni ta' l-Ewropa f'termini ta' kultura, religjon, istituzzjonijiet, liġi, storja, lingwi u valuri. Ir-riċerka ser tindirizza:

- Il-parteeċipazzjoni (inklużi aspetti taż-żgħażaġh, tal-minoritajiet u tas-sessi), ir-rappreżentanza, ir-responsabbiltà u l-leġittimità; l-isfera pubblika Ewropea, il-medja u d-demokrazija; diversi forum ta' governanza fl-UE inklużi l-governanza ekonomika u legali u r-rwol tas-setturi pubbliċi u privati, l-proċessi politiċi u l-opportunitajiet biex tingħata forma lill-linji politiċi; ir-rwol tas-soċjeta ċivili; iċ-ċittadinanza u d-drittijiet; l-implikazzjonijiet tat-tkabbir; u l-valuri relatati tal-popolazzjoni.
- Id-diversitajiet u l-affarijiet komuni ta' l-Ewropa, inklużi l-oriġini storika u l-evoluzzjoni tagħhom; id-differenzi fl-istituzzjonijiet (inklużi normi, prattiki, liġijiet); wirt kulturali; diversi viżjonijiet u perspettivi għall-integrazzjoni u t-tkabbir ta' l-Ewropa inklużi l-fehmiet tal-popolazzjonijiet; l-identitajiet inklużi l-identità Ewropea; approċċi għal kulturi multipliċi koeżistenti; ir-rwol tal-lingwa; l-arti u r-religjonijiet; attitudnijiet u valuri.

Indikaturi soċjoekonomiċi u xjentifiċi

Sabiex ikun hemm titjib fl-użu ta' l-indikaturi fil-politika, il-mira hija li jkun żviluppat gharfien ahjar ta' ta' l-użu tagħhom fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika u li jkun propost titjib fl-indikaturi u l-metodu ta' użu tagħhom. Ir-riċerka ser tindirizza:

- Kif l-indikaturi jintużaw fl-għanijiet tal-politika, l-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika f'varjetà ta' oqsma minn livelli makro sa livelli mikro, l-adekwatezza ta' l-indikaturi eżistenti u l-użu tagħhom, tikniki biex jiġu analizzati u proposti għal indikaturi u settijiet ta' indikaturi ġoda.
- Kif il-politika bbażata fuq it-tagħrif tista' tkun appoġġata ahjar minn indikaturi u metodi għall-użu tagħom; indikaturi għall-politika b'għanijiet multipliċi għall-koordinazzjoni tal-politika u għar-regolazzjoni; appoġġ għal tali indikaturi minn statistiċi uffiċjali.
- L-użu ta' indikaturi u strateġiji relatati fil-valutazzjoni ta' programmi ta' riċerka inklużi il-valutazzjoni ta' l-impatt.

Attivitajiet ta' previżjoni

L-għan huwa li jipprovdi lil dawk li jiffornaw il-politika fuq livelli nazzjonali, reġjonali u Komunitarji u oħrajn b'tagħrif ta' previżjoni għall-identifikazzjoni minn kmieni ta' sfidi għall-perijodu fit-tul u oqsma ta' interess komuni li jista' jgħinjom jiffornaw il-politika. Ser ikunu koperti erba' tipi ta' attivitajiet:

- Previżjoni soċjo-ekonomika wiesgħa dwar numru limitat ta' sfidi u opportunitajiet importanti għall-Komunità, l-esplorazzjoni ta' kwistjonijiet bhall-futur u l-implikazzjonijiet tax-xjuhija, il-migrazzjoni, il-globalizzazzjoni tal-produzzjoni u d-disseminazzjoni ta' l-għarfien, bidliet fil-kriminalità u riskji ewlenin.
- Previżjoni tematika aktar iffokata fuq l-iżvilupp f'oqsma ta' riċerka emergenti jew dawk li jkopru diversi oqsma eżistenti, kif ukoll dwar il-futur tad-dixxiplini xjentifiċi.
- Previżjoni dwar sistemi ta' riċerka u politiki fl-Ewropa u f'postijiet oħra u dwar il-futur ta' l-atturi ewlenin involuti.
- Tagħlim u kooperazzjoni reċiproċi bejn inizzjattivi ta' previżjoni nazzjonali u/jew reġjonali; kooperazzjoni bejn inizzjattivi ta' previżjoni ta' l-UE, ta' pajjiżi terzi u internazzjonali.

Kooperazzjoni internazzjonali

Minhabba d-dimensjoni internazzjonali b'saħħitha tar-riċerka, il-kooperazzjoni internazzjonali se tkun żviluppata fl-oqsma kolha differenti tat-tema. Se jitwettqu azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali dwar numru ta' suġġetti magħzula fuq bażi multilaterali u bilaterali identifikati fuq il-baży tal-htigijiet tal-pajjiżi shab kif ukoll dawk ta' l-Ewropa.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Ir-riċerka dwar il-htigijiet emergenti se toffri spazju għar-riċerkaturi sabiex jidentifikaw u jindirizzaw sfidi ta' riċerka mhux speċifikati hawn fuq. Se thegġegħ hsieb innovattivi dwar l-isfidi li qiegħda tiffaċċja l-Ewropa u li ma tantx kien hemm diskussjoni dwarhom sa issa jew kombinamenti oħra rilevanti ta' kwistjonijiet, prospettivi u dixxiplini. Titwettaq ukoll riċerka bhala reazzjoni għal htigijiet ta' politika mhux previsti, b'kollaborazzjoni mill-qrib ma' dawk involuti fil-politika.

9. L-ISPAZJU**Objettiv**

L-appoġġ lill-Programm Spazjali Ewropew, b'enfazi fuq applikazzjonijiet bhall-GMES għall-ġid taċ-ċittadini u tal-kompetittività ta' l-industrija spazjali Ewropea. Dan se jagħti kontribut għall-iżvilupp ta' Politika Spazjali Ewropea, li tikkuplimenta l-isforzi mill-Istati Membri u minn atturi ewlenin oħra, inkluża l-Aġenzija Spazjali Ewropea (ESA).

Approċċ

F'dan il-qasam, il-Komunità se tikkontribwixxi għad-definizzjoni ta' l-għanijiet komuni msejsa fuq il-htigijiet ta' l-utenti u l-għanijiet tal-politika; għall-koordinazzjoni ta' l-attivitajiet, sabiex tiġi evitata d-duplikazzjoni u tiġi ffaċilitata l-interoperabbiltà u għal effikaċja imtejba fl-infiq. Se tagħti wkoll kontribut għad-definizzjoni ta' l-istandards. Il-Politika Ewropea dwar l-Ispazju ⁽¹⁾ ser isservi l-għanijiet ta' l-awtoritajiet pubbliċi u ta' dawk li jifformulaw il-politika waqt li ssahha l-kompetittività ta' l-industrija Ewropea. Se tkun implimentata permezz ta' Programm Spazjali Ewropew, u s-Seba' Programm Kwadruse jagħti kontribut sabiex jappoġġa jew jikkumplementa l-azzjonijiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku pprovduti minn atturi oħra pubbliċi jew privati, li għandhom interess, fl-Ewropa.

L-azzjonijiet f'din it-tema se jappoġġaw l-għanijiet tal-politika tal-Komunità, pereżempju fl-oqsma ta' l-agrikoltura, l-foresterija, is-sajd, l-ambjent, it-telekomunikazzjoni, is-sigurtà, l-iżvilupp, is-saħħa, l-għajnuna umanitarja, it-trasport, ix-xjenza, l-edukazzjoni kif ukoll jiżguraw li l-Ewropa tkun involuta fil-koooperazzjoni reġjonali u internazzjonali. Huwa previst li l-għodod spazjali wkoll jagħtu kontribut għall-infurzar tal-liġi fuq idur mill-oqsma.

B'enfasi partikolari fuq l-użu ta' kapacitajiet eżistenti fl-Ewropa, l-attivitajiet imnizzla hawn taht jimmiraw primarjament lejn: l-esplorazzjoni ta' l-assi spazjali għall-implimentazzjoni ta' l-attivitajiet, b'mod partikolari l-GMES (Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà); li flimkien ma' Galileo jirrappreżentaw il-flagship tal-Politika Spazjali Ewropea, kif ukoll sforzi ta' l-esplorazzjoni ta' l-ispazju; teknoloġiji li jippermettu li jkun hemm appoġġ għar-rwol strateġiku ta' l-Unjoni Ewropea.

L-attivitajiet orjentati lejn l-applikazzjoni huma mistennija li jkunu komplimentari ma' azzjonijiet imwettqa taht temi oħrajn fil-Programm Speċifiku "Koooperazzjoni" (speċjalment dawk imwettqa taht "Ambjent" b'konnessjoni ma' l-osservazzjoni tad-dinja u mal-GEOSS u dawk imwettqa taht "Teknoloġiji ta-Tagħrif u l-Komunikazzjoni"). Sinergiji tematiki jkunu wkoll żviluppatti ma' attivitajiet relatati fi programmi speċifiċi oħra. Huma previsti azzjonijiet komplimentari permezz tal-Programm ta' Qafas għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni u l-Programm għall-Edukazzjoni u t-Taħriġ.

L-attivitajiet ta' riċerka u trasferiment tat-teknoloġija fit-tema jistgħu ikunu partikolarment attraenti għall-SMEs li jkunu qegħdin jiżviluppaw teknoloġiji innovattivi, li jehtiegu familjarizzazzjoni ma' opportunitajiet godda tat-teknoloġija spazjali (spin-in) jew li jiżviluppaw it-teknoloġiji spazjali tagħhom għal swieq oħra (spin-off).

Il-ġestjoni ta' ċerti partijiet ta' l-attivitajiet spazjali jistgħu jiġu fdati f'idejn entitajiet esterni eżistenti, bħall-ESA ⁽²⁾ u entitajiet u aġenziji oħra fuq livell Ewropew jew nazzjonali. Fil-każ tal-GMES, attivitajiet ta' riċerka jistgħu jiġu implimentati permezz ta' Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija (Ara l-Anness III).

Attivitajiet

Applikazzjonijiet ibbażati fuq it-teknoloġija spazjali biex jgħinu lis-Soċjetà Ewropea

— Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà (GMES):

L-għan huwa li jiġu żviluppatti sistemi xierqa ta' monitoraġġ u twissija minn kmieni, ibbażati fuq is-satelliti, inkluż għas-sigurtà taċ-ċittadini, bħala sorsi ta' tagħrif uniċi u disponibbli b'mod globali u li tkun ikkonsolidata u stimolata l-evoluzzjoni ta' l-użu operazzjonali tagħhom. Dan il-programm se wkoll jipprovdi appoġġ għall-iżvilupp ta' servizzi operazzjonali GMES, li jippermetti li dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet li jantiċipaw jew inaqqsu aħjar is-sitwazzjonijiet ta' kriżi u l-kwistjonijiet relatati ma' l-immaniġġar ta' l-ambjent u s-sigurtà u l-immaniġġar tad-diżastri naturali, li jibda b' servizzi rapidi dwar Rispons ta' Emergenza, Monitoraġġ ta' l-Art u Servizzi tal-Baħar. L-attivitajiet ta' riċerka prinċipalment se jagħtu kontribut sabiex ikun massimizzat l-użu tat-tagħrif GMES miġbur minn sorsi bbażati fl-ispazju u jintegrom mat-tagħrif minn sistemi ta' osservazzjoni fi prodotti kompleksi iddisinjati sabiex jipprovdu tagħrif u servizzi magħmula apposta għall-utenti finali permezz ta' maniġġar effiċjenti ta' l-integrazzjoni tat-tagħrif. Teknoloġiji satellitari oħrajn (eż. Komunikazzjoni, Navigazzjoni) se jiġu integrati, fejn hu meħtieġ, fl-iżvilupp tas-servizzi tal-GMES. L-attivitajiet ta' riċerka se jagħtu kontribut ukoll sabiex itejbu t-teknika ta' monitoraġġ u t-teknoloġiji ta' l-istrumenti, jiżviluppaw, fejn ikun meħtieġ, sistemi godda bbażati fuq l-ispazju jew itejbu l-interoperabbiltà ta' dawk eżistenti, u jagħmlu l-użu tagħhom possibbli f'servizzi (pre)operazzjonali li jissodisfaw tipi speċifiċi ta' domanda. Ir-riċerka għandha tappoġġa l-iżvilupp ta' sistemi sostenibbli bbażati fl-ispazju u fil-post (inkluż ibbażati fuq l-art u fl-arju) partikolarment: għal monitoraġġ ta' l-art, monitoraġġ ta' l-oċeani u maniġġar ta' kriżijiet, bi xbihat frekwenti ta' riżoluzzjoni għolja għal żoni ta' importanza kbira, inklużi żoni sensitivi, urbani u li qed jevolvu malajr; għall-prevenzjoni tar-riskju u l-immaniġġar tar-riskju u kull xorta ta' emergenza, li jsahhu l-konverġenza ma' sistemi mhux spazjali.

— Fil-qasam ta' l-ambjent, it-talbiet jinkludu l-akkwist ta' tagħrif indipendenti dwar l-istat u l-evoluzzjoni ta' l-użu sostenibbli ta' riżorsi rinovabbli (bħall-veġetazzjoni u l-foresti), artijiet mistaġħdra, deżertifikazzjoni, kopertura

⁽¹⁾ COM(2005)208 "Politika Ewropea dwar l-Ispazju: Elementi Preliminari"

⁽²⁾ Fi hdan it-termini tal-Ftehim Kwadru bejn il-Komunità Ewropea u l-Aġenzija Spazjali Ewropea (Ġurnal Uffiċjali L 261, 6.8.2004, p. 64).

ta' l-art inkluż il-borra u s-silġ, u l-użu ta' l-art, il-provvista ta' l-ikel, l-ambjent agrikolu u s-sajd, hażniet (carbon sinks) u stokks tal-karbonju; il-proċessi u l-kimika ta' l-atmosfera; u l-kondizzjonijiet ta' l-ibhra. Se jitqies is-Sitt Plan ta' Azzjoni tal-KE dwar il-linji politiċi ambjentali li jissorvelja l-bidla fil-klima, il-kwalità ta' l-ilma, l-arja, u l-hamrija.

- Fil-qasam tas-sigurtà, it-talbiet jinkludu titjib fl-akkwist, l-aċċess u t-tpartit tad-data u t-tagħrif meħtieġ fil-kuntast tar-rispons u l-immaniġġar ta' assistenza fl-emerġenzi. Se jinghata appoġġ għall-prevenzjoni/mitiġġazzjoni, monitoraġġ, maniġġar tar-riskji u valutazzjoni tal-perikli naturali u teknoloġiċi kif ukoll għall-ghajnuna umanitarja għall-iskop ta' l-evalwazzjoni tal-bżonnijiet u l-ippjanar għall-emerġenzi fil-kuntast ta' diżastri naturali (bhal nriren fil-foresti, gharghar u terremoti) u krizijiet umanitarji (refuġjati, persuni mċaqalqa minn post għall-iehor fl-istess pajjiż, eċċ.). Se jitqies ukoll appoġġ għall-implimentazzjoni tal-politika tal-Komunità bhall-istabbiliment ta' spazju ta' libertà, sigurtà u ġustizzja u fil-qasam tas-sorveljanza tal-fruntieri.
- Aspetti ta' sigurtà (komplimentari mar-riċerka dwar is-sigurtà u l-attivitajiet GMES)

Ir-rapport SPASEC tal-KE ⁽¹⁾ enfasizza li s-servizzi spazjali għandhom rwol tant importanti fil-benesseri tas-soċjetà Ewropea li l-harsien ta' l-infrastruttura kruċjali tas-settur spazjali hija prijorità. Dan għandu mnejn ikun jeħtieġ servizzi u kapacitajiet għas-sorveljanza ta' assi bbażati fl-isparju kif ukoll harsien ta' l-infrastrutturi fl-art. Is-sistema ta' sorveljanza spazjali tkun tista', per eżempju, tipprowdi tagħrif dwar il-karatteristiċi ewlenin tas-satelliti (eż. parametri ta' l-orbita, status ta' attività), il-karatteristiċi ta' frak li jista' jkun ta' periklu (eż. trajettorja, parametri fiżiċi) u tagħrif rilevanti dwar it-temp fl-isparju u Oġġetti Viċin id-Dinja. Jistghu jkunu previsti f'dan il-qasam studji ta' fattibbiltà u finanzjament ta' proġetti ta' dimostrazzjoni.

- Applikazzjonijiet ta' Komunikazzjoni bis-Satellita

L-ghan huwa li jkun hemm appoġġ għal applikazzjonijiet u servizzi innovattivi ta' komunikazzjoni bis-satellita integrati mingħajr qsim f'netwerks elettronici ta' komunikazzjoni globali, għaċ-ċittadini u l-intraprizi f'setturi ta' applikazzjoni li jinkludu l-protezzjoni ċivili, is-sigurtà, e-government, telemedicina, tele-edukazzjoni, tiftix u salvataġġ, turizmu u attivitajiet ta' passatemp, trasport inkluż ġestjoni ta' flotot u navigazzjoni personali, agrikoltura, forestrija u meteoroloġija. L-enfasi tar-riċerka se tkun fuq l-iżvilupp ta' applikazzjonijiet godda u l-iskjerament ta' missjonijiet ta' dimostrazzjoni u sistemi preoperattivi fejn il-komunikazzjoni bis-satellita tirrappreżenta risposta effiċjenti għal dawn il-htigijiet f'termini ta' servizzi downstream tal-GMES.

Esplorazzjoni ta' l-isparju

- L-ghan huwa li jkun provdut sostenn ta' R&Ż u l-massimizzazzjoni tal-valur miżjud xjentifiku minn sinerġiji b'inizjattivi ta' l-ESA jew entitajiet u aġenziji ohra fuq livell Ewropew jew nazzjonali fil-qasam ta' l-esplorazzjoni spazjali, inklużi l-implikazzjonijiet tat-trasferiment tat-teknoloġija relatata, u li jkun aktar faċli għall-komunità xjentifika li jkollha aċċess għar-risultati/id-data miksuba matul il-missjonijiet ta' esplorazzjoni mwettqa fil-Qafas tal-Programm Spazjali Ewropew. L-attivitajiet ta' riċerka se jitwettqu, b'mod partikolari, permezz ta' azzjonijiet ta' appoġġ, studji ta' fattibbiltà u proġetti preoperattivi. Se jkollhom jitqiesu dimensjonijiet addizzjonali: l-opportunitajiet intrinżiċi għal kooperazzjoni internazzjonali u l-importanza li jibqa' jkun hemm għarfien u tad-disseminazzjoni tar-risultati.
- Azzjonijiet ta' appoġġ u studji dwar fattibbiltà huma wkoll previsti bhala mezzi biex ikunu kkoordinati ahjar l-isforzi għall-iżvilupp ta' teleskopji u detectors spazjali kif ukoll għal analiżi tad-data fix-xjenzi spazjali. L-azzjonijiet f'dan il-kuntast se jikkomplimentaw il-programmi nazzjonali u internazzjonali rilevanti (notevolment ta' l-ESA) u se jimmiraw li jeżaminaw opportunitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali.

RŻT biex tissahhah il-baži tat-teknoloġija spazjali

- Teknoloġija spazjali

B'mod ġenerali, l-ghan huwa li jkun hemm appoġġ għal zieda ġenerali fil-kompetittività, l-effikaċja tan-nefqa u l-aċċess indipendenti tas-settur Ewropew tat-teknoloġija spazjali.

B'mod partikolari, l-objettiv jista' jintlaħaq permezz tar-riċerka spazjali u l-iżvilupp ta' htigijiet li jhallu effett fit-tul inkluż it-trasport fl-isparju, per eżempju permezz ta' valutazzjoni tal-htigijiet f'terminu ta' żmien twil; kontribut għal studji dwar sistemi li jqisu l-htigijiet ta' l-utenti finali; kontribut għal riċerka teknoloġika upstream għall-ġenerazzjoni li jmiss ta' sistemi ta' propulsjoni u trasportazzjoni spazjali.

⁽¹⁾ Rapport tal-Bord ta' Esperti dwar l-Isparju u s-Sigurtà (Marzu 2005).

— Xjenzi spazjali

L-għan huwa li jkun hemm kontribut għall-iżvilupp ta' teknoloġiji avvanzati sabiex jintużaw fix-xjenzi spazjali. Ix-xjenzi spazjali mhux biss jipprovdu għarfien fil-fond dwar l-istruttura ta' l-univers u għarfien ahjar tal-Pjaneta u tas-Sistema Solari, u approċċ ġdid lejn il-bijo-medicina u x-xjenzi fiżiċi u dwar il-hajja, huma wkoll forza qawwija li ssuq żviluppi teknoloġiċi godda b'hafna applikazzjonijiet sussegwenti ta' benefiċċju għas-socjetà. Is-Seba' Programm Kwadru għandu jikkomplimenta l-programmi xjentifiċi attwali fejn ikunu identifikati lakuni u jkun ta' appoġġ għall-attivitajiet xjentifiċi inkluzi dawk fuq l-Istazzjon Spazjali Internazzjonali (ISS). Huma previsti wkoll aktivitajiet ta' appoġġ immirati sabiex jiffacilitaw l-aċċess għal tagħrif xjentifiku inkluzi dak miksub minn missjonijiet preċedenti.

Koperazzjoni internazzjonali

L-esplorazzjoni u l-esplorazzjoni ta' l-ispazju huma, min-natura tagħhom, intrapriżi globali. Il-koperazzjoni effettiva internazzjonali fl-ispazju se tgħin sabiex tkabbar l-istatura politika ta' l-UE fid-dinja, issa hah il-kompetittività ekonomika tagħha u ttejjeb ir-reputazzjoni tagħha għal eċċellenza xjentifika. Il-koperazzjoni fis-settur ta' l-ispazju se tkun ta' appoġġ ukoll għall-għanijiet tal-politika esterna tal-Komunità (eż. appoġġ għal pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u għal pajjiżi ġirien).

F'dan ir-rigward, il-fok se jkun fuq l-iżvilupp ta' strateġija globali fil-koperazzjoni spazjali internazzjonali kif ukoll fuq mekkaniżmu ta' koordinazzjoni effiċjenti li tinvolvi l-atturi rilevanti kollha Ewropej.

L-ispazju għandu jitqies bhala settur privilegġat għall-iżvilupp ta' attivitajiet internazzjonali, b'mod partikolari b'koperazzjoni ma' potenzi ewlenin u emergenti fl-ispazju bhar-Russja, l-Istati Uniti, iċ-Ċina, l-Indja, il-Kanada, il-Ġappun, l-Ukraina u pajjiżi oħra li qegħdin jagħmlu attività relatata ma' l-ispazju.

Se jsiru sforzi sabiex ikun promoss l-użu ta' soluzzjonijiet ibbażati fl-ispazju bhala appoġġ għall-iżvilupp sostenibbli u l-prevenzjoni ta' riskji fil-kuntest ta' diżastri naturali u kriżi umanitarji, b'mod partikolari fl-Afrika. Dan huwa koerenti ma' l-approċċ globali meħud mill-GMES fir-rigward tal-monitoraġġ ta' l-ambjent⁽¹⁾ u tas-sigurtà.

Sabiex ikun hemm opportunitajiet ahjar għal kollaborazzjoni effiċjenti u sabiex ikun żgurat li l-ahjar kompetenzi fil-qasam ta' l-ispazju jkunu integrati fil-Programm Spazjali Ewropew, għandu jsir użu minn azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni għal proġetti bilaterali jew multilaterali, inizjattivi internazzjonali jew globali u kooperazzjoni ma' ekonomiji emergenti u pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw. L-attivitajiet se jinkludu vvalutar u mmonitorar ta' impenji internazzjonali.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

Ir-riċerka dwar il-htigijiet emergenti se tippermetti li jkun hemm soluzzjonijiet innovattivi għal żviluppi teknoloġiċi fil-qasam tar-riċerka fl-ispazju u l-possibilità ta' adattazzjoni u applikazzjonijiet foqsa oħrajn (eż. maniġġar tar-riżorsi, proċessi bijoloġiċi u materjali godda). Ir-riċerka bhala reazzjoni għal htigijiet ta' politika mhux previsti tista' tindirizza suġġetti bhala soluzzjonijiet ibbażati fuq l-ispazju bhala appoġġ għall-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw, l-iżvilupp ta' għodod godda għall-osservazzjoni u komunikazzjoni spazjali u metodi relatati mal-politiki rilevanti tal-Komunità u kontribuzzjoni għal l-inklusività soċjali.

10. SIGURTÀ

Objettiv

Għall-iżvilupp tat-teknoloġiji u l-għarfien għall-konstruzzjoni ta' kapacitajiet iffokati fuq applikazzjoni ċivili mehtieġa sabiex jiżguraw is-sigurtà taċ-ċittadini minn theddid bhat-terroriżmu, diżastri naturali u l-kriminalità, waqt li jiġu rispettati d-drittijiet fundamentali tal-bniedem inkluzi l-privatezza; biex jkun żgurat l-ahjar użu miftiehem għall-benefiċċju tas-sigurtà ċivili Ewropea ta' teknoloġiji disponibbli u li qegħdin jevolvu; u biex tiġi stimolata l-koperazzjoni tal-fornituri u l-utenti għal soluzzjonijiet ta' sigurtà ċivili, u tissaħħah il-kompetittività ta' l-industrija tas-sigurtà Ewropea u tinkisbu riżultati ta' riċerka orjentata lejn missjoni sabiex jitnaqqsu d-differenzi fis-sigurtà.

(¹) Per eżempju, il-Protokoll ta' Kjoto, il-Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar il-Ġlieda kontra d-Deżertifikazzjoni, Il-Konvenzjoni tal-ĠM dwar il-Bijodiversità, Il-konkluzjonijiet tas-Summit Dinji dwar l-Iżvilupp Sostenibbli u l-konkluzjonijiet tas-Summit tal-G8 2005.

Approċċ

Is-sigurtà fl-Ewropa hija prerekwizit għall-prosperità u l-helsien. It-tema ta' Ricerka dwar is-Sigurtà tagħmel enfasi esklussiv fuq applikazzjonijiet ċivili u tappoġġa l-implimentazzjoni tal-linji politiċi u l-inizjattivi tal-Komunità dwar is-sigurtà bħall-istabbiliment ta' żona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, trasport, saħħa, (inkluż il-Programm dwar is-Sigurtà tas-Saħħa ta' l-UE ⁽¹⁾), il-protezzjoni ċivili (inklużi diżastri naturali u industrijali), l-enerġija, l-ambjent u l-linji politiċi esterni. Permezz ta' dan, it-tema se tagħti kontribut ukoll għat-tkabbir u l-impjieg u l-kompetittività ta' l-industrija tas-sigurtà Ewropea. Se tgħin sabiex id-diversi atturi nazzjonali u internazzjonali jikkooperaw u jikkoordinaw sabiex jevitaw duplikazzjoni bla bżonn u jesploraw is-sinergiji kull meta jkun possibbli. Se tkun immirata lejn il-mili tan-nuqqas ta' kapaċità u se tipprovdi valur miżjud ċar għall-htigijiet ta' sigurtà fl-Ewropa. Ir-rispett tal-privatezza u l-libertajiet ċivili se jkun prinċipju-gwida fit-tema kollha kemm hi. Mhux se ssir hídma fuq kwalunkwe teknoloġija għal armi letali u/jew distruttivi.

Il-htigijiet speċjali li jikkonċernaw il-kunfidenzjalità għandhom jiġu infurzati iżda t-trasparenza tas-sejbiet tar-riċerka m'għandhiex tkun ristretta bla bżonn. Barra minn hekk, iridu jiġu identifikati oqsma li bħalissa jippermettu t-trasparenza preżenti tas-sejbiet tar-riċerka.

Dawn l-attivitajiet mhux ta' difiża fuq livell Komunitarju se jindirizzaw erba oqsma ta' missjoni ta' sigurtà ċivili li ġew identifikati b'reazzjoni għal sfidi speċifiċi b'rilevanza politika għolja u valur miżjud Ewropew fir-rigward ta' theddid u inċidenti ta' sigurtà potenzjali, u tliet oqsma ta' interess għal diversi oqsma. Kull qasam ta' missjoni jkopri sitt fażijiet li jvarjaw skond iż-żmien u l-enfasi. Dawn is-sitt fażijiet huma: l-identifikazzjoni (relatata ma' l-inċident), il-prevenzjoni (relatata mat-theddid), il-harsien (relatata mal-mira), il-preparazzjoni (relatata ma' l-operazzjoni), ir-reazzjoni (relatata mal-kriżi) u l-irkupru (relatata mal-konsegwenzi); dawn jiddeskrivu l-isforzi li se jsiru fil-fażijiet rispettivi. L-ewwel erba' fażijiet jirreferu għall-isforzi sabiex ikun evitat inċident u jnaqqsu l-effetti negattivi potenzjali tiegħu, l-aħhar tnejn jirreferu għall-isforzi sabiex tkun irmedjata s-sitwazzjoni ta' l-inċident u l-konsegwenzi aktar fit-tul.

Għal kull fażi ta' l-oqsma ta' missjoni individwali, grupp speċifiku ta' kapaċitajiet, li daww responsabbli mis-sigurtà taċ-ċittadini jehtieġu sabiex ilaħħqu b'mod effettiv mat-theddid u l-inċidenti, isir rilevanti. Il-kapaċitajiet jindikaw kif l-isforzi se jitwettqu u, f'hafta kazijiet, jagħtu kontribut fattur minn fażi waħda u/jew qasam ta' missjoni wiehed. L-akkwist tal-kapaċitajiet huwa bbażat fuq kombinament ta' għarfien, teknoloġiji u miżuri organizzattivi. Din it-tema se tindirizza wkoll mezz biex tassigura konnessjoni effettiva bejn l-għarfien u teknoloġiji avvanzati, użu aħjar ta' sistemi ta' TIK komuni fl-oqsma ta' operazzjonijiet differenti, u proċessi żviluppatti u l-implimentazzjoni attwali tagħhom mid-diversi utenti finali, sabiex ikun miksub titjib fil-kapaċitajiet ta' sigurtà Ewropea.

Ir-riċerka se tiffoka b'mod partikolari fuq il-mili tal-lakuni tal-kapaċità permezz ta' l-iżvilupp ta' teknoloġiji u hilet meħtieġa mill-qasam speċifiku tal-missjoni u identifikati minn approċċ "top-down" iggwidat minn djalogu ma' l-utenti finali, f'konformità ma' l-oġettivi u l-prijoritajiet. Bħala l-utenti finali tar-riċerka ta' sigurtà, l-awtoritajiet pubbliċi, is-settur privat u ċ-ċittadini ta' l-UE se jkunu involuti bis-shiħ fl-identifikazzjoni tal-htigijiet tar-riċerka tas-sigurtà li għandhom jiġu indirizzati. Approċċ ta' "Analiżi tas-Sistema" se jkun adottat biex issir analiżi ta' lakuni ta' sigurtà ċivili u l-htigijiet R&D tagħhom f'kull qasam tal-missjoni. L-attivitajiet se jinkludu l-analiżi tal-htigijiet ta' sigurtà ta' affarijiet ċivili. Din l-identifikazzjoni tal-htigijiet tar-riċerka għandha tkun element ta' riċerka importanti kontinwu taht din it-tema.

Dan l-approċċ iggwidat mill-lakuna tal-kapaċità se jkun ikkomplimentat minn approċċ "bottom-up" li josserva u jeżamina t-teknoloġiji biex jaraf kif dawn jistgħu jintużaw biex tissaħħah is-sigurtà Ewropea. Aspett importanti huwa li jsir użu mill-eċċellenza tan-naħa li tipprovdi (eż. l-industrija, l-universitajiet, iċ-ċentri ta' riċerka) biex jittressqu 'l quddiem soluzzjonijiet ta' sigurtà innovattivi.

Ir-riċerka se tkun multidixxiplinarja u orjentata lejn il-missjoni, se tvarja mill-iżvilupp tat-teknoloġija u tal-metodoloġija, għall-integrazzjoni, l-dimostrazzjoni u l-validazzjoni tat-teknoloġija u tas-sistemi. Natura b'diversi skopijiet tat-teknoloġiji se tkun imhegġa sabiex timmassimizza l-ambitu ta' l-applikazzjoni tagħhom u sabiex tkattar il-cross fertilisation u l-użu ta' teknoloġiji disponibbli u li qed tevolvi fis-settur tas-sigurtà ċivili. It-tema ta' Ricerka dwar is-Sigurtà għandha l-ghan li tipprepara soluzzjonijiet effettivi fuq perijodu medju u fit-tul li huma suffiċjentament adattabbli u innovattivi biex jisdaw theddidiet rilevanti. Se tikkomplimenta u tintegra wkoll it-teknoloġija u r-riċerka aktar orjentata lejn sistemi li huma aktar rilevanti għas-sigurtà ċivili li jitwettqu taht temi oħrajn.

Ir-riċerka xjentifika għandha bżonn regoli ta' implimentazzjoni speċifiċi biex titqies in-natura speċjali tagħha bil-ghan li l-informazzjoni sensitiva relatata mas-sigurtà tiġi protetta, u li tkun provduta informazzjoni suffiċjenti dwar ir-riżultati ta' l-Istati Membri u ta' l-utenti finali.

⁽¹⁾ Bl-ghan li jitjeb l-istat tat-thejija u r-rispons għar-rilaxx intenzjonat ta' sustanzi bijoloġiċi u/jew kimiċi.

Ir-riċerka se tiffoka esklussivament fuq applikazzjonijiet ta' sigurtà ċivili. Waqt li tagħraf li hemm oqsma ta' teknoloġija b'użu doppju rilevanti kemm għal applikazzjonijiet ċivili kif ukoll militari, se jkun stabbilit qafas ta' koordinazzjoni xieraq ma' l-attivitajiet ta' l-Aġenzija tad-Difiża Ewropea (EDA). Barra minn hekk, se tiġi stabbilita koordinazzjoni tar-riċerka ta' sigurtà ma' attivitajiet oħra fuq livell nazzjonali u dak Ewropew, biex tippovdi informazzjoni reċiproka u tevita d-duplikazzjoni mhux neċessarja tal-finanzjament.

L-involvement ta' intrapriżi zgħar u ta' daqs medju (SMEs) fl-attività huwa mhegġeg bil-qawwa kif inhuwa wkoll dak ta' l-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet responsabbli mis-sigurtà taċ-ċittadini. L-aġenda tar-riċerka fuq terminu itwal elaborata mill-Bord Konsultattiv Ewropew għar-Riċerka dwar is-Sigurtà (ESRAB) ⁽¹⁾ ser jappoġġa d-definizzjoni tal-kontenut u l-istruttura tar-riċerka f'din it-tema.

Attivitajiet

L-attivitajiet se jindirizzaw l-oqsma ta' missjoni li ġejjin:

- *Sigurtà taċ-ċittadini*: L-attivitajiet se jikkoncentraw l-aspett ta' theddida ta' incidenti potenzjali ta' importanza transnazzjonali, bħal min jikkommetti offiża, apparat u riżorsi użati minnhom jew bħal l-mekkanizmi ta' attakk. Serje ta' kapacitajiet huma mehtieġa għal dan il-qasam ta' missjoni, li hafna minnhom jirrigwardaw primarjament il-fażijiet ta' "identifikazzjoni", "prevenzjoni", "preparazzjoni" u "reazzjoni". Il-mira hija kemm li jkun evitat incident u kemm li jkun mmitigati l-konsegwenzi potenzjali. Sabiex jtkatru l-kapaċitajiet mehtieġa, bil-ghan li jipprovdu protezzjoni ċivili, inkluża l-bijo-sigurtà u l-protezzjoni kontra r-riskji li jkun u ġejjin mill-kriminalità u attakki terroristiċi, l-enfasi se tkun fuq kwistjonijiet bħal: theddid (eż. Kimiku, Bijoloġiku, Radjoloġiku u Nukleari, CBRN), għarfien (eż. gbir ta' tagħrif sigriet, kollezzjoni, esplojtazzjoni, tpartit tat-tagħrif, twissija), skoperta (eż. sustanzi perikolużi, splussivi, aġenti B jew C, individwi jew gruppi perikolużi, aġir suspettuż), identifikazzjoni u awtentikazzjoni (eż. ta' persuni, tipi u ammonti ta' sustanzi), prevenzjoni (eż. kontroll ta' l-aċċess u l-moviment, fir-rigward ta' riżorsi finanzjarji, kontroll ta' l-istrutturi finanzjarji), stat ta' preparazzjoni (eż. valutazzjoni tar-riskju, protezzjoni tas-CBRN kontroll ta' aġenti bijoloġiċi u kimiċi rilaxxati intenzjonalment; valutazzjoni tal-livelli tar-riservi strateġiċi bħal persunal, hilet, tagħmir, oġġetti ta' konsum, fir-rigward ta' incidenti kbar, eċċ.), newtralizzazzjoni (eż. missili, komunikazzjonijiet, vetturi, sistemi mhux distruttivi) u konteniment ta' l-effetti ta' attakki terroristiċi u kriminali, infurzar tal-liġi u l-ipproċessar tat-tagħrif.
- *Sigurtà ta' l-infrastrutturi u s-servizzi pubbliċi*: L-attivitajiet se jikkoncentraw fuq il-miri ta' incident jew diżastri ta' importanza minn pajjiz għall-iehor; eżempji ta' l-infrastruttura jinkludu siti ta' avvenimenti fuq skala kbira, siti ta' valur sinifikanti politiku (eż. bini tal-parlament) jew simboliku (eż. monumenti partikolari) u s-servizzi bħall-enerġija (inklużi ż-żejt, l-elettriku, il-gass) l-ilma, it-trasport (inklużi bl-arja, l-art u fuq l-ilma), il-komunikazzjoni (inkluż ix-xandir, finanzjarji, amministrattivi, ta' sahha pubblika eċċ. Firxa ta' kapacitajiet huma mehtieġa għal dan il-qasam ta' missjoni, li hafna minnhom jirrigwardaw primarjament il-fażijiet ta' "protezzjoni", iżda wkoll "reparazzjoni". Il-mira hija kemm li jkun evitat incident u kemm li jkun mmitigati l-konsegwenzi potenzjali. Sabiex jtkatru l-kapaċitajiet mehtieġa, l-enfasi se tkun fuq kwistjonijiet bħal: l-analiżi, l-immudellar u l-valutazzjoni tal-vulnerabbiltajiet ta' l-infrastruttura fiżika u l-operat tagħha; l-assigurazzjoni ta' l-infrastrutturi kruċjali fuq network eżistenti u tal-futur pubbliċi u privati; sistemi u servizzi, fir-rigward ta' l-aspetti fiżiċi, loġiċi u funzjonali tagħhom; sistemi ta' kontroll u twissija sabiex ikun hemm reazzjoni mgħaġġla f'każ ta' incident, harsien mill-effetti li jsewgu 'l xulxin wara incident, li jiddefinixxi u jiddizinja kriterji biex jinbnew infrastrutturi u utilitajiet sikuri.
- *Sorveljanza intelliġenti u sigurtà tal-fruntieri*: L-attivitajiet se jitrattaw kwistjonijiet rilevanti għall-livelli konsekuttivi kollha ta' l-istrategija Ewropeja tas-sigurtà tal-fruntieri, li jibda bil-proċeduri ta' l-applikazzjoni għall-viżi fl-ambaxxati u postijiet konsulari (l-ewwel livell), kooperazzjoni transkonfini (it-tieni livell), miżuri fil-punti ta' qsim tal-fruntieri fil-fruntieri ta' l-art, il-portijiet u l-ajruporti kif ukoll bejn il-punti ta' qsim ta' fruntieri hodur u kohol (it-tielet livell) u finalment attivitajiet ġewwa l-fruntieri esterni Ewropej (ir-raba' livell) bħall l-iskambju ta' informazzjoni, miżuri kompensatorji, Sistema ta' Informazzjoni Schengen (SIS), kooperazzjoni Ġudizzjarja u tal-Pulizija, Doganali u tal-Gwardji tal-Fruntieri (PCB). Serje ta' kapacitajiet huma mehtieġa għal dan il-qasam ta' missjoni, li hafna minnhom jirrigwardaw primarjament il-fażijiet ta' "identifikazzjoni", "prevenzjoni" u "protezzjoni". Il-mira hija kemm li jkun evitat incident u kemm li jkun mmitigati l-konsegwenzi potenzjali.

Sabiex jtkatru l-kapaċitajiet mehtieġa, l-enfasi se tkun fuq kwistjonijiet bħal: tishih ta' l-effikaċja u l-effiċjenza tas-sistemi, apparat, għodod u proċessi kollha rilevanti għas-sigurtà użati fil-punti ta' aċċess fil-postijiet tal-qsim tal-fruntieri (eż. identifikazzjoni tan-nies ifittxu aċċess, skoperta mhux invażiva ta' nies u oġġetti, ittraċċar ta' sustanzi, kampjuni, għarfien spazjali inkluż il-gbir u l-analiżi tat-tagħrif, eċċ); titjib fis-sigurtà tal-fruntieri ta' l-art u tal-baħar ta' l-Ewropa (eż. permezz ta' l-iskoperta mhux invażiva u ta' taht l-ilma tal-vetturi, tracking tal-vetturi, għarfien spazjali inkluż il-gbir u l-analiżi tat-tagħrif, sorveljanza, operazzjonijiet remoti, eċċ.); sigurtà marittima; valutazzjoni u maniġġar tal-flussi ta' immigranti (illegali). Se jiġi stabbilit qafas xieraq għall-koordinazzjoni ma' l-attivitajiet ta' l-Aġenzija Ewropea għall-Ġestjoni ta' Kooperazzjoni Operazzjonali fil-Fruntieri Esterni.

⁽¹⁾ Stabbilit matul it-tliet snin ta' Azzjoni Preparatorja għar-Riċerka dwar is-Sigurtà (PASR 2004-2006)

- *Restawr tas-sigurtà u s-sikurezza f'każ ta' krizijiet*: L-attivitajiet se jiffokaw fuq teknoloġiji li jipprovdu dehra ġenerali ta', appoġġ għal diversi operazzjonijiet ta' manigġar ta' emerġenza, bħal protezzjoni ċivili (inklużi d-dizastri naturali u l-incidenti industrijali), għajnunha umanitarja u xogħol ta' salvatagġ u l-appoġġ għall-Politika Komuni għall-Affarijiet Barranin u s-Sigurtà. Serje ta' kapacitajiet huma meħtieġa għal dan il-qasam ta' missjoni, li hafna minnhom jirrigwardaw primarjament il-fażijiet ta' "preparazzjoni", "reazzjoni" u "rkupru". Il-mira hija li jkunu mnaqqsa l-konsegwenzi ta' l-incident. Sabiex jtkatru l-kapaċitajiet meħtieġa, l-enfasi se tkun fuq kwistjonijiet bħal: stat ta' preparazzjoni ġenerali fl-organizzazzjoni u l-operazzjoni sabiex ikunu ffaċċjati incidenti ta' sigurtà (eż. il-koordinazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet u l-komunikazzjoni ta' l-emerġenza, il-valutazzjoni tar-riservi strateġiċi, inventarji strateġiċi, eċċ.) tmexxija ta' krizi (eż. mezzi integrati ta' allert u tmexxija, valutazzjoni ta' l-incident u htigijiet ta' prijorità, integrazzjoni ta' atturi u riżorsi eteroġeni l-evakwazzjoni u l-iżolament, in-newtralizzazzjoni u l-konteniment ta' l-effetti ta' attakki terroristiċi u l-kriminalità, eċċ.) intervenzjoni f'ambjent ostili, l-għajnunha umanitarja ta' emerġenza, u l-immanigġar tal-konsegwenzi u l-effetti li jseguw 'l xulxin ta' incident tas-sigurtà (eż. it-thaddim tas-sistema tal-kura tas-saħħa pubblika, l-kontinwità tan-negozju, miżuri li jibnu l-fiduċja, it-tiswija ta' l-operazzjoni mharbta jew distrutta tas-soċjetà eċċ.).

L-oqsma ta' hawn fuq se jkunu appoġġati fl-oqsma ta' interess trasversali li ġejjin:

- *Integrazzjoni, interkonnnettività u interoperabbiltà tas-Sistemi ta' Sigurtà*: L-attivitajiet marbutin ma' l-intelligence, il-ġbir ta' informazzjoni u s-sigurtà ċivili se jagħmlu possibbli u/jew jagħtu kontribut għar-rendiment tat-teknoloġija meħtieġa għat-tkattir tal-kapaċitajiet elenkati hawn fuq, biex b'hekk ikun hemm enfasi fuq kwistjonijiet trasversali bħal: it-titjib ta' l-interoperabbiltà u l-interkonnnettività tas-sistemi, it-tagħmir, is-servizzi u l-proċessi, inklużi l-infurzar tal-liġi, it-tifi tan-nar, id-difiża ċivili u l-infrastrutturi ta' informazzjoni medika, waqt li jkunu żgurati l-affidabbiltà, il-harsien tal-privatezza u l-integrità tat-tagħrif, it-traċċabilità tat-transazzjonijiet kollha u l-ipproċessar tagħhom, eċċ. L-attivitajiet se jindirizzaw ukoll materji ta' standardizzazzjoni (inklużi daww fir-rigward ta' l-interoperabbiltà kulturali, umana u ta' organizzazzjoni).
- *Is-sigurtà u s-soċjetà*: L-attivitajiet huma ta' natura trasversali u se jitmexxew b'interazzjoni bejn ix-xjenzi naturali, it-teknoloġija u xjenzi oħra, b'mod partikolari x-xjenzi politiċi, soċjali u umani. L-enfasi ser tkun immirata fuq kostruzzjoni tax-xenarji kulturali u soċjoekonomiċi, kif ukoll analiżi sistematika tar-riskju, u attivitajiet oħrajn ta' riċerka relatati ma' suġġetti bħal: Is-sigurtà bhala kuncett li qiegħed jevolvi (analiżi komprensiva tal-htigijiet relatati mas-sigurtà sabiex ikunu definiti l-htigijiet funzjonali ewlenin sabiex jindirizzaw il-qasam tas-sigurtà li dejjem ivarja); interdependenzi, vulnerabilitajiet minhabba fdizastri u theddid ġdid (eż. fil-qasam tat-terroriżmu u l-kriminalità organizzata); l-attitudni taċ-ċittadini f'sitwazzjonijiet ta' krizi (eż. il-perċezzjoni tat-terroriżmu u l-kriminalità, l-aġir tal-folol, l-fehim pubbliku ta' drittijiet ċivili u forum ta' protezzjoni soċjo-kulturali, l-għarfien tas-sigurtà u l-kontrolli tas-sigurtà (u s-sigurezza) u l-aċċettazzjoni mill-pubbliku; l-istat ta' thejija taċ-ċittadini f'każ ta' attakk terroristiku; kwistjonijiet relatati mal-komunikazzjoni bejn l-awtoritajiet u ċ-ċittadini f'sitwazzjonijiet ta' krizi; tkabbir ta' l-għarfien tal-pubbliku dwar it-theddid; gwida għaċ-ċittadini dwar is-sistemi ta' konsulenza u assistenza dwar sigurtà interna fl-Istati Membri u fuq livell ta' l-UE; analiżi ta' l-aġir, psikoloġiku u ta' xort'oħra ta' min jikkommetti offiżi terroristiċi; kwistjonijiet ta' etika fir-rigward tal-harsien tat-tagħrif personali u l-integrità tat-tagħrif. Ir-riċerka se tkun ukoll diretta lejn l-iżvilupp ta' indikaturi statistiċi fuq il-kriminalità sabiex ikunu jistgħu isiru evalwazzjonijiet dwar il-bidliet fil-kriminalità.
- *Koordinazzjoni u strutturar tar-Riċerka dwar is-Sigurtà*: Dan il-qasam jipprovdi l-pjattaformi għall-attivitajiet ta' koordinazzjoni u strutturar ta' l-isforzi ta' riċerka dwar is-sigurtà nazzjonali, Ewropea u internazzjonali, sabiex jiżviluppa s-sinerġiji bejn ir-riċerka ta' natura ċivili, tas-sigurtà u tad-difiża kif ukoll sabiex jikkordina bejn in-naħa tad-domanda u u n-naħa tal-provvista tar-riċerka dwar is-sigurtà. L-attivitajiet se jiffokaw fuq it-titjib tal-kondizzjonijiet u proċeduri rilevanti.

Koperazzjoni internazzjonali

Il-kooperazzjoni internazzjonali fl-attivitajiet ta' Riċerka dwar is-Sigurtà se jitwettqu f'konformità ma' l-aspetti interni u esterni tal-politika Komunitarja. Minhabba s-sensittività partikolari ta' dan il-qasam, il-kooperazzjoni internazzjonali ser titqies fuq bażi individwali fir-rigward tal-pajjiżi involuti. Htigijiet u kriterji partikolari għall-kooperazzjoni internazzjonali jistgħu jkunu stipulati fil-programm ta' hidma.

Se jkunu kkunsidrati azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali fejn ikun hemm benefiċċju reciproku skond il-Politika tas-Sigurtà ta' l-UE, bħal riċerka relatata ma' attivitajiet tas-sigurtà b'applikazzjoni dinjija, eż. il-ġestjoni ta' dizastri fuq skala kbira.

Rispons għal htigijiet emergenti u htigijiet ta' politika mhux previsti

It-tema tar-Riċerka dwar is-Sigurtà hija flessibbli kemm bhala natura u kemm bhala disinn. L-attivitajiet se jippermettu l-akkomodazzjoni ta' theddid għas-sigurtà li għadu mhux magħruf inklużi d-dizastri, u htigijiet ta' politika relatati li jistgħu jqumu. Din il-flessibilità se tikkomplimenta l-karattru orjentat lejn il-missjoni ta' l-attivitajiet ta' riċerka spjegati hawn fuq.

ANNEX II

TQASSIM INDIKATTIV TA' L-AMMONT

It-tqassim indikattiv huwa kif ġej (f miljuni ta' euro):

Sahha	6 100
Ikel, Agrikoltura u Sajd, Bio-teknologija	1 935
Teknoloġiji ta' l-Infommazzjoni u l-Komunikazzjoni	9 050
Nanoxjenzi, Nanoteknoloġiji, Materjali u Teknoloġiji tal-Produzzjoni ġodda Technologies	3 475
Energija	2 350
Ambjent (inkluża l-Bidla fil-Klima)	1 890
Trasport (inkluża l-Aeronawtika)	4 160
Xjenzi Soċjoekonomiċi u l-Umanistika	623
L-Ispazju	1 430
Sigurtà	1 400
Total ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾	32 413

⁽¹⁾ Inklużi Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija (inkluż il-pjan finanzjarju, eċċ.) u l-parti mill-attivitajiet ta' koordinazzjoni u kooperazzjoni internazzjonali li għandhom jiġu finanzjati f'dawn it-temi.

⁽²⁾ L-ghan se jkun li ta' l-inqas 15 % mill-finanzjament tal-programm ikun jista' jmur għall-SMEs.

⁽³⁾ Inkluż kontribut ta' mhux aktar minn EUR 800 miljun lill-Bank Ewropew ta' l-Investiment għall-Facilità tal-Finanzjament tal-Qsim tar-Riskju, kif imsemmi fl-Anness III. It-temi se jikkontribwixxu fuq bażi proporzjonali, hliet it-tema tax-Xjenzi Soċjoekonomiċi u l-Umanistika, li ma tikkontribwixx għall-RSFF. Ammont ta' EUR 400 miljun se jkun marbut f'pagamenti annwali għall-perijodu 2007-2010.

⁽⁴⁾ Ta' l-inqas EUR 210 miljun minnhom u sa EUR 250 miljun għall-COST, soġġett għal evalwazzjoni f'nofs it-term. Dan l-appoġġ finanzjarju se jkun ipprovdut permezz ta' ghotja li se tithallas abbażi ta' ftehim ta' ghotja bejn il-Kummissjoni u entità legali mahtura mill-COST bhala l-aġent implimentattiv tagħha u kkomunikata lill-Kummissjoni mis-Segretarjat Generali tal-Kunsill u identifikata fil-Programm ta' Hidma.

ANNEX III

FACILITÀ FINANZJARJA GĦALL-QSIM TAR-RISKJU

Skond l-Anness II, il-Komunità ser tipprovdi kontribut (azzjoni ta' koordinazzjoni u appoġġ) lill-Bank Ewropew għall-Investment (EIB) li jkun imsieheb għall-qsim tar-riskju għall-Facilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju (RSFF). L-RSFF, li ser tkun ko-finanzjata mill-Komunità u l-EIB, hija mmirata lejn it-trawwim ta' investment tas-settur privat madwar l-Ewropa fl-iżvilupp u d-demonstrazzjoni ta' riċerka u teknoloġija (RTD) kif ukoll l-innovazzjoni.

Il-kontribut Komunitarju ser iżid il-kapaċità tal-Bank li jirregola r-riskju, b'hekk jippermetti għal (i) volum akbar ta' operazzjonijiet ta' self u garanziji ta' l-EIB għal ċertu livell ta' riskju, u (ii) l-iffinanzjar ta' azzjonijiet ta' l-RTD Ewropej aktar riskjużi li ma jkunux possibbli minghajr tali appoġġ Komunitarju, b'hekk jgħin li jinghelbu deficijenzi tas-suq. Huwa ser jimmira li:

- iżżid il-valur foqhma fejn is-suq ma jistax jipprovdi l-finanzjament mehtieg; u
- jipprovdi effett katalittiku f'self ta' kapital għal investment privat.

Il-kontribut Komunitarju ser ikun kommess għall-RSFF f'konformità mad-dispożizzjonijiet imniżzla fl-Anness II.

L-EIB ser isellef fondi ġġenerati mis-swieq finanzjarji internazzjonali u jipprovdi garanziji lill-imsiehba finanzjarji skond ir-regoli, ir-regolamenti u l-proċeduri standard tiegħu.

Huwa ser juża dan il-kontribut fuq "bażi ta' min jiġi l-ewwel, jinqeda l-ewwel", b'hekk provvista u allokazzjoni ta' kapital fi hdan il-bank sabiex ikopri parti mir-riskji assoċjati ma' l-operazzjonijiet tiegħu li jappoġġaw azzjonijiet eliġibbli Ewropej ta' RTD.

Abbażi ta' l-evalwazzjoni finanzjarja tiegħu, l-EIB ser jivvaluta l-livell ta' riskji finanzjarji u jiddeciedi l-valur tal-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital.

Il-valutazzjoni tar-riskju u l-kategorizzazzjoni, u d-deċiżjonijiet li jirriżultaw dwar il-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital, ser isegwu l-proċeduri standard tal-Bank, taht il-Facilità Finanzjarja Strutturata, approvati u mmonitorjati mill-partijiet interessati, kif aġġornata u mmodifikata minn żmien għal żmien. Dawn mhux ser jibiddlu b'hekk riżultat tal-kontribut Komunitarju.

Ir-riskju għall-baġit Komunitarju huwa limitat għall-ammonti mhallsa jew kommessi li jiġu mhallsa. Ma jkun hemm l-ebda responsabbiltà kontingenti għall-baġit Komunitarju, billi kwalunkwe riskju li jkun fadal jingarr mill-EIB.

Il-kontribut Komunitarju ser jiġi zborżat kull sena abbażi ta' pjan pluriennali u b'kont meħud ta' l-evoluzzjoni tad-domanda. L-ammont annwali ser jiġi stabbilit fil-Programm ta' Hídma, abbażi tar-rapport ta' attività u l-previżjonijiet ipprezentati mill-EIB.

Il-pjan pluriennali se jkun finanzjat minn kull wahda mit-temi kontribwenti u, fejn xieraq, adattat skond il-prinċipju ta' kontribuzzjonijiet proporzjonali.

Il-ftehim ser jiġi konkluż ma' l-EIB, wara konsultazzjonijiet mill-qrib ma' l-Istati Membri, ser jistabbilixxi t-termini u l-kondizzjonijiet li tahtom il-fondi Komunitarji jistgħu jintużaw b'hekk provvisti u allokazzjoni ta' kapital. Dan ser jinkludi, inter alia, it-termini u l-kondizzjonijiet li ġejjin:

- L-eliġibbiltà ta' azzjonijiet RTD Komunitarji. "Inizjattivi Teknoloġiċi Kongunti", Proġetti Kollaborattivi, Networks ta' Eċċellenza u Riċerka għall-benefiċċju ta' l-SMEs ifffinanzjati mill-Komunità għandhom ikunu awtomatikament eliġibbli jekk l-oġettivi tagħhom jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tat-temi kontribwenti ta' dan il-Programm Speċifiku. Entitajiet legali stabbiliti f'pajjiżi terzi minbarra l-Pajjiżi Assoċjati huma eliġibbli wkoll jekk dawn jippartecipaw f'azzjonijiet indiretti tas-Seba' Programm Kwadru u l-ispejjeż tagħhom huma eliġibbli għal finanzjament Komunitarju.

Azzjonijiet Ewropew oħrajn (b'hekk-EUREKA) għandhom ikunu eliġibbli jekk jikkoncernaw ir-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku jew attivitajiet ta' dimostrazzjoni fil-kamp ta' applikazzjoni tat-temi kontribwenti li jirrispondu għal prinċipji u kriterji tar-riċerka Ewropea u jekk dawk li jissellfu jew il-benefiċjarji tal-garanzija huma entitajiet legali stabbiliti fi Stati Membri jew Pajjiżi Assoċjati.

L-RSFF se tkun offruta fl-Istati Membri kollha u f'pajjiżi assoċjati sabiex ikun żgurat li l-entitajiet legali kollha, irrispettivament mid-daqs (inklużi SMEs u organizzazzjonijiet tar-riċerka, inklużi l-universitajiet) fl-Istati Membri kollha, jistgħu jibbenefikaw minn din il-facilità għall-finanzjament ta' l-attivitajiet tagħhom f'azzjonijiet eliġibbli.

Attivitajiet ta' innovazzjoni ta' natura kummerċjali huma eliġibbli għall-RSFF permezz biss ta' l-użu tal-kontribut ta' l-EIB stess.

F'konformità ma' dan ir-regolament dwar ir-Regoli għal Partecipazzjoni adottat skond l-Artikolu 167 tat-Trattat, il-ftehim ser jistabbilixxi wkoll proceduri għall-Komunità biex toġġezzjona, f'kazijiet debitament ġustifikati, dwar l-użu tal-kontribut Komunitarju mill-EIB.

- Ir-regoli sabiex jiġi ddefinit is-sehem tar-riskju finanzjarju li ser ikun kopert mill-kontribut Komunitarju u l-limitu ta' riskju li lil hinn minnu l-EIB jista' juża l-kontribut Komunitarju kif ukoll il-qsim ta' dhul korrespondenti.

Il-livell tal-kontribut Komunitarju għal kull operazzjoni għandu jiddependi mill-ewalwazzjoni tar-riskju finanzjarju mwettqa mill-EIB. Il-livell tal-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital totali għall-parti kbira ta' l-operazzjonijiet ta' l-RSFF mistennija tinżel fil-marġini ta' 15 %-25 % tal-valur nominali ta' tali operazzjonijiet. Fl-ebda każ il-livell tat-total ta' l-ammonti tal-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital tal-kontribut Komunitarju m'għandu jaqbeż 50 % tal-valur nominali tas-self jew tal-garanzija. Ser ikun hemm qsim ta' riskju taht kull operazzjoni.

- L-arranġamenti li bihom il-Komunità ser timmonitorja l-operazzjonijiet ta' self u ta' garanziji ta' l-EIB relatati mal-kontribut Komunitarju, inklużi operazzjonijiet permezz ta' l-imsieħba finanzjarji ta' l-EIB.

L-EIB tista' tuża biss il-kontribut Komunitarju għal operazzjonijiet approvati bejn id-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Programm Speċifiku u l-31 ta' Diċembru 2013.

L-interessi u d-dhul iġġenerati mill-kontribut Komunitarju waqt dan il-perjodu għandhom jiġu rapportati kull sena mill-EIB lill-Kummissjoni, li għandha tinforma lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill. F'konformità ma' l-Artikolu 18.2 tar-regolament finanzjarju, dawn għandhom jiġu kkunsidrati bħala dhul assenjat lill-RSFF u jiddaħhlu fil-baġit.

Fl-adozzjoni tal-Programm ta' Hidma, il-Kummissjoni tista' tiddeciedi li talloka mill-ġdid, għall-fini ta' kwalunkwe azzjoni indiretta oħra ta' l-"Infrastruttura ta' Riċerka" ta' dan il-Programm Speċifiku, kwalunkwe ammont mhux użat mill-RSFF u, għalhekk, kopert mill-ġdid mill-EIB, wara l-ewalwazzjoni ta' nofs it-term imsemmija fl-Anness II tal-Programm Kwadru. L-ewalwazzjoni ta' nofs it-term se tinkludi valutazzjoni esterna ta' l-impatt ta' l-RSFF.

Il-Kummissjoni ser timmonitorja mill-qrib l-użu effettiv tal-Kontribut Komunitarju, inkluż il-valutazzjonijiet ex-post tal-fatturi ta' l-azzjoni li kienu suċċess, u rapport regolari għall-Kumitat tal-Programm. Barra minn hekk, il-Kummissjoni ser tinkludi kisbiet prinċipali f'dan ir-rigward fir-rapport annwali dwar l-attivitajiet ta' l-iżvilupp ta' riċerka u teknoloġiku li hija ser tibgħat lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill skond l-Artikolu 173 tat-Trattat.

ANNEX IV

INIZJATTIVI KONGUNTI FIT-TEKNOLOĠIJA U KOORDINAZZJONI MA' PROGRAMMI TA' RIĊERKA NON-KOMUNITARJI**Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija ⁽¹⁾**

L-oqsma ta' riċerka għal lista indikattiva ta' Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija (JTIs) huma identifikati hawn taht skond il-kriterji spjegati fl-Anness I. Dawn l-Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija jindirizzaw firxa ta' sfidi diversi. Għalhekk, l-istrutturi jridu jkunu mfasslin fuq bażi ta' każ b'każ sabiex ikunu jistgħu jindirizzaw il-karatteristiċi partikolari tal-qasam ta' riċerka in kwistjoni. F'kull każ, tiġi identifikata struttura speċifika bil-ghan li tkun implimentata l-aġenda ta' riċerka miftiehma ta' l-Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija u jingiebu flimkien l-investimenti pubbliċi u privati meħtieġa u l-koordinazzjoni ta' sforzi Ewropej. Il-Komunità tista' tagħti ammont għall-implimentazzjoni ta' l-aġenda ta' riċerka skond proposti separati. Aktar Inizjattivi Kongunti fit-Teknoloġija jistgħu jiġu identifikati skond il-kriterji speċifikati fl-Anness I u jkunu proposti matul l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru.

Inizjattiva dwar Medċini Innovattivi

L-Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija dwar Medċini Innovattivi għandha l-mira li żżid il-kompetittività tas-settur farmaċewtiku Ewropew billi tipprowdi strateġija kkoordinata sabiex tegħleb il-kongestjonijiet tar-riċerka fil-proċess ta' l-iżvilupp tad-drogi, tnaqqas iż-żmien meħtieġ għall-iżvilupp tad-drogi u l-clinical attrition rate għal medċini ġodda. Dan se jippermetti aċċess aktar mgħaġġel għal medċini aktar immirati u profitt aktar malajr mill-investment fir-riċerka u, b'hekk, aktar investment privat għal aktar riċerka.

Ir-riċerka pre-kompetittiva kif definita permezz ta' l-Aġenda Strateġika għar-Riċerka (ASR) ta' l-Inizjattiva dwar Medċini Innovattivi se tinkludi: l-iżvilupp ta' għodod u metodi għall-previzjoni aħjar ta' l-idoneità, is-sikurezza u l-effikaċja tad-drogi, infrastrutturi intelligenti għall-integrazzjoni tad-data u l-immanigġar ta' l-għarfien permezz ta' kooperazzjoni mill-qrib bejn l-industrija, id-dinja akkademika u ċ-ċentri kliniċi f'kull pass meħtieġ. Se tindirizza wkoll lakuni fl-edukazzjoni u t-taħriġ sabiex tiżgura li l-Ewropa jkollha l-hiliet sabiex ir-riżultati tar-riċerka jissarrfu f'benefiċċji għall-pazjent. Se tkun żgurata kooperazzjoni mill-qrib bejn il-Komunità Ewropea u l-industrija u l-partijiet l-oħra li għandhom interess bħal aġenziji regolatorji, il-pazjenti, id-dinja akkademika, min ihaddem kliniċi, eċċ., kif ukoll il-mobilizzazzjoni ta' fondi pubbliċi u privati. L-implimentazzjoni ta' l-ASR se ssir permezz ta' Inizjattiva dwar Medċini Innovattivi (IMI) u l-istruttura ta' shubija pubblika-privata adatta se tinholq għal dan il-ghan partikolari.

Teknoloġiji nano-elettroniki 2020

In-nanoelettronika hija ta' importanza strateġika kbira għall-kompetittività Ewropea għaliex il-prodotti tagħha jippossibilizzaw l-innovazzjoni f'setturi oħrajn (il-multimedja, it-telekomunikazzjoni, it-trasport, is-saħħa, l-ambjent, l-ipproċessar industrijali, eċċ.). Hija teħtieġ li l-isforzi ta' R&Ż u innovazzjoni jkunu strutturati, ottimizati u integrati aħjar fi proċess usa' li jinvolvi l-atturi kollha li għandhom rwol kruċjali għal suċċess fil-qasam.

L-inizjattiva se tindirizza l-htigijiet tat-teknoloġiji bbażati fuq is-silikon f'erba' oqsma tat-teknoloġija: (i) apparat ta' loġika u memorja iċken sabiex jiżdied ir-rendiment u jonqsu l-ispejjeż, (ii) l-iżvilupp ta' funzjonijiet ta' valur-miżjud, inkluzjoni funzjonijiet ta' rilevament, attwazzjoni u ppakkjar u l-integrazzjoni tagħhom mal-loġika u l-memorja sabiex jiffurmaw soluzzjonijiet kompliksi bħal System-on-Chip jew System-in-package, (iii) tagħmir u materjali u (iv) l-awtomatizzazzjoni tad-disinn.

Sistemi ta' kompjuters integrati ("embedded").

Is-sistemi ta' kompjuters integrati – l-elettronika u softwer invizibbli li jagħmlu l-prodotti u l-proċessi intelligenti – huma ta' importanza strateġika għall-kompetittività ta' setturi industrijali importanti Ewropej bħal dak tal-karrozzi, l-avjoniċa, l-elettronika għall-konsumatur, is-sistemi medċini u l-manifattura. Barra minn hekk, il-konnettività akbar ta' dawn l-apparati toħloq potenzjal għal swieq kompletament ġodda u applikazzjonijiet soċjetali li l-Ewropa trid tkun f'qagħda tajba biex tiehu vantaġġ minnhom.

L-Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija dwar Sistemi tal-Kompjuters Integrati se tgħaqqad u tiffoka l-isforzi ta' riċerka u tiġbed investment privat u pubbliku sabiex jinqasmu r-riskji għoljin u jinżamm livell għoli ta' ambizzjoni. L-inizjattiva se tindirizza d-disinn, l-iżvilupp u t-tqegħid ta' sistemi elettroniki u ta' softwer li jinsabu kullimkien u li huma interoperabbli u kost-

⁽¹⁾ Il-lista ta' JTIs proposti hija biss indikattiva u tista' tiġi aġġustata fid-dawl ta' żviluppi futuri. Kull JTI se tiġi deċiża individwalment (ara l-Anness I, Kapitolu "Objettivi xjentifiċi u teknoloġiċi, linji wesghin tat-temi u ta' l-attivajiet").

effettivi iżda qawwijin, bla periklu u siguri. Se tipprovdi disinji ta' referenza li joffru strateġiji ta' arkitettura standard għal ċerti gammi ta' applikazzjonijiet, middleware li jippermetti konnettività u interoperabbiltà mingħajr gonor, għodod ta' softwer ta' disinn integrati u metodi għall-iżvilupp u l-produzzjoni ta' prototipi malajr, kif ukoll strateġiji għodda għall-interazzjoni bejn il-komputers u d-dinja reali.

Inizjattiva dwar Ċelluli tal-Fjuwil u l-Idroġenu

Iċ-ċelluli tal-fjuwil u l-idroġenu huma teknoloġiji li jistgħu jwasslu għal bidla fundamentali fil-mod kif l-Ewropa tipproduċi u tuża l-enerġija, u toffri potenzjal ta' żvilupp kbir lejn provvista ta' enerġija indipendenti u sostenibbli fuq terminu ta' żmien twil u taqti lill-Ewropa vantaġġ kompetittiv kruċjali. It-transizzjoni lejn ekonomija orjentata lejn l-idroġenu timplika investiment kbir ta' riċerka u kapital fil-holqien ta' industrij għodda, katini ta' provvista għodda, infrastruttura u riżorsi umani.

L-Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija se tiddefinixxi u ttwettaq programm Ewropew immirat ta' riċerka industrijali, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni sabiex tipprovdi teknoloġiji robusti dwar iċ-ċelluli ta' l-idroġenu u l-fjuwil żviluppati sal-punt ta' l-użu kummerċjali. It-temi ewlenin ta' l-aġenda ta' riċerka tal-JTI se jkunu: l-iżvilupp ta' iċ-ċelluli tal-fjuwil għas-setturi ta' applikazzjoni u l-gammi kollha; provvista ta' l-idroġenu sostenibbli, inklużi l-produzzjoni, id-distribuzzjoni, il-ħażna u l-konsenja; id-dimostrazzjoni integrata fuq skala kbira f'kuntest ta' l-operazzjoni reali ta' teknoloġiji avvanzati jew li qegħdin jimmaturaw; u attivitajiet ta' preparazzjoni fil-qafas tas-suq. Dan se jkun implimentat fuq il-bażi ta' pjan għat-teknoloġija ta' l-UE li jkun sod u li jiżviluppa kontinwament, flimkien ma' pjan kummerċjali, li jiddefinixxi l-istrateġiji ta' transizzjoni u miri f'terminu ta' żmien twil u l-punti importanti fl-implimentazzjoni.

Aeronawtika u Trasport bl-Ajru

L-Ewropa trid tibqa' fuq quddiem fit-teknoloġiji importanti jekk trid li jkollha industrij ta' l-aeronawtika u tat-trasport bl-ajru sostenibbli, innovattivi u kompetittivi fil-futur. L-iżvilupp ta' teknoloġiji ekoloġiċi huwa kruċjali biex jiżgura l-kompetittività tas-settur kollu tat-trasport bl-ajru. It-teknoloġiji innovattivi huma ta' importanza assoluta sabiex tinzamm il-kompetittività fl-oqsma ta' pressjoni kompetittiva dejjem tiżdied u biex terġa' tiġi akkwistata l-kompetittività f'oqsma fejn l-Ewropa għandha l-potenzjal biex tistabbilixxi sehem sostanzjali mis-suq, bħat-trasport reġjonali. Bħala industria li teħtieġ ħafna RŻT, il-kompetittività preżenti tal-kumpaniji Ewropej ta' l-aeronawtika u tat-trasport bl-ajru nbni fuq investimenti privati sinifikanti (tipikament 13-15 % tan-negozju totali) tul ħafna għexieren ta' snin. Minhabba l-karatteristiċi speċifiċi tas-settur, l-iżviluppi għodda ta' spiss jiddependu fuq il-kooperazzjoni effettiva bejn is-settur pubbliku u s-settur privat.

Ċerti aspetti ta' l-Aġenda ta' Riċerka Strateġika ACARE jeħtieġu skala ta' effett u kontinwità ta' l-ghan tali li jitolbu Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija ffokata fuq programm ta' riċerka koerenti u ddedikat dwar teknoloġiji avvanzati u t-trawwim ta' aspetti bħall-integrazzjoni, validazzjoni fuq skala kbira u dimostrazzjoni.

Fil-qasam ta' l-Aeronawtika u t-Trasport bl-Ajru, se jkunu indirizzati oqsma differenti, bħal sistema ta' trasport bl-ajru li ma tagħmilx ħsara lill-ambjent u kost-effiċjenti ("Is-Sistema Ekoloġika tat-Trasport bl-Ajru"), u manijġar tat-traffiku bl-ajru li jappoġġa l-politika ta' Sema Wahdani Ewropew u l-inizjattiva SESAR.

Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà (GMES):

L-Ewropa teħtieġ kapacitajiet awtonomi bbażati fuq standard Ewropew għall-monitoraġġ globali. Dan se jgħin lill-Ewropa u l-industrij tagħha b'mod konsiderevoli f'dan il-qasam, fejn il-kompetituri tagħha qegħdin jinvestu ħafna fl-iżvilupp ta' standards għal sistemi ta' monitoraġġ globali.

Il-GMES trid tirrispondi għall-mandat politiku espress fir-Riżoluzzjoni tal-Kunsill tat-13 ta' Novembru 2001 dwar it-tnejja tal-perijodu inizjali tal-monitoraġġ globali għall-ambjent u s-sigurtà (GMES) ⁽¹⁾ li segwiet is-Summit ta' Goteborg f'Gunju 2001, il-Pjan ta' Azzjoni dwar il-GMES ipprezentat fi Frar 2004 ⁽²⁾, u l-inkluzjoni tiegħu fl-"Inizjattiva għat-Tkabir" u l-elenu "Bidu Malajr".

Il-futur tal-GMES jiddependi minn investimenti sinifikanti f'terminu ta' żmien twil kemm mill-utenti u kemm minn dawk li jipprovdu l-infrastruttura (kemm pubbliċi u kemm privati). Għal dan il-ghan huwa essenzjali li l-GMES tipproġetta dehra ċara u koerenti tagħha nfisha, li tista' tkun faċilment identifikata mill-utenti, l-awtoritajiet pubbliċi u l-industrija. Indipendentement mill-oqsma ta' applikazzjoni speċifiċi tal-GMES, dan se jnvolvi grupp ta' standards aċċettati u mekkanizmi u politiki ta' validazzjoni taht responsabbiltà politika waħda.

Għal dan il-ghan, struttura tat-tmexxija tal-GMES f'forma ta' Inizjattiva Kongunta fit-Teknoloġija (JTI) tista' tiġi stabbilita sabiex iġġib flimkien l-atturi kollha rilevanti bir-riżorsi tagħhom, b'mod partikolari l-organizzazzjonijiet ta' l-utenti fuq livelli kemm nazzjonali kif ukoll Ewropej.

⁽¹⁾ ĠU C 350, 11.12.2001, p. 4.

⁽²⁾ "Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà (GMES): Holqien ta' kapacità ta' GMES sas-sena 2008 – (Pjan ta' Azzjoni (20042008)) – COM(2004) 65, 3.2.2004.

JTI għall-GMES se tiżgura koordinazzjoni qawwija ta' l-attivitajiet relatati mal-GMES, inkluż permezz tal-funzjonijiet li ġejjin:

- il-konsolidazzjoni tal-htigijiet ta' l-utenti għal kull qasam ta' applikazzjoni tal-GMES,
- is-superviżjoni u l-appoġġ għall-iżvilupp tas-servizzi operattivi, kapacitajiet assoċjati u l-infrastrutturi tal-GMES,
- il-validazzjoni ta' tali servizzi, kull fejn ikun xieraq,
- l-iżvilupp ta' mekkaniżmi mahsuba sabiex jiżguraw l-aċċess għad-data f'terminu ta' żmien twil ("xiri ta' data").

JTI tal-GMES se tkun ukoll mezz effettiv għall-promozzjoni ta' l-involvement attiv tas-settur privat, billi taġixxi bhala agent ta' koordinazzjoni u finanzjament għall-industrija (inklużi l-SMEs) u kuntratturi potenzjali oħra li jixtiequ jagħtu kontribut għall-implimentazzjoni tal-GMES permezz tal-proċessi kompetittivi rilevanti.

Il-GMES se tagħti lill-Ewropa rwol ta' tmexxija f'qasam ta' maniġġar u użu ta' infrastrutturi ewlenin, inklużi kapacitajiet strateġiċi spazjali. Tista' tipprovdi wkoll bażi għall-esplorazzjoni effiċjenti ta' riżorsi li ma jiġgeddux kemm minn entitajiet pubbliċi kif ukoll privati. B'hekk, tgħin sabiex ittejjeb il-produttività f'hafta setturi li għandhom htieġa għal informazzjoni koerenti u aġġornata dwar l-assi disponibbli.

Koordinazzjoni ta' programmi ta' riċerka non-Komunitarji ⁽¹⁾

Lista indikattiva ta' inizjattivi għall-implimentazzjoni kongunta tal-programmi ta' riċerka nazzjonali hija identifikata hawn taht u tista' tkun s-sugġett ta' deċizzjoni separata skond l-Artikolu 169 tat-Trattat. Aktar inizjattivi jistgħu jiġu identifikati u proposti waqt l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru.

Fil-każ ta' kull deċizzjoni, jekk u meta tiġi adottata, tiġi stabbilita struttura ta' implimentazzjoni dedikata, flimkien ma' l-istruttura ta' organizzazzjoni u l-entitajiet ta' tmexxija xierqa meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' l-azzjoni. Skond l-Anness II, il-Komunità tista' tipprovdi appoġġ finanzjarju għall-inizjattivi u tista' tippartecipa b'mod attiv fl-implimentazzjoni bil-mezzi li huma l-aktar xierqa għall-azzjoni.

Inizjattiva skond l-Artikolu 169 fil-qasam tar-riċerka dwar il-Baħar Baltiku.

L-għan huwa li jkun varat u implimentat programm kongunt fir-R&Ż li jintegra numru ta' programmi nazzjonali fil-qasam tax-xjenzi marittimi u l-iżvilupp sostenibbli tal-Baħar Baltiku. Skond numru ta' konvenzjonijiet internazzjonali, Ewropej u reġjonali li jittrattaw il-Baħar Baltiku, din l-inizjattiva se tippermetti l-holqien ta' pjattaforma għas-sintetizzazzjoni u d-disseminazzjoni ta' l-iskoperti f'dan il-qasam u se tohloq ir-R&Ż meħtieġ bhala appoġġ għall-iżvilupp sostenibbli tal-Baħar Baltiku.

Inizjattiva skond l-Artikolu 169 fil-qasam tal-Hajja Assistita fl-Ambjent

Programm kongunt ta' R&Ż dwar il-Hajja Assistita fl-Ambjent se jimmira sabiex jgħaqqad l-isforzi ta' riċerka nazzjonali li jaraw kif l-ICT jista' jtejjeb il-kwalità tal-hajja ta' persuni anzjani u jestendi ż-żmien li jistgħu jgħixu hajja indipendenti fl-ambjent tad-dar tagħhom u l-inhawi. Dan se jinkludi, pereżempju, assistenza fl-attivitajiet ta' kuljum, il-facilitazzjoni tal-kuntatti soċjali, il-monitoraġġ tas-saħħa u l-attività u titjib fis-sikurezza u s-sigurtà. L-enfasi se tkun fuq l-integrazzjoni ta' l-apparat, is-sistemi u s-servizzi f'soluzzjonijiet ta' beneficiju kkomparati mal-prezz, affidabbli u fdati. Din l-inizjattiva se timmira lejn kooperazzjoni Ewropea fuq skala kbira b'massa kritika suffiċjenti u impenn fuq tul ta' żmien.

Inizjattiva skond l-Artikolu 169 fil-qasam tal-Metroloġija

L-għan huwa li jkun varat u implimentat programm ta' R&Ż koeżiv u kongunt fil-metroloġija li jintegra numru ta' programmi nazzjonali, li se jippermetti lill-Ewropa li tirrispondi għat-talbiet, li qeġhdin jizdiedu, għal metroloġija avvanzata bhala għodda għall-innovazzjoni, l-appoġġ għar-riċerka xjentifika u l-politika. L-inizjattiva se tappoġġa, b'mod partikolari, l-għanijiet tas-Sistemi Nazzjonali ta' Kejl Ewropej imwassal permezz tan-netwerks tal-Laboratorji Nazzjonali tal-Metroloġija.

⁽¹⁾ Il-lista hija indikattiva biss u l-inizjattivi proposti huma soġġetti għal deċizzjonijiet separati abbażi ta' l-Artikolu 169 (ara l-Anness I, Kapitolu "Objettivi xjentifiċi u teknoloġiċi, linji wesgħin tat-temi u l-attivitajiet").

ANNEX V

INFORMAZZJONI GĦANDHA TIĠI PPROVDUTA MILL-KUMMISSJONI SKOND L-ARTIKOLU 8(5)

1. Informazzjoni dwar proġetti individwali, li tippermetti l-monitoraġġ tal-hajja shiha ta' kull proposta, li tkopri partikolarment:
  - proposti sottomessi;
  - riżultati ta' evalwazzjoni għal kull proposta;
  - ftehim ta' ghotja;
  - proġetti mlestijin.
2. Informazzjoni dwar l-eżitu ta' kull sejha u implimentazzjoni ta' proġett, li tkopri partikolarment:
  - riżultati ta' kull sejha;
  - ir-riżultat tan-negożjati dwar ftehim ta' ghoti;
  - implimentazzjoni tal-proġett, inkluża data dwar il-hlas u eżitu tal-proġetti.
3. Informazzjoni dwar l-implimentazzjoni tal-programm, inkluża informazzjoni rilevanti fil-livell ta' Programm Kwadru, il-Programm Speċifiku u ta' kull tema.

Din l-informazzjoni (partikolarment, dwar proposti, l-evalwazzjoni u l-ftehim ta' l-ghoti tagħhom) għandha tingħata f'format strutturat li jista' jinqara u jkun trattat elettronikament permezz ta' sistema ta' l-informazzjoni u tar-rapportar ibbażata fuq l-IT li tippermetti li ssir analiżi faċli tad-*data*.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/972/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku: "Ideat" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007 – 2013)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/972/KE għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku: "Ideat" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007 – 2013)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2006/972/KE)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 166(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Billi:

(1) Skond l-Artikolu 166(3) tat-Trattat, id-Deċiżjoni Nru 1982/2006/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-attivitajiet ta' riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u ta' dimostrazzjoni, (2007 – 2013) ⁽³⁾ (minn hawn il quddiem imsemmi bhala 'l-Programm Kwadru') għandha tiġi implimentata permezz ta' Programmi Speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jistabbilixxu tulhom u jipprovdha għall-mezzi li jitqiesu meħtieġa.

(2) Il-Programm Kwadru huwa strutturat ferba' tipi ta' attivitajiet: kooperazzjoni transnazzjonali fuq temi definiti bhala politika ("Kooperazzjoni"), riċerka mmexxija minn investigaturi msejsa fuq inizjattivi tal-komunità tar-riċerka ("Ideat"), appoġġ għat-tahriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi ("Nies"), u appoġġ għall-kapaċitajiet ta' riċerka ("Kapaċitajiet"). Attivitajiet taħt "Ideat", fir-rigward ta' azzjonijiet indiretti għandhom jiġu implimentati permezz ta' dan il-Programm Speċifiku.

(3) Dan il-Programm Speċifiku għandu jsegwi approċċ "immexxi mill-investigatur": huwa għandu jappoġġa "riċerka fil-fruntieri" mmexxija minn riċerkaturi fuq suġġetti ta' l-għażla tagħhom. Dan għandu jiġi implimentat b'mod flessibbli u faċli biex jużah l-utent, fi spirtu ta' onestà fir-rigward ta' l-atturi rilevanti kollha, u b'kont meħud tal-prattiki xjentifiċi rilevanti.

(4) Proposti għal "riċerka fil-fruntieri" għandhom jiġu evalwati abbażi ta' l-unika kriterju ta' eċċellenza kif ġudikat mir-reviżjoni tal-pari u għandhom jinfexxu enfazi fuq proġetti inter- u multidixxiplinari, proġetti pionjieri b'riskju għoli u gruppi godda u riċerkaturi tal-generazzjoni l-ġdida kif ukoll gruppi stabbiliti.

(5) Dan il-Programm Speċifiku għandu jiġi implimentat skond il-principji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza, trasparenza, u rendikont, permezz ta' Kunsill tar-Riċerka Ewropew (ERC) li jikkonsisti f'Kunsill Xjentifiku indipendenti li huwa magħmul minn xjentisti, inginieri u akkademici ta' l-oghla reputazzjoni, li jirrapprezentaw il-komunità tar-riċerka Ewropea fl-istruttura kollha tagħha, appoġġat minn struttura ta' implimentazzjoni effiċjenti u kost-effettiva dedikata li tkun tiġi stabbilita bhala Aġenzija Eżekuttiva skond ir-Regolament tal-Kunsill Nru 58/2003 tad-19 ta' Diċembru 2002 li jstabbilixxi l-istatut għal aġenziji eżekuttivi li għandhom jiġu fdati b'ċertu kompiti fil-manigġar tal-programmi Komunitarji ⁽⁴⁾.

(6) Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku u għandha taġixxi bhala l-garanti ta' l-awtonomija u l-integrità tal-Kunsill tar-Riċerka Ewropew, kif ukoll l-effikaċja funzjonali tiegħu.

⁽¹⁾ Opinjoni mghotija nhar it-30 ta' Novembru 2006 (għadha mhix ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 412, 30.12.2006, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 11, 16.1.2003, p. 1.

- (7) Biex tiggarantixxi l-awtonomija ta' l-ERC, il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-pożizzjonijiet tal-Kunsill Xjentifiku dwar l-orientazzjoni xjentifika u l-aspetti ta' l-implimentazzjoni tal-programm jiġu rispettati, u li l-istruttura ta' implimentazzjoni dedikata ssegwi strettament, b'mod effiċjenti u bil-flessibilità meħtieġa, l-oġġettivi u l-htieġ ta' dan il-Programm Speċifiku.
- (8) Biex tiggarantixxi l-integrità ta' l-ERC, il-Kummissjoni għandha tiżgura li dan il-Programm Speċifiku jiġi implimentat skond l-oġġettivi stabbiliti.
- (9) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' l-intrapriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati tar-riċerka, għall-Programm Kwadru (minn hawn 'il quddiem imsejha 'r-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') għandhom japplikaw għal dan il-programm.
- (10) Il-Programm Kwadru għandu jikkumplementa l-attivitajiet imwettqa fl-Istati Membri kif ukoll azzjonijiet Komunitarji oħrajn li huma meħtieġa għall-isforz strateġiku globali għall-implimentazzjoni ta' l-oġġettivi ta' Liżbona, b'mod partikolari, dawk dwar il-fondi strutturali, l-agrikoltura, l-edukazzjoni, it-taħriġ, il-kultura, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, is-saħha, il-harsien tal-konsumatur, l-impjiegi, l-enerġija, it-trasport u l-ambjent.
- (11) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru tista' twassal għall-programmi supplimentari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċertu Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-ħolqien ta' impenji kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.
- (12) Kif previst taht l-Artikolu 170 tat-Trattat, il-Komunità kkonkludiet numru ta' ftehim internazzjonali fil-qasam tar-riċerka u għandhom isiru sforzi sabiex tissaħħah il-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka bl-ghan li jkun hemm aktar integrazzjoni tal-Komunità fil-komunità internazzjonali tar-riċerka. Għalhekk, dan il-Programm Speċifiku għandu jkun miftuh għall-partecipazzjoni minn pajjiżi li kkonkludew il-ftehim meħtieġ għal dan l-effett u għandu jkun miftuh ukoll fuq livell ta' proġett, u fuq il-bażi ta' benefiċċju reċiproku, għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali għal kooperazzjoni xjentifika.
- (13) Attivitajiet ta' riċerka mwettqa fi hdan dan il-programm għandhom jirrispettaw il-prinċipji ta' l-etika fundamentali, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (14) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja soda tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u aċċessibbli possibbli, filwaqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibilità tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit generali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 ⁽²⁾ li jistabbilixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kull emenda futura.
- (15) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali għall-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – sabiex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imhallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej ⁽³⁾, Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra ⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (16) Peress illi l-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' din id-Deciżjoni huma essenzjalment miżuri ta' maniġġar, dawn għandhom għalhekk jiġu adottati mill-proċedura ta' konsulenza jew ta' maniġġar prevista fl-Artikolu 3 u 4 tad-Deciżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999, li jistabbilixxu l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat ta' implimentazzjoni mogħtija lill-Kummissjoni ⁽⁶⁾. Min naħa l-oħra riċerka li tinvolvi l-użu ta' embrijoni tal-bniedem u ċelloli staminali ta' l-embrijoni tal-bniedem iqajmu kwistjonijiet speċifiċi etici, kif deskritti fl-Artikolu 3 ta' din id-Deciżjoni, għaldaqstant, miżuri għall-finanzjament ta' tali proġetti għandhom jiġu adottati bil-proċedura regolatorja prevista fl-Artikolu 5 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.
- (17) L-implimentazzjoni u l-ġestjoni ta' l-attività taht dan il-Programm Speċifiku ser jiġu riveduti u evalwati fuq bażi kontinwa sabiex jiġu vvalutati l-kisbiet tagħha u sabiex jiġu aġġustati u mtejba l-proċeduri abbażi ta' l-esperjenza. Fir-rigward ta' l-istrutturi u l-mekkaniżmi ta' l-ERC, ir-reviżjoni ta' nofs it-term tas-Seba' Programm Kwadru, ibbażata fuq revizjoni indipendenti fuq l-isfond tal-kriterji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza u trasparenza u bl-involvement shiħ tal-Kunsill Xjentifiku, jistgħu juru l-htieġa għal aktar titjib li jeħtieġu emendi xierqa.

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat l-aħhar mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 19.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 184, 17.7.1999 p. 23. Deciżjoni kif emendata bid-Deciżjoni 2006/512/KE (ĠU L 200, 22.7.2006, p. 11).

- (18) Il-Programm Speċifiku "Ideat" għandu jkollu sezzjoni tal-baġit għalih fil-Baġit Ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej.
- (19) L-importanza ta' dan il-Programm Speċifiku hija rikonoxxuta bħala mezz ta' prijorità globali biex jinkisbu l-oġettivi ta' eċċellenza, simplifikazzjoni ta' ġestjoni u valur miżjud Ewropew fir-"riċerka fil-fruntieri" kkontribut mir-riċerka Komunitarja flimkien ma' l-isforzi diġà mehuda fuq livell nazzjonali.
- (20) Huwa jirrispondi għar-rakkomandazzjonijiet tar-rapport minn ERCEG⁽¹⁾ stabbilit mill-Kunsill Ewropew ta' Kopenhagen (Novembru 2002), imtenti minn Kunsill suċċessivi (Novembru 2003, 11 ta' Marzu 2004, 25-26 ta' Marzu 2004, 26 ta' Novembru 2004) u endorsjat mill-Parlament Ewropew⁽²⁾. Dan il-Programm Speċifiku huwa konformi ma' l-istrateġija ta' Liżbona u l-Kunsill Ewropew ta' Barċellona li stabbilixxa l-mira li l-isforzi ta' riċerka Ewropej jiżdiedu għal 3 % tal-GDP ta' l-UE.
- (21) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku għandha tingħata attenzjoni xierqa għall-integrazzjoni tas-sessi, kif ukoll, inter alia, għall-kondizzjonijiet tax-xogħol, it-trasparenza tal-proċess tar-reklutaġġ, u l-iżvilupp tal-karriera fir-rigward tar-riċerkaturi ingaġġati fuq proġetti u programmi ffinanzjati taht l-azzjonijiet ta' dan il-programm, li għalihom ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u dwar il-Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi joffru qafas ta' referenza, filwaqt li jirrispettaw in-natura volontarja tagħhom.

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

1. Il-Programm Speċifiku "Ideat" għal attivitajiet Komunitarji fil-qasam ta' "riċerka fil-fruntiera tat-tagħrif", minn issa 'l quddiem il-"Programm Speċifiku", huwa b'dan adottat għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2013.
2. Il-Programm Speċifiku għandu jkun "immexxi minn riċerkaturi", li jagħti appoġġ għar-riċerka mwettqa fl-oqsma kollha minn timijiet nazzjonali jew transnazzjonali f'kompetizzjoni fil-livell Ewropew. L-oġettivi dettaljati u d-deskrizzjonijiet ġenerali ta' dawk l-attivitajiet huma mnizzla fl-Anness I.

⁽¹⁾ ERCEG – European Research Council Expert Group; L-ERCEG ġie stabbilit fuq inizjattiva tal-Ministeru Daniż għax-Xjenza, it-Teknoloġija u l-Innovazzjoni, matul il-Presidenza Daniża ta' l-UE, Diċembru 2003.

⁽²⁾ Rapport dwar il-Linji Gwida għax-Xjenza u t-Teknoloġija għall-Politika ta' l-Unjoni Ewropea biex tiġi appoġġata r-riċerka, A6-0046/2005, 28.2.2005.

Artikolu 2

Skond l-Anness II tal-Programm Kwadru, l-ammont meqjus meħtieġ għall-eżekuzzjoni tal-Programm Speċifiku għandu jkun EUR 7 510 miljun, li minnu mhux inqas minn 5 % għandu jkun għall-ispejjeż amministrattivi tal-Kummissjoni⁽³⁾.

Artikolu 3

1. L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht il-Programm Speċifiku għandhom jittwettqu b'konformità mal-prinċipji etiċi fundamentali.

2. L-oqsma ta' riċerka li ġejjin m'għandhomx jiġu ffinanzjati taht dan il-programm:

— attività ta' riċerka mmirata lejn il-klonazzjoni umana għal skopijiet riproduttivi,

— attività ta' riċerka maħsuba għall-modifika tal-wirt ġenetiku tal-bnedmin li tista' tagħmel tali bidliet ereditabbli⁽⁴⁾,

— attivitajiet ta' riċerka maħsuba biex joholqu embrijuni umani għall-għan waħdieni tar-riċerka jew għall-produzzjoni ta' ċelloli staminali, inkluż permezz tat-trasferiment tan-nukleu ta' ċelloli somatiċi.

3. Ir-riċerka fuq iċ-ċelloli staminali tal-bniedem, kemm adulti kif ukoll embrijoniċi, tista' tiġi ffinanzjata skond il-kontenut tal-proposta xjentifika u l-qafas legali ta' l-Istat jew Stati Membri involuti.

Kwalunkwe applikazzjoni għall-finanzjament ta' riċerka fuq iċ-ċelluli staminali tal-embrijoni tal-bniedem għandha tinkludi, skond il-każ, id-dettalji tal-liċenzja u tal-miżuri ta' kontroll li jkunu ser jittiehdu mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri kif ukoll id-dettalji ta' l-approvazzjoni(jiet) etiċi li jkunu ser jiġu pprovduti.

Fir-rigward tad-derivazzjoni taċ-ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem, l-istituzzjonijiet, l-organizzazzjonijiet u r-riċerkaturi għandhom ikunu soġġetti għal liċenzjar u kontroll stretti skond il-qafas legali ta' l-Istat(i) Membri involuti.

4. L-oqsma tar-riċerka kif imnizzlin fil-paragrafu 2 għandhom ikunu riveduti għat-tieni fażi ta' dan il-programm (2010-2013) fid-dawl ta' l-avvanzi xjentifiċi.

Artikolu 4

1. Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku.

2. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi Kunsill Ewropew għar-Riċerka (KER), li għandu jkun il-mezz għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku.

⁽³⁾ Inklużi l-ispejjeż amministrattivi tal-Kunsill Ewropew tar-Riċerka.

⁽⁴⁾ Riċerka dwar it-trattament tal-gonadi kontra l-kanser tista' tkun iffinanzjata.

3. Il-Kunsill Ewropew ghar-Riċerka għandu jkun magħmul minn Kunsill xjentifiku indipendenti, appoġġat minn struttura ta' implimentazzjoni speċjalizzata, kif deskritt fl-Anness I. Huwa se jopera skond il-prinċipji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza, trasparenza u responsabbiltà.

4. Il-Kummissjoni għandha taġixxi bħala l-garanti ta' l-awtonomija u l-integrità tal-Kunsill Ewropew ghar-Riċerka, tiżgura l-eżekuzzjoni xierqa tal-kompiti fdati lilu u tipprovdi rapport annwali lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-operazzjonijiet ta' l-KER u t-tweġġ ta' l-oġġettivi mnizzla fil-Programm Speċifiku.

Artikolu 5

1. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jkun magħmul minn xjenzjati, inġiniera u akkademiċi ta' l-ogħla reputazzjoni u kompetenza xierqa, filwaqt li jiżgura diversità ta' oqsma tar-riċerka, li jaġixxu fil-kapaċità personali tagħhom, indipendenti minn interessi estranji.

Il-Kummissjoni għandha tahtar il-membri tal-Kunsill Xjentifiku skond proċedura indipendenti u trasparenti għall-identifikazzjoni tagħhom bi ftehim mal-Kunsill Xjentifiku inkluża konsultazzjoni mal-komunità xjentifika u rapport lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill ⁽¹⁾.

Il-mandat tagħhom ser ikun limitat għal erba' snin, li jista' jiġġedded darba, abbażi ta' sistema ta' rotazzjoni li ser tiżgura l-kontinwità tal-hidma tal-Kunsill Xjentifiku.

2. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jaġixxi skond il-mandat imniż-żel fl-Anness I.

3. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jstabbilixxi:

- (a) l-istrategġija ġenerali għall-ERC;
- (b) il-programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, li għandu jiġi adottat skond l-Artikolu 6 (1);
- (ċ) il-metodi u l-proċeduri għal revizzjoni bejn pari u evalwazzjoni ta' proposta li abbażi ta' dawn ser jiġu determinati l-proposti li jridu jiġu ffinanzjati;
- (d) il-pożizzjoni tiegħu dwar kwalunkwe kwistjoni li minn perspettiva xjentifika tista' ttejjeb il-kisbiet u l-impatt tal-Programm Speċifiku, u l-kwalità tar-riċerka mwettqa.
- (e) kodiċi ta' kondotta li tindirizza, inter alia, l-evitar ta' konflitti ta' interess.

4. Il-Kunsill Xjentifiku għandu jaġixxi esklussivament fl-interess li jinkisbu l-oġġettivi xjentifiċi, teknoloġiċi u akkademiċi tal-Programm Speċifiku, skond il-prinċipji mnizzla fl-Artikolu 4 (3).

⁽¹⁾ L-involviment tal-Kunsill Xjentifiku mhux applikabbli għall-proċess ta' l-għażla tal-membri li stabbilixxew il-Kunsill Xjentifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tadotta l-programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, li jstabbilixxi f'aktar dettall l-oġġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi li jinsabu fl-Anness I, il-finanzjament assoċjat, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

2. Il-programm ta' hidma għandu jiehu kont ta' l-istat tax-xjenza u t-teknoloġija fl-Ewropa u janticiġa żviluppi. Huwa għandu jiġi aġġornat kif u meta xieraq.

3. Il-programm ta' hidma għandu jispeċifika l-kriterji li fuqhom għandhom jiġu evalwati l-proposti taht l-iskemi ta' finanzjament u jintgħażlu l-proġetti. Għal proġetti individwali għandu jkun applikabbli l-kriterju uniku ta' eċċellenza. Għal azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ, jistgħu jkunu applikabbli kriterji relatati ma' proġett.

4. Il-programm ta' hidma jista' jidentifika:

- (a) organizzazzjonijiet li jirċievu sottoskrizzjonijiet fil-forma ta' hlas għal shubija;
- (b) azzjonijiet ta' appoġġ għall-attivitatijiet ta' entitajiet legali speċifiċi.

5. Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku hija konformi mal-prinċipji mnizzla fl-Artikolu 4(3) kif ukoll ma' l-istrategġija ġenerali msemmija fl-Artikolu 5(3)(a) u l-programm ta' hidma msemmi fl-Artikolu 5 (3)(b) u l-metodi u l-pożizzjonijiet stabbiliti mill-Kunsill Xjentifiku kif definit taht l-Artikolu 5(3)(ċ) u 5(3)(d). Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-istruttura ta' implimentazzjoni speċifika ssegwi b'mod strett, effettiv u bil-flessibbiltà meħtieġa, l-oġġettivi u l-htigiet ta' dan il-Programm Speċifiku biss.

6. Rigward il-kompiti mnizzla fl-Artikolu 5(3), il-Kummissjoni m'għandhiex tastjeni milli ssegwi l-pożizzjoni tal-Kunsill Xjentifiku hliet meta tikkunsidra li d-dispożizzjonijiet ta' dan il-Programm Speċifiku ma jkunux ġew rispettati. F'dan il-każ, il-Kummissjoni tista' tadotta miżuri biex tinżamm il-kontinwità fl-implimentazzjoni tal-programm speċifiku u l-kisba ta' l-oġġettivi tiegħu, waqt li timmotiva debitament tali miżuri.

7. Il-proċedura konsultattiva msemmija fl-Artikolu 8(2) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-programm ta' hidma msemmi fl-Artikolu 6(1).

8. Il-proċedura ta' ġestjoni msemmija fl-Artikolu 8(3) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-programm ta' hidma meta hemm differenza ta' sustanza mal-pożizzjoni tal-Kunsill Xjentifiku skond l-Artikolu 6(6).

9. Il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 8(4) għandha tapplika għall-adozzjoni ta' azzjonijiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku (RŽT) li jinvolvu l-użu ta' embriji tal-bniedem u ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem.

Artikolu 7

1. Ir-Regoli għall-Parteċipazzjoni u d-disseminazzjoni għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.
2. Il-Programm Speċifiku għandu jigi implimentat permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament definiti fl-Anness III tal-Programm Kwadru.

Artikolu 8

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn Kumitat.
2. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 3 u 7 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.
3. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 4 u 7 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.

Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 4(3) tad-Deciżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

4. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.

Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 5(6) tad-Deciżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

5. Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat dwar il-progress generali ta' l-implimentazzjoni tal-Programm

Speċifiku, u għandha tipprovdi l-informazzjoni f'waqtha dwar l-azzjonijiet kollha proposti jew iffinanzjati taħt dan il-programm kif speċifikat fl-Anness II.

6. Il-Kumitat għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu.

Artikolu 9

Il-Kummissjoni għandha tagħmel arrangamenti għall-monitoraġġ, il-valutazzjoni u r-reviżjoni indipendenti previsti fl-Artikolu 7 u fl-Anness I Taqsima II ("Ideat") tal-Programm Kwadru li għandhom jitwettqu fir-rigward ta' l-attivitajiet koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 10

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 11

Din id-Deciżjoni hi indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

K. KORKEAOJA

ANNEX I

OBJETTIVI XJENTIFIČI U DESKRIZZJONI ĠENERALI TA' L-ATTIVITAJIET

“Ir-riċerka ta' fruntiera” immexxija minn investigaturi fi hdan il-qafas ta' attivitajiet komunement mifhuma bhala “riċerka bażika”, hija mutur ċentrali tal-prosperità u l-progress soċjali, minhabba li tiftaħ opportunitajiet godda għall-avvanz xjentifiku u teknoloġiku, u hija strumentali fil-produzzjoni ta' għarfien ġdid li jwassal għal applikazzjonijiet u swieq futuri.

Minkejja d-diversi kisbiet u livell għoli tar-riżultati f'għadd kbir ta' oqsma, l-Ewropa mhijiex qed tisfrutta bl-aħjar mod il-potenzjal tar-riċerka u r-riżorsi tagħha, u tehtieg b'urġenza kapacità msahha biex jiġi ġġenerat l-għarfien u biex tali għarfien jissarraff f'valur u tkabbir ekonomiku u soċjali.

Objettivi

L-objettiv tal-Programm Speċifiku “Ideat” huwa li jsahhah l-eċċellenza, id-dinamiżmu u l-kreattività fir-riċerka Ewropea u li jtejjeb l-attrazzjoni ta' l-Ewropa għall-aħjar riċerkaturi minn pajjiżi Ewropej kif ukoll minn pajjiżi terzi, kif ukoll għal investiment fir-riċerka industrijali, billi jipprovdli mekkanizmu ta' finanzjament kompetittiv fl-Ewropa kollha, minbarra u mhux minflok il-finanzjament nazzjonali, għal “riċerka fil-fruntieri tat-tagħrif” mwettqa minn timijiet individwali. Il-komunikazzjoni u d-disseminazzjoni tar-riżultati ta' riċerka huma aspekt importanti ta' dan il-programm.

Għall-implimentazzjoni tiegħu, Kunsill Ewropew għar-Riċerka (KER), magħmul minn Kunsill Xjentifiku indipendenti u struttura ta' implimentazzjoni speċifika minghajr hela u kost-effettiva għandu jinholoq mill-Kummissjoni taht dan il-Programm Speċifiku. Il-KER ser jopera skond il-prinċipji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza, trasparenza u responsabbiltà, u ser jappoġġa proġetti f’“riċerka fil-fruntieri tat-tagħrif” immexxija minn riċerkaturi, imwettqa minn timijiet individwali li jikkompetu fil-livell Ewropew, fi hdan u fl-oqsma kollha ta' riċerka.

Permezz tal-promozzjoni ta' “riċerka fil-fruntieri tat-tagħrif” fl-UE kollha, il-Programm Speċifiku ser jimmira biex iqiegħed ir-riċerka Ewropea f'pożizzjoni minn ta' quddiem, filwaqt li tiftaħ it-triq lejn il-holqien ta' riżultati xjentifiċi u teknoloġiċi godda u ta' spiss mhux mistennija u oqsma godda għal riċerka. Dan ser jstimola ċ-ċirkolazzjoni ta' ideat u ser jippermetti lill-Ewropa tisfrutta aħjar l-assi ta' riċerka tagħha u tippromwovi l-innovazzjoni fl-ispinta lejn soċjetà bbażata fuq l-għarfien, b'benefiċċji għall-perijodu fit-tul għall-kompetittività ta' l-ekonomiji u l-benesseri Ewropej.

Implimentazzjoni tal-Programm

Għall-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku, il-Kummissjoni ser tistabbilixxi, fil-bidu, iż-żewġ komponenti strutturali prinċipali tal-KER – Kunsill Xjentifiku indipendenti u struttura ta' implimentazzjoni speċifika.

L-ispejjeż amministrattivi u tal-persunal għall-KER li għandhom x'jaqsmu mal-Kunsill Xjentifiku u struttura implimentattiva dedikata ser ikunu konsistenti mal-ġestjoni modesta u effettiv fl-infiq; in-nefqa amministrattiva ser tinzamm għal minimu, b'mod konsistenti ma' l-iżgurar tar-riżorsi mehtieġa għal implimentazzjoni ta' kwalità għolja, sabiex jiġi massimizzat il-finanzjament għal riċerka fil-fruntieri⁽¹⁾.

Il-Kunsill Xjentifiku

Il-kompiti tal-Kunsill Xjentifiku kif stabbiliti fl-Artikolu 5, ser ikunu kif ġej:

1. Strategija xjentifika

- Li jistabbilixxi strategija xjentifika ġenerali għall-programm, fid-dawl ta' opportunitajiet xjentifiċi u htigijiet xjentifiċi Ewropej.
- Fuq bażi permanenti, skond l-istrategija xjentifika, jiżgura l-istabbiliment tal-programm ta' hídma u modifiki mehtieġa, inklużi sejhiet għal proposti u kriterji u, skond kif mehtieġ, id-definizzjoni ta' suġġetti speċifiċi jew gruppi ta' mira (per eżempju timijiet żgħażaġ/emergenti).

⁽¹⁾ Biex tiġi faċilitata l-implimentazzjoni tal-programm, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif hu definit fl-aġenda, il-Kummissjoni ser tirmborża, skond il-linji gwida stabbiliti tagħha, l-ispejjeż ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll espert/konsulent għal kull Stat Membru għal dawk il-punti fl-aġenda fejn Stat Membru jirrikjedi kompetenza xierqa.

2. Ġestjoni xjentifika, monitoraġġ u kontroll tal-kwalità ta' l-implimentazzjoni tal-programm
  - Kif xieraq, minn perspettiva xjentifika, jistabbilixxi pozizzjonijiet dwar l-implimentazzjoni u l-ġestjoni ta' sejhiet għal proposti, kriterji ta' evalwazzjoni, proċessi tar-reviżjoni bejn pari inkluża l-għażla ta' esperti u l-metodi għar-reviżjoni bejn pari u evalwazzjoni tal-proposti, li abbażi ta' dan jiġi determinat liema proposta tiġi ffinanzjata taht is-superviżjoni tal-Kunsill Xjentifiku; kif ukoll kwalunkwe kwistjoni oħra li taffettwa l-kisbiet u l-impatt tal-Programm Speċifiku, u l-kwalità tar-riċerka mwettqa.
  - Jagħmel monitoraġġ ta' operazzjonijiet u jevalwa l-implimentazzjoni tal-programm u l-kisbiet u jagħmel rakkomandazzjonijiet għal azzjonijiet korrettivi jew futuri.
3. Komunikazzjoni u disseminazzjoni
  - Jassigura komunikazzjoni mal-komunità xjentifika u partijiet interessati ewlenin dwar l-attivitajiet u l-kisbiet tal-programm u d-deliberazzjonijiet ta' l-ERC.
  - Jirrapporta b'mod regolari lill-Kummissjoni dwar l-attivitajiet tiegħu.

Il-Kunsill Xjentifiku għandu jassumi awtorità sħiħa fuq it-tehdid ta' deċiżjonijiet dwar it-tip ta' riċerka li għandha tirċievi l-finanzjament u li jaġixxi bhala garanti tal-kwalità ta' l-attivitajiet mill-perspettiva xjentifika.

Il-Kunsill Xjentifiku jista' indipendentement jagħzel Segretarju Ġenerali li jaġixxi taht l-awtorità tiegħu. Is-Segretarju Ġenerali għandu inter alia jassisti l-Kunsill Xjentifiku fl-iżgurar tar-rabta effettiva tiegħu ma' l-istruttura implimentattiva speċifika u mal-Kummissjoni, u fil-monitoraġġ ta' l-implimentazzjoni effettiva ta' l-istrateġiji u l-pozizzjonijiet tiegħu kif imwettqin mill-istruttura implimentattiva dedikata.

Tista' tingħata assistenza amministrattiva lill-President u lill-viċi-presidenti tal-Kunsill Xjentifiku.

Struttura implimentattiva speċifika

L-istruttura implimentattiva speċifika ser tkun responsabbli għall-aspetti kollha ta' l-implimentazzjoni amministrattiva u t-twettiq tal-programm, kif previst fil-programm ta' hidma annwali. Din għandha, b'mod partikolari, timplimenta l-proċeduri ta' evalwazzjoni, ir-reviżjoni bejn pari u l-proċess ta' għażla, skond il-prinċipji stabbiliti mill-Kunsill Xjentifiku u tiżgura l-ġestjoni finanzjarja u xjentifika ta' l-ghotjiet. L-istruttura implimentattiva speċifika għandha żżomm lill-Kunsill Xjentifiku infurmat dwar l-attivitajiet tagħha.

Il-ġestjoni ta' l-ERC għandha tkun eżegwita minn persunal irreklutat apposta, inklużi uffiċjali minn istituzzjonijiet ta' l-UE, u għandha tkopri biss il-veri htigijiet amministrattivi sabiex ikunu żgurati l-istabbiltà u l-kontinwità neċessarji għal amministrazzjoni effettiva.

Rwol tal-Kummissjoni

Il-Kummissjoni ser taġixxi bhala garanti ta' l-awtonomija sħiħa u l-integrità ta' l-ERC. Hija ser tiżgura li l-ERC ser jaġixxi skond il-prinċipji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza u trasparenza, u li jsegwi b'mod preċiż l-istrateġija u l-metodoloġija implimentattiva stabbilita mill-Kunsill Xjentifiku. B'mod partikolari l-Kummissjoni ser:

- Tiżgura l-istabbiliment ta' struttura implimentattiva speċifika u d-delegazzjoni lilha ta' kompiti u responsabbiltajiet.
- Tahtar id-Direttur u l-Persunal Għoli ta' l-istruttura implimentattiva speċifika b'kont mehud ta' l-opinjoni tal-Kunsill Xjentifiku.
- Tadotta l-programm ta' hidma u l-pozizzjonijiet rigward metodoloġija implimentattiva, kif definit mill-Kunsill Xjentifiku.
- Tiżgura li jinżammu l-proposti, u l-proġetti ffinanzjati, unikament abbażi tal-klassifikazzjoni ta' l-ordni ta' importanza tagħhom li tirriżulta mir-reviżjoni bejn pari; kwalunkwe tibdil fil-klassifikazzjoni ta' l-ordni ta' importanza għandu jkun endorsjat b'mod esplicitu mill-Kunsill Xjentifiku.
- Tinforma regolarment lill-kumitat tal-programm dwar l-implimentazzjoni tal-programm.

- Tfassal, f'kooperazzjoni mal-Kunsill Xjentifiku, rapport annwali dwar l-operazzjonijiet ta' l-ERC u t-tweqqig ta' l-oġġetti mnizzla fil-Programm Speċifiku u tipprezentah lill-Kunsill u lill-Parlament.

Attivitajiet

Dan il-programm ser jipromwovi "riċerka fil-fruntieri tat-tagħrif" ta' klassi dinjija. It-terminu "riċerka fil-fruntieri tat-tagħrif" jirrefletti fehim ġdid ta' riċerka bażika. Minn naha waħda jfisser li riċerka bażika fix-xjenza u t-teknoloġija hija ta' importanza kritika għall-benesseri ekonomiku u soċjali, u min-naha l-oħra li r-riċerka fi u lil hinn mill-fruntieri tal-fehim attwali hija biċċa xogħol intrinsikament riskjuż, li tagħmel progress f'oqsma ta' riċerka godda u dawk l-aktar ta' sfida u hija kkaratterizzata minn nuqqas ta' konfini dixxiplinari.

Il-programm ser jappoġġa proġetti individwali, li jistgħu jitwettqu fi kwalunkwe qasam tar-riċerka xjentifika u teknoloġika bażika li jaqa' fl-ambitu tar-riċerka Komunitarja taht dan il-Programm Kwadru, inklużi l-ingenierija, ix-xjenzi soċjo-ekonomiċi u l-umanistika. Kif xieraq, suġġetti speċifiċi ta' riċerka jew gruppi ta' mira (per eżempju riċerkaturi tal-generazzjoni l-ġdida/timijiet emergenti) jistgħu jiġu kkunsidrati, skond l-oġġetti tal-programm u l-htigijiet għal implimentazzjoni effiċjenti. Ser tingħata attenzjoni partikolari lil oqsma emergenti u li qed jikbru malajr fil-fruntiera ta' l-għarfien, u fejn jiltaqgħu d-dixxiplini.

Ser jiġi segwit approċċ "immexxi minn riċerkaturi". Dan ifisser li l-programm ser jappoġġa proġetti mwettqa minn riċerkaturi dwar suġġetti magħzula minnhom fl-ambitu tas-sejhiet għal proposti. Il-proposti ser jiġu evalwati skond il-kriterju uniku ta' eċċellenza kif meqjus mir-reviżjoni bejn pari, b'kont mehud ta' l-eċċellenza f'gruppi godda, riċerkaturi tal-generazzjoni l-ġdida, kif ukoll timijiet stabbiliti, u billi tingħata attenzjoni partikolari għal proposti li huma ferm pijuneristiċi u li korrispondentement jinvolvu riskji xjentifiċi għolja.

Il-programm ser jappoġġa proġetti mwettqa minn timijiet individwali li jistgħu jkunu ta' karattru nazzjonali jew transnazzjonali. Tim individwali huwa magħmul minn riċerkatur prinċipali individwali u, kif xieraq, individwi oħra, membri tat-tim. B'konformità mar-Regoli għall-Parteċipazzjoni, mhix eskużta l-parteċipazzjoni ta' aktar minn entità legali waħda.

Reviżjoni

L-implimentazzjoni u l-ġestjoni ta' l-attività ser jiġu riveduti u evalwati fuq bażi kontinwa sabiex jiġu vvalutati l-kisbiet tiegħu u sabiex jiġu aġġustati u mtejba l-proċeduri abbażi ta' l-esperjenza. Fil-kuntest ta' l-evalwazzjoni interim imsemmija fl-Artikolu 7(2) tas-Seba' Programm Kwadru, għandha titwettaq reviżjoni indipendenti ta' l-istrutturi u l-mekkaniżmi ta' l-ERC, bi tqabbil mal-kriterji ta' eċċellenza xjentifika, awtonomija, effiċjenza u trasparenza u bl-involviment shih tal-Kunsill Xjentifiku. Dan ser jinkludi l-proċess u l-kriterja għall-għażla tal-membri tal-Kunsill Xjentifiku. Ir-reviżjoni ser tara b'mod esplicitu l-vantaġġi u l-iżvantaġġi ta' struttura bbażata fuq Aġenzija Esekuttiva u struttura bbażata fuq l-Artikolu 171 tat-Trattat. Abbażi ta' din ir-reviżjoni, dawn l-istrutturi u l-mekkaniżmi jridu jiġu mmodifikati kif xieraq.

Il-Kummissjoni ser tiżgura li l-hidma preparatorja kollha meħtieġa, inkluża kwalunkwe proposta legiżlattiva li hija tqis meħtieġa, titwettaq u tiġi pprezentata lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, kif mitlub mit-Trattat, bil-ħsieb ta' transizzjoni għal kwalunkwe struttura modifikata meħtieġa, kemm jista' jkun malajr. Għal dan il-għan il-Programm Kwadru ser jiġi adattat jew issupplimentat f'kodeċizzjoni skond l-Artikolu 166(2) tat-Trattat. Ir-rapport ta' progress imsemmi fl-Artikolu 7(2) tal-Programm ta' Qafas, li jippreċedi l-evalwazzjoni interim, ser jagħti s-sejbiet inizjali dwar il-funzjonament ta' l-ERC.

Aspetti etiči

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku u fl-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-prinċipji etiči fundamentali. Dawn jinkludu, inter alia, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità tal-bniedem u tal-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-data personali u tar-riservatezza, kif ukoll ta' l-annimali u l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-konvenzjonijiet, il-linji gwida u l-kodiċi ta' kondotta internazzjonali rilevanti, bħal per eżempju d-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1977 u l-Protokoll Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma uman u d-drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar Riżorsi Genetiċi tal-Pjanti għall-ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħha (WHO).

Ser jittiehed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiči tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji Godda (mill-1998).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġislazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettaq ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbata fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż ieħor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettaq f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Reviżjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jittrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi reviżjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

L-ebda iffinanzjar mhu se jingħata għal attivitajiet ta' riċerka li huma pprojbati fl-Istati Membri kollha.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jehtieg li l-Komunità taqti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi ⁽¹⁾ tehtieg li l-esperimenti kollha jkunu maħsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġiġh u tbatija mhux mehtieġa għall-annimali sperimentali; li jintuża numru minimu ta' annimali; u li jiġu involuti annimali bl-aktar grad baxx ta' sensitività newropsikoloġika; li jiġu kkawżati l-inqas uġiġh, tbatija, dieqa jew ħsara deġġiema. L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jstgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jstgħu jiġi ġġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-annimali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-prinċipji ta' bijodiversità.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

(¹) ĠU L 358, 18.12.1986, p. 1. Direttiva kif l-aħhar emendata bid-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

ANNEX II

Informazzjoni li għandha tiġi mogħtija mill-Kummissjoni skond l-Artikolu 8(6).

1. Informazzjoni dwar azzjonijiet, li tippermetti l-monitoraġġ tal-hajja shiha ta' kull proposta, li tkopri partikolarment:
  - proposti sottomessi;
  - riżultati ta' evalwazzjoni għal kull proposta;
  - ftehim ta' għotja;
  - azzjonijiet kompluti.
2. Informazzjoni dwar l-eżitu ta' kull sejha u implimentazzjoni ta' azzjonijiet, li tkopri partikolarment:
  - riżultati ta' kull sejha;
  - konkluzjonijiet ta' ftehim ta' għotja;
  - implimentazzjoni ta' azzjonijiet, inklużi *data* tal-ħlas u eżitu ta' azzjonijiet.
3. Informazzjoni dwar l-implimentazzjoni tal-programm, inkluża informazzjoni rilevanti fil-livell tal-Programm Kwadru u l-Programm Speċifiku.

Din l-informazzjoni (partikolarment, dwar proposti, l-evalwazzjoni u l-ftehim ta' l-għoti tagħhom) għandha tingħata f'format strutturat li jista' jinqara u jkun trattat elettronikament permezz ta' sistema ta' l-informazzjoni u tar-rapportar ibbażata fuq l-IT li tippermetti li ssir analiżi faċli tad-*data*.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/973/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il- Programm Speċifiku "Nies" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/973/KE għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku "Nies" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2006/973/KE)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 166(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Billi:

(1) Skond l-Artikolu 166(3) tat-Trattat, id-Deċiżjoni Nru 1982/2006/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni, (2007 – 2013) ⁽³⁾ (minn hawn 'il quddiem imsejjah "il-Programm Kwadru") għandu jiġi implimentat permezz ta' Programmi Speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jstabbilixxu t-tul tagħhom u jipprovdu għall-mezzi kkunsidrati meħtieġa.

(2) Il-Programm Kwadru huwa strutturat ferba' tipi ta' attivitajiet: kooperazzjoni transnazzjonali fuq temi definiti bħala politika ("Kooperazzjoni"), riċerka mmexxija minn investigaturi msejsa fuq inizjattivi tal-komunità tar-riċerka ("Ideat"), appoġġ għat-taħriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi ("Nies"), u appoġġ għall-kapaċitajiet ta' riċerka ("Kapaċitajiet"). Attivitajiet taħt "Nies", fir-rigward ta' azzjonijiet indiretti għandhom jiġu implimentati permezz ta' dan il-programm speċifiku.

⁽¹⁾ Opinjoni mghotija nhar it-30 ta' Novembru 2006 (għadha mhix ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 412, 30.12.2006, p. 1.

(3) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' impriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati tar-riċerka, għall-programm kwadru (minn hawn 'il quddiem "ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid") għandhom japplikaw għal dan il-programm speċifiku.

(4) Il-Programm Kwadru għandu jikkomplimenta l-attivitajiet imwettqin fl-Istati Membri kif ukoll azzjonijiet komunitarji oħra li huma meħtieġa għall-isforz strateġiku ġenerali għall-implimentazzjoni ta' l-oġġettivi ta' Liżbona, b'mod partikolari flimkien ma' dawk dwar il-fondi strutturali, l-agrikoltura, l-edukazzjoni, it-taħriġ, il-kultura, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, is-saħħa, il-harsien tal-konsumatur, ix-xogħol, l-enerġija, it-trasport u l-ambjent.

(5) L-attivitajiet relatati ma' l-innovazzjoni u l-SMEs appoġġati taħt dan il-Programm Kwadru għandhom ikunu komplimentari għal dawk imwettqin taħt il-Programm Kwadru għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni li ser jikkontribwixxu biex jingħalaq id-distakk bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni, u jippromwovu l-forom kollha ta' l-innovazzjoni.

(6) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru tista' twassal għall-programmi supplimentari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċertu Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-holqien ta' impenji kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.

(7) Id-dimensjoni internazzjonali hija parti fundamentali tar-riżorsi umani fir-riċerka u l-iżvilupp fl-Ewropa. Kif previst fl-Artikolu 170 tat-Trattat, dan il-programm huwa miftuħ għall-partecipazzjoni ta' pajjiżi li jkunu kkonkludew il-ftehim meħtieġa għal dan l-iskop, u huwa miftuħ ukoll

- flivell ta' proġett, u abbażi ta' fejda reċiproka, għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u ta' organizzazzjonijiet internazzjonali għall-koooperazzjoni xjentifika. Barra minn hekk, l-azzjonijiet kollha, kif ukoll azzjonijiet iddedikati f'dan il-programm speċifiku, huma miftuha għar-riċerkaturi individwali minn pajjiżi terzi.
- (8) Attivitajiet ta' riċerka mwettqa fi hdan dan il-programm għandhom jirrispettaw il-prinċipji ta' l-etika fundamentali, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (9) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru għandha tik-kontribwixxi lejn il-promozzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli.
- (10) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja soda tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u aċċessibbli possibbli, filwaqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibbiltà tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002⁽²⁾ li jistabbilixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kull emenda futura.
- (11) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali għall-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – sabiex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imhallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej⁽³⁾, Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF)⁽⁵⁾.
- (12) Il-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' din id-Deciżjoni huma essenzjalment miżuri ta' ġestjoni, u għalhekk għandhom jiġu adottati mill-proċedura ta' ġestjoni prevista fl-Artikolu 4 tad-Deciżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999, li jstabbilixxi l-proċeduri għall-eżerċizzju ta' setghat ta' implimentazzjoni mogħtija lill-Kummissjoni⁽⁶⁾. Min-naħa l-oħra riċerka li tinvolvi l-użu ta' embrijoni tal-bniedem u ċelloli staminali ta' l-embrijoni tal-bniedem iqajmu kwistjonijiet speċifiċi etici, kif deskritti fl-Artikolu 4 ta' din id-Deciżjoni, għaldaqstant, miżuri għall-finanzjament ta' tali proġetti għandhom jiġu adottati bil-proċedura regolatorja prevista fl-Artikolu 5 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.
- (13) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-programm trid tingħata attenzjoni xierqa lill-integrazzjoni ta' l-ugwaljanza bejn isseksi, kif ukoll, *inter alia*, il-kondizzjonijiet tax-xogħol, it-trasparenza tal-proċessi ta' reklutaġġ, u l-iżvilupp tal-karriera fir-rigward tar-riċerkaturi mqabbdha għal proġetti u programmi ffinanzjati taht l-azzjonijiet ta' dan il-programm, li għalih ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea tar-Riċerkaturi u Kodiċi ta' Mgħiba għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi joffru qafas ta' referenza, filwaqt li tiġi rrispettata n-natura volontarja tagħha.
- (14) Dan il-programm jimmira li johloq suq tax-xogħol Ewropew ġenwin għal riċerkaturi bħala żvilupp u implimentazzjoni ulterjuri ta' l-istrategġija integrata dwar ir-riżorsi umani fir-riċerka u l-iżvilupp fl-Ewropa abbażi ta' l-"L-Istrategġija tal-Mobbiltà għall-ERA"⁽⁷⁾ u r-"Riċerkaturi fl-ERA: professjoni waħda, bosta karrieri"⁽⁸⁾, u jiehu kont tal-konkluzjonijiet tal-Kunsill dwar ir-riżorsi umani fl-R&D tat-18 ta' April 2005.
- (15) Il-programm "Nies" jimmira li jżid il-potenzjal uman R & D fl-Ewropa skond kemm il-kwalità kif ukoll il-kwantità, inkluż bir-rikonoxximent tal-'professjoni' tar-riċerkatur bil-hsieb li tinżamm l-eċċellenza fir-riċerka bażika u l-iżvilupp organiku tar-riċerka teknoloġika, u li tiġi mhegġa l-mobbiltà tar-riċerkaturi Ewropej minn, għal u fl-Ewropa. Barra minn hekk, huwa għandu jgħin biex jipprovidi l-aħjar kondizzjonijiet sabiex jiġu attirati l-aħjar riċerkaturi barranin biex iwettqu riċerka fl-Ewropa,

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

Il-Programm Speċifiku "Nies" għal attivitajiet Komunitarji fil-qasam tar-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku, inklużi attivitajiet ta' dimostrazzjoni, minn issa 'l quddiem imsejjah il-"Programm Speċifiku" huwa b'dan adottat għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2013.

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 18.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 184, 17.7.1999, p. 23. Deciżjoni emendata bid-Deciżjoni 2006/512/KE (ĠU L 200, 22.7.2006 p. 11).

⁽⁷⁾ Komunikazzjoni mill-Kummissjoni "Strategġija ta' Mobilità għaż-Żona ta' Riċerka Ewropea" – COM(2001) 331, 20.6.2001 u r-Riżoluzzjoni tal-Kunsill 2001/C367/01.

⁽⁸⁾ Komunikazzjoni mill-Kummissjoni "Riċerkaturi fil-Qasam ta' Riċerka Ewropea: professjoni waħda, bosta karrieri" – COM(2003) 436, 18.7.2003 – u r-Riżoluzzjoni tal-Kunsill 2003/C282/01.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jappoġġa l-attivitajiet għal "Nies", jistimola nies biex jidhlu fil-professjoni ta' riċerkatur, isahhah, b'mod kwantitattiv u kwalitattiv, il-potenzjal uman fir-riċerka u t-teknoloġija fl-Ewropa inkluż fir-rigward tal-potenzjal tan-nisa. L-attivitajiet li jappoġġaw it-taħriġ u l-iżvilupp tal-karrieri tar-riċerkaturi, imsejha "Azzjonijiet Marie Curie", għandhom jiffukaw fuq l-aspetti ewlenin ta' l-iżvilupp tal-hiliet u tal-karrieri u fuq rabtiet imsahha mas-sistemi nazzjonali.

L-obiettivi u d-deskrizzjoni generali ta' daww l-attivitajiet huma mnizzlin fl-Anness.

Artikolu 3

L-ammont meqjus neċessarju għat-twertiq tal-programm speċifiku għandu jkun EUR 4 750 miljun, li minnhom anqas minn 6 % għandhom ikunu għall-ispejjeż amministrattivi tal-Kummissjoni.

Artikolu 4

1. L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht il-Programm Speċifiku għandhom jittwertqu b'konformità mal-prinċipji etiċi fundamentali.

2. L-oqsma ta' riċerka li ġejjin m'għandhomx jiġu ffinanzjati taht dan il-programm:

- attività ta' riċerka mmirata lejn il-klonazzjoni umana għal skopijiet riproduttivi,
- attività ta' riċerka mahsuba għall-modifika tal-wirt ġenetiku tal-bnedmin li tista' tagħmel tali bidliet li jintirtu ⁽¹⁾,
- attivitajiet ta' riċerka mahsuba biex johlqu embrijuni umani għall-ghan wahdieni tar-riċerka jew għall-produzzjoni ta' ċelloli staminali, inkluż permezz tat-trasferiment tan-nukleu ta' ċelloli somatiċi.

3. Ir-riċerka fuq iċ-ċelloli staminali tal-bniedem, kemm adulti kif ukoll embrijoniċi, tista' tiġi ffinanzjata skond il-kontenut tal-proposta xjentifika u l-qafas legali ta' l-Istat jew Stati Membri involuti.

Kwalunkwe applikazzjoni għall-finanzjament ta' riċerka fuq iċ-ċelluli staminali tal-embrijoni tal-bniedem għandha tinkludi, skond il-każ, id-dettalji tal-liċenzja u tal-miżuri ta' kontroll li jkunu ser jittiehdu mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri kif ukoll id-dettalji ta' l-approvazzjoni (jiet) etiċi li jkunu ser jiġu pprovduti.

Fir-rigward tad-derivazzjoni taċ-ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem, l-istituzzjonijiet, l-organizzazzjonijiet u r-riċerkaturi għandhom ikunu soġġetti għal liċenzjar u kontroll stretti skond il-qafas legali ta' l-Istat(i) Membri involuti.

⁽¹⁾ Riċerka dwar it-trattament tal-gonadi kontra l-kanser tista' tkun iffinanzjata.

4. L-oqsma tar-riċerka mnizzlin hawn fuq għandhom ikunu riveduti għat-tieni fażi ta' dan il-programm (2010 – 2013) fid-dawl ta' l-avvanzi xjentifiċi.

Artikolu 5

1. Il-programm speċifiku għandu jkun implimentat permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament stabbiliti fl-Anness III għall-Programm Kwadru.

2. Ir-regoli dwar il-partecipazzjoni u d-disseminazzjoni għandhom japplikaw għall-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tfassal programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku, li jstabbilixxi f'aktar dettall l-obiettivi u l-attivitajiet imnizzla fl-Anness, l-iskema ta' finanzjament li għandha tintuza għall-azzjonijiet li dwarhom hemm sejha għal proposti, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

2. Il-programm ta' hidma għandu jkoll l-attivitajiet ta' riċerka, ta' taħriġ fir-riċerka u ta' żvilupp tal-karrieri rilevanti mwettqa mill-Istati Membri, pajjiżi assoċjati u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali u l-kisba tal-valur miżjud Ewropew kif ukoll l-impatt fuq il-kompettività industrijali u r-rilevanza għal linji politiċi Komunitarji oħra. Huwa għandu jkun aġġornat fejn xieraq.

3. Proposti għal azzjonijiet indiretti taht l-iskemi ta' finanzjar għandhom jiġu evalwati u l-proġetti għandhom jiġu magħżulin billi jiġu kkunsidrati l-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 15(1b) tar-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid.

4. Il-programm ta' hidma jista' jidentifika:

- (a) organizzazzjonijiet li jirċievu sottomskrizzjonijiet fil-forma ta' hlas għal shubija;
- (b) azzjonijiet ta' appoġġ għall-attivitajiet ta' entitajiet legali speċifiċi.

Artikolu 7

1. Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku.

2. Il-proċedura ta' ġestjoni stabbilita fl-Artikolu 8(2) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-miżuri li ġejjin:

- (a) il-programm ta' hidma msemmi fl-Artikolu 6 jinkludi skemi ta' finanzjament li għandhom jintużaw, il-kontenut tas-sejhiet għal proposti kif ukoll l-evalwazzjoni u l-kriterji ta' l-għażla li għandhom jiġu applikati;

(b) l-approvazzjoni ta' attivitajiet ta' finanzjament imsemmijin fl-Artikolu 2, fejn l-ammont stimat tal-kontribut Komunitarju taht dan il-programm huwa ugwali ghal jew iktar minn EUR 0,6 miljun;

(c) it-tfassil tat-termini ta' referenza għall-evalwazzjonijiet previsti fl-Artikoli 7(2) u 7(3) tal-Programm Kwadru.

3. Il-proċedura regolatorja stabbilita fl-Artikolu 8(3) għandha tapplika għall-approvazzjoni ta' finanzjament ta' attivitajiet li jinvolvu l-użu ta' embriji tal-bniedem u ċelluli staminali ta' embrijonici tal-bniedem.

Artikolu 8

1. Il-Kummissjoni għandha tiġi assistita minn Kumitat.

2. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 4 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

Il-perijodu previst fl-Artikolu 4(3) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

3. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

Il-perijodu previst fl-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

4. Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat dwar il-progress ġenerali ta' l-implimentazzjoni tal-Programm

Speċifiku, u għandha ttiprovdi l-informazzjoni fwaqtha dwar l-azzjonijiet kollha ta' RTŻ, proposti jew iffinanzjati taht dan il-programm kif speċifikat fl-Anness II.

5. Il-Kumitat għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu.

Artikolu 9

Il-Kummissjoni għandha tagħmel arrangamenti għall-monitoraġġ, il-valutazzjoni u r-revizjoni indipendenti previsti fl-Artikolu 7 tad-Deċiżjoni dwar il-Programm Kwadru (Nru) li għandhom isiru fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 10

Din id-Deċiżjoni għandha tidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 11

Din id-Deċiżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

ANNEX I

OBJETTIVI XJENTIFIĊI U TEKNOLOĠIĊI, DESKRIZZJONI ĠENERALI TAT-TEMI U L-ATTIVITAJIET

Introduzzjoni

Fil-qasam xjentifiku u teknoloġiku l-kwantità u l-kwalità tar-riżorsi umani jirrapprezentaw wiehed mill-vantaġġi kompetittivi ewlenin. Bħala prerekwizit biex jiżiedu l-kapaċità u l-prestazzjoni ta' l-Ewropa fir-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku u għall-konsolidazzjoni u l-iżvilupp ulterjuri taż-Zona Ewropea ta' Riċerka, l-għan strateġiku ġenerali ta' dan il-programm huwa li l-Ewropa ssir aktar attraenti għar-riċerkaturi. Dan għandu jsir billi jifittex effett ta' strukturazzjoni konsiderevoli fl-Ewropa kollha fuq l-organizzazzjoni, il-prestazzjoni u l-kwalità tat-taħriġ fir-riċerka, fuq l-iżvilupp ta' karriera attiva tar-riċerkaturi, fuq il-kondiviżjoni ta' l-għarfien permezz ta' riċerkaturi bejn setturi u organizzazzjonijiet tar-riċerka, fuq iż-żieda fl-ishubija bejn l-industrija u l-akkademja, u fuq parteċipazzjoni qawwija tan-nisa u riċerkaturi fi stadju bikri fir-riċerka u l-iżvilupp.

Il-programm ser jiġi implimentat b'investimenti sistematiċi fin-nies, prinċipalment permezz ta' sett koerenti ta' "Azzjonijiet Marie Curie", partikolarment billi jiġi mehud kont tal-valur miżjud Ewropew skond l-effett strutturali tagħhom fuq il-Qasam ta' Riċerka Ewropea. Il-bini fuq l-esperjenza ma' l-"Azzjonijiet Marie Curie" taht il-Programmi Kwadru preċedenti, dawn l-azzjonijiet jindirizzaw riċerkaturi skond il-hiliet tagħhom u l-iżvilupp tal-kompetenza fl-istadji kollha tal-karrieri tagħhom, minn taħriġ inizjali ta' riċerka speċifikament intiż għaž-żgħażaġh, sa l-iżvilupp ta' karriera u taħriġ tul il-hajja fis-settur pubbliku u privat. Il-mobbiltà, kemm transnazzjonali kif ukoll intersettorali, hija fundamentali għal dan il-programm. Iż-żieda fil-mobbiltà ta' riċerkaturi u t-tishih ta' riżorsi ta' dawk l-istituzzjonijiet li jattiraw riċerkaturi internazzjonalment ser iheggu liċ-centri ta' eċċellenza madwar l-Unjoni Ewropea. Rikonoxximent ta' esperjenzi miksubin f'setturi u pajjiżi differenti, u kondizzjonijiet xierqa ta' xogħol ukoll huma elementi prinċipali fl-"Azzjonijiet Marie Curie". Miżuri speċjali li jheggu riċerkaturi fl-istadju bikri u li jappoġġaw stadji bikrin tal-karriera xjentifika, kif ukoll miżuri li jnaqqsu "telf ta' l-aħjar imhuh", bħal għotjiet ta' integrazzjoni mill-ġdid, ser jiġu introdotti.

L-"Azzjonijiet Marie Curie" huma miftuħin għall-oqsma kollha ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku indirizzati fit-Trattat. L-oqsma ta' riċerka jintgħażlu liberament mill-applikanti. Madankollu tinzamm il-possibbiltà li jiġu mmirati ċerti attivitajiet fil-programm, per eżempju rigward dixxiplini xjentifiċi u oqsma teknoloġiċi, reġjuni parteċipanti, tipi ta' organizzazzjonijiet ta' riċerka u popolazzjoni ta' riċerkaturi, sabiex jinghata rispons għall-evoluzzjoni tal-htigiet ta' l-Ewropa fil-qasam tat-taħriġ fir-riċerka, il-mobbiltà, l-iżvilupp tal-karrieri u l-kondiviżjoni ta' l-għarfien. Sabiex jiġu żgurati taħriġ u mobbiltà fi hdan oqsma godda ta' riċerka u teknoloġija, ser tiġi żgurata koordinazzjoni adatta ma' partijiet oħra tal-Programm Kwadru, inkluża l-possibbiltà għal sejhiet kongunti.

Parteċipazzjoni qawwija minn intrapriżi, inklużi SMEs, hija kkonsiderata valur miżjud kruċjali għal dan il-programm. It-tishih tal-kooperazzjoni industrija-akkademja f'termini ta' taħriġ fir-riċerka, żvilupp tal-karrieri u qsim ta' għarfien, li tiehu kont tal-protezzjoni ta' drittijiet ta' proprjetà intellettuali, hija mhegga fl-"Azzjonijiet Marie Curie" kollha, filwaqt li azzjoni speċifika qed tindirizza toroq u shubiji industrija-akkademja, b'attenzjoni speċjali għall-SMEs.

Id-dimensjoni internazzjonali, bħala komponent fundamentali tar-riżorsi umani fir-riċerka u l-iżvilupp fl-Ewropa, ser tiġi indirizzata f'termini ta' żvilupp tal-karrieri mingħajr diskriminazzjoni, kif ukoll ta' tishih u arrikkiment tal-kooperazzjoni internazzjonali permezz ta' riċerkaturi u l-ġibda tat-talent fir-riċerka lejn l-Ewropa. Id-dimensjoni internazzjonali ser tkun inkorporata fl-"Azzjonijiet Marie Curie" kollha u barra minn hekk ser tkun soġġetta għal azzjonijiet awtonomi.

Ser jinghata kont debitu tal-prinċipji ta' żvilupp sostenibbli u ugwaljanza bejn is-sessi. Il-programm jimmira li jiżgura l-ugwaljanza bejn is-sessi billi jhegġeġ opportunitajiet indaqs fl-"Azzjonijiet Marie Curie" kollha u billi jsiru valutazzjonijiet komparattivi tal-parteeċipazzjoni skond is-sess (mira ta' parteċipazzjoni femminili ta' mill-inqas 40 %). Barra minn hekk, l-azzjonijiet ser ikunu mfasslin biex jassistu riċerkaturi biex isiru stabbiliti fit-triq ta' karriera stabbli u biex jiżguraw li riċerkaturi jistgħu jiksbu bilanċ xieraq xogħol/hajja, billi jittiehed kont tas-sitwazzjoni familjari tagħhom, u biex jikontribwixxu għall-iffaċilitar li terġa' tibda karriera ta' riċerka wara waqfa. Barra minn hekk, konsiderazzjonijiet ta' l-aspetti etiċi, soċjali, legali u kulturali usa' tar-riċerka li għandha ssir u l-applikazzjonijiet potenzjali tagħha, kif ukoll impatti soċjo-ekonomiċi ta' żvilupp u tbassir xjentifiku u teknoloġiku, ser jiġu indirizzati taht dan il-Programm Speċifiku fejn rilevanti.

Sabiex jiġi sfruttat bis-shih il-potenzjal ta' l-Ewropa biex issir aktar attraenti għar-riċerkaturi, l-“Azzjonijiet Marie Curie” ser johlqu sinerġiji konkreti ma' azzjonijiet oħra kemm fil-qafas tal-politika Komunitarja dwar ir-riċerka, kif ukoll fl-azzjonijiet taht linji politiċi Komunitarji oħra, per eżempju dwar l-edukazzjoni, il-koeżjoni u l-impjiegi. Tali sinerġiji ser jifittxu ukoll ma' azzjonijiet fil-livell reġjonali, nazzjonali u internazzjonali. Azzjonijiet li jgħaqqdu l-edukazzjoni xjentifika ma' karrieri, u azzjonijiet ta' riċerka u koordinazzjoni dwar metodi ġodda fl-edukazzjoni xjentifika huma previsti taht il-parti Xjenza fis-Socjeta' tal-programm “Kapaċitajiet”⁽¹⁾.

Aspetti etiċi

Waqt l-implimentazzjoni ta' dan il-programm speċifiku u fl-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-principji etiċi fundamentali. Dawn jinkludu, *inter alia*, il-principji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità tal-bniedem u l-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza, kif ukoll ta' l-annimali u l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-aħħar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet, il-linji gwida u l-kodiċi ta' kondotta internazzjonali rilevanti, eż. id-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997 u l-Protokollu Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u d-drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi Ġenetiċi tal-Pjanti għall-ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Sahha (WHO).

Ser jittiehed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji Ġodda (mill-1998).

B'mod konformi mal-principju ta' sussidjarjeta' u d-diversita' ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġiżlazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettag ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbita fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż iehor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettag f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Revizjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jittrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi revizjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

L-ebda iffinanzjar mhu se jingħata għal attivitajiet ta' riċerka li huma pprojbiti fl-Istati Membri kollha.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jehtieg li l-Komunita' tagħti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi⁽²⁾ tehtieg li l-esperimenti kollha jkun maħsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġigh u tbatija mhux meħtieġa għall-annimali sperimentali; li jintuża numru minimu ta' annimali; u li jiġu involuti annimali bl-aktar grad baxx ta' sensittività newropsikoloġika; li jiġu kkwazati l-inqas uġigh, tbatija, dieqa jew hsara deġġiema. L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jstgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jstgħu jiġi ġġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-annimali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-principji ta' bijodiversita'.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

Ir-riċerka dwar etika relatata ma' l-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi ser titwettag fil-parti “Xjenza fis-Socjeta'” tal-Programm Speċifiku “Kapaċitajiet”.

Attivitajiet

Se jiġu appoġġati l-“Azzjonijiet Marie Curie” li ġejjin:

⁽¹⁾ Biex tiġi ffaċilitata l-implimentazzjoni tal-programm, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif hu definit fl-aġenda, il-Kummissjoni ser tirmborża, skond il-linji gwida stabbiliti tagħha, l-ispejjeż ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll espert/konsulent għal kull Stat Membru għal dawk il-punti fl-aġenda fejn Stat Membru jirrikjedi kompetenza xierqa.

⁽²⁾ ĠU L 358, 18.12.1986, p. 1. Direttiva kif emendata bi-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

Taħriġ inizjali tar-riċerkaturi

Din l-azzjoni tappoġġa t-taħriġ inizjali tar-riċerkaturi, tipikament diretta lejn l-ewwel erba' snin (jew ekwivalenti għal full-time) tal-karrieri tagħhom, b'zieda ta' massima ta' sena addizzjonali jekk meħtieġ għat-tlestija tat-taħriġ inizjali. Permezz ta' mekkanizmu ta' networking transnazzjonali, immirat għall-istrutturazzjoni ta' sehem sostanzjali tal-kapaċità ta' taħriġ inizjali fir-riċerka ta' kwalità għolja fl-Istati Membri kollha u l-pajjiżi assoċjati fis-settur kemm pubbliku kif ukoll privat, l-azzjoni timmira li ttejjeb il-perspettivi ta' karriera tar-riċerkaturi fiż-żewġ setturi, b'hekk tissaħħaħ ukoll l-attrazzjoni taż-żgħażaġh għal karrieri fir-riċerka.

L-azzjoni ser tiġi implimentata permezz ta' appoġġ għal netwerks magħżulin b'mod kompetittiv ta' organizzazzjonijiet kumplimentari minn pajjiżi differenti impenjati fit-taħriġ ta' riċerka. F'dan, appoġġ kwadru huwa previst għall-aħjar riċerkaturi fl-istadju bikri biex jingħaqdu ma' timijiet stabbiliti ta' riċerka. In-netwerks ser jinbnew fuq programm kongunt ta' taħriġ ta' riċerka, li jwieġeb għal htigijiet ta' taħriġ identifikati sew f'oqsma xjentifiċi jew teknoloġiċi speċifiċi, b'referenzi xierqa għal oqsma interdixiplinari u daww sopra-dixiplinari godda li qed jemerġu. Dawn il-programmi ta' taħriġ ser jindirizzaw b'mod partikolari l-iżvilupp u t-tweżigh tal-kompetenzi fir-riċerka tar-riċerkaturi fl-istadju bikri. It-taħriġ ser ikun iffukat primarjament fuq għarfien xjentifiku u teknoloġiku permezz ta' riċerka dwar proġetti individwali, ikkomplimentata b'moduli ta' taħriġ li jindirizzaw hliet u kompetenzi oħrajn rilevanti, per eżempju fil-qasam tal-ġestjoni u l-finanzjament ta' proġetti u programmi ta' riċerka, drittijiet ta' proprjetà intellettuali u metodi oħra ta' sfruttament tar-riżultati tar-riċerka, intraprenditorija, aspetti etiċi, komunikazzjoni u interazzjoni mas-soċjetà.

Il-programm kongunt ta' taħriġ fir-riċerka għandu jkun koerenti f'termini ta' standards ta' kwalità, b'arranġament xieraq għal superviżjoni u gwida. Il-programm kongunt ta' taħriġ għandu jisfrutta kompetenzi komplimentari tal-partecipanti fin-netwerk, inkluż minn intrapriżi, kif ukoll sinerġiji oħra. Huwa għandu jeħtieġ ir-rikonoxximent reċiproku tal-kwalità tat-taħriġ u, jekk possibbli, ta' diplomi u ċertifikati oħra mogħtija. Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-problemi li jikkonċernaw l-impjeg għal terminu twil ta' riċerkaturi.

L-involvement dirett jew indirett ta' organizzazzjonijiet minn setturi differenti huwa kkunsidrat essenzjali f'din l-azzjoni, inkluża partecipazzjoni (b'rwol ta' mexxej) minn intrapriżi privati f'oqsma xierqa. Organizzazzjoni ta' riċerka waħda jew partecipazzjonijiet ta' gemellaġġ huma eligibbli taħt din l-azzjoni, jekk jintwera biċ-ċar li l-elementi meħtieġa tal-programm ta' taħriġ fir-riċerka huma indirizzati effettivament f'kooperazzjoni ma' grupp usa' ta' msieħba, mingħajr ma dawn ikunu formalment parti min-netwerk.

L-appoġġ Komunitarju taħt din l-azzjoni jkun jinkludi:

- ir-reklutaġġ ta' riċerkaturi fi stadju bikri li jridu jitharrġu;
- il-possibbiltà li jiġu stabbiliti kattedri akkademici f'istituzzjonijiet ta' edukazzjoni oghla jew pożizzjonijiet ekwivalenti f'organizzazzjonijiet u intrapriżi oħrajn ta' riċerka għal riċerkaturi b'esperjenza, bil-hsieb li jiġi trasferit għarfien għdid u tissaħħaħ is-superviżjoni tar-riċerkaturi fl-istadju bikri mharrġin f'network;
- networking u l-organizzazzjoni ta' avvenimenti qosra ta' taħriġ (konferenzi, skejjeł tas-sajf u korsijiet ta' taħriġ speċjalizzati), miftuha kemm għal daww li jitharrġu fin-netwerk u għal riċerkaturi li ġejjin minn barra n-netwerk.

Taħriġ tul il-ħajja u żvilupp tal-karrieri

Din l-azzjoni hi mmirata għal riċerkaturi b'esperjenza fi stadji differenti tal-karrieri tagħhom, billi tissaħħaħ id-diversifikazzjoni tal-kompetenza individwali tagħhom f'termini ta' kisba ta' hliet multi- jew interdixiplinari jew ta' esperjenzi intersettorjali. L-għan huwa li jiġu appoġġati r-riċerkaturi fil-kisba u/jew it-tishih ta' pożizzjoni indipendenti ta' mexxej, per eżempju riċerkatur prinċipali, professur jew pożizzjoni għolja oħra fl-edukazzjoni jew l-intrapriża. L-azzjoni ser tassisti wkoll lir-riċerkaturi biex jergġhu lura għal karriera fir-riċerka wara waqfa jew biex (terġa) tintegra lir-riċerkaturi f'karriera fir-riċerka fl-Istati Membri u pajjiżi assoċjati, inkluż fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom, wara esperjenza ta' mobbiltà.

Ir-riċerkaturi indirizzati taħt din l-azzjoni għandu jkollhom mill-inqas erba' snin ta' esperjenza fir-riċerka jew ekwivalenti għal full-time jew dottorat; peress li l-azzjoni hija diretta lejn it-taħriġ tul il-ħajja u l-iżvilupp tal-karrieri, huwa madankollu mistenni li r-riċerkaturi jkollhom tipikament profil ta' anzjanità f'termini ta' esperjenza.

Din l-azzjoni ser tkun implimentata permezz ta':

- (i) abbozz għal boroż ta' studju intra-Ewropej transnazzjonali individwali mogħtija direttament fuq livell Komunitarju, għall-ahjar riċerkaturi jew dawk l-aktar promettenti mill-Istati Membri u l-pajjiżi assoċjati, skond applikazzjoni magħmula mir-riċerkatur flimkien ma' l-organizzazzjonijiet ospitanti.
- (ii) il-ko-finanzjament ta' programmi reġjonali, nazzjonali jew internazzjonali fil-qasam tat-taħriġ fir-riċerka u l-iżvilupp tal-karrieri fejn dan jissodisfa l-kriterji ta' valur miżjud Ewropew, trasparenza u aċċessibbiltà, jimmira għal għażla kompetittiva ta' programmi ta' finanzjament reġjonali, nazzjonali u internazzjonali eżistenti jew godda li jiffukaw fuq l-oġettivi stabbiliti għal din l-azzjoni, ibbażati fuq mobbiltà mmexxija mill-individwu. Dawn il-programmi għandhom japplikaw kompetizzjoni miftuħa u bbażata fuq il-merti għar-riċerkaturi applikanti, imsawra fuq revizzjoni internazzjonali bejn il-pari, mingħajr limitazzjonijiet rigward l-orijini u/jew id-destinazzjoni tagħhom. Hu mistenni li dawn il-programmi joffru kondizzjonijiet tax-xogħol adegwati għall-benefiċjarji aħħarija.

L-applikanti għall-modalità ta' ko-finanzjament ikunu l-atturi prinċipali fil-bini tal-kapaċità tar-rizorsi umani fir-riċerka fit-territorji rispettivi tagħhom. Dawn ikunu tipikament organizzazzjonijiet li jaqgħu taħt waħda mill-kategoriji li ġejjin:

- Korpi pubbliċi uffiċjali responsabbli għall-finanzjament u l-ġestjoni ta' programmi ta' boroż ta' studju, per eżempju ministeri, kumitati statali għar-riċerka, akkademji jew aġenziji ta' riċerka;
- Korpi pubbliċi jew privati oħra, inklużi organizzazzjonijiet kbar ta' riċerka, li jiffinanzjaw u jamministraw programmi ta' boroż ta' studju jew b'mandat uffiċjali jew rikonoxxuti minn awtoritajiet pubbliċi, bħal aġenziji stabbiliti minn gvernijiet taħt il-liġi privata b'missjoni ta' servizz pubbliku, organizzazzjonijiet tal-karità, eċċ.;
- Korpi fuq livell internazzjonali li jmxexxu skemi komparabbli fuq livell Ewropew bħala parti mill-missjoni tagħhom.

Għall-modalità ta' kofinanzjament, il-Komunità primarjament ser tikkontribwixxi għall-finanzjament ta' boroż ta' studju konformi mal-htigiet u l-miri ta' din l-azzjoni, partikolarment skond il-mobbiltà transnazzjonali. Kompetizzjoni internazzjonali bejn ir-riċerkaturi ser tibqa' ċentrali sabiex tiġi żgurata l-ghola kwalità ta' riċerka taħt din l-attività.

Iż-żewġ modi ta' implimentazzjoni ser jitmexxew b'mod parallel mill-bidu, bil-mod ta' kofinanzjament inizjalment fuq skala kontrollata li tippermetti biex tinkiseb l-esperjenza meħtieġa. Matul il-Programm Kwadru valutazzjoni ta' impatt taż-żewġ modi ser tiddetermina l-modalitajiet implimentattivi għall-bqija tal-programm.

Shubiji u toroq industrija-akkademja

Din l-azzjoni tfittex li tiftaħ u tippromwovi toroq dinamiċi bejn organizzazzjonijiet ta' riċerka pubbliċi u intrapriżi kummerċjali privati, inkluż b'mod partikolari l-SMEs, kif ukoll industriji ta' manifattura tradizzjonali. L-attivitajiet ser ikunu bbażati fuq programmi ta' kooperazzjoni għall-perijodu aktar fit-tul bil-hsieb li jiżiedu l-mobbiltà intersettorjali u jiżiedu t-trasferiment u l-kondiviżjoni ta' l-għarfien (inklużi l-ġestjoni ta' proġetti, il-ġestjoni IPR u l-iżvilupp tal-prodott) kif ukoll il-promozzjoni tal-fehim reċiproku tal-kuntesti kulturali differenti u l-htigiet ta' hliet taż-żewġ setturi.

L-azzjoni ser tkun implimentata b'mod flessibbli, *inter alia* bbażata fuq Prattiki tajbin dwar is-shubija industrija-akkademja fl-UE, permezz ta' programmi ta' kooperazzjoni bejn organizzazzjonijiet miż-żewġ setturi minn mill-inqas żewġ Stati Membri jew Stati assoċjati differenti, b'sostenn għal interazzjonijiet bejn ir-rizorsi umani fi hdan dak il-qafas. L-appoġġ Komunitarju ser jieħu waħda jew aktar mill-forom li ġejjin:

- sekondar tal-persunal bejn iż-żewġ setturi fi hdan is-shubija, bil-hsieb li tissahħah il-kooperazzjoni intersettorjali;
- akkoljenza temporanja fiż-żewġ setturi ta' riċerkaturi b'esperjenza rekrutati minn barra s-shubija;
- netwerking u l-organizzazzjoni ta' workshops u konferenzi li jtejbu l-esperjenza intersettorjali u l-iskambju ta' għarfien, sabiex jintlaħaq numru akbar ta' membri tal-persunal miż-żewġ setturi;
- bħala miżura specifika għall-SMEs kontribut għal tagħmir żgħir relatat mal-partecipazzjoni tagħhom fil-kooperazzjoni.

Id-dimensjoni internazzjonali

Waqt li d-dimensjoni internazzjonali hi rikonoxxuta bhala komponent fundamentali tar-rizorsi umani fir-riċerka u l-iżvilupp fl-Ewropa, din id-dimensjoni hija indirizzata permezz ta' azzjonijiet ddedikati kemm f'termini ta' żvilupp tal-karrieri tar-riċerkaturi Ewropej u f'termini ta' tishih tal-kooperazzjoni internazzjonali permezz ta' riċerkaturi.

L-iżvilupp tal-karrieri tar-riċerkaturi mill-Istati Membri u pajjiżi assoċjati ser jinghata appoġġ permezz ta':

- (i) boroż ta' studju internazzjonali lil hinn mill-Ewropa, bl-obbligu li jirritornaw, għar-riċerkaturi b'esperjenza fi hdan il-qafas ta' taħriġ tul il-hajja u diversifikazzjoni tal-kompetenzi, għall-kisba ta' hiliet u għarfien godda;
- (ii) ghotjiet għar-ritorn u r-ri-integrazzjoni fil-livell internazzjonali tar-riċerkaturi b'esperjenza wara esperjenza internazzjonali. Taht din l-azzjoni n-netwerking ta' riċerkaturi mill-Istati Membri u pajjiżi assoċjati barra mill-pajjiż ser jinghata wkoll appoġġ bil-hsieb li dawn jinżammu informati dwar u involuti b'mod attiv fi żvilupp fiż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

Il-kooperazzjoni internazzjonali permezz ta' riċerkaturi ser tinghata sostenn permezz ta':

- (i) boroż ta' studju internazzjonali lejn l-Ewropa sabiex jiġu attratti riċerkaturi minn pajjiżi terzi bi kwalifiki għolja lejn l-Istati Membri u pajjiżi assoċjati, għat-titjib ta' l-għarfien għall-Ewropa u biex jinbnew rabtiet ta' livell għoli. Riċerkaturi minn pajjiżi li qed jiżviluppaw jew minn pajjiż b'ekonomiji emerġenti jistgħu jibbenefikaw minn appoġġ għal fażi ta' ritorn. Ser jiġi appoġġat ukoll in-netwerking ta' riċerkaturi minn pajjiżi terzi fi Stati Membri u pajjiżi assoċjati, bil-hsieb li jiġu strutturati u żviluppati l-kuntatti tagħhom mar-reġjuni ta' oriġini tagħhom;
- (ii) shubijiet bejn diversi organizzazzjonijiet tar-riċerka fl-Ewropa u organizzazzjoni wahda jew aktar fi:
  - pajjiżi koperti mill-Politika Ewropea tal-Viċinat
  - pajjiżi li magħhom il-Komunità għandha Ftehim ta' Kooperazzjoni Xjentifika u Teknika.

Abbażi ta' programmi kongunti ser jinghata appoġġ Komunitarju għal skambji qosra ta' riċerkaturi fi stadju bikri u riċerkaturi b'esperjenza, għall-organizzazzjoni ta' konferenzi u avvenimenti oħra li huma ta' benefiċċju reċiproku, kif ukoll għall-iżvilupp ta' skambju sistematiku ta' Prattika tajba b'impatt dirett fuq kwistjonijiet li jirrigwardaw ir-rizorsi umani fir-riċerka u l-iżvilupp.

Dawn l-azzjonijiet ser jiġu implimentati f'konformità ma' l-attivitajiet internazzjonali taht il-Programmi "Kooperazzjoni" u "Kapaċitajiet".

Azzjonijiet speċifiċi

B'appoġġ għall-holqien ta' suq tax-xogħol Ewropew ġenwin għar-riċerkaturi, għandu jiġi implimentat sett koerenti ta' azzjonijiet ta' akkompanjament, bil-hsieb li jitnehhew ostakoli għall-mobbiltà u li jissahhu l-perspettivi tal-karrieri għar-riċerkaturi fl-Ewropa. Dawn l-azzjonijiet ser jimmiraw, b'mod partikolari, li jqajmu l-kuxjenza tal-partijiet interessati u tal-pubbliku ġenerali, inkluż permezz tal-premjijiet "Marie Curie", biex tiġi stimolata u appoġġata azzjoni fil-livell ta' Stat Membru u biex jiġu komplimentati azzjonijiet Komunitarji. L-azzjonijiet speċifiċi ser jinkludu wkoll miżuri ta' inċentivi għal istituzzjonijiet pubbliċi li jippromwovu l-mobbiltà, il-kwalità u l-profil ta' riċerkaturi, fejn dawn l-attivitajiet jissodisfaw il-kriterji tal-valur miżjud, id-disponibbiltà u t-trasparenza Ewropea.

ANNEX II

Informazzjoni li għandha tiġi pprovduta mill-Kummissjoni skond l-Artikolu 8 (5).

1. Informazzjoni dwar azzjonijiet, li tippermetti l-monitoraġġ tal-hajja shiha ta' kull proposta, li tkopri partikolarment:
  - proposti sottomessi;
  - riżultati ta' evalwazzjoni għal kull proposta;
  - ftehim ta' għotja;
  - azzjonijiet kompluti.
2. Informazzjoni dwar l-eżitu ta' kull sejha u implimentazzjoni ta' azzjonijiet, li tkopri partikolarment:
  - riżultati ta' kull sejha;
  - ir-riżultat tan-negozjati dwar ftehim ta' għoti;
  - implimentazzjoni ta' azzjonijiet, inklużi *data* tal-ħlas u eżitu ta' azzjonijiet.
3. Informazzjoni dwar il-programm ta' implimentazzjoni, inkluż informazzjoni rilevanti fil-livell tal-Programm Kwadru, il-Programm Speċifiku u kull attività.

Din l-informazzjoni (partikolarment, dwar proposti, l-evalwazzjoni u l-ftehim ta' l-għoti tagħhom) għandha tinghata f'format strutturat li jista' jinqara u jkun trattat elettronikament permezz ta' sistema ta' l-informazzjoni u tar-rapportar ibbażata fuq l-IT li tippermetti li ssir analiżi faċli tad-*data*.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/974/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku: "Kapaċitajiet" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/974/KE għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku: "Kapaċitajiet" li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni (2007-2013)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(2006/974/KE)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 166(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Billi:

- (1) Skond l-Artikolu 166(3) tat-Trattat, id-Deċiżjoni Nru 1982/2006/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' l-20 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għar-riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u l-attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007 – 2013) ⁽³⁾ (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "il-Programm Kwadru") għandha tiġi implimentata permezz ta' Programmi Speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jiffissaw it-tul tagħhom u jipprovdu għall-mezzi meqjusa meħtieġa.
- (2) Il-Programm Kwadru huwa strutturat ferba' tipi ta' attivitajiet: kooperazzjoni transnazzjonali fuq temi definiti bħala politika ("Kooperazzjoni"), riċerka mmexxija minn investigaturi msejsa fuq inizjattivi tal-komunità tar-riċerka ("Ideat"), appoġġ għat-taħriġ u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi ("Nies"), u appoġġ għall-kapaċitajiet ta' riċerka ("Kapaċitajiet"). Attivitajiet taħt "Kapaċitajiet", fir-rigward ta' azzjonijiet indiretti, għandhom ikunu implimentati permezz ta' dan il-Programm Speċifiku.
- (3) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' l-intraprizi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati tar-riċerka,

għall-Programm Kwadru (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ 'r-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') għandhom japplikaw għal dan il-programm speċifiku.

- (4) Il-Programm Kwadru għandu jikkumplimenta l-attivitajiet imwettqin fl-Istati Membri kif ukoll azzjonijiet komunitarji oħra li huma meħtieġa għall-isforz strateġiku generali għall-implimentazzjoni ta' l-oġġettivi ta' Liżbona, b'mod partikolari dawk dwar il-fondi strutturali, l-agrikoltura, l-edukazzjoni, it-taħriġ, il-kultura, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, is-saħħa, il-harsien tal-konsumatur, ix-xogħol, l-enerġija, it-trasport u l-ambjent.
- (5) L-attivitajiet relatati ma' l-innovazzjoni u l-SMEs appoġġati taħt dan il-Programm Kwadru għandhom ikunu komplimentari għal dawk imwettqin taħt il-Programm Kwadru għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni li ser jikkontribwixxu biex jingħalaq id-distakk bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni, u jippromwovu l-forom kollha ta' l-innovazzjoni.
- (6) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru tista' twassal għall-programmi supplimentari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċertu Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-holqien ta' impenji kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.
- (7) Dan il-Programm Speċifiku għandu jipprovdi kontribut lill-Bank Ewropew għall-Investment (EIB) sabiex tiġi kkonstitwita "Facilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju" sabiex jitjieb l-aċċess għas-self mill-BEI.
- (8) Kif previst taħt l-Artikolu 170 tat-Trattat, il-Komunità kkonkludiet numru ta' ftehim internazzjonali fil-qasam tar-riċerka u għandhom isiru sforzi sabiex tissaħħaħ il-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka bl-għan li jkun

⁽¹⁾ Opinjoni tat-30 ta' Novembru 2006 (għadha mhix ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 412, 30.12.2006, p. 1.

- hemm aktar integrazzjoni tal-Komunità fil-komunità internazzjonali tar-riċerka. Ghalhekk, dan il-Programm Speċifiku huwa miftuh għall-partecipazzjoni minn pajjiżi li kkonkludew il-ftehim meħtieġ għal dan il-għan u huwa wkoll miftuh fuq livell ta' proġett, u fuq il-bażi ta' benefiċċju reċiproku, għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali għal kooperazzjoni xjentifika.
- (9) Attivitajiet ta' riċerka mwettqa fi hdan dan il-programm għandhom josservaw il-prinċipji ta' l-etika fundamentali, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (10) L-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru għandha tik-kontribwixxi lejn il-promozzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli.
- (11) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja soda tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u aċċessibbli possibbli, filwaqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibbiltà tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 ⁽²⁾ li jstabbilixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kull emenda futura.
- (12) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali għall-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – sabiex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imhallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej ⁽³⁾, Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra ⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (13) Peress illi l-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' din id-Deciżjoni huma essenzjalment miżuri ta' ġestjoni, dawn għalhekk għandhom jiġu adottati mill-proċedura ta' ġestjoni prevista fl-Artikolu 4 tad-Deciżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999, li jstabbilixxi l-proċeduri għall-eżerċizzju ta' setghat ta' implimentazzjoni mogħtija lill-Kummissjoni ⁽⁶⁾. Min-naħa l-oħra riċerka li tinvolvi l-użu ta' embrijoni tal-bniedem u ċelloli staminali ta' l-embrijoni tal-bniedem iqajmu kwistjonijiet speċifiċi etiċi, kif deskritti fl-Artikolu 4 ta' din id-Deciżjoni, għaldaqstant, miżuri għall-finanzjament ta' tali proġetti għandhom jiġu adottati bil-proċedura regolatorja prevista fl-Artikolu 5 tad-Deciżjoni 1999/468/KE.
- (14) Il-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet" għandu jkollu linja tal-baġit għalih fil-Baġit Ġenerali tal-Komunità Ewropea.
- (15) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-programm trid tingħata attenzjoni xierqa lill-integrazzjoni ta' l-ugwaljanza bejn isseksi, kif ukoll, *inter alia*, il-kondizzjonijiet tax-xogħol, it-trasparenza tal-proċessi ta' reklutaġġ, u l-iżvilupp tal-karriera fir-rigward tar-riċerkaturi mqabbda għal proġetti u programmi ffinanzjati taht l-azzjonijiet ta' dan il-programm, li għalih ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea tar-Riċerkaturi u Kodiċi ta' Mgħiba għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi joffru qafas ta' referenza, filwaqt li tiġi rrispettata n-natura volontarja tagħha,

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

Il-Programm Speċifiku "Kapaċitajiet" għal attivitajiet Komunitarji fil-qasam tar-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku, inklużi attivitajiet ta' dimostrazzjoni, minn issa 'l quddiem imsejjaħ il-"Programm Speċifiku" huwa b'dan adottat għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2013.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jappoġġa l-attivitajiet għall-"Kapaċitajiet" billi jappoġġa aspetti centrali tal-kapaċitajiet Ewropej ta' riċerka u innovazzjoni, kif ġej:

- l-infrastrutturi tar-riċerka;
- riċerka għall-benefiċċju ta' l-intrapriżi zghar u ta' daqs medju (SMEs);
- reġjuni ta' għarfien;
- potenzjal ta' riċerka;
- ix-xjenza fis-soċjetà;
- appoġġ għall-iżvilupp koerenti ta' linji politiċi dwar ir-riċerka
- attivitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali

⁽⁶⁾ ĠU L 184, 17.7.1999 p. 23. Deciżjoni emendata bid-Deciżjoni 2006/512/KE (ĠU L 200, 22.7.2006, p. 11).

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 19.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

L-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku tista' jwassal għal programmi supplementari li jinvolvu l-partecipazzjoni ta' ċerti Stati Membri biss, il-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi mwettqa minn diversi Stati Membri, jew il-ħolqien ta' inizjattivi kongunti jew arrangamenti oħra skond it-tifsira ta' l-Artikoli 168, 169 u 171 tat-Trattat.

L-għanijiet u d-deskrizzjoni ġenerali ta' dawn l-attivitajiet jingħataw fl-Anness I.

Artikolu 3

Skond l-Anness II tal-Programm Kwadru, l-ammont meqjus neċessarju għat-tweqqif tal-Programm Speċifiku għandu jkun ta' EUR 4 097 miljun, li minnhom anqas minn 6% għandhom ikunu għan-nefqa amministrattiva tal-Kummissjoni. Tqassim indikattiv ta' dan l-ammont jidher fl-Anness II.

Artikolu 4

1. L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taħt il-Programm Speċifiku għandhom jitwettqu b'konformità mal-prinċipji etiċi fundamentali.

2. L-oqsma ta' riċerka li ġejjin m'għandhomx jiġu ffinanzjati taħt dan il-programm:

- attività ta' riċerka mmirata lejn il-klonazzjoni umana għal skopijiet riproduttivi,
- attività ta' riċerka maħsuba għall-modifika tal-wirt ġenetiku tal-bnedmin li tista' tagħmel tali bidliet ereditabbli ⁽¹⁾,
- attivitajiet ta' riċerka maħsuba biex johlqu embrijuni umani għall-għan waħdieni tar-riċerka jew għall-produzzjoni ta' ċelloli staminali, inkluż permezz tat-trasferiment tan-nukleu ta' ċelloli somatiċi.

3. Ir-riċerka fuq iċ-ċelloli staminali tal-bniedem, kemm adulti kif ukoll embrijoniċi, tista' tiġi ffinanzjata skond il-kontenut tal-proposta xjentifika u l-qafas legali ta' l-Istat jew Stati Membri involuti.

Kwalunkwe applikazzjoni għall-finanzjament ta' riċerka fuq iċ-ċelluli staminali tal-embrijoni tal-bniedem għandha tinkludi, skond il-każ, id-dettalji tal-liċenzja u tal-miżuri ta' kontroll li jkunu ser jittiehdu mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri kif ukoll id-dettalji ta' l-approvazzjoni (jiet) etiċi li jkunu ser jiġu pprovduti.

Fir-rigward tad-derivazzjoni taċ-ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem, l-istituzzjonijiet, l-organizzazzjonijiet u r-riċerkaturi għandhom ikunu soġġetti għal liċenzjar u kontroll stretti skond il-qafas legali ta' l-Istat(i) Membri involuti.

⁽¹⁾ Riċerka dwar it-trattament tal-gonadi kontra l-kanċer tista' tkun iffinanzjata.

4. L-oqsma tar-riċerka mniżżlin hawn fuq għandhom ikunu riveduti għat-tieni fażi ta' dan il-programm (2010 – 2013) fid-dawl ta' l-avvanzi xjentifiċi.

Artikolu 5

1. Il-Programm Speċifiku għandu jiġi implimentat permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament stabbiliti fl-Anness III għall-Programm Kwadru.

2. L-Anness III għal dan il-Programm Speċifiku jstabbilixxi l-arrangamenti għal għotja lill-Bank Ewropew ta' l-Investment għall-istabbiliment ta' Faċilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju.

3. L-Anness IV għal dan il-Programm Speċifiku jstabbilixxi inizjattiva possibbli għall-implimentazzjoni kongunta ta' programmi nazzjonali ta' riċerka li tista' tkun is-suġġett ta' deċiżjoni separata abbażi ta' l-Artikolu 169 tat-Trattat.

4. Ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tfassal Programm ta' Hidma għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, li jniżżel f'aktar dettal l-oġġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi mniżżla fl-Anness I, l-iskema ta' finanzjament li għandha tintuża għas-suġġett li dwaru hemm stedina għal proposti, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

2. Il-Programm ta' Hidma għandu jqis l-attivitajiet ta' riċerka rilevanti mwettqa mill-Istati Membri, pajjiżi assoċjati u l-organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali, u l-kisba tal-valur miżjud Ewropew kif ukoll l-impatt fuq il-kompettività industrijali u r-rilevanza għal linji politiċi Komunitarji oħra. Huwa għandu jkun aġġornat fejn xieraq.

3. Proposti għal azzjonijiet indiretti taħt l-iskemi ta' finanzjament għandhom jiġu evalwati u l-proġetti għandhom jiġu magħżulin billi jiġu kkunsidrati l-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 15 (1a) tar-regoli għal partecipazzjoni u t-tixrid.

4. Il-Programm ta' Hidma jista' jidentifika:

- (a) organizzazzjonijiet li jircievu abbonamenti f'forma ta' hlas ta' shubija;
- (b) azzjonijiet ta' appoġġ għall-attivitajiet ta' entitajiet legali speċifiċi.

Artikolu 7

1. Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku.

2. Il-proċedura ta' ġestjoni stabbilita fl-Artikolu 8(2) għandha tapplika għall-adozzjoni tal-miżuri li ġejjin:

- (a) il-programm ta' hidma msemmi fl-Artikolu 6 jinkludi l-iskemi ta' finanzjament li għandhom jintużaw, il-kontenut tas-sejthiet għal proposti u l-evalwazzjoni u l-kriterji ta' l-għażla li għandhom jiġu applikati;
- (b) kwalunkwe aġġustament fit-tqassim indikattiv ta' l-ammont kif jidher fl-Anness II.
- (ċ) l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' attivitajiet imsemmi f' punti (a) sa (g) ta' l-Artikolu 2, fejn l-ammont smat tal-kontribut Komunitarju taħt dan il-programm huwa daqs jew aktar minn EUR 0,6 miljun;
- (d) it-tfassil tat-termini ta' referenza għall-evalwazzjonijiet previsti fl-Artikoli 7(2) u 7(3) tal-Programm Kwadru.

3. Il-proċedura regolatorja stabbilita fl-Artikolu 8(3) għandha tapplika għall-approvazzjoni ta' finanzjament ta' attivitajiet li jinvolve l-użu ta' embriji tal-bniedem u ċelluli staminali ta' embrijonici tal-bniedem.

Artikolu 8

- 1. Il-Kummissjoni għandha tiġi assistita minn Kumitat.
  - 2. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 4 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.
- Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 4(3) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.
- 3. Fejn qed issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' xahrejn.

4. Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat dwar il-progress ġenerali ta' l-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, u għandha tippovdilu l-informazzjoni f'waqtha dwar l-azzjonijiet ta' riċerka, taħriġ u żvilupp (RTD) proposti jew iffinanzjati taħt dan il-programm kif speċifikat fl-Anness V.

5. Il-Kumitat għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu.

Artikolu 9

Il-Kummissjoni għandha tagħmel arrangamenti għall-monitoraġġ, il-valutazzjoni u r-reviżjoni indipendenti previsti fl-Artikolu 7 dwar il-Programm Kwadru li għandhom isiru fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 10

Din id-Deċiżjoni għandha tidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 11

Din id-Deċiżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

ANNEX I

OBJETTIVI XJENTIFIĊI U TEKNOLOĠIĊI, DESKRIZZJONI ĠENERALI TAT-TEMI U L-ATTIVITAJIET

INTRODUZZJONI

Dan il-Programm Speċifiku ser isahha il-kapaċitajiet għar-riċerka u l-innovazzjoni madwar l-Ewropa kollha u jiżgura li jsir l-aħjar użu tagħhom. Dan il-ghan ser jinkiseb permezz ta':

- Il-titjib ta' l-użu u l-iżvilupp ta' l-infrastrutturi ta' riċerka;
- It-tisħiħ tal-kapaċitajiet ta' l-SMEs għall-innovazzjoni u l-abbiltà tagħhom li jibbenefikaw mir-riċerka;
- Appoġġ għall-iżvilupp ta' raggruppamenti reġjonali mmexxija mir-riċerka;
- Ir-realizzazzjoni tal-potenzjal għar-riċerka fir-reġjuni ta' konverġenza u l-aktar remoti ta' l-UE;
- It-tqarrib lejn xulxin tax-xjenza u s-soċjetà għall-integrazzjoni armonjuża tax-xjenza u t-teknoloġija fis-soċjetà Ewropea;
- Appoġġ għall-iżvilupp koerenti ta' linji politiċi ta' riċerka;
- Azzjonijiet u miżuri b'appoġġ għall-kooperazzjoni internazzjonali.

Il-prinċipju ta' żvilupp sostenibbli u l-ugwaljanza bejn is-sessi ser jinghataw l-attenzjoni dovuta. Barra minn hekk, konsiderazzjonijiet ta' l-aspetti etiċi, soċjali, legali u kulturali usa' tar-riċerka li għandha ssir u l-applikazzjonijiet potenzjali tagħha, kif ukoll impatti soċjo-ekonomiċi ta' żvilupp u tbassir xjentifiku u teknoloġiku, fejn rilevanti għandhom jagħmlu parti mill-attivitajiet taht dan il-Programm Speċifiku.

L-azzjonijiet għall-koordinazzjoni ta' programmi mhux Komunitarji jistgħu jsiru f'dan il-Programm Speċifiku bl-użu ta' l-iskema ERA-NET u l-partecipazzjoni tal-Komunità fi programmi nazzjonali ta' riċerka li jiġu implimentati b'mod kongunt (l-Artikolu 169 tat-Trattat) kif deskritt fil-Programm Speċifiku Kooperazzjoni.

Ser jiġu mfittxija sinerġiji u komplementaritajiet ma' linji politiċi u programmi komunitarji oħra, bhall-politika reġjonali u ta' koeżjoni tal-Komunità, il-Fondi Strutturali, il-Programm għall-Kompetittività u Innovazzjoni u l-Programmi rilevanti ta' Edukazzjoni u Təriġ⁽¹⁾.

Aspetti etiċi

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku u fl-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-prinċipji etiċi fundamentali. Dawn jinkludu, *inter alia*, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inkluzi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità tal-bniedem u l-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza, kif ukoll ta' l-annimali u l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-aħħar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet, il-linji gwida u l-kodiċi ta' kondotta internazzjonali rilevanti, eż. id-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997 u l-Protokoll Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u d-drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi Ġenetiċi tal-Pjanti għall-Ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO).

Ser jittieħed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġija Godda (mill-1998).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġislazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettaq ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbata fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż ieħor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettaq f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

⁽¹⁾ Biex tiġi ffacilitata l-implimentazzjoni tal-programm, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif hu definit fl-aġenda, il-Kummissjoni ser tirrimborża, skond il-linji gwida stabbiliti tagħha, l-ispejjeż ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll espert/konsulent għal kull Stat Membru għal dawk il-punti fl-aġenda fejn Stat Membru jirrikjedi kompetenza xierqa.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbnew l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Reviżjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jittrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi reviżjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

L-ebda iffinanzjar mhu se jingħata għal attivitajiet ta' riċerka li huma pprojbti fl-Istati Membri kollha.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jeħtieġ li l-Komunità taqti kull rigward lill-ħtiġiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi ⁽¹⁾ teħtieġ li l-esperimenti kollha jkunu maħsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġiġh u tbatija mhux meħtieġa għall-annimali sperimentali; li jintuża numru minimu ta' annimali; u li jiġu involuti annimali bl-aktar grad baxx ta' sensittività newropsikoloġika; li jiġu kkawżati l-inqas uġiġh, tbatija, dieqa jew ħsara deġġiema. L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jistgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jistgħu jiġi ġġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-annimali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-prinċipji ta' bijodiversità.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

Ir-riċerka fuq l-etika relatata ma' l-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi ssir fil-parti "Xjenza fis-Socjeta" ta' dan il-programm.

1. INFRASTRUTTURI TA' RIĊERKA

Objettiv

Ottimizzazzjoni ta' użu u l-iżvilupp ta' l-aqwa infrastrutturi ta' riċerka li hawn fl-Ewropa, il-kontribut għall-holqien fl-oqsma kollha tax-xjenza u tat-teknoloġija ta' l-infrastrutturi godda ta' riċerka ta' interess pan-Ewropew li huma meħtieġa biex il-komunità xjentifika Ewropea tibqa' fuq quddiemnnett tal-progress fir-riċerka, u tkun kapaċi tghin lill-industrija ssahħah il-baži ta' l-għarfien u l-hiliet teknoloġiċi tagħha.

Approċċ

Sabiex l-Ewropa ssir l-ekonomija l-iktar kompetittiva u dinamika bbażata fuq l-għarfien fid-dinja, l-infrastrutturi moderni u effettivi ta' riċerka huma kritiċi għall-ksib tat-tmexxija fix-xjenza u t-teknoloġija. L-infrastrutturi ta' riċerka għandhom rwol ewlieni fil-holqien ta' l-għarfien u t-teknoloġija u fit-tixrid, l-applikazzjoni u l-isfruttament tagħhom, biex b'hekk tittrawwem l-innovazzjoni u l-kontribut għall-iżvilupp tal-Qasam Ewropew għar-Riċerka. L-aċċess għalihom huwa dejjem aktar indispensabbli fl-oqsma kollha tax-xjenza u t-teknoloġija u għat-tfassil ta' politika bbażata fuq il-provi. Hafna infrastrutturi ta' riċerka evolwew minn faċilitajiet kbar dedikati kważi esklussivament għal dixxiplina speċifika, f'faċilitajiet ta' servizz għal varjetà wiesgħa ta' komunitajiet xjentifiċi. Bis-saħħa ta' l-informazzjoni u t-teknoloġija tal-komunikazzjoni, kuncetti reċenti ta' infrastrutturi qed jespandu sabiex jinkludu sistemi mqasma ta' hardwer, softwer u kontenuti b'valur kumulattiv enormi bħala arkivji ta' għarfien f'hafna dixxiplini differenti.

L-azzjoni proposta b'mod partikolari sejra taqti kontribut lill-iżvilupp, l-isfruttament u ż-żamma ta' l-għarfien, permezz ta' l-appoġġ tagħha għall-infrastrutturi ta' riċerka bbażati kemm fuq approċċ mill-qiegh immexxija mill-eċċellenza kif ukoll b'wahda mmirata. It-titjib strateġiku ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni bbażati fuq *e-infrastructures* u l-infrastrutturi virtwali huwa wkoll meqjus bħala xprun fit-tibdil tal-mod kif titwettag ix-xjenza. L-Istati Membri ser jibqgħu ċentrali fl-iżvilupp u l-finanzjament ta' l-infrastrutturi.

It-terminu "Infrastrutturi ta' riċerka" fil-kuntest tal-Programm Kwadru Komunitarju għar-Riċerka u l-Iżvilupp Teknoloġiku jirreferi għall-faċilitajiet, ir-riżorsi jew is-servizzi li huma meħtieġa mill-komunità ta' riċerka sabiex twettaq ir-riċerka fl-oqsma xjentifiċi u teknoloġiċi kollha. Din id-definizzjoni tkopri, inklużi r-riżorsi umani assoċjati:

- Tagħmir jew sett ta' strumenti maġġuri użati għal finijiet ta' riċerka;
- Riżorsi bbażati fuq l-għarfien bħal għbir, arkivji, informazzjoni strutturata jew sistemi relatati mal-ġestjoni tad-*data*, użati fir-riċerka xjentifika;

(1) ĠU L 358, 1.12.1986, p. 1. Direttiva kif emendata mid-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

- It-thaddim ta' infrastrutturi bbażati fuq l-Infommazzjoni u t-Teknoloġija tal-Komunikazzjoni bhall-Grid, l-informatika, is-softwer u l-komunikazzjonijiet;
- Kwalunkwe entità oħra ta' natura unika li tintuża għar-riċerka xjentifika.

Jistgħu jkunu eliġibbli għal appoġġ biss l-infrastrutturi ta' riċerka u n-netwerks ta' infrastrutturi ta' riċerka li huma ta' interess ċar għall-komunità xjentifika Ewropea (akkademika, pubblika u industrijali), f'termini ta' prestazzjoni u aċċess. Huma għandhom jagħtu kontribut sinifikanti lill-iżvilupp tal-kapaċitajiet ta' riċerka Ewropej.

Fir-rigward ta' l-infrastrutturi tematiki ta' riċerka fil-Programm Speċifiku "Kooperazzjoni", il-koordinazzjoni ġenerali għandha tiġi żgurata minn dan il-programm.

Attivitajiet

L-attivitajiet ser ikopru l-linji ta' azzjoni li ġejjin:

- l-ottimizzazzjoni ta' l-użu ta' infrastrutturi ta' riċerka eżistenti u t-titjib tal-prestazzjoni tagħhom;
- it-trawwim ta' l-iżvilupp ta' infrastrutturi ta' riċerka ġodda (jew titjib maġġuri lil dawk eżistenti) ta' interess pan-Ewropew, li primarjament jibni fuq il-hidma ta' l-ESFRI (Forum Strateġiku Ewropew għall-Infrastrutturi ta' Riċerka);
- miżuri ta' appoġġ, inkluż l-appoġġ għall-htigijiet li jinholqu.

1.1. Infrastrutturi ta' riċerka eżistenti

L-azzjonijiet ta' l-infrastrutturi ta' riċerka ser jimmaraw għat-tishih tal-kapaċitajiet Ewropej u l-prestazzjoni ta' l-infrastrutturi ta' riċerka speċifiċi, kif ukoll għaż-żieda ta' l-involvement tal-komunità ta' utenti f'opportunitajiet offruti mill-infrastrutturi ta' riċerka u l-impenn tagħhom lejn l-investiment f'riċerka ta' livell għoli. L-attivitajiet ser jikkonsistu mill-appoġġ għall-ottimizzazzjoni ta' l-Infrastrutturi ta' Riċerka Ewropej permezz ta' "Integrazzjoni" ta' kapaċitajiet u sforzi, li jwasslu għall-iktar użu effettiv ta' faċilitajiet, riżorsi u servizzi fl-oqsma kollha tax-xjenza u t-teknoloġija u t-trawwim ta' l-"Access Transnazzjonali" għall-infrastrutturi eżistenti.

1.1.1. Attivitajiet ta' Integrazzjoni

L-infrastrutturi ta' riċerka ta' livell dinji jehtiegu investimenti kbar u għall-perjodu fit-tul f'riżorsi (umani u finanzjarji). Dawn għandhom jiġu użati u sfruttati minn komunità kemm jista' jkun kbira ta' xjenzjati u ta' industrijali klijenti fuq skala Ewropea. L-ottimizzazzjoni u t-tishih tal-kapaċitajiet ta' l-Infrastrutturi ta' Riċerka u l-prestazzjoni fuq livell Komunitarju jehtiegu jkunu kontinwament immexxija 'l quddiem u mtejba sabiex jaqdu l-htigijiet xjentifiċi li jinbtu u li dejjem qed jikbru. L-aħjar mod ta' kif dan jista' jintlaħaq hu permezz ta' stimolu ta' l-użu u l-iżvilupp tagħhom, inkluż it-titjib tagħhom, b'mod koordinat.

Il-Komunità għandha tikkontribwixxi għal dan l-objettiv permezz tal-promozzjoni ta' *Attivitajiet ta' Integrazzjoni*. Huma ser jiżguraw li r-riċerkaturi Ewropej, inkluż riċerkaturi mill-industrija, inkluż SMEs u reġjuni periferiċi u dawk l-iktar imbiegħda, jistgħu jkollhom aċċess għall-aħjar infrastrutturi ta' riċerka biex iwettqu r-riċerka tagħhom, billi jappoġġaw id-dispożizzjoni integrata tas-servizzi relatati ma' l-infrastruttura għall-komunità ta' riċerka fil-livell Ewropew u fil-livell internazzjonali fejn xieraq. Attivitajiet ta' integrazzjoni għandhom jimmaraw ukoll biex jirristrukturaw aħjar, fuq skala Ewropea, il-mod kif joperaw l-infrastrutturi ta' riċerka, u għat-trawwim ta' l-iżvilupp kongunt tagħhom f'termini ta' kapaċità u prestazzjoni.

Attivitajiet ta' Integrazzjoni għal infrastrutturi ta' riċerka eżistenti ser ikunu implimentati permezz ta':

- sejhiet "minn isfel għal fuq" biex tiġi katalizzata l-koordinazzjoni reċiproka u l-għbir ta' riżorsi fost operaturi ta' infrastrutturi bl-għan li titrawwem kultura ta' kooperazzjoni fosthom. Tali attivitajiet għandhom jimmaraw ukoll lejn strutturar aħjar, fuq skala Ewropea, tal-mod kif joperaw l-infrastrutturi ta' riċerka u l-mod kif utenti potenzjali jistgħu jkollhom aċċess għalihom, għat-trawwim ta' l-iżvilupp kongunt tagħhom f'termini ta' kapaċità u prestazzjoni, u lejn il-promozzjoni ta' l-użu koerenti u trans-dixxiplinari tagħhom;

- "sejhiet immirati" meta tali azzjonijiet iffokati jkunu kjarament ta' benefiċċju għall-appoġġ ta' infrastrutturi ta' riċerka potenzjalment importanti għall-perijodu fit-tul, kif ukoll jithaffef l-istabbiliment tagħhom fuq il-livell Komunitarju. Huma ser jiġu implimentati f'kooperazzjoni mill-qrib ma' l-attivitajiet li jkunu qed isiru fl-oqsma tematiċi sabiex jiġi żgurat li l-azzjonijiet kollha mwettqa fuq il-livell Ewropew fi hdan il-qafas Komunitarju jkunu jaqdu l-htigijiet għall-infrastruttura ta' riċerka fil-qasam rispettiv tagħhom. Digà jistgħu jkunu identifikati s-setturi ⁽¹⁾ għal użu u tishih ahjar ta' l-infrastrutturi Ewropej eżistenti, li jaqdu l-htigijiet strateġiċi għall-perijodu fit-tul tal-partijiet interessati ta' l-ambjent akkademiku, pubbliku u industrijali u tas-soċjetà generali, bhax-xjenzi tal-hajja u l-applikazzjonijiet tagħhom, it-teknoloġiji ta' l-informazzjoni u tal-komunikazzjoni, l-iżvilupp tar-riċerka industrijali inkluża l-metroloġija, l-appoġġ għall-iżvilupp sostenibbli u b'mod partikolari fil-qasam ta' l-ambjent, u għax-xjenzi soċjali u l-umanistika.

1.1.2. E-Infrastructures ibbażati fuq l-ICT

It-twaqqif ta' l-e-Infrastructures jipprovdi servizzi essenzjali għall-komunitajiet ta' riċerka bbażati fuq proċessi kumplessi maħsuba biex jghaddu l-poter tar-riżorsi distribwiti bbażati fuq l-ICT (kompjuttazzjoni, konnettività, strumentazzjoni) lill-komunitajiet virtwali. It-tishih ta' approċċ Ewropew u ta' attivitajiet Ewropej relatati f'dan is-settur jistgħu jagħtu kontribut sinifikanti għall-potenzjal ta' riċerka Ewropea u l-isfruttament tagħha, jikkonsolida l-e-Infrastructures bhala l-bażi taż-Zona Ewropea ta' Riċerka, "prekursur" ta' l-innovazzjoni interdixxiplinarja u mexxej fit-tibdil tal-mod kif titwettag ix-xjenza. Jista' wkoll jagħti kontribut għall-integrazzjoni tat-timijiet ta' riċerka mir-reġjuni periferiċi u daww l-iktar imbiegħda.

L-attivitajiet proposti għall-e-Infrastructures, ibbażati fuq sejhiet immirati għal proposti, jimmiraw għat-trawwim ta' iktar żvilupp u evoluzzjoni għal komunikazzjoni ta' kapaċità u prestazzjoni għolja (GÉANT) u għal infrastrutturi mhaddma bit-teknoloġija grid kif ukoll ta' kapaċitajiet ta' komputazzjoni ta' livell għoli li jishqu dwar il-htieġa għall-appoġġ tat-tishih ta' ċentri distribwiti ta' superkompjuttazzjoni ta' livell dinji, tal-hażna ta' data u ta' sistemi avvanzati ta' viżwalizzazzjoni. L-attivitajiet ser jimmiraw ukoll għat-trawwim ta' l-adozzjoni mill-komunitajiet ta' utenti fejn xieraq, għaż-żieda tar-relevanza globali tagħhom u biex jghollu l-livell ta' affidabbiltà u fiduċja, għall-bini fuq il-kisbiet ta' GÉANT u l-infrastrutturi tal-Grid u bbażati fuq standards miftuhin għall-interoperabbiltà.

Ser jkun meħtieġ li jiġi appoġġat b'mod ikkoordinat ta' libreriji diġitali, arkivji, hażna tad-data, ġestjoni tad-data u l-gbir meħtieġ ta' riżorsi, fuq livell Ewropew, sabiex l-arkivji tad-data jiġu organizzati għall-komunità xjentifika u għall-ġenerazzjonijiet ta' xjenzjati tal-ġejjieni. Ser jiġu indirizzati l-aspetti ta' affidabbiltà u fiduċja msahha tal-livell ta' data ta' l-e-Infrastructures. L-attivitajiet proposti ser jimmiraw ukoll għall-anticipazzjoni u l-integrazzjoni ta' htigiet u soluzzjonijiet godda sabiex jiffacilitaw il-holqien ta' test-beds fuq skala wiesgħa maħsuba għall-esperimentazzjoni fuq teknoloġiji godda li jfixklu u biex jindirizzaw htigiet godda ta' l-utenti, inkluż l-e-learning. L-eIRG (e-Infrastructure Reflection Group) ser jgħin fuq bażi regolari b'rakkomandazzjonijiet strateġiċi.

1.2. Infrastrutturi ta' riċerka godda

Dan il-Programm Speċifiku ser jgħin biex jipromwovi l-holqien ta' infrastrutturi ta' riċerka godda (inkluż titjib sostanzjali ta' daww eżistenti) billi jiffoka prinċipalment fuq il-fażijiet preparatorji u fuq infrastrutturi "uniċi" b'impatt kruċjali u pan-Ewropew għall-iżvilupp ta' l-oqsma xjentifiċi rilevanti fl-Ewropa.

1.2.1. Studji fid-disinn ta' infrastrutturi godda ta' riċerka

Sabiex jinġiebh 'il quddiem il-holqien ta' infrastrutturi godda ta' riċerka, permezz ta' strateġija mill-qiegħ għas-sejhiet għal proposti, bil-finanzjament ta' għotjiet esploratorji u ta' studji dwar il-fattibbiltà għal infrastrutturi godda.

1.2.2. Appoġġ għall-kostruzzjoni ta' Infrastrutturi Godda

Sabiex jinġiebh 'il quddiem il-holqien ta' infrastrutturi godda skond il-prinċipju ta' "ġeometrija varjabbli", mibni primarjament fuq il-hidma mwettqa mill-ESFRI dwar l-iżvilupp ta' roadmap Ewropea għal infrastrutturi ta' riċerka godda. Il-Programm ta' Hidma ser jidentifika proġetti ta' prijorità għal appoġġ Komunitarju possibbli.

L-attività relatata mal-kostruzzjoni ta' infrastrutturi godda ser tiġi implimentata f'approċċ ta' żewġ stadji abbażi ta' lista ta' kriterji stabbilita fil-Programm Kwadru.

(¹) Identifikati wkoll mill-ESFRI.

— Stadju 1: Appoġġ għall-fażi preparatorja

L-ewwel stadju ser jikkonsisti minn sejhiet limitati għall-proġetti prijoritarji identifikati mill-Programm ta' Hidma. Il-fażi preparatorja tkun tinvolvi l-preparazzjoni tal-pjanijiet dettaljati tal-kostruzzjoni, tal-qafas ġuridiku, tal-ġestjoni u l-ippjanar pluriennali ta' l-infrastruttura ta' riċerka prevista u l-ftehim finali bejn il-partijiet interessati. Matul din il-fażi preparatorja, il-Kummissjoni ser taġixxi bhala "faċilitriċi", b'mod partikolari biex tiffaċilita l-mekkaniżmi ta' inġinerija finanzjarja għall-fażi ta' kostruzzjoni.

— Stadju 2: Appoġġ għall-fażi kostruttiva

Fit-tieni stadju, il-pjanijiet ta' kostruzzjoni ser ikunu implimentati bl-involvement possibbli ta' istituzzjonijiet finanzjarji privati bil-bini fuq il-ftehim tekniċi, legali, amministrattivi u finanzjarji miksuba, partikolarment bl-użu tal-komplementarjetà bejn l-istrumenti nazzjonali u dawk Komunitarji (bħall-fondi Strutturali jew il-Bank Ewropew għall-Investment) u b'kont mehud, fejn xieraq, tal-potenzjal għal eċċellenza xjentifika tar-reġjuni ta' konverġenza kif ukoll ir-reġjuni l-aktar 'il barra. L-appoġġ finanzjarju tal-Programm Kwadru għall-fażi ta' kostruzzjoni jista' jkun ipprovdut lil dawk il-proġetti prijoritarji li għalihom hemm hteġa kruċjali għal tali appoġġ. F'dawn il-kazijiet, id-deċiżjonijiet għandhom jittiehdu permezz ta' mekkaniżmu li ser jiddependi fuq in-natura u l-livell ta' finanzjament meħtieġ (eż. għotja diretta, self mill-Bank Ewropew għall-Investment, li l-aċċess għalih jista' jkun iffaċilitat permezz tal-Faċilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju (Anness III; Artikolu 171 tat-Trattat);

1.3. *Miżuri ta' appoġġ, inkluż l-appoġġ għall-htigijiet emergenti*

Koordinazzjoni qawwija fi hdan l-UE fil-formulazzjoni u l-adozzjoni ta' politika Ewropea dwar l-Infrastrutturi ta' Riċerka hija ċentrali għas-suċċess ta' din l-attività. Matul il-programm kollu ser ikun hemm għalhekk miżuri biex jappoġġaw din il-koordinazzjoni, inkluż appoġġ għall-iżvilupp ta' kooperazzjoni internazzjonali.

Dawn l-attivitajiet ser ikunu mwettqin prinċiplament wara sejhiet perjodiċi għal proposti. Huma ser ikunu mmirati biex jistimolaw, b'mod partikolari, il-koordinazzjoni ta' programmi nazzjonali permezz ta' azzjonijiet ERA-NET, biex jappoġġaw analiżi ta' htigijiet godda, biex jappoġġaw il-hidma ta' l-ESFRI u eIRG, għall-implimentazzjoni effettiva tal-programm (eż. appoġġ għal konferenzi, studji ta' impatt eċċ.) kif ukoll id-dimensjoni internazzjonali ta' l-attivitajiet imwettqin taht dan il-Programm Speċifiku. Fil-kuntest tal-kooperazzjoni internazzjonali, l-attivitajiet imwettqa taht din il-parti speċifika tal-programm ta' kapacità ser jippermettu wkoll l-identifikazzjoni tal-htigijiet ta' pajjiżi terzi speċifiċi u l-interessi reciproċi li fuqhom azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni jistgħu jkunu bbażati u, fuq il-bażi ta' sejhiet immirati, l-iżvilupp ta' kollegamenti bejn infrastrutturi ta' riċerka ewlenin f'pajjiżi terzi u dawn fiż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

2. IR-RIĊERKA GĦALL-BENEFIĊĠJU TA' L-SMES

Objettivi

Li jissahhu l-kapaċità ta' innovazzjoni ta' l-SMEs Ewropej u l-kontribut tagħhom għall-iżvilupp ta' prodotti u swieq imsejsa fuq teknoloġiji godda billi tinghatalhom għajnuma biex ifittxu li jiksbu r-riċerka minn barra, iżidu l-isforzi tagħhom ta' riċerka, iwessgħu n-netwerks tagħhom, jisfruttaw ahjar ir-riżultati tar-riċerka u jiksbu għarfien teknoloġiku dwar kif jinghalaq id-distakk bejn ir-riċerka u l-innovazzjoni.

Approċċ

L-SMEs jinsabu fil-qofol ta' l-industrija Ewropea. Għandhom ikunu element ċentrali fis-sistema ta' l-innovazzjoni u fil-katina tat-trasformazzjoni li sarraf l-għarfien fi prodotti, proċessi u servizzi. Quddiem kompetizzjoni li qed tizdied fis-suq intern u globalment, SMEs Ewropej jeħtieġu jżidu l-intensità ta' l-għarfien u r-riċerka tagħhom, isahhu l-isfruttar tar-riċerka, jespandu ġeografikament l-attivitajiet ta' kummerċ tagħhom u jinternazzjonalizzaw in-netwerks ta' l-għarfien tagħhom. Il-parti l-kbira ta' l-azzjonijiet ta' l-Istati Membri rilevanti għall-SMEs ma jinkoraġġixxux u ma jappoġġawx il-kooperazzjoni fir-riċerka u t-trasferiment tat-teknoloġija. Jeħtieġ li jittiehdu azzjonijiet fuq il-livell ta' l-UE biex jikkomplementaw u jtejbu l-impatt ta' dawk mehuda fuq il-livelli nazzjonali u reġjonali.

Azzjonijiet speċifiċi ser jiġu implimentati biex jappoġġaw SMEs jew assoċjazzjonijiet ta' SME li jeħtieġu riċerka barranija: prinċipalment SMEs b'teknoloġija baxxa jew medja bi ftit jew ebda kapacità ta' riċerka. L-SMEs b'intensità għolja ta' riċerka jistgħu jipparteċipaw bhala fornituri ta' servizzi ta' riċerka jew jesternalizzaw ir-riċerka sabiex jikkomplementaw il-kapaċità ta' riċerka fundamentali tagħhom. L-azzjonijiet ser jitwettqu fil-qasam kollu tax-xjenza u t-teknoloġija b'approċċ minn isfel għal fuq. L-azzjonijiet ser jinkludu appoġġ ta' dimostrazzjoni u attivitajiet oħrajn sabiex jiffaċilitaw l-isfruttament ta' riżultati

ta' riċerka, bl-iżgurar tal-komplementarjetà mal-Programm dwar il-Kompetittività u l-Innovazzjoni. L-evalwazzjoni tal-proposti ta' proġetti ser iqisu debitament l-impatt ekonomiku mistenni għall-SMEs. Mezzi finanzjarji ser jiġu allokati permezz ta' żewġ skemi: *Riċerka għall-SMEs* u *Riċerka għall-assocjazzjonijiet ta' SMEs*.

L-ewwel hija maħsuba prinċipalment għal SMEs b'livell teknoloġiku minn baxx għal medju bi ftit hila ta' riċerka jew minghajrha, iżda wkoll għal SMEs bi grad għoli ta' attività ta' riċerka li jehtigilhom iqabdbu lil haddiehor jaġhmel ir-riċerka biex jikkomplementaw il-qofol tal-kapaċità ta' riċerka tagħhom. It-tieni hija maħsuba għal assocjazzjonijiet ta' SMEs li normalment huma fqagħda ahjar li jsiru jafu jew jidentifikaw problemi teknici komuni tal-membri tagħhom, biex jaġixxu fisimhom, u li jgħibu 'l quddiem it-tixrid u t-twertiq effettiv tar-riżultati.

Azzjonijiet ta' koordinazzjoni u appoġġ taht "Riċerka għall-benefiċċju ta' l-SMEs" ser jinkludi l-koordinazzjoni ta' programmi nazzjonali/reġjonali mmirati għal SMEs u li jappoġġaw l-ahjar prattika, tixrid u sfruttar ta' riżultati, li jsahhu l-aċċess ta' l-SMEs għas-Seba' Programm Kwadru u jivvalutaw l-impatt.

L-azzjonijiet jistgħu jibnu wkoll fuq il-programmi ta' riċerka nazzjonali rilevanti, li jikkomplementaw l-attivitajiet ta' riċerka ta' hawn taht (1).

Barra dawn l-azzjonijiet speċifiċi, ser tiġi inkoraġġuta u ffaċilitata l-partecipazzjoni ta' l-SMEs matul il-Programm Kwadru. Il-htigijiet u l-potenzjal tar-riċerka ta' l-SMEs jitqiesu debitament fl-iżvilupp tal-kontenut ta' l-oqsma tematiċi tal-programm "kooperazzjoni", li ser ikun implimentat permezz ta' proġetti ta' daqs u kamp ta' applikazzjoni differenti skond il-qasam u t-tema.

Matul l-implimentazzjoni tal-Programm Kwadru Komunitarju ta' l-RTD, il-komplementarjetà u s-sinerġija ser ikunu żgurati bl-azzjonijiet tal-Programm Kwadru għall-Kompetittività u Innovazzjoni sabiex il-partecipazzjoni ta' l-SMEs tkun inkoraġġuta u ffaċilitata fil-Programm Kwadru Komunitarju ta' l-RTD.

Attivitajiet

Iż-żewġ skemi li ġejjin speċifiċi għall-SMEs ser ikunu implimentati:

Riċerka għall-SMEs

Din l-iskema tappoġġa gruppi żgħar ta' SMEs innovattivi sabiex isolvu problemi teknoloġici komuni jew komplementari. Il-proġetti, li huma għal żmien relattivament qasir, għandhom ikunu msejsa fuq il-htigijiet ta' innovazzjoni ta' l-SMEs li jqabdbu operatori ta' l-RTD jaġhmlu r-riċerka u għandhom juru potenzjal ta' sfruttament ċar għall-SMEs ikkonċernati.

Riċerka għall-assocjazzjonijiet ta' SMEs

Din l-iskema tappoġġa l-assocjazzjonijiet ta' SMEs fl-iżvilupp ta' soluzzjonijiet teknici għal problemi komuni għal għadd kbir ta' SMEs f'setturi industrijali speċifiċi jew f'segmenti tal-katina tal-valur permezz ta', per eżempju, riċerka meħtieġa għall-iżvilupp u l-konformità ta' regoli u standards Ewropej, u biex jintlahqu htigiet regolatorji f'oqsma bħas-saħħa, is-sikurezza u l-harsien ta' l-ambjent. Il-proġetti, li jdumu diversi snin, għandhom jitmexxew minn assocjazzjonijiet ta' SMEs li jqabdbu operatori ta' l-RTD jaġhmlu r-riċerka għall-benefiċċju tal-membri tagħhom u għandhom jinvolvu għadd ta' SMEs individwali.

Karatteristiċi komuni ta' l-iskemi

- Intrapriżi u utenti finali ohra jistgħu jippartecipaw fl-iskemi jekk hu fl-interess ta' l-SMEs jew ta' l-assocjazzjonijiet ta' l-SMEs.
- Minbarra r-riċerka, il-proġetti għandhom jinkludu attivitajiet li jmexxu 'l quddiem l-użu u l-isfruttament effettiv tar-riżultati tar-riċerka, bħal, testing, dimostrazzjoni, tahrig, trasferiment ta' teknoloġija, ġestjoni ta' l-għarfien u harsien ta' l-IPR. Għar-Riċerka għal assocjazzjonijiet ta' SMEs, il-proġetti għandhom jinkludu wkoll attivitajiet li jxerdu b'mod effikaċi r-riżultati tar-riċerka għall-membri ta' assocjazzjonijiet ta' SMEs, u jekk xieraq, aktar fil-wisa'.
- Regoli speċjali ser japplikaw għad-drittijiet tal-proprjetà u ta' aċċess għaž-żewġ skemi.

(1) Din tista' tinkludi l-possibiltà ta' implimentazzjoni konġunta ta' programmi li jimmiraw SMEs li jwettqu riċerka, waqt li tibni fuq l-Eureka.

Il-fokus ċar se jkun li jinghata appoġġ għal proġetti ta' riċerka. Barra minn hekk, ser jinghata appoġġ lil skemi nazzjonali li jipprovdu mezz finanzjarji lill-SMEs jew assoċjazzjonijiet ta' SMEs sabiex ihejju proposti għal azzjonijiet taht ir-"Riċerka għall-benefiċċju ta' l-SMEs" bil-ghan li jinkoraġġixxu l-istabbiliment ta' skemi nazzjonali godda jew l-espansjoni ta' dawk eżistenti.

3. REĠJUNI TA' L-GHARFIEN

Objettivi

It-tishih tal-potenzjal tar-riċerka tar-reġjuni Ewropej, partikolarment billi jithegġeg u jiġi appoġġat, madwar l-Ewropa kollha, l-iżvilupp ta' "raggruppamenti orjentati għar-riċerka" reġjonali li jgħibu flimkien universitajiet, ċentri ta' riċerka, imprizi u awtoritajiet reġjonali.

Approċċ

Ir-reġjuni kull ma jmur dejjem iżjed qed jitqiesu bhala atturi importanti fix-xenarju tar-riċerka u l-iżvilupp ta' l-UE. Fl-istess hin l-evidenza tindika li l-investment fl-R&D itejeb l-attrazzjoni reġjonali filwaqt li jżid il-kompetittività tan-negozji lokali. Raggruppamenti ta' R&D intensivi huma fost l-aħjar mexxejja ta' din l-attività ta' investment li twassal fi qligħ dirett fil-vantaġġ kompetittiv lokali b'effetti ta' benefiċċju f'termini ta' tkabbir u impjegi. L-Azzjoni Pilota dwar ir-Reġjuni ta' l-Gharfien ta' l-2003 ⁽¹⁾ kkonfermat l-importanza ta' dawn ir-raggruppamenti u l-interess għall-appoġġ u l-inkoraġġiment ta' l-iżvilupp tagħhom.

Din l-azzjoni ser tippermetti lir-reġjuni Ewropej sabiex isahhu l-kapaċità tagħhom għall-investment fl-RTD, filwaqt li jkabbru kemm jistgħu il-potenzjal tal-partijiet interessati għal parteċipazzjoni b'suċċess fi proġetti Ewropej ta' riċerka u jiffacilitaw l-emerġenza ta' raggruppamenti, b'hekk jipromwovu l-iżvilupp reġjonali fl-Ewropa. L-azzjonijiet ser jiffacilitaw il-holqien ta' raggruppamenti reġjonali li jagħtu sehemhom fl-iżvilupp taż-Żona Ewropea tar-Riċerka. Fondi għall-investment u l-attivitajiet ta' R&D ser jiġu segwiti permezz ta' titjib fis-sinerġiji bejn il-Linji Politici Reġjonali u tar-Riċerka, primarjament bil-produzzjoni ta' strateġiji ta' riċerka reġjonali li l-awtoritajiet reġjonali jistgħu jintegraw fl-istrateġija ta' l-iżvilupp ekonomiku tagħhom.

Ser tinghata attenzjoni b'mod partikolari lill-kooperazzjoni bejn reġjuni vicin xulxin fi Stati Membri differenti.

"Ir-Reġjuni ta' l-Gharfien" jimmiraw għall-appoġġ tad-definizzjoni u l-implimentazzjoni ta' l-aħjar linji politici u strateġiji għall-iżvilupp tar-raggruppamenti mmexxija mill-R&D. B'mod partikolari huwa ser itejeb ir-rilevanza u l-effikaċja ta' l-aġendi reġjonali ta' riċerka permezz ta' tagħlim reciproku; il-promozzjoni u t-tishih tal-kooperazzjoni bejn ir-raggruppamenti; u jikkontribwixxi għat-tishih ta' l-iżvilupp sostenibbli tar-raggruppamenti eżistenti mmexxija mill-R&D kif ukoll għat-trawwim ta' *seed-beds* għall-holqien ta' raggruppamenti godda, b'mod partikolari f'"Reġjuni ta' l-Gharfien" emerġenti. Ser jiġi pprovdut appoġġ b'mod partikolari lill-proġetti mmexxija mid-domanda u orjentati lejn il-problemi li jindirizzaw oqsma u setturi teknoloġici speċifiċi ⁽²⁾.

Din l-azzjoni ser tapplika għar-reġjuni kollha, inklużi dawk ta' Konverġenza ⁽³⁾.

Attivitajiet

Il-proġetti normalment ikunu jinvolvu l-awtoritajiet reġjonali, l-aġenziji reġjonali għall-iżvilupp, l-universitajiet, iċ-ċentri ta' riċerka, u l-industrija kif ukoll fejn hu xieraq it-trasferiment ta' teknoloġija, organizzazzjonijiet finanzjarji jew tas-socjetà civili. Il-proġetti tar-Reġjuni ta' l-Gharfien ser ikopru l-attivitajiet li ġejjin:

- **Analiżi, żvilupp u implimentazzjoni ta' l-aġendi ta' riċerka** ta' raggruppamenti reġjonali jew transkonfini u l-kooperazzjoni bejniethom. Dawn ser jinkludu analiżi kif ukoll pjan ta' implimentazzjoni li jiffoka fuq il-kapaċità u l-prijoritajiet ta' l-R&D. Il-proġetti ser jużaw it-tbassir, il-punti ta' referenza jew metodi oħra, li juru l-benefiċċji mistennija, bħat-tishih tar-rabitiet bejn ir-raggruppamenti involuti, involviment ottimizzat fi proġetti ta' riċerka Ewropea u impatti akbar fuq l-iżvilupp reġjonali. Huma jistgħu jhejju wkoll għal azzjonijiet pilota interreġjonali. Dawn l-attivitajiet għandhom l-ghan b'mod partikolari li jinkoraġġixxu l-komplementarjetà bejn il-fondi reġjonali Komunitarji u fondi Komunitarji u nazzjonali oħrajn.

⁽¹⁾ Azzjoni pilota dwar ir-"Reġjuni ta' l-Gharfien" iddahhlet fil-baġit Komunitarju ta' l-2003 fuq l-inizjattiva tal-Parlament Ewropew. Din giet segwita minn Sejha għal proposti oħra taht is-sitt Programm Kwadru Komunitarju għall-RTD (2004) taht il-programm "Żvilupp koerenti ta' linji politici".

⁽²⁾ Dan ma jeskudix l-abbinament ta' setturi teknoloġici differenti fejn ikun rilevanti.

⁽³⁾ Ir-reġjuni ta' konverġenza huma dawk kif imsemmija f'Artikolu 5 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006 tal-11 ta' Lulju 2006 li jirregolaw provizionijiet generali fuq il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond għall-Koeżjoni Ewropea, u li jirrevokaw Regolament (KE) Nru 1260/1999 (paġna 332: Reg- 1083/2006 ... (ĠU L 210, 31.7.2006, p. 25, corrigendum ĠU L 239, 1.9.2006, p. 248)). Dan jinkludi r-reġjuni bil-ghan ta' "konverġenza", ir-reġjuni eliġibli għall-fondi mill-Fond ta' Koeżjoni, u r-reġjuni l-aktar imbiegheda.

- **“Mentoring”** ta' reġjuni bi profil ta' riċerka anqas żviluppat minn reġjuni żviluppati hafna bbażat fuq it-twaqqif ta' raggruppamenti ffokati fuq l-R&D. Il-konsorzji reġjonali transnazzjonali ser jimmobilizzaw u jassoċjaw atturi assoċjati tar-riċerka fl-akkademja, fl-industrija u fil-gvern sabiex jagħtu soluzzjonijiet ta' "gwida" ma' u għal reġjuni teknoloġikament anqas żviluppati.
- **Inizjattivi għat-titjib ta' l-integrazzjoni** ta' l-atturi u l-istituzzjonijiet tar-riċerka f'ekonomiji reġjonali, permezz ta' l-interazzjonijiet tagħhom fuq livell ta' raggruppament. Dawn ser jinkludu attivitajiet transnazzjonali għat-titjib tar-rabtiet bejn il-partijiet interessati fir-riċerka u l-komunitajiet kummerċjali lokali kif ukoll l-attivitajiet rilevanti bejn ir-raggruppamenti. Bil-għan li juru l-benefiċċju ta' l-integrazzjoni, dawn l-attivitajiet jistgħu jikkontribwixxu għall-identifikazzjoni ta' komplementarjetajiet ta' RTD.

Ser jingħata wkoll appoġġ għall-attivitajiet għall-promozzjoni ta' skambju sistematiku reciproku ta' informazzjoni kif ukoll interazzjonijiet bejn proġetti simili u fejn hu xieraq, ma' azzjonijiet ta' programmi Komunitarji rilevanti oħra (eż. workshops għall-analiżi u s-sintezi, assemblej għad-diskussjoni (*round-tables*), pubblikazzjonijiet), li jenfasizzaw l-involvement notevoli ta' Pajjiżi kandidati u Assoċjati kif ukoll ta' Stati Membri li nqas ma' l-UE wara l-1 ta' Mejju 2004.

4. POTENZJAL GHAR-RIĊERKA

Objettiv

Li tiġi stimolata r-realizzazzjoni tal-potenzjal shih għar-riċerka ta' l-Unjoni mkabbra permezz tal-ftuħ u l-iżvilupp ta' l-eċċellenza eżistenti u dik emergenti fir-reġjuni ta' konvergenza ta' l-UE u dawk l-aktar imbiegħda ta' l-UE, u li jiġi meġġun it-tishih tal-kapaċitajiet tar-riċerkaturi tagħhom biex jieħdu sehem b'suċċess fl-attivitajiet ta' riċerka fuq il-livell Komunitarju.

Approċċ

Sabiex ir-realizzazzjoni tal-potenzjal shih għar-riċerka ta' l-Unjoni mkabbra tingħata appoġġ, azzjoni dedikata mmirata għall-ftuħ tal-potenzjal tal-gruppi ta' riċerka, partikolarment fir-reġjuni ta' konvergenza u reġjuni l-aktar imbiegħda ta' l-Unjoni Ewropea, li attwalment m'humiex jużaw il-possibilitajiet tagħhom bis-shih jew li jeħteġu għarfien ġdid u appoġġ biex jisfruttaw il-potenzjal tagħhom. L-azzjonijiet ser jibnu fil-parti l-kbira tagħhom fuq miżuri ta' l-imghoddi jew eżistenti bħaċ-Ċentri Ewropej ta' Eċċellenza f'dawk li kienu l-pajjiżi Aderenti u Kandidati fil-hames Programm Kwadru u fil-boroż Marie Curie għat-Trasferiment ta' l-Għarfien. Huma ser jikkomplementaw ukoll l-isforzi li għandhom jittieħdu mill-Fond Soċjali Ewropew taħt il-Politika ta' Koeżjoni l-ġdida (2007 – 2013) li tiffoka fuq l-iżvilupp tal-potenzjal tal-bniedem għar-riċerka fl-livell nazzjonali f'żoni eliġibbli.

B'fokus fuq it-tishih u l-espansjoni tal-kollaborazzjonijiet ta' dawn il-gruppi ta' riċerka maċ-ċentri ta' riċerka fi Stati Membri oħra ta' l-UE jew f'pajjiżi assoċjati ser jingħata kontribut importanti lill-ftuħ tal-potenzjal tagħhom u lil dak għall-iżvilupp sostenibbli tagħhom għall-perijodu fit-tul. Permezz ta' l-ottimizzazzjoni ta' l-esponiment u r-rikonoxximent internazzjonali tagħhom, il-potenzjal tat-tmexxija u l-kwalità tax-xjenzjati tagħhom, ser tizzied il-vizibbiltà ta' dawn il-gruppi ta' riċerka u ser tiġi ffaċilitata l-partecipazzjoni tagħhom fiż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

Attivitajiet

L-azzjoni ser tiffavorixxi b'mod partikolari assoċjazzjonijiet strateġiċi, inklużi l-ġemellaggi, bejn il-gruppi ta' riċerka kemm mis-settur pubbliku kif ukoll minn dak privat, fir-reġjuni ta' konvergenza u dawk l-aktar imbiegħda ta' l-UE, magħzula fuq il-baži tal-kwalità u l-potenzjal għoli, ma' gruppi ta' riċerka stabbiliti sew f'partijiet oħra ta' l-Ewropa. Enfasi partikolari ser titqiegħed fuq l-effetti mistennija għall-perijodu fit-tul tas-shubija kemm fuq livell ta' l-UE kif ukoll f'dak reġjonali. Bil-hsieb tar-realizzazzjoni tal-potenzjal shih tagħhom (jiġifieri t-tishih ta' l-għarfien tagħhom, l-iżvilupp ta' kompetenza addizzjonali inkluża l-ġestjoni tar-riċerka, jew il-kisba ta' vizibbiltà), l-azzjoni ser tinkludi l-appoġġ għal gruppi ta' riċerka magħzula fir-reġjuni li jikkwalifikaw fil-qafas tal-programmi ta' riċerka żviluppati fi hdan is-shubija strateġiċi għal:

- L-iskambju ta' hila u ta' esperjenza permezz ta' sekondamenti transnazzjonali reciproċi ta' persunal ta' riċerka bejn iċ-ċentri magħzula fir-reġjuni li jikkwalifikaw u organizzazzjoni msieħba waħda jew aktar fi Stat Membru ieħor ta' l-UE jew f'pajjiż assoċjat, li fiha mekkaniżmi obbligatorji awtomatiċi ta' ritorn tal-persunal sekondat li jorigina miċ-ċentri magħzula fir-reġjuni li jikkwalifikaw;
- Ir-reklutaġġ miċ-ċentri magħzula, ta' eċċellenza eżistenti jew emergenti, ta' riċerkaturi b'esperjenza li jkunu ġejjin minn Stati oħrajn ta' l-UE, inkluż managers, biex jinvolvu ruhhom fit-trasferiment ta' l-għarfien u/jew fit-taħriġ ta' riċerkaturi, inkluż bħala mezz b'mod partikolari għall-inkoraġġiment tar-ritorn ta' ċittadini li jkunu telqu mill-pajjiż;
- L-akkwist u l-iżvilupp ta' ċertu tagħmir ta' riċerka u l-iżvilupp ta' ambjent materjali għaċ-ċentri magħzula ta' eċċellenza eżistenti jew emergenti b'appoġġ għall-programmi ta' riċerka żviluppati fi hdan shubija strateġika.

- L-organizzazzjoni ta' workshops u konferenzi biex jiffaċilitaw it-trasferiment ta' għarfien fuq livell reġjonali, nazzjonali u internazzjonali li jinvolvi kemm il-persunal ta' riċerka taċ-ċentri magħżula nnifishom kif ukoll ir-riċerkaturi mistiedna, minn pajjiżi oħra fil-qafas ta' l-iżvilupp tal-kapaċità ta' taħriġ u r-reputazzjoni internazzjonali taċ-ċentri magħżula; il-partecipazzjoni tal-persunal ta' riċerka taċ-ċentri magħżula taħt l-iskema f'konferenzi internazzjonali jew avvenimenti ta' taħriġ għal żmien qasir, għall-qsim ta' l-għarfien, il-bini tan-networks u biex jesponu rwieħhom għal ambjent iżjed internazzjonali;
- It-tixrid u l-attivitajiet promozzjonali biex tkun garantita iżjed vizibbiltà taċ-ċentri magħżula u l-attivitajiet tagħhom.

Barra minn hekk, u indipendentement minn dawn il-miżuri ta' appoġġ, l-azzjoni ser tipprovdi faċilitajiet ta' evalwazzjoni li permezz tagħhom kull ċentru ta' riċerka fir-reġjuni li jikkwalifikaw, sew jekk japplika għal finanzjament jew le, jista' jikseb evalwazzjoni minn esperti internazzjonali indipendenti mil-livell tal-kwalità generali tar-riċerka u ta' l-infrastrutturi tiegħu. L-evalwazzjoni tkun titwettaq minn esperti indipendenti internazzjonali ta' livell għoli nominati mill-Kummissjoni.

5. IX-XJENZA FIS-SOĊJETÀ

Objettiv

Bil-hsieb li tinbena soċjetà ta' Għarfien Ewropea li tkun miftuħa, effettiva u demokratika, l-għan huwa li tiġi stimolata l-integrazzjoni armonjuża ta' sforz xjentifiku u teknoloġiku, u ta' linji politiċi ta' riċerka assoċjati fil-fibra soċjali Ewropea, billi fuq skala Ewropea jiġu inkoraġġuti r-riflessjoni u d-dibattitu dwar ix-xjenza u t-teknoloġija, u r-relazzjoni tagħhom ma' l-ispektrum sħiħ tas-soċjetà u l-kultura.

Approċċ

"Ix-Xjenza fis-Soċjeta" tirrappreżenta espansjoni u estensjoni sinifikanti fil-hidma pilota li saret fis-Sitt Programm Kwadru, proporzjonata ma' l-ambizzjoni mkabbra tal-politika ta' riċerka Ewropea.

Il-parti l-kbira ta' l-iżvilupp tas-soċjetajiet Ewropej tiddependi hafna fuq il-kapaċità tagħhom li johlqu, jisfruttaw u jxerrdu l-għarfien u, minn hemm, li jkomplu jinnovaw kontinwament. Ir-riċerka xjentifika, bħala parti mit-"trijangolu ta' l-għarfien" tar-riċerka, l-edukazzjoni u l-innovazzjoni, għandha rwol prinċipali f'dan ir-rigward, u għandha tibqa' wahda mill-muturi għall-promozzjoni tat-tkabbir, il-benesseri u l-iżvilupp sostenibbli.

Biex jinkiseb dan l-għan, huwa imperattiv li jinholqu ambjent soċjali u kulturali li jwassal għal riċerka ta' suċċess u ta' sfruttament. Dan ifisser li thassib u htigijiet leġittimi tas-soċjetà jintlaqgħu, li għalihom jehtieg dibattitu demokratiku msahhah b'pubbliku aktar involut u infurmat, kif ukoll kondizzjonijiet aħjar għall-għażliet kollettivi dwar kwistjonijiet xjentifiċi, u l-possibbiltà li organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jqabbdu lil haddiehor jagħmel ir-riċerka fir-rigward tat-thassib tagħhom. Huwa għandu jwaqqaf ukoll klima favorevoli għall-vokazzjonijiet xjentifiċi, zieda għal fl-investimenti fir-riċerka u t-tixrid sussegwenti ta' l-għarfien li fuqu l-istrateġija ta' Liżbona hija mibnija. Din l-attività ser timmira wkoll lejn l-integrazzjoni sħiha tan-nisa fid-dinja xjentifika.

Din it-taqsim tal-programm Kapacitajiet imbagħad ser tiffoka fuq l-iżvilupp ta' sett ta' kondizzjonijiet li jippermettu tali ambjent favorevoli ma jkunx iżjed eċċezzjoni iżda jsir ir-regola fl-Ewropa.

Jehtieg li r-riskju tal-firda xjentifika fis-soċjetajiet tagħna jiġi indirizzat mill-ewwel. Jissepara dawk li m'għandhomx aċċess għall-Għarfien relevanti mill-ftit li għandhom; dawk li ma jstgħux jinfluenzaw it-tfassil tal-politika fir-riċerka minn dawk li jstgħu. Dan iwassal għal sentimenti ambigwi espressi minn ċittadini fir-rigward tal-benefiċċji potenzjali mix-xjenza u t-teknoloġija, u s-subordinazzjoni effettiva tagħhom għall-iskrutinju pubbliku. Minn naħa l-wahda, huma fil-pront jitolbu aktar riċerka biex tindirizza l-problemi li attwalment għandhom jaffettwaw is-soċjetà (mard, tnigġis, epidemiji, qgħad, eċċ.) u biex jantiċipaw aħjar l-impatti possibbli tagħhom fil-futur. Min-naħa l-oħra, huma ma jstgħux ma jurux sfiducia għal ċerti użi tax-xjenza u interferenzi possibbli ta' min għandu interess fil-proċessi tat-tehid tad-deċizzjonijiet.

Fost il-kawżi għal integrazzjoni tax-xjenza fis-soċjetà li sikwit tkun anqas minn sodisfaċenti nsibu dawn li ġejja:

- partecipazzjoni pubblika insuffiċjenti fl-iffissar tal-prijoritajiet u fit-twaqqif ta' direzzjonijiet tal-politika xjentifika, li jkunu jippermettu dibattitu usa' dwar ir-riskji u l-konsegwenzi possibbli marbuta magħhom,
- riżervi dejjem ikbar fir-rigward ta' ċerti żviluppi xjentifiċi, is-sensazzjoni ta' nuqqas ta' kontroll, u kwistjonijiet miftuħa dwar ir-rispett tal-valuri fundamentali,

- is-sens ta' iżolazzjoni tad-dinja tax-xjenza mir-realtajiet ta' kuljum tal-hajja ekonomika u soċjali,
- dubji dwar l-oġġettività ta' l-evidenza xjentifika disponibbli għas-settur pubbliku li jfassal il-politika.
- kwalità insuffiċjenti ta' l-informazzjoni xjentifika disponibbli għall-pubbliku.

L-istrategija magħżula timmira li:

- il-mekkaniżmi għall-aċċess għal, u l-validazzjoni ta' l-għarfien espert meħtieġ għas-sisien ta' linji politiċi iżjed robusti jsiru iktar inklużivi u trasparenti,
- tiffissa punti ta' referenza għal sforz ta' riċerka etikament sod fid-dawl tad-drittijiet fundamentali,
- tippermetti li l-Ewropa jkollha rwol aktar attiv fuq livell dinji, fid-dibattitu u l-promozzjoni tal-valuri komuni, opportunitajiet indaqs u djalogu soċjali,
- timla l-vojt bejn dawk li għandhom edukazzjoni xjentifika u dawk li ma għandhomx, tippromwovi interess għall-kultura xjentifika fl-ambjent dirett taċ-ċittadini kollha (permezz ta' bliet, reġjuni, fondazzjonijiet, ċentri xjentifiċi, mużewijiet, organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, eċċ.),
- tinkoraġġixxi djalogu soċjali dwar il-politika ta' riċerka, u tistimola l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili biex ikabbru sehemhom f'attivitajiet ta' riċerka,
- tesplora modi biex ittejjeb il-governanza tas-sistema Ewropea ta' riċerka u innovazzjoni,
- tipprovdi stampa tax-xjenza u tar-riċerkaturi li tinftiehem minn kulhadd, l-aktar miż-żgħażaġh,
- tippromwovi l-progress tan-nisa f'karrieri xjentifiċi u l-użu aħjar tat-talenti professjonali u xjentifiċi tagħhom għall-ġid ta' kulhadd,
- iġġedded il-komunikazzjoni xjentifika, billi tiffavorixxi mezzi moderni għall-ksib ta' impatt akbar, tgħin ix-xjenzjati jaħdmu qrib il-professjonisti tax-xandir.

'Ix-Xjenza fis-Socjetà' ser tkun implimentata permezz ta':

- Azzjonijiet relatati mal-politika u riċerka appoġġati direttament minn din it-tema;
- Il-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri, l-identifikazzjoni ta' miri komuni, u t-tishih tal-prassi nazzjonali, fl-ispirtu tal-metodu miftuh ta' koordinazzjoni;
- Il-promozzjoni, l-appoġġ u l-monitoraġġ ta' l-adozzjoni u l-impatt ta' kwistjonijiet tax-'Xjenza fis-Socjetà' f'partijiet ohra tal-Programm Kwadru ⁽¹⁾. Il-koordinazzjoni ġenerali tal-kwistjonijiet relatati max-Xjenza fis-Socjetà kemm fl-ambitu tal-Programm Kwadru kif ukoll fi hdan attivitajiet Komunitarji rilevanti ohra (eż. dwar l-edukazzjoni u l-kultura) ser tiġi żgurata b'din it-tema.

Tliet linji ta' azzjoni ser jiġu segwiti.

L-ewwel linja ta' azzjoni: *Governanza aktar dinamika tar-relazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà*

It-tishih u t-titjib tas-sistema xjentifika Ewropea

Tant hemm stennija mis-sistema xjentifika Ewropea biex tagħti sostenn lill-potenzjal innovattiv tagħna li s-soċjetà għandha ssir taf aktar dwar il-komponenti tagħha, l-ekonomija tagħha, ir-regolamenti u d-drawwiet tagħha. Ser jiġu ttrattati tliet aspetti ta' sinifikat wiesa', li jiffukaw fuq l-atturi u d-dinamika taż-Żona Ewropea tar-Riċerka:

- titjib fl-użu, u l-monitoraġġ ta' l-impatt, tal-konsulenza xjentifika u l-għarfien espert dwar it-tfassil tal-politika fl-Ewropa (inkluż il-ġestjoni tar-riskju), u l-iżvilupp ta' għodod u skemi prattiċi (eż. netwerks elettronici);

⁽¹⁾ Inkluż it-thaddim tal-proċeduri għar-revizjoni etika għall-proposti li jindirizzaw kwistjonijiet sensitivi taht il-programm speċifiku 'Kooperazzjoni'.

- il-promozzjoni tal-fiduċja u l-awtoregolazzjoni fil-komunità xjentifika;
- l-inkoraġġiment tad-dibattitu dwar it-tixrid ta' l-informazzjoni, inkluż l-aċċess għar-riżultati xjentifiċi u l-futur tal-pubblikazzjonijiet xjentifiċi, b'kont mehud ukoll ta' miżuri li jtejbju l-aċċess tal-pubbliku.

Involvement usa' għall-anticipazzjoni u l-kjarifika ta' kwistjonijiet političi, soċjali u etiċi

L-aspirazzjonijiet u t-thassib tas-soċjetà, u l-prinċipji etiċi fundamentali, jehtieg li jiġu integrati ahjar matul il-proċess ta' riċerka, bil-holqien ta' ambjent iżjed sigur u kostruttiv għar-riċerkaturi u għas-soċjetà kollha kemm hi. Tlett aspetti huma involuti, kif ġej:

- Involvement usa' fi kwistjonijiet relatati max-xjenza;
- Kondizzjonijiet għal dibattitu informat dwar l-etika u x-xjenza;
- Enfasi akbar fuq diskussjoni fil-komunità tar-riċerka dwar l-aspetti soċjali tar-riċerka.

Fehim imtejjeb tal-pożizzjoni tax-xjenza u t-teknoloġija (S+T) fis-soċjetà

Sabiex ir-relazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà tiġi indirizzata permezz ta' linji političi tajbin, l-għarfien miġbur fl-istorja, il-wirt S&T, is-soċjoloġija u l-filosofija tax-xjenzi għandu jitwessa', jiġi kkonsolidat u mxxerred fuq livell Ewropew. Għal dan il-għan, l-akkademiċi minn dawn id-dixxiplini għandhom jiffurmaw networks sabiex ir-riċerka u d-dibattiti li kapaċi jikxfu l-partecipazzjoni reali tax-xjenza fil-bini ta' soċjetà u identità Ewropea jkunu strutturati, waqt li jenfasizzaw b'mod partikolari:

- Ir-rabtiet bejn ix-xjenza, id-demokrazija u l-liġi;
- Ir-riċerka dwar l-etika fix-xjenza u t-teknoloġija;
- L-influwenza reċiproka tax-xjenza u l-kultura;
- Ir-rwol u d-dehra tax-xjenzjati;
- Fehim pubbliku tax-xjenza u l-promozzjoni tad-dibattitu pubbliku.

Ir-rwol evoluttiv ta' l-universitajiet

Il-hidma ser timmira li tagħti appoġġ lir-riformi xierqa li jippermettu l-universitajiet biex ikollhom rwol attiv fil-holqien, it-tixrid u l-kondiviżjoni ta' l-għarfien, flimkien ma' l-industrija u s-soċjetà kollha kemm hi (b'mod konformi ma' l-inizjattivi Komunitarji dwar ir-riċerka universitarja). L-enfasi ser ikun fuq:

- Id-definizzjoni ta' kondizzjonijiet ta' qafas ahjar għal riċerka universitarja aktar effiċjenti;
- Il-promozzjoni għat-twaqqif ta' shubiji strutturati mas-settur kummerċjali, b'rigward għall-kapaċitajiet ta' ġestjoni tar-riċerka ta' l-universitajiet;
- It-tishih ta' l-iskambju ta' l-għarfien bejn l-universitajiet u s-soċjetà kollha kemm hi.

It-tieni linja ta' azzjoni: It-tishih tal-potenzjal, it-twessigh ta' l-orizzonti

Is-sessi u r-riċerka

Ibbażat fuq l-orjentamenti fid-dokument ta' hidma tal-persunal tal-Kummissjoni u l-konkluzjonijiet tal-Kunsill⁽¹⁾ u orjentamenti ta' politika rilevanti oħrajn tal-Komunità, ser jiġi implimentat qafas għal azzjonijiet pożittivi sabiex ir-rwol tan-nisa fir-riċerka xjentifika jissahhaħ, u d-dimensjoni tas-sessi fir-riċerka titjeb. Dan il-qafas ser jipprovdri kuntest għal dibattitu politiku, monitoraġġ, koordinazzjoni u sostenn tar-riċerka. Ser ikun fil:

- It-tishih tar-rwol tan-nisa fir-riċerka xjentifika u fil-korpi tat-tfassil ta' deċiżjonijiet xjentifiċi;

⁽¹⁾ 'Women and science: excellence and innovation – gender equality in science' – SEC(2005) 370; Konkluzjonijiet ta-Kunsill tat-18 ta' April 2005.

- Id-dimensjoni tas-sessi fir-riċerka;
- L-integrazzjoni tas-sessi fil-politika u fil-programmi ta' riċerka Komunitarji.

Iż-żgħażaġh u x-xjenza

L-attivitajiet huma maħsuba biex jiġbdu aktar nies minn kull sfond fil-karrieri xjentifiċi, irawmu rabtiet bejn il-generazzjonijiet, u jgħollu l-livell ta' litteriżmu xjentifiku b'mod ġenerali. L-iskambji u l-kooperazzjoni fuq livell Ewropew ser jiffokaw fuq metodi ta' taġlim ta' suġġetti xjentifiċi adatti għal udjenzi ta' żgħażaġh, l-appoġġ għall-ghalliem tax-xjenza (kuncetti, materjal), l-iżvilupp tar-rabtiet bejn l-iskejjel u l-hajja professjonali. Minbarra dan, jistgħu jiġu ffinanzjati avvenimenti b'ambitu Ewropew wiesa' li jlaqqgħu flimkien xjenzjati distinti – bhala "mudelli għall-ohrajn" – u xjenzjati żgħar li jaspiraw għal karriera distinta. Ir-riċerka ta' sostenn ser tiġi indirizzata, billi jitqiesu kuntesti soċjali u valuri kulturali. Inżammu tliet aspetti:

- Appoġġ għall-edukazzjoni xjentifika formali u informali fi skejjel kif ukoll permezz ta' ċentri tax-xjenza u mużewijiet u mezzi rilevanti ohrajn;
- Tishih tar-rabtiet bejn l-edukazzjoni xjentifika u l-karrieri xjentifiċi;
- Azzjonijiet ta' riċerka u koordinazzjoni dwar metodi ġodda fl-edukazzjoni xjentifika.

It-tielet linja ta' azzjoni: Komunikazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà

L-attivitajiet ser jippromwovu kanali reċiproċi ta' komunikazzjoni effettivi li jippermettu lill-pubbliku u lil dawk li jfasslu l-linji politiċi jinvolvu ruħhom fix-xjenza, u lix-xjenzjati jinvolvu ruħhom mal-pubbliku. L-approċċ ser jiffavorixxi kooperazzjoni eqreb u skambju ta' l-aħjar Prattika bejn ix-xjenzjati u l-professionisti tax-xandir, iżda wkoll parteċipazzjoni akbar ta' gruppi mmirati, notevolment tfal u ż-żgħażaġh, ir-riċerkaturi f'kuntatt mal-pubbliku, u l-istampa speċjalizzata. L-isforz ser jiffoka fuq:

- Forniment ta' informazzjoni xjentifika affidabbli u f'waqtha lill-istampa u medja ohrajn;
- Azzjonijiet ta' taħriġ għall-mili tal-vojt bejn il-medja u l-komunità xjentifika;
- Inkoraġġiment ta' dimensjoni Ewropea f'avvenimenti xjentifiċi li jimmiraw li jilhq u l-pubbliku;
- Promozzjoni tax-xjenza b'mezzi awdjovizivi permezz ta' ko-produzzjonijiet Ewropej u ċ-cirkolazzjoni ta' programmi xjentifiċi;
- Promozzjoni ta' komunikazzjoni transnazzjonali eċċellenti fil-qasam tar-riċerka u x-xjenza permezz ta' Premji popolari;
- Riċerka mmirata lejn it-tishih ta' inter-komunikazzjoni dwar ix-xjenza, kemm tal-metodi tagħha kif ukoll tal-prodotti tagħha, biex jiżded il-fehim reċiproku bejn id-dinja tax-xjenza, u l-udjenza usa' ta' dawk li jfasslu politika, il-medja u l-pubbliku ġenerali.

6. APPOĠĠ GĦALL-IŻVILUPP KOERENTI TA' LINJI POLITIĊI TAR-RIĊERKA

Objettiv

It-titjib ta' l-effettività u l-koerenza ta' linji politiċi tar-riċerka Komunitarji u nazzjonali u l-artikolazzjoni tagħhom ma' linji politiċi ohrajn, it-titjib ta' l-impatt tar-riċerka pubblika u r-rabtiet tagħha ma' l-industrija, u t-tishih ta' l-appoġġ pubbliku u l-effett ta' lieva fuq l-investment minn atturi privati.

Approċċ

L-attivitajiet li jsiru taħt din il-parti ser jagħtu wkoll appoġġ għall-iżvilupp koerenti tal-linji politiċi tar-riċerka, jikkomplementaw l-attivitajiet ta' koordinazzjoni taħt il-programm Kooperazzjoni, u jagħtu kontribut għal-linji politiċi u għall-inizjattivi Komunitarji (eż. il-leġiżlazzjoni, ir-rakkomandazzjonijiet u l-linji gwida) li jkollhom l-għan li jtejb u l-koerenza u l-impatt tal-linji politiċi ta' l-Istati Membri.

Dawn l-attivitajiet ser jagħtu kontribut lill-implimentazzjoni ta' l-Istrategġija ta' Liżbona, partikolarment lill-objettiv tat-3 % f'investment fir-riċerka, billi jgħinu lill-Istati Membri u lill-Komunità jiżviluppaw linji politiċi ta' riċerka u żvilupp aktar effettivi. L-għan hu li titjeb ir-riċerka pubblika u r-rabtiet tagħha ma' l-industrija u li jitrawwem l-investment privat fir-

riċerka, bit-tishih ta' l-appoġġ pubbliku u l-effett ta' lieva li għandu fuq l-investment privat. Dan jitlob għal adattabbiltà ta' politika tar-riċerka, il-mobilizzazzjoni ta' firxa usa' ta' strumenti, il-koordinazzjoni ta' sforzi minn konfini nazzjonali għall-iehor u l-mobilizzazzjoni ta' politika ohra sabiex jinholqu kondizzjonijiet ta' qafas ahjar għar-riċerka.

Attivitajiet

Żewġ linji ta' azzjoni ser jiġu segwiti ⁽¹⁾:

L-ewwel linja ta' azzjoni: Il-monitoraġġ u l-analiżi tal-linji politiċi pubbliċi u ta' l-istrategġiji industrijali relatati mar-riċerka, inkluż l-impatt tagħhom

L-oġġettiv hu li tiġi provduta informazzjoni, provi u analiżi b'appoġġ għad-disinn, l-implimentazzjoni, l-ewalwazzjoni u l-koordinazzjoni transnazzjonali tal-linji politiċi pubbliċi. Dan ser jinkludi:

- **Servizz ta' informazzjoni u intelligenza (ERAWATCH)** biex jappoġġa t-fassil tal-politika ta' riċerka bbażata fuq l-evidenza u biex jikkontribwixxi għar-realizzazzjoni ta' Żona Ewropea tar-Riċerka (ERA) billi jipprovdi fehim ahjar tan-natura, l-elementi kostituttivi u l-evoluzzjoni tal-linji politiċi, l-inizjattivi u s-sistemi nazzjonali u reġjonali tar-riċerka. Dan ser jinkludi analiżi regolari, minn perspettiva Ewropea, ta' kwistjonijiet rilevanti għat-tfassil tal-politika tar-riċerka, b'mod partikolari: fatturi li jmxexxu l-evoluzzjoni tas-sistemi ta' riċerka u l-implikazzjonijiet tagħhom għal strutturi ta' politika u tmexxija; kwistjonijiet emergenti/sfidi u għażliet ta' politika; u revizzjoni fuq livell Ewropew tal-progress ta' l-Istati Membri lejn l-ERA u l-oġġettiv ta' 3 %.
- **Attività ta' monitoraġġ ta' l-investimenti fil-qasam tar-riċerka industrijali** biex tipprovdi sors ta' informazzjoni konsistenti fih innifsu u komplementarju biex jgħin fl-għażla tad-direzzjoni tal-politika pubblika u biex tippermetti lill-intrapriżi johlqu punt ta' referenza għall-istrategġiji tagħhom ta' investment fl-R&D, **inter alia fis-setturi ta' interess prinċipali għall-ekonomija ta' l-UE**. Dan ser jinkludi tabelli ta' valutazzjoni perijodiċi ta' investimenti fl-ivelli ta' intrapriżi u settorjali, stharrig dwar ix-xejriet ta' l-investment privat fl-R&D, analiżi tal-fatturi li jinfluwenzaw id-deċiżjonijiet u l-prattika ta' l-investment ta' l-intrapriżi fl-R&D, analiżi ta' l-impatti ekonomiċi, u valutazzjoni ta' l-implikazzjonijiet għall-politika.
- **L-iżvilupp u l-analiżi ta' indikaturi dwar l-attività tar-riċerka u l-impatti tagħha fuq l-ekonomija**. Dan ser jinkludi l-preparazzjoni u l-pubblikazzjoni taċ-ċifri ewlenin tax-xjenza u t-teknoloġija nazzjonali u reġjonali u tat-tabelli ta' valutazzjoni bl-użu, fejn ikun xieraq, ta' indikaturi statistiċi uffiċjali; il-valutazzjoni tal-punti b'sahhithom u d-dgħjufijiet tas-sistemi ta' l-R&D ta' l-Istati Membri; u l-analiżi tal-pożizzjoni u l-prestazzjoni ta' l-UE fir-riċerka xjentifika u teknoloġika.

Dawn l-attivitajiet ser jitwettqu f'kollaborazzjoni maċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka kif ukoll permezz ta' studji u gruppi ta' esperti.

It-tieni linja ta' azzjoni: Koordinazzjoni tal-linji politiċi tar-riċerka

L-għan huwa li tissahhah, fuq bażi volontarja, il-koordinazzjoni tal-linji politiċi tar-riċerka permezz ta':

- Azzjonijiet li jappoġġaw l-implimentazzjoni tal-metodu miftuh ta' koordinazzjoni (OMC);
- Inizjattivi ta' kooperazzjoni transnazzjonali mwettqa fuq livell nazzjonali u reġjonali dwar kwistjonijiet ta' interess komuni, li fejn xieraq jinvolvu partijiet interessati ohrajn (inkluż l-industrija, organizzazzjonijiet Ewropej u organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili).

Dawn l-attivitajiet ser jindirizzaw kwistjonijiet ta' interess komuni dwar ir-riċerka u linji politiċi rilevanti ohrajn li għandhom jiġu mmobilizzati għar-realizzazzjoni ta' l-ERA u l-kisba ta' l-għan ta' l-UE ta' 3 % f'investment fir-riċerka. Dawn ser: jagħtu kontribut lill-iżvilupp ta' linji politiċi nazzjonali u reġjonali iżjed effettivi permezz ta' taġħlim reċiproku u r-reviżjoni tal-pari; jinkoraġġixxu inizjattivi kkombinati jew kongunti bejn gruppi ta' pajjiżi u reġjuni interessati fl-oqsma li jinvolvu dimensjoni jew impatt transnazzjonali qawwija; u fejn xieraq, jidentifikaw kwistjonijiet li jehtiegu azzjonijiet komplimentari u li jsahhu lil xulxin fuq livell Komunitarju u dak ta' l-Istati Membri.

L-inizjattivi meħuda minn diversi pajjiżi u reġjuni jstgħu jkopru attivitajiet bħar-reviżjoni tal-pari tal-linji politiċi nazzjonali u reġjonali, l-iskambju ta' esperjenzi u persunal, ewalwazzjonijiet u valutazzjonijiet ta' l-impatt kongunti, u l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' inizjattivi kongunti.

⁽¹⁾ L-attivitajiet dwar it-tishih u t-titjib tas-sistema Ewropea tax-xjenza, bħal kwistjonijiet ta' konsulenza xjentifika u għarfien expert u li jikkontribwixxu għal "regolazzjoni ahjar", huma trattati mill-parti Xjenza fis-Socjetà f'dan il-Programm Speċifiku.

7. ATTIVITAJIET TA' KOOPERAZZJONI INTERNAZZJONALI

Objettiv

Il-Komunità Ewropea teħtieġ politika internazzjonali dwar ix-xjenza u t-teknoloġija koerenti u b'saħħitha, biex issir kompetittiva u biex ikollha rwol prinċipali fuq il-livell dinji. L-azzjonijiet internazzjonali taht id-diversi programmi fi hdan il-Programm Kwadru ser jitwettqu fl-ambitu ta' strateġija globali ta' kooperazzjoni internazzjonali.

Din il-politika għandha tliet objettivi interdipendenti:

- Li tagħti appoġġ għall-kompetittività Ewropea permezz ta' shubija strateġika ma' pajjiżi terzi foqhma magħzula tax-xjenza u bl-ingaġġ ta' l-aqwa xjenzjati minn pajjiżi terzi sabiex jaħdmu fl-Ewropa u magħha;
- Li tiffacilita l-kuntatti ma' l-imsieħba f'pajjiżi terzi bil-għan li tipprovdi aċċess aħjar għar-riċerka mwettqa xi mkien iehor fid-dinja;
- Li tindirizza problemi speċifiċi li jiffaċċaw il-pajjiżi terzi jew ta' natura globali, fuq il-bażi ta' l-interess u l-benefiċċju reċiproċi.

Approċċ

Sabiex jiġu identifikati u stabbiliti l-oqsma prijoritarji tar-riċerka ta' interess reċiproku u benefiċċju reċiproku mal-pajjiżi terzi fil-mira (Pajjiżi Msieħba fil-Kooperazzjoni Internazzjonali ⁽¹⁾) għall-azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali tal-Programmi Speċifiċi ta' Kooperazzjoni, id-djalogi politiċi li għaddejjja u n-netwerks ta' shubija ser jissahħu ma' reġjuni differenti f'dawn il-pajjiżi terzi biex jipprovdu input biex jgħinu fl-implimentazzjoni ta' dawn l-azzjonijiet. Il-koerenza ta' l-attivitajiet nazzjonali dwar il-kooperazzjoni xjentifika internazzjonali ser tissahħah bl-appoġġ tal-koordinazzjoni ta' programmi nazzjonali (ta' l-Istati Membri u Pajjiżi assoċjati) permezz ta' koordinazzjoni multilaterali tal-linji politiċi u l-attivitajiet nazzjonali ta' l-RTD. Il-kooperazzjoni mal-pajjiżi terzi fil-Programm Kwadru ser tkun immirata b'mod speċjali lejn il-gruppi ta' pajjiżi li ġejjin ⁽²⁾:

- Pajjiżi kandidati ⁽³⁾;
- Pajjiżi msieħba Mediterranji (MPC), il-pajjiżi tal-Balkani tal-Punent (WBC) ⁽⁴⁾ kif ukoll il-pajjiżi ta' l-Ewropa tal-Lvant u l-pajjiżi ta' l-Asja Ċentrali ⁽⁵⁾ (EECA);
- Pajjiżi li qed jiżviluppaw, b'fokus fuq il-htigijiet partikolari ta' kull pajjiż jew reġjun konċernat ⁽⁶⁾;
- Ekonomiji emergenti ⁽⁶⁾.

L-azzjonijiet ta' riċerka ta' kooperazzjoni internazzjonali li jkunu orjentati lejn it-temi jsiru taht il-Programm Speċifiku Kooperazzjoni. L-azzjonijiet internazzjonali fil-qasam tal-potenzjal tal-bniedem isiru taht il-Programm Speċifiku Nies. Azzjonijiet u miżuri ta' appoġġ orizzontali b'fokus minbarra dak ta' qasam tematiku jew interdixxiplinarju speċifiku koperti fil-programm "Kooperazzjoni", ser jiġu implimentati, u jistgħu jkunu supplimentati, f'numru limitat ta' każijiet, b'azzjonijiet ta' kooperazzjoni speċifiċi ta' interess reċiproku. Il-koordinazzjoni globali ta' l-azzjonijiet ta' kooperazzjoni internazzjonali taht il-programmi differenti ser tissahħah bil-hsieb li jiġi żgurat approċċ koerenti u jiġu żviluppati sinerġiji ma' strumenti Komunitarji oħrajn (eż. IPA, l-Istrument tal-Politika Ewropea tal-Viċinat, ir-regolament ta' l-ALA, u skemi ta' Għajnuna għall-Iżvilupp). B'kont meħud ta' l-esperjenza miksuba permezz ta' INTAS u filwaqt li jibnu fuq il-hidma tagħha fil-qafas tal-kooperazzjoni mal-pajjiżi ta' l-Ewropa tal-Lvant u ta' l-Asja Ċentrali, attivitajiet li jipprovdu kontinwità ser jitwettqu permezz ta' dan il-programm u l-programmi speċifiċi "Kooperazzjoni" u "Nies".

Il-Kummissjoni ser tiżgura l-koordinazzjoni ta' attivitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali fil-Programm Kwadru kollu inkluz id-djalogo politiku ma' pajjiżi msieħba, reġjuni u fora internazzjonali.

⁽¹⁾ Ara r-Regoli għall-partecipazzjoni

⁽²⁾ Fil-preżent, 9 Pajjiżi Mediterranji Shab u 6 pajjiżi mill-Ewropa tal-Lvant u l-Asja Ċentrali huma parti mill-Politika Ewropea tal-Viċinat.

⁽³⁾ Barra minn Pajjiżi Kandidati assoċjati.

⁽⁴⁾ Barra minn Pajjiżi Kandidati assoċjati u potenzjali

⁽⁵⁾ l-Armenja, l-Ażerbajġan, il-Belarus, il-Ġeorgja, il-Każakistan, il-Kirgistan, il-Moldova, ir-Russja, it-Taġikistan, it-Turkmenistan, l-Ukraina u l-Użbekistan.

⁽⁶⁾ Ta' min jinnota li l-Amerika Latina tinkludi kemm pajjiżi li għadhom jiżviluppaw u kemm ekonomiji emergenti.

Attivitajiet

L-attivitajiet prinċipali għall-iżvilupp ta' linji politiċi ta' kooperazzjoni xjentifika internazzjonali maqbula konguntament huma:

Koordinazzjoni bi-reġjonali tal-kooperazzjoni S&T inkluż l-iffissar ta' prijoritajiet u d-definizzjoni ta' linji politiċi tal-Kooperazzjoni S&T

Il-kooperazzjoni Komunitarja fl-S&T għall-iffissar ta' prijoritajiet ser tkun ibbażata fuq djalogu ta' politika komprensiv ma' pajjiżi u reġjuni msiehba fir-rikonoxximent tal-kondizzjonijiet soċjo-kulturali u l-kapaċitajiet ta' riċerka tagħhom. Dan id-djalogu għall-kooperazzjoni fl-S&T jitwettaq fuq livelli multipli, bħal permezz ta' fora internazzjonali (il-varji konvenzjonijiet tan-NU), djalogi bi-reġjonali istituzzjonalizzati ⁽¹⁾ inklużi: Il-Laqgħat Asja-Ewropa (ASEM); l-Amerika Latina, il-Karibew u l-UE (UE-LAC); is-Shubiji tal-Mediterran u tal-Balkani tal-Punent; l-UE-AKP (Stati Afrikani, tal-Karibew u tal-Paċifiku) u l-Istati ta' l-Ewropa tal-Lvant u l-Asja Ċentrali ⁽²⁾ u ftehim bilaterali u multilaterali kif ukoll permezz ta' laqgħat trans-reġjonali informali ta' xjenzjati u msiehba soċjali.

L-ogħla prijorità ser tingħata lit-tishih tad-djalogi bi-reġjonali/bilaterali biex jiggwidaw u jwaqqfu l-qafas għall-kooperazzjoni internazzjonali fl-S&T u l-identifikazzjoni kongunta ta' setturi tar-riċerka ta' interess u benefiċċju reċiproku. Tali djalogu u shubija fl-S&T jikkostitwixxu l-aktar l-mod effettiv għall-kisba ta' objettivi maqbula fuq livell dinji u reċiprokament, fir-rigward tal-htigijiet speċifiċi fuq livell reġjonali u ta' pajjiż. Konsegwentement, il-kooperazzjoni internazzjonali fl-S&T fil-Programm Kwadru ser tkun immexxija b'mod koerenti permezz tal-formulazzjoni integrata ta' linji politiċi ta' riċerka li tirriżulta minn dawn id-djalogi u minn ftehim fl-S&T ⁽³⁾.

Dawn l-inizjattivi ser ikunu implimentati permezz ta' attivitajiet speċifiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali li ser jiżviluppaw id-djalogu bi-reġjonali b'konsultazzjoni mill-qrib ma' l-Istati Membri, il-Pajjiżi Assoċjati u Pajjiżi Msiehba fil-Kooperazzjoni Internazzjonali.

Dan l-iffissar tal-prijoritajiet u d-definizzjoni tal-linji politiċi tal-Kooperazzjoni fl-S&T se jkollhom impatti diretti u li jistgħu jitkejlu fuq l-attivitajiet l-oħra previsti għall-Kooperazzjoni Internazzjonali fl-S&T taht il-Programm Speċifiku Kapaċitajiet, jiġifieri: tishih u żvilupp ta' Ftehim fl-S&T, Shubiji ta' Kooperazzjoni fl-S&T u effett ta' sinerġija pożittiv fuq il-koordinazzjoni tal-linji politiċi nazzjonali u l-attivitajiet dwar il-kooperazzjoni internazzjonali fl-S&T.

Fi hdan il-qafas tal-Ftehim fl-S&T, skond il-prijoritajiet definiti, ser tingħata prijorità lill-identifikazzjoni ta' elementi godda, emergenti li jisthoqquqhom azzjonijiet u approvazzjoni fuq livell politiku li għandhom ikunu implimentati permezz tat-temi.

Minbarra dan, il-partecipazzjoni ta' xjenzjati fil-programmi ta' riċerka nazzjonali ta' pajjiżi terzi ser tippermetti l-isfruttament totali tal-possibilitajiet tal-Ftehim fl-S&T u ser tippermetti lix-xjenzjati jiksbu għarfien minn sistemi ta' riċerka ta' pajjiżi terzi u tal-kulturi tagħhom b'mod reċiproku. Għal dan, il-Programm Kwadru ser ikopri l-ispejjeż tal-partecipazzjoni fir-riċerka ta' xjenzjati mill-Istati Membri u pajjiżi assoċjati fil-programmi ta' riċerka nazzjonali ta' pajjiżi terzi fejn hemm interess u benefiċċju reċiproku. Tali kollaborazzjoni ser issehh fuq bażi kompetittiva.

Il-proġetti kongunti żviluppati fi hdan id-djalogi u l-Ftehim ta' kooperazzjoni fl-S&T imsemmija hawn fuq ser ikunu mmexxija mill-htigijiet, ser ikunu ta' daqs sinifikanti f'termini ta' shubiji, kompetenzi u finanzjament, u ser ikollhom impatt soċjo-ekonomiku importanti. Il-proġetti ser ikunu mmirati speċifikament fuq il-prijoritajiet identifikati permezz tad-djalogu ta' politika u l-kooperazzjoni fl-S&T fi hdan il-fora reġjonali, u ser ikun hemm sejhiet speċifiċi skond ir-reġjun jew skond il-gruppi ta' Pajjiżi Msiehba fil-Kooperazzjoni Internazzjonali. Ir-riżultati ta' dawn id-djalogi ser jikkontribwixxu għad-determinazzjoni tal-prijoritajiet u l-htigijiet għall-azzjonijiet speċifiċi ta' kooperazzjoni internazzjonali fit-temi differenti fil-Programm Speċifiku Kooperazzjoni.

Koordinazzjoni bilaterali għat-tishih u l-iżvilupp ta' shubiji ta' l-S&T

Ir-realizzazzjoni tal-prijoritajiet identifikati ser ikompli jiġu elaborati aktar u mibdula f'azzjonijiet bit-twaqqif ta' Shubiji ta' Kooperazzjoni ekwi fl-S&T li jlaqqgħu partijiet interessati multipli (imsiehba mir-riċerka, l-industrija, il-gvern u s-soċjetà ċivili) għall-bini ta' kapaċità ta' riċerka u r-riċerka. Dawn taw prova li huma l-mekkanizmu l-aktar xieraq biex sinerġikament jimmobilizza l-punti b'saħħithom ta' dawn l-imsiehba. Dawn is-Shubiji ser jehtiegu strateġiji pluridixiplinari biex jiġu trattati htigijiet diversi fuq livell globali, reġjonali u/jew ta' pajjiż.

⁽¹⁾ Djalogu bi-reġjonali f'dan il-kuntest f'isser djalogu bejn l-Istati Membri, il-KE u l-pajjiżi terzi konċernati

⁽²⁾ Li jista' jinvolvi wkoll iċ-Ċentru Internazzjonali għax-Xjenza u t-Teknoloġija (ISTC) u ċ-Ċentru għax-Xjenza u t-Teknoloġija (STCU).

⁽³⁾ Fid-dawl ta' l-interessi tal-Komunità, ġew konklużi ftehim ma' l-imsiehba industrijali maġġuri jew dawk b'ekonomija emergenti kollha, u ma' kważi l-pajjiżi kollha inklużi fil-Politika Ewropea tal-Viċinat.

L-iżvilupp ta' Shubiji fl-S&T ser ikunu bbażati fuq tmexxija bi-reġjonali u koordinazzjoni ta' inizjattivi ta' politika f'setturi prijoritarji definiti. Dawn ser jiġu operati minn gruppi ta' tmexxija magħmula minn numru limitat ta' rappreżentanti minn kull reġjun, miftuħa għall-imsieħba kollha fir-reġjuni konċernati, billi jitqiesu l-interessi u l-kapaċitajiet ta' riċerka tagħhom. Dawn is-shubiji ser jippromwovu attivitajiet ta' riċerka konġunti u djalogu ta' politika permanenti dwar l-effiċjenza u l-effikaċja tal-kooperazzjoni implimentata kif ukoll dwar l-identifikazzjoni ta' htigijiet futuri.

Appoġġ għall-koordinazzjoni ta' linji politiċi u attivitajiet nazzjonali ta' l-Istati Membri u l-pajjiżi assoċjati dwar il-kooperazzjoni internazzjonali fl-S&T

Sabiex tiġi promossa/inkoraġġuta strateġija effettiva u effiċjenti ta' kooperazzjoni Komunitarja fil-qasam xjentifiku fuq livell ta' l-UE, il-koordinazzjoni kontinwa tal-linji politiċi nazzjonali hija essenzjali biex jiġu realizzati l-impenji mehuda permezz tad-djalogi bi-reġjonali u bilaterali fl-S&T.

Din il-koordinazzjoni ser issaħħah l-effiċjenza u l-impatt ta' l-inizjattivi li għaddeja ta' kooperazzjoni bilaterali fl-S&T bejn l-Istati Membri u l-Pajjiżi Msieħba fil-Kooperazzjoni Internazzjonali u ttejjeb is-sinerġiji pożittivi bejniethom. Hija ser ittejjeb ukoll il-komplementarjetajiet bejn l-attivitajiet ta' kooperazzjoni tal-Komunità u dawk ta' l-Istati Membri fl-S&T.

Barra minn hekk ser tappoġġa l-implimentazzjoni ta' "viżjoni kondiviża" billi tiffaċilita l-approċċi programmatiċi innovattivi u b'bidma aktar mill-qrib fost u ma' l-Istati Membri fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' kooperazzjoni koerenti fil-qasam tax-xjenza u t-teknoloġija ta' l-UE.

ANNEX II

TQASSIM INDIKATTIV TA' L-AMMONT (f'EUR Miljun)

Infrastrutturi tar-Riċerka ⁽¹⁾	1 715
Riċerka għall-benefiċċju ta' l-SMEs	1 336
Reġjuni ta' l-Għarfien	126
Potenzjal għar-Riċerka	340
Xjenza fis-Socjetà	330
Żvilupp koerenti ta' linji politiċi ta' riċerka	70
Attivitajiet ta' Kooperazzjoni Internazzjonali	180
TOTAL	4 097

⁽¹⁾ Inkluż kontribut ta' mhux aktar minn EUR 200 miljun lill-Bank Ewropew ta' l-Investiment għall-Facilità tal-Finanzjament tal-Qsim tar-Riskju, kif imsemmi fl-Anness III. Ammont ta' EUR 100 miljun ser jiġi ddedikat għal pagamenti annwali għall-perijodu 2007 – 2010.

ANNEX III

FAĊILITÀ FINANZJARJA GHALL-QSIM TAR-RISKJU

Skond l-Anness II, il-Komunità ser tipprovi kontribut (azzjoni ta' koordinazzjoni u appoġġ) lill-Bank Ewropew għall-Investment (EIB) li jkun imsieheb għall-qsim tar-riskju għall-Faċilità Finanzjarja għall-Qsim tar-Riskju (RSFF). L-RSFF, li ser tkun ko-finanzjata mill-Komunità u l-EIB, hija mmirata lejn it-trawwim ta' investment tas-settur privat madwar l-Ewropa fl-iżvilupp u d-demonstrazzjoni ta' riċerka u teknoloġija (RTD) kif ukoll l-innovazzjoni.

Il-kontribut Komunitarju ser iżid il-kapaċità tal-Bank li jirregola r-riskju, b'hekk jippermetti għal (i) volum akbar ta' operazzjonijiet ta' self u garanziji ta' l-EIB għal certu livell ta' riskju, u (ii) l-iffinanzjar ta' azzjonijiet ta' l-RTD Ewropej aktar riskjużi li ma jkunux possibbli minghajr tali appoġġ Komunitarju, b'hekk jgħin li jinghelbu defiċjenzi tas-suq. Huwa ser jimmira li:

- iżżid il-valur f'oqsma fejn is-suq ma jistax jipprovi l-finanzjament meħtieġ; u
- jipprovi effett katalittiku f'self ta' kapital għal investment privat.

Il-kontribut Komunitarju ser ikun kommess għall-RSFF f'konformità mad-dispożizzjonijiet imniżzla fl-Anness II.

L-EIB ser isellef fondi ġġenerati mis-swieq finanzjarji internazzjonali u jipprovi garanziji lill-imsieħba finanzjarji skond ir-regoli, ir-regolamenti u l-proċeduri standard tiegħu.

Huwa ser juża dan il-kontribut fuq "bażi ta' min jiġi l-ewwel, jinqeda l-ewwel", bhala provvista u allokkazzjoni ta' kapital fi ħdan il-bank sabiex ikopri parti mir-riskji assoċjati ma' l-operazzjonijiet tiegħu li jappoġġaw azzjonijiet eliġibbli Ewropej ta' RTD.

Abbażi ta' l-evalwazzjoni finanzjarja tiegħu, l-EIB ser jivvaluta l-livell ta' riskji finanzjarji u jiddeċiedi l-valur tal-provvista u l-allokkazzjoni ta' kapital.

Il-valutazzjoni tar-riskji u l-kategorizzazzjoni, u d-deċiżjonijiet li jirriżultaw dwar il-provvista u l-allokkazzjoni ta' kapital, ser isegwu l-proċeduri standard tal-Bank, taht il-Faċilità Finanzjarja Strutturata, approvati u mmonitorjati mill-partijiet interessati, kif aġġornata u mmodifikata minn żmien għal żmien. Dawn mhux ser jibiddlu bhala riżultat tal-kontribut Komunitarju.

Ir-riskju għall-baġit Komunitarju huwa limitat għall-ammonti mħallsa jew kommessi li jiġu mħallsa. Ma jkun hemm l-ebda responsabbiltà kontingenti għall-baġit Komunitarju, billi kwalunkwe riskju li jkun fadal jingarr mill-EIB.

Il-kontribut Komunitarju ser jiġi zborżat kull sena abbażi ta' pjan pluriennali u b'kont meħud ta' l-evoluzzjoni tad-domanda. L-ammont annwali ser jiġi stabbilit fil-Programm ta' Hidma, abbażi tar-rapport ta' attività u l-previżjonijiet ipprezentati mill-EIB.

Il-ftehim ser jiġi konkluż ma' l-EIB, wara konsultazzjonijiet mill-qrib ma' l-Istati Membri, ser jistabbilixxi t-termini u l-kondizzjonijiet li taħthom il-fondi Komunitarji jistgħu jintużaw bhala provvisti u allokkazzjoni ta' kapital. Dan ser jinkludi it-termini u l-kondizzjonijiet li ġejjin:

- L-eliġibbiltà ta' azzjonijiet RTD Komunitarji. Konvenzjonalment, l-iżvilupp ta' infrastrutturi ta' riċerka ffinanzjati mill-Komunità taht dan il-Programm speċifiku għandhom ikunu eliġibbli awtomatikament. Entitajiet legali stabbiliti f'pajjiżi terzi minbarra l-Pajjiżi assoċjati huma eliġibbli wkoll jekk dawn jippartecipaw f'azzjonijiet indiretti tas-Seba' Programm Kwadru u l-ispejjeż tagħhom huma eliġibbli għal finanzjament Komunitarju. Infrastrutturi ta' riċerka oħrajn ta' interess Ewropew jistgħu jitiqiesu wkoll.

L-RSFF se tkun offruta fl-Istati Membri kollha u f'pajjiżi assoċjati sabiex ikun żgurat li l-entitajiet legali kollha, irrispettivament mid-daqs (inkluzi SMEs u organizzazzjonijiet tar-riċerka, inkluzi l-universitajiet) fl-Istati Membri kollha, jistgħu jibbenefikaw minn din il-faċilità għall-finanzjament ta' l-attivitajiet tagħhom f'azzjonijiet eliġibbli.

Attivitajiet ta' innovazzjoni ta' natura kummerċjali huma eliġibbli għall-RSFF permezz biss ta' l-użu tal-kontribut ta' l-EIB stess.

- F'konformità mar-regolament dwar ir-Regoli għal Parteċipazzjoni adottat skond l-Artikolu 167 tat-Trattat, il-ftehim ser jstabbilixxi wkoll proċeduri għall-Komunità biex togġezzjona, f'kazijiet debitament ġustifikati, dwar l-użu tal-kontribut Komunitarju mill-EIB.
- Ir-regoli sabiex jiġi ddefinit is-sehem tar-riskju finanzjarju li ser ikun kopert mill-kontribut Komunitarju u l-limitu ta' riskju li lil hinn minnu l-EIB jista' juża l-kontribut Komunitarju kif ukoll il-qsim ta' dħul korrespondenti.

Il-livell tal-kontribut Komunitarju għal kull operazzjoni għandu jiddependi mill-evalwazzjoni tar-riskju finanzjarju mwettqa mill-EIB. Il-livell tal-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital totali għall-parti kbira ta' l-operazzjonijiet ta' l-RSFF mistennija tinzel fil-marġini ta' 15 %-25 % tal-valur nominali ta' tali operazzjonijiet. Fl-ebda każ il-livell tat-total ta' l-ammonti tal-provvista u l-allokazzjoni ta' kapital tal-kontribut Komunitarju m'għandu jaqbeż 50 % tal-valur nominali tas-self jew tal-garanzija. Ser ikun hemm qsim ta' riskju taht kull operazzjoni.

- L-arranġamenti li bihom il-Komunità ser timmonitorja l-operazzjonijiet ta' self u ta' garanziji ta' l-EIB relatati mal-kontribut Komunitarju, inklużi operazzjonijiet permezz ta' l-imsieħba finanzjarji ta' l-EIB.

L-EIB tista' tuża biss il-kontribut Komunitarju għal operazzjonijiet approvati bejn id-data tad-dħul fis-seħh ta' dan il-Programm Speċifiku u l-31 ta' Diċembru 2013.

L-interessi u d-dħul iġġenerati mill-kontribut Komunitarju waqt dan il-perijodu għandhom jiġu rapportati kull sena mill-EIB lill-Kummissjoni, li għandha tinforma lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill. F'konformità ma' l-Artikolu 18.2 tar-regolament finanzjarju, dawn għandhom jiġu kkunsidrati bhala dħul assenjat lill-RSFF u jiddaħhlu fil-bagitt.

Fl-adozzjoni tal-Programm ta' Hidma, il-Kummissjoni tista' tiddeċiedi li talloka mill-ġdid, għall-fini ta' kwalunkwe azzjoni indiretta ohra ta' l-"Infrastruttura ta' Ricerka" ta' dan il-Programm Speċifiku, kwalunkwe ammont mhux użat mill-RSFF u, għalhekk, kopert mill-ġdid mill-EIB, wara l-evalwazzjoni ta' nofs it-term imsemmija fl-Anness II tal-Programm Kwadru. L-evalwazzjoni ta' nofs it-term se tinkludi valutazzjoni esterna ta' l-impatt ta' l-RSFF.

Il-Kummissjoni ser timmonitorja mill-qrib l-użu effettiv tal-Kontribut Komunitarju, inkluż il-valutazzjonijiet ex-post tal-fatturi ta' l-azzjoni li kienu suċċess, u rapport regolari għall-Kumitat tal-Programm. Barra minn hekk, il-Kummissjoni ser tinkludi kisbiet prinċipali f'dan ir-rigward fir-rapport annwali dwar l-attivitajiet ta' l-iżvilupp ta' riċerka u teknoloġiku li hija ser tibgħat lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill skond l-Artikolu 173 TKE.

ANNEX IV

IMPLIMENTAZZJONI KONĠUNTA TA' PROGRAMMI TA' RIĊERKA MHUX KOMUNITARJI

Inizjattiva waħda għall-implimentazzjoni konġunta tal-programmi ta' riċerka nazzjonali hija identifikata hawn taht, fuq bażi indikattiva, u tista' tkun is-suġġett ta' deċiżjoni separata fuq il-bażi ta' l-Artikoli 169 tat-Trattat. Aktar inizjattivi jistgħu jiġu identifikati u proposti waqt l-implimentazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru.

Fil-każ tat-tehid ta' deċiżjoni bħal din, tkun imwaqqfa struttura dedikata għall-implimentazzjoni, flimkien ma' struttura organizzattiva u l-korpi xierqa ta' governanza meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' l-azzjoni. Skond l-Anness II, il-Komunità tista' ttiprovdi appoġġ finanzjarju lill-inizjattiva sa l-ammont imniżżel fl-Anness II u tista' tipparteċipa attivament fl-implimentazzjoni bil-mezzi l-aktar xierqa għall-azzjoni.

L-inizjattiva ta' l-Artikolu 169 tat-Trattat KE fil-qasam ta' l-SMEs li jwettqu Attivitajiet ta' Riċerka

L-għan ser ikun li jinbada u jitwettaq programm konġunt fl-R&D għall-ġid ta' l-SMEs li jwettqu riċerka bl-oġġettiv li titqawwa l-hila ta' riċerka u innovazzjoni tagħhom. Hija ser tistimola u tappoġġa proġetti R&D immexxija minn dawn l-SMEs billi tibni fuq l-EUREKA. Din l-inizjattiva tikkomplementa azzjonijiet oħra li jimmiraw l-SMEs imwettqa fil-kuntest tas-Seba' Programm Kwadru.

Il-Komunità ser ttiprovdi appoġġ finanzjarju lill-inizjattiva u ser tipparteċipa fl-implimentazzjoni bil-mezzi l-aktar xierqa għall-azzjoni.

ANNEX V

INFORMAZZJONI GHANDHA TIĠI PPROVDUTA MILL-KUMMISSJONI SKOND L-ARTIKOLU 8(5).

1. Informazzjoni dwar azzjonijiet, li tippermetti l-monitoraġġ tal-ħajja shiha ta' kull proposta, li tkopri partikolarment:
  - proposti sottomessi;
  - riżultati ta' evalwazzjoni għal kull proposta;
  - ftehim ta' ghotja;
  - azzjonijiet kompluti.
2. Informazzjoni dwar l-eżitu ta' kull sejha u implimentazzjoni ta' azzjonijiet, li tkopri partikolarment:
  - riżultati ta' kull sejha;
  - ir-riżultat tan-negozjati dwar ftehim ta' ghoti;
  - implimentazzjoni ta' azzjonijiet, inklużi *data* tal-hlas u eżitu ta' azzjonijiet.
3. Informazzjoni dwar il-programm ta' implimentazzjoni, inkluż informazzjoni rilevanti fil-livell tal-Programm Kwadru, il-Programm Speċifiku u kull attività.

Din l-informazzjoni (partikolarment, dwar proposti, l-evalwazzjoni u l-ftehim ta' l-ghoti tagħhom) għandha tinghata f'format strutturat li jista' jinqara u jkun trattat elettronikament permezz ta' sistema ta' l-informazzjoni u tar-rapportar ibbażata fuq l-IT li tippermetti li ssir analiżi faċli tad-*data*.

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/975/KE tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li għandu jittwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta taht is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007-2013)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/975/Euratom għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku li għandu jittwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta taht is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għal attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u attivitajiet ta' dimostrazzjoni (2007-2013)

(2006/975/KE)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 166(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾

Billi:

- (1) Skond l-Artikolu 166(3) tat-Trattat, id-Deċiżjoni Nru 992/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għallattivitajiet ta' riċerka, l-iżvilupp teknoloġiku u ta' dimostrazzjoni, (2007 – 2013) (minn hawn 'il quddiem imsemmi bhala 'l-Programm Kwadru') għandha tiġi implimentata permezz ta' Programmi Speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jistabbilixxu tulhom u jipprovdu għall-mezzi li jitqiesu meħtieġa.
- (2) Iċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta, minn hawn 'il quddiem imsejjah il-'JRC' għandu jwettaq attivitajiet hekk imsejha attivitajiet diretti ta' R&Ż taht Programm Speċifiku tal-'JRC' li jimplementa l-Programm Kwadru tal-KE.
- (3) Fl-implimentazzjoni tal-missjoni tiegħu, il-'JRC' għandu jipprovdi appoġġ xjentifiku u tekniku stimulat mill-klijent lill-proċess tat-tfassil tal-politika ta' l-UE, li jiżgura appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-linji politiċi

eżistenti u jwieġeb għal talbiet godda tal-politika. Sabiex jikseb il-missjoni tiegħu l-'JRC' għandu jwettaq riċerka ta' l-oghla kwalità Ewropea komparabbli, inkluż billi jżomm il-livell tiegħu stess ta' eċċellenza xjentifika.

- (4) L-azzjonijiet diretti mwettqa mill-'JRC' għandhom jiġu implimentati mill-Programm Speċifiku attwali. Fl-implimentazzjoni ta' dan il-Programm Speċifiku skond il-missjoni tiegħu, il-'JRC' għandu jagħti importanza partikolari lil oqsma ta' importanza kruċjali għall-Unjoni: il-prosperità f'soċjetà li sserrah fuq l-għarfien, is-solidarjetà, is-sostenibbiltà u l-ġestjoni responsabbli tar-riżorsi, is-sigurtà u l-helsien, u l-Ewropa bhala siehba dinjija.
- (5) Il-Programm Speċifiku attwali għandu jiġi implimentat b'mod flessibbli, effiċjenti u trasparenti, filwaqt li titqies il-htieġa rilevanti tal-politika tal-'JRC' dwar l-utenti u l-Komunità, filwaqt li jkun irrispettat l-oġettiv li jitharsu l-interessi finanzjarji tal-Komunità. L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa fil-programm għandhom jiġu adattati kull fejn jixraq għal dawn il-htieġiet u għall-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi u għandhom jimmiraw li jiksbu l-eċċellenza xjentifika.
- (6) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' imprizi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati ta' riċerka, għall-Programm Kwadru (minn hawn 'il quddiem imsejjah bhala 'ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') relatati ma' l-azzjonijiet diretti għandhom japplikaw ukoll għall-attivitajiet ta' R&Ż imwettqa taht dan il-Programm Speċifiku.

⁽¹⁾ Opinjoni mogħtija fit-30 ta' Novembru 2006 (għada mhux publikata fil-ĠU).

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.
ĠU L 912, 30.12.2006, p. 1.

- (7) Għall-għanijiet ta' l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, flimkien mal-kooperazzjoni koperta mill-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea jew minn Ftehim ta' Assoċjazzjoni, jista' jkun jixraq li jkun hemm parteċipazzjoni f'attivitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali ma' terzi pajjiżi u organizzazzjonijiet internazzjonali, b'mod partikolari fuq il-bażi ta' l-Artikolu 170 tat-Trattat.
- (8) B'appoġġ għat-ktabbir u l-integrazzjoni ta' l-UE, il-JRC għandu l-għan li jippromwovi l-integrazzjoni ta' organizzazzjonijiet u riċerkaturi ta' l-Istati Membri l-godda fl-attivitajiet tiegħu partikolarment fl-implimentazzjoni tal-komponenti xjentifiċi u teknoloġiċi ta' l-*acquis* Komunitarju, kif ukoll kooperazzjoni ikbar ma' dawk minn Pajjiżi Kandidati. Huwa wkoll previst ftuħ progressiv fir-rigward tal-Pajjiżi Ġrieni, speċifikament fuq temi prijoritarji tal-Politika Ewropea tal-Viċinat.
- (9) L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa taht dan il-Programm Speċifiku għandhom jirrispettaw il-prinċipji fundamentali ta' l-etika, inkluzi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (10) Il-JRC għandu jkompli jiġġenera riżorsi addizzjonali permezz ta' attivitajiet kompetittivi; dawn jinkludu l-parteċipazzjoni fl-azzjonijiet indiretti tal-Programm Kwadru, hidma ta' partijiet terzi u, flivell inqas, l-esplojtazzjoni tal-proprjetà intellettwali.
- (11) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja soda tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u aċċessibbli possibbli, filwaqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibbiltà tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Gunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 tat-23 ta' Diċembru 2002 li jstabbilixxu regoli ddettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kull emenda futura ⁽²⁾.
- (12) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali għall-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – sabiex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imhallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej ⁽³⁾, (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet

fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra ⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽⁵⁾.

- (13) Il-Kummissjoni għandha maż-żmien tagħmel arrangamenti sabiex titwettaq evalwazzjoni indipendenti li tikkonċerna l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti minn dan il-programm.
- (14) Il-Bord tal-Gvernaturi tal-JRC ġie kkonsultat dwar il-kontenut Xjentifiku u Teknoloġiku ta' dan il-programm speċifiku,

ADOTTA DIN ID-DEĊIŻJONI:

Artikolu 1

Il-Programm Speċifiku marbut ma' l-azzjonijiet diretti ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku u dimostrazzjoni li għandhom jitwettqu miċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta, minn hawn 'il quddiem "il-Programm Speċifiku" huwa b'dan adottat mill-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2013.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jstabbilixxi l-attivitajiet għall-azzjonijiet mhux nukleari taċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunta, jipprovi appoġġ xjentifiku u tekniku, stimulat mill-konsumaturi, lill-proċess ta' tfassil ta' politika Komunitarja, sabiex b'hekk jassigura l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politika eżistenti u jwieġeb għal talbiet ta' politika godda.

L-objettivi u d-deskrizzjoni ġenerali ta' dawk l-attivitajiet huma mnizzlin fl-Anness.

Artikolu 3

Skond l-Anness II tal-Programm Kwadru, l-ammont li jitqies meħtieġ għat-tweqqif tal-Programm Speċifiku għandu jkun ta' EUR 1 751 miljun.

Artikolu 4

1. L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht il-Programm Speċifiku għandhom jitwettqu b'konformità mal-prinċipji etiċi fundamentali.

2. L-oqsma ta' riċerka li ġejjin m'għandhomx jiġu ffinanzjati taht dan il-programm:

- attività ta' riċerka mmirata lejn il-klonazzjoni umana għal skopijiet riproduttivi,
- attività ta' riċerka mahsuba għall-modifika tal-wirt ġenetiku tal-bnedmin li tista' tagħmel tali tibdil ereditabbli ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1, kif emendat mir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 13.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

⁽⁶⁾ Riċerka dwar it-trattament tal-kanċer tal-gonadi tista' tkun iffinanzjata.

— attivitajiet ta' riċerka maħsuba biex johlqu embrijuni umani għall-għan waħdieni tar-riċerka jew għall-produzzjoni ta' ċelloli staminali, inkluż permezz tat-trasferiment tan-nukleu ta' ċelloli somatiċi.

3. Ir-riċerka fuq iċ-ċelloli staminali tal-bniedem, kemm adulti kif ukoll embrijoniċi, tista' tiġi ffinanzjata skond il-kontenut tal-proposta xjentifika u l-qafas legali ta' l-Istat jew Stati Membri involuti.

Kwalunkwe applikazzjoni għall-finanzjament ta' riċerka fuq iċ-ċelluli staminali tal-embrijoni tal-bniedem għandha tinkludi, skond il-każ, id-dettalji tal-liċenzja u tal-miżuri ta' kontroll li jkunu ser jittiehdu mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri kif ukoll id-dettalji ta' l-approvazzjoni (jiet) etiċi li jkunu ser jiġu pprovduti.

Fir-rigward tad-derivazzjoni taċ-ċelloli staminali embrijoniċi tal-bniedem, l-istituzzjonijiet, l-organizzazzjonijiet u r-riċerkaturi għandhom ikunu soġġetti għal liċenzjar u kontroll stretti skond il-qafas legali ta' l-Istat(i) Membri involuti.

4. L-oqsma tar-riċerka mniżżlin hawn fuq għandhom ikunu riveduti għat-tieni fażi ta' dan il-programm (20102013) fid-dawl ta' l-avvanzi xjentifiċi.

Artikolu 5

1. Il-Programm Speċifiku għandu jiġi implimentat permezz ta' l-azzjonijiet diretti kif stabbiliti fl-Anness III għas-Seba' Programm Kwadru.

2. Ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid marbuta ma' l-azzjonijiet diretti għandhom japplikaw għall-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tfassal Programm ta' Hidma multi-annwali għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku, li jistabbilixxi f'faktar dettall l-oġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi elenkati fl-Anness, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

2. Il-Programm ta' Hidma multi-annwali għandu jqis l-attivitajiet rilevanti ta' riċerka mwettqa mill-Istati Membri, l-Istati Assoċjati u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali. Huwa għandu jkun aġġornat fejn xieraq.

Artikolu 7

Il-Kummissjoni għandha tirraġa għall-valutazzjoni indipendenti prevista fl-Artikolu 7 tal-Programm Kwadru li għandha titwettag fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 8

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 9

Din id-Deciżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

ANNEX

1. **Objettiv**

Li jipprovi appoġġ xjentifiku u tekniku, stimulat mill-konsumatur, lill-proċess ta' tfassil ta' politika Komunitarja, li jiżgura appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-linji politiċi eżistenti u jwieġeb għal talbiet ta' linji politiċi godda.

2. **Approċċ**

Il-JRC se jsahhaħ l-orjentament tiegħu stimulat mill-konsumatur, u n-*networking* qawwi tiegħu mal-komunità xjentifika, fil-kuntest speċifiku tat-tkabbir, l-iżvilupp sostenibbli u s-sigurtà billi:

- iwieġeb b'mod flessibbli għall-htigijiet u r-rekwiżiti li qed jiżviluppaw ta' dawk li qed ifasslu l-politika Ewropea;
- jiffoka l-attenzjoni fuq kwistjonijiet li huma importanti f'termini ta' thassib tas-soċjetà, li għandhom komponent ta' riċerka u li għandhom dimensjoni Komunitarja dominanti;
- jiżviluppa shubiji ma' ċentri ta' riċerka, universitajiet, industrij, awtoritajiet pubbliċi, korpi regolatorji fl-Istati Membri u ma' pajjiżi terzi u korpi internazzjonali;
- isahhaħ il-kompetenzi u l-facilitajiet tiegħu;
- il-JRC iffoka r-rizorsi tiegħu sabiex iwieġeb għall-isfidi Xjentifiċi u Teknoloġiċi li joħorġu mill-aspetti kumplessi u multidimensjonali tal-kwistjonijiet relatati mal-politika Komunitarja. Għamel dan billi organizza l-attivitajiet tiegħu madwar l-oqsma ewlenin tal-politika u billi stabbilixxa sinerġiji ma' sorsi oħra ta' appoġġ Xjentifiku u Teknoloġiku disponibbli fl-Istati Membri. Huwa se jsahhaħ iktar din il-kapaċità, billi jikkollabora wkoll ma' l-Aġenziji ta' l-UE, Istituzzjonijiet oħra ta' l-UE, b'mod partikoari mal-Parlament Ewropew, u awtoritajiet fl-Istati Membri;
- iżid it-trasparenza meta jstabbilixxi l-prijoritajiet ta' riċerka tiegħu billi jagħmel il-kriterji għal dawk il-prijoritajiet disponibbli pubblikament.

Approċċ integrat għall-provvediment ta' l-appoġġ Xjentifiku u Teknoloġiku lil-linji politiċi tirrappreżenta karatteristika ewlenija ta' dan il-Programm Speċifiku. Tabilhaqq, f'diversi oqsma l-htieġa biex jiġu mifhuma interazzjonijiet bejn bidla teknoloġija, żviluppi xjentifiċi, innovazzjoni u kompettitività u approċċi regolatorji u ta' politika differenti (eż. strumenti ekonomiċi, skemi volontarji u mekkaniżmi flessibbli) hija qawwija hafna. Bażi qawwija ta' riċerka se ssejjes dawn l-objettivi. Il-partecipazzjoni f'azzjonijiet diretti tal-Program Kwadru se thabbrek biex timmassimizza kumplimentarjetà mal-programm istituzzjonali spjegat fis-sezzjoni 3 hawn taht.

Bl-iffacilitar ta' l-aċċess għall-facilitajiet tiegħu minn riċerkaturi Ewropej u dawk mhux Ewropej, inkluzi xjentisti fi stadju bikri, il-JRC se jżid il-kooperazzjoni tiegħu ma' organizzazzjoniet oħra ta' riċerka pubbliċi u privati, itejjeb b'mod konsistenti l-kwalità xjentifika ta' l-attivitajiet tiegħu stess u jikkontribwixxi b'mod aktar xjentifiku għat-taħriġ, li ser jibqa' ta' prijorità għolja għall-JRC.

It-tixrid ta' għarfien fost il-partijiet interessati involuti f'dan il-proċess se jirrappreżenta karatteristika ewlenija ta' l-approċċ u għandhom isiru sforzi biex jiżdied l-involvement ta' l-SMEs f'azzjonijiet ta' riċerka. L-attivitajiet se jkunu mmirati wkoll lejn l-appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-legislazzjoni u għat-tixrid ta' l-aħjar prattiki fil-kuntest ta' l-UE25, Pajjiżi Kandidati u Ġirien.

Il-JRC se jirrispondi għas-sejha ta' "regolamentazzjoni aħjar" ta' l-aġenda ta' Liżbona l-ġdida billi jsostni ex-ante kif ukoll ex-post l-evalwazzjoni u l-valutazzjoni tal-politika, sabiex b'hekk jgħin l-inizjattivi ta' politika bbażati fuq l-evidenza. Barra minn hekk, ir-rekwiżiti maħruġa fil-kuntest ta' l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politika se jwasslu għat-twaqqif ta' attivitajiet ta' appoġġ tajbin għall-iskop safejn dawn ikunu bbażati fuq ir-riċerka.

Sfidi godda assoċjati mal-htieġa dejjem akbar għal reazzjoni għall-kriżijiet, l-emerġenzi, u l-imperattivi politiċi urġenti se jintlaħqu bil-bini ta' kapaċitajiet u facilitajiet f'oqsma magħzula sabiex ikun ipprovdut sostenn adegwat fil-kuntest ta' l-UE.

Linji politiċi esterni u relatati mas-sigurtà Komunitarja se jeżerċitaw domandi godda fuq il-JRC matul is-seba' Programm Kwadru. Dawn l-oqsma ta' hidma se jkunu appoġġati b'sistemi interni ta' informazzjoni/analizi sikuri u interni biex jirrispondu minnufih. Bl-istess raġunament, id-dimensjoni globali u internazzjonali tal-hidma tal-JRC se tkompli tiżviluppa aktar fil-programm preżenti.

Parti speċifika tar-riżorsi tal-JRC hija dedikata ghar-riċerka esploratorja, għall-iżvilupp ta' għarfien u kompetenzi godda. Ir-riżorsi huma investiti f'riċerka esploratorja bħala "seed money" (flus allokati għal proġett) li jistgħu jipproduċu riżultati prattiċi fi stadju iktar "il quddiem" u, jekk ikollhom suċċess, se jikkontribwixxu għall-attivitajiet tal-JRC minn medda ta' żmien medju għal twil.

Meta mitlub fil-kuntest ta' l-appoġġ għall-oqsma tematiċi ta' linji politiċi, il-JRC se jimpenja ruhu feżerċizzji speċifiċi li jwasslu għal sfruttament aħjar (inkluż it-tixrid meta xieraq) ta' riżultati tar-riċerka rilevanti madwar l-UE kollha. B'hekk, se jsahha il-benefiċċji tas-soċjetà ta' l-għarfien. Fejn u meta xieraq, ir-riċerka mwettqa mill-JRC għandha tkun koordinata mar-riċerka mwettqa taħt it- "Temi" tal-Programm Speċifiku "Koooperazzjoni", sabiex jiġu evitati sovrapożizzjoni u duplikazzjoni.

3. Attivitajiet

3.1. Tema politika 1: Prosperità f'soċjetà msejsa fuq l-għarfien

3.1.1. Agenda 1.1 Kompetittività u Innovazzjoni

It-trawwim tal-kompetittività ta' l-UE, it-trasparenza fis-suq intern u l-kummerċ se jinkisbu bil-produzzjoni u t-tixrid ta' referenzi aċċettati fuq livell internazzjonali u l-promozzjoni ta' sistema Ewropea komuni ta' kejl. Il-paragunar tar-riżultati tal-kejl se jkun imrawwem permezz ta' l-għoti ta' għodod għall-assigurazzjoni tal-kwalità bħal materjal ta' referenza, kejl ta' referenza, metodi u *data* vvalidati f'firxa wiesgħa ta' oqsma relatati mal-politika bħal:

- is-sigurtà ta' sustanzi kimiċi u prodotti inklużi l-kosmetiċi, permezz ta' l-iżvilupp ta' sistema ta' referenza għall-evalwazzjoni integrata tar-riskju kimiku u permezz ta' l-appoġġ Xjentifiku u Teknologiku għal-legislazzjoni tal-kimika inkluż l-appoġġ (it-tahriġ) għat-tlestija ta' l-Aġenzija Ewropea tas-Sustanzi Kimiċi (ECA);
- approċċi alternattivi ta' ittestjar (mhux fuq l-animali) u strateġiji ta' l-ittestjar inteliġenti;
- is-sigurtà, kwalità u awtentiċità ta' l-ikel; is-sigurtà ta' l-għalf; il-bijoteknoloġija;
- l-enerġija (sorsi u trasportaturi ta' enerġija iktar nadifa u rinnovabbli);
- is-sigurtà u protezzjoni taċ-ċittadin;
- l-ambjent u s-sahha.

Din il-hidma ta' referenza se titmexxa f'koooperazzjoni mill-qrib ma' l-istituzzjonijiet ta' l-Istati Membri, il-korpi internazzjonali ta' l-istandardizzazzjoni (ISO, CEN, Codex Alimentarius, AOAC), l-awtoritajiet regolatorji u l-industrija. Il-JRC għandu rwol ta' Laboratorju Komunitarju ta' Referenza (Community Reference Laboratory [CRL]) fl-oqsma ta' l-ikel u l-għalf ġenetikament modifikati, materjali f'kuntatt ma' l-ikel u additivi ta' l-għalf u jieħu rwol bħala CRL f'iktar oqsma relatati mal-kompetenza tiegħu.

Il-JRC se jaħdem fuq l-iżvilupp ta' mudellar ekonometriku avvanzat u tekniċi ta' l-analiżi tas-sensittività f'firxa wiesgħa ta' oqsma tal-politika, f'mudellar makroekonomiku, analiżi fuq medda ta' żmien qasir taċ-ċikli finanzjarji u tan-negozju u l-iżvilupp u l-evalwazzjoni ta' indikaturi komposti.

Il-JRC se jkompli wkoll japplika l-għodod ekonometriċi u statistiċi finanzjarji fis-settur tas-servizzi finanzjarji (per eżempju, direttivi dwar *Clearing* u Hlas u dawk bankarji). Se jibqa' involut f'varjetà ta' inizjattivi billi jipprovi appoġġ lill-evalwazzjonijiet *ex ante* u *ex post* (inklużi l-evalwazzjonijiet ta' l-impatt) bl-iżvilupp ta' indikaturi speċifiċi u bit-tweqq ta' analiżi.

Il-JRC se jżid l-appoġġ tiegħu għall-iżvilupp tal-politika Komunitarja dwar il-kummerċ internazzjonali, b'enfasi partikolari fuq l-impatt tal-politika kummerċjali dwar l-iżvilupp sostenibbli u l-kompetittività.

L-aġenda ta' Liżbona għat-ktabbir u x-xogħol se tkun appoġġata b'analiżi soċjo-ekonomika kwantitattiva diretta – fir-rigward ukoll tal-principju tar- "regolamentazzjoni mtejba" – f'għadd ta' oqsma tal-politika bħall-istabbiltà u t-ktabbir makroekonomiċi, is-servizzi finanzjarji, l-aspetti tal-kompetittività, it-tagħlim matul il-ħajja u d-dimensjoni tal-kapital uman ta' l-istrateġija ta' Liżbona, l-aġrikoltura, it-tibdil fil-klima, l-enerġija sostenibbli u s-sistemi ta' trasport. Il-JRC se jikkontribwixxi għall-fehma aħjar tar-relazzjoni bejn l-għoti ta' l-edukazzjoni u l-ħtiġijiet tas-soċjetà ta' l-għarfien, taċ-ċirkulazzjoni ta' l-għarfien, tal-fatturi li jaffettwaw l-ekwità fl-edukazzjoni u ta' kif jista' jinkiseb użu effiċjenti tar-riżorsi edukattivi.

Fil-qalba ta' l-oġġettivi tal-kompetittività u ta' l-ambjent jinsabu t-teknoloġiji eko-effiċjenti li se jkomplu jkunu identifikati u evalwati mill-Uffiċċju Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll Integrali tat-Tniġġis u b'kontribut lill-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-Pjan ta' Azzjoni għat-Teknoloġiji Ambjentali. Il-kundizzjonijiet li taħthom dawn it-teknoloġiji jiżviluppaw se jkunu studjati, sabiex jiġu identifikati l-ostakoli għat-tixrid tagħhom, għall-valutazzjoni tal-miri tal-prestazzjoni u l-użu u għall-analiżi tal-miżuri għat-titjib ta' l-applikazzjoni tagħhom.

Se jiġi pprovdut ukoll appoġġ lill-kompetittività permezz ta' attivitajiet bħal:

- appoġġ għat-twaqqif u ż-żamma ta' standards Ewropej bħall-Eurocodes, l-Euronorms, l-IEC, l-ISO norms u l-Materjali ta' Referenza Ewropej;
- l-iżvilupp ta' standards għal sistemi ta' monitoraġġ ambjentali u ta' sigurtà u aċċess armonizzat għad-data fil-kuntast ta' l-INSPIRE (Infrastruttura għal Informazzjoni Spazjali fl-Ewropa) u l-GMES (Monitoraġġ Globali għall-Ambjent u s-Sigurtà);
- it-tiżiħ ta' l-Infrastruttura Ewropea tal-Kejl permezz ta' paraguni interlaboratorji bhala appoġġ lill-proċessi ta' akkreditazzjoni/certifikazzjoni.

Il-JRC se jipprovdi wkoll l-appoġġ xjentifiku/tekniku tiegħu għall-iżvilupp ta' proċeduri ta' valutazzjoni u għestjoni tar-riskju bhala għodda għall-proċess Ewropew tat-tehdid tad-deċiżjonijiet.

3.1.2. Agenda 1.2 Żona Ewropea tar-Riċerka

Il-JRC se jikkontribwixxi direttament liż-Żona Ewropea tar-Riċerka billi jżid in-netwerking xjentifiku tagħha, it-taħriġ u l-mobilità tar-riċerkaturi, l-aċċess għall-infrastrutturi ta' riċerka u r-riċerka kollaborattiva. Se jipparteċipa fil-Pjattaformi Teknoloġiċi Ewropej, fl-Initjattivi Kongunti tat-Teknoloġija u fejn rilevanti fl-azzjonijiet ta' l-Artikolu 169. Attenzjoni speċjali se tinghata lil imsieħba li se jiġu involuti fl-Istati Membri l-godda u fil-Pajjiżi Kandidati.

Il-JRC se jipprovdi appoġġ lit-ffassil tal-politika tar-riċerka bbażata fuq l-evidenza kemm fl-ivell Komunitarju kif ukoll f'dak ta' l-Istati Membri.

L-appoġġ strateġiku għat-ffassil tal-politika tar-riċerka se jkun komplimentat billi jkunu pprovduti evalwazzjonijiet tat-teknoloġija tal-prijoritajiet tar-riċerka f'oqsma tematiċi individwali.

Il-konsolidazzjoni, l-iżvilupp u t-tixrid ta' metodi ta' tbsir tax-xjenza u t-teknoloġija wkoll se jkunu promossi fuq livell Ewropew.

3.1.3. Agenda 1.3 Enerġija u Trasport

Il-JRC se jiffoka l-attivitajiet tiegħu dwar l-enerġija fuq tranżizzjoni mingħajr tfixkil lejn sorsi u trasportaturi ta' l-enerġija b'inqas kontenut ta' karbonju u rinnovabbli (inkluż l-idroġenu), iżjed effiċjenza tas-sistemi ta' l-enerġija u titjib fis-sikurezza u s-sigurtà tal-provvista ta' l-enerġija. L-oġġettivi tal-JRC fis-settur ta' l-enerġija huma:

- li jipprovdi sistema sostenibbli ta' referenza għall-enerġija li tissodisfa l-htigijiet tal-politika Komunitarja ma' l-għarfien espert fix-Xjenza u t-Teknoloġija ta' l-innovazzjoni u l-evoluzzjoni teknoloġiċi (is-sorsi ta' l-enerġija kollha u effiċjenza ta' l-enerġija ta' użu finali);
- li jaġixxi ta' centru ta' referenza għall-verifika tal-prestazzjoni pre-normattiva u ċ-certifikazzjoni tat-teknoloġiji magħżula (jiġifieri, fossili iktar nodfa, il-bijomassa, it-teknoloġija fotovoltajka, iċ-ċelluli ta' kombustjoni u l-idroġenu);
- li jipprovdi informazzjoni dwar l-affidabilità tal-provvista enerġetika għall-Ewropa u dwar id-disponibbiltà ta' riżorsi ta' enerġija rinnovabbli. Barra minn hekk, il-JRC se jiffaċilita dibattitu ibbażat fuq il-fatti u ffassil ta' deċiżjonijiet infurmat dwar it-taħlita ta' enerġija xierqa biex tilhaq il-htigijiet ta' enerġija Ewropej.

Il-JRC se jikkontribwixxi lejn l-iżvilupp ta' trasport sostenibbli fl-Ewropa billi jiffoka fuq:

- l-ambjent b'riċerka dwar il-kontroll ta' l-emissjonijiet u impatti relatati ma' l-ekosistemi; il-potenzjal għat-tnaqqis ta' l-emissjonijiet minn teknoloġiji emergenti taħt xenarji ta' politika differenti,

- id-dimensjoni tekno-ekonomika mar-riċerka dwar l-evalwazzjoni ta' esternalitajiet, fjuwils u magni mtejba, kuncetti alternattivi ta' vetturi u l-impatt ta' l-innovazzjoni fuq il-kompetittività u t-tkabbir ekonomiku kif ukoll fuq l-evalwazzjonijiet ta' l-għażliet dwar il-politika tat-trasport;
- id-dimensjoni soċjali, b'attivitajiet li fihom riċerka fl-ippjanar spazjali u urban, l-impatti fuq is-saħha u holqien ta' kuxjenza. L-isforzi se jkunu dedikati wkoll lejn l-aspetti ta' sikurezza u sigurtà tat-trasport bl-ajru, bl-art u dak marittimu.

L-enerġija u t-trasport huma s-setturi ewlenin responsabbli għat-tniġġis li jaffettwa l-kwalità ta' l-arja. Il-JRC se jappoġġa l-istrategija tematika ta' l-UE dwar it-tniġġis ta' l-arja (CAFE Arja Nadifa għall-Ewropa) b'attenzjoni partikolari fuq il-karatterizzazzjoni u t-tqassim ta' emissjonijiet minn varji sorsi b'appoġġ lejn l-iżvilupp ta' strategiji għat-tnaqqis ta' l-emissjonijiet. Se jsiru Armonizzazzjoni/Normalizzazzjoni ta' testijiet u metodoloġiji ta' referenza għat-tkejjil ta' l-emissjonijiet.

3.1.4. Agenda 1.4 Soċjetà ta' l-informazzjoni

Il-JRC se jappoġġa l-formulazzjoni ta' politika u strumenti tat-Teknoloġiji tas-Soċjetà ta' l-Informazzjoni (IST) li jikkontribwixxu lejn soċjetà kompetittiva Ewropea ta' l-għarfien billi jiġġeneraw analiżi u strategiji prospettivi relatati mas-soċjetà ta' l-għarfien. It-tkabbir, is-solidarjetà, l-inkluzjoni u s-sostenibilità se jkunu punti għall-attenzjoni. Il-JRC se jikkontribwixxi wkoll għall-implimentazzjoni tal-linji politiċi Komunitarji marbuta mill-qrib ma' jew li jibbenefikaw hafna minn żviluppi tat-Teknoloġiji tas-Soċjetà ta' l-Informazzjoni. Dan ikopri l-applikazzjonijiet fl-*e-business*, l-*e-health*, is-sigurtà personali, l-ambjent tad-dar, l-*e-learning*, l-*e-governance*, u l-ambjent kif ukoll id-determinazzjoni tal-potenzjal għal żviluppi ġodda fil-ksib ta' strategija Ewropea generali għat-tkabbir, l-inkluzjoni u l-kwalità tal-hajja u ICT għall-fiduċja u l-kunfidenza.

Il-JRC se jaħdem fuq il- "konverġenza" fil-qasam ta' l-IST bil-mira li jevalwa l-impatt potenzjali fuq is-soċjetà f'termini ta' kompetittività, privatezza, proprjetà u l-inkluzjoni soċjali. L-applikazzjonijiet tal-konverġenza se jitmexxew fis-settur tas-saħha (bijosensuri, nanoteknoloġiji u xjenzi konjittivi), sigurtà (sensuri, sigurtà pubblika u integrità personali) u ambjent (monitoraġġ tat-teknoloġiji u ġestjoni ambjentali sostenibbli).

3.1.5. Agenda 1.5 Life Sciences and Bio-technology

Ix-xjenzi tal-hajja u l-bijoteknoloġiji għandhom x'jaqsmu ma' hafna oqsma tal-politika fejn jistgħu jagħtu l-kontribut tagħhom lill-oġettivi Komunitarji b'mod sinifikanti. Dan il-potenzjal huwa rikonoxxut ġeneralment fis-saħha, fl-agrikoltura, fl-ikel, fl-ambjent u setturi oħra fejn l-applikazzjonijiet huma żviluppatti b'mod mgħaġġel. Il-provvista ta' materjal ta' referenza u metodi validati jtehtieġu aċċess għal u kontroll ta' firxa wiesgħa ta' strumenti bijoteknoloġiċi avvanzati. Fil-kuntest tal-kollaborazzjoni tiegħu ma' organizzazzjonijiet nazzjonali kompetenti, il-JRC se jkompli jiżviluppa l-kompetenzi tiegħu f'dan is-settur fid-dawl tal-kuntest leġiżlattiv u regolatorju.

Partikolarment, il-JRC se jwettaq studji dwar l-impatt soċjo-ekonomiku ta' applikazzjonijiet magħzula ta' bijoteknoloġiji u xjenzi tal-hajja b'appoġġ lejn il-legislazzjoni tal-futur. Bi sforz integrat fin-nanoteknoloġija, fizika, bijoloġija u kimika applikati lil metodi ta' individwazzjoni l-JRC se jikkontribwixxi lill-iżvilupp ta' strategiji u teknoloġiji ġodda għall-monitoraġġ ambjentali u sanitarju, l-istudji fl-(eko) tossikoloġija, il-kontroll u s-sikurezza fl-ikel u fil-katina alimentari.

L-attivitajiet se jkunu żviluppatti *inter alia* fis-setturi li ġejjin:

- 1) Il-bijoteknoloġija u aspetti relatati mas-saħha:
  - il-provvediment ta' għodod għall-assigurazzjoni tal-kwalità għall-ittestjar ġenetiku;
  - studji dwar applikazzjonijiet dijanjostiċi bbażati fuq il-ġenomi u l-iżvilupp tad-drogi (eż. il-farmakoġenomija);
  - l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' metodi avvanzati għall-irfinar, it-tnaqqis u t-tibdil ta' testijiet fuq l-annimali għall-farmaċewtiċi bijoteknoloġiċi, għat-tbassir tat-tossicità tal-kimika permezz tat-tkabbir *in vitro* ta' ċelluli, metodi *throughput* għolja u tossikoloġomija;
  - l-identifikazzjoni u l-evalwazzjoni ta' metodoloġiji bijoinformatiċi ġodda b'appoġġ lejn l-approċċi ta' l-"omics", l-integrazzjoni tar-risponsi fiżjoloġiċi modulati b'suxxetibilità individwali u fatturi ta' l-istil ta' hajja;

- l-iżvilupp ta' qafas metodoloġiku għall-konsiderazzjoni xierqa tal-modifikaturi tar-riskji fl-*evalwazzjoni tar-riskju fuq saħħet il-bniedem*;

- l-*evalwazzjoni ta' l-impatti ambjentali u sanitarji tan-nanoteknoloġija inkluża n-nano-tossikoloġija*.

2) Il-bijoteknoloġija fl-agrikoltura, fl-ikel u fl-ghalf:

- studji prospettivi dwar applikazzjonijiet bijoteknoloġiċi emergenti fil-produzzjoni ta' l-ikel (eż. ikel funzjonali, annimali ta' l-irziezet ikklonati u "*pharming*" molekolari ta' prodotti tar-raba');

- individwazzjoni, identifikazzjoni u kwantifikazzjoni ta' organiżmi ġenetikament modifikati (GMO) (inkluża l-validazzjoni ta' metodi ta' *throughput screening* għolja, u għodod għall-assigurazzjoni tal-kwalità ta' GMOs tal-ġenerazzjoni li jmiss;

- studju fug il-Koeżistenza bejn Gml organiżmi non GM; studji fug l-ekonomiji ta' organiżmi GM.

3.2. Tema politika 2: *Is-solidarjetà u t-tmexxija responsabbli tar-riżorsi*

3.2.1. Agenda 2.1 *Żvilupp rurali, Agrikoltura u Sajd*

Il-JRC bir-riċerka tiegħu se jappoġġa oqsma tal-politika Ewropea għall-Iżvilupp Rurali, l-Agrikoltura u s-Sajd li jkopru t-tliet dimensjonijiet tas-sostenibbiltà:

- Aspetti ta' produzzjoni: appoġġ lill-implimentazzjoni, il-kontroll u l-monitoraġġ tal-Politika Agrikola Komuni (PAK) (Skemi ta' Hlas Uniku, *Cross compliance* u Sistemi ta' Konsulenza Azjendali), inklużi s-Sistemi Integrati ta' Amministrazzjoni u ta' Kontroll għar-raba' li jinharat u reġistri permanenti għall-prodotti tar-raba', u l-implimentazzjoni ta' kataloġi rurali/urban għall-appoġġ tas-suq u ta' l-investment (bl-użu ta' tekniki ta' ppożizzjonar/navigazzjoni). Tassir tal-produzzjoni agrikola bbażat fuq mudelli tas-simulazzjoni tat-tkabbir, tekniki ta' s
- Aspetti ambjentali: l-*evalwazzjoni tal-kundizzjonijiet agrikoli u ambjentali tajba u l-istudju ta' l-impatti u l-effettività tal-miżuri agro-ambjentali fuq il-kundizzjonijiet tal-hamrija u ta' l-ilma, il-bijodiversità u l-pajsaġġi Ewropej*. L-analiżi tar-rabtiet bejn l-iżvilupp agrikolu u rurali u l-oqsma tal-politika reġjonali u l-impatti tagħhom fuq it-tibdil ta' l-użu ta' l-art Ewropea permezz ta' l-iżvilupp ta' indikaturi u mudelli spazjali. L-evoluzzjoni ta' miżuri ta' promozzjoni għal kontribuzzjoni baxxa u agrikoltura organika u fertilità tal-hamrija. Appoġġ lill-iżvilupp ta' strateġiji territorjali immirati għall-implimentazzjoni ta' programmi għall-iżvilupp rurali. L-*evalwazzjoni ta' l-impatt tat-tibdil fil-klima fuq l-agrikoltura fid-dawl tal-miżuri għall-adattament*. Il-kontribut għat-trażżin ta' emissjonijiet tal-gassijiet serra (GHG – *greenhouse gas*) permezz ta' prodotti tar-raba' għall-enerġija u l-*rkupru ta' l-enerġija mill-iskart agrikolu*.
- Aspetti tal-produttur/konsumatur: Analizi tal-politika ta' strateġija f'setturi bħal: l-impatt tar-riforma tal-PAK fuq is-sostenibilità tas-sistemi ta' produzzjoni agrikola; ir-*reazzjoni ta' l-agrikoltura għad-domandi tal-konsumatur: il-karatterizzazzjoni u l-kontroll ta' l-ikel, l-impatt ta' l-assigurazzjoni tal-kwalità (QA) u l-iskemi għaċ-ċertifikazzjoni mmanigġati fi hdan il-katini tal-provvista, u r-*reazzjoni lejn l-istandards ta' benesseri ambjentali u ta' l-annimali; l-istima u l-analiżi ta' l-impatt tal-politika tal-prodotti primarji agrikoli ewlenin Ewropej f'termini ta' produzzjoni, suq dinji, prezzijiet, dhul u benesseri tal-konsumatur; l-impatt tal-bidla fil-politika kummerċjali u s-swieq tal-prodotti tad-dinja; il-linji politiċi agrikoli fl-iżvilupp rurali konguntament ma' oqsma oħra tal-politika. Attenzjoni speċifika se tinghata lir-Riforma tal-PAK fl-Istati Membri l-ġodda u fil-Pajjiżi Kandidati u l-analiżi ta' l-impatti/effetti tal-linji politiċii ta' l-iżvilupp rurali.**

L-objettivi tal-Politika Komuni tas-Sajd se jkunu indirizzati billi tittejjeb il-kwalità u d-disponibbiltà f'waqtha ta' *data xjentifika u bl-iżvilupp ta' proċessi għall-*evalwazzjoni ta' l-impatt ekonomiku u soċjali ta' l-ghażliet fil-ġestjoni**. Se jintużaw teknoloġiji ġodda, inklużi l-identifikazzjoni ta' l-orijini tal-hut ibbażata fuq l-analiżi tad-DNA, għall-identifikazzjoni tan-nuqqas ta' konformità. Attenzjoni se tinghata lill-tekniki li jiffavorixxu l-

involvement tal-partijiet interessati. F'konformità mal-politika marittima emergenti Komunitarja, il-fattibilità tas-servizzi żviluppati għas-sajd – bħall-monitoraġġ tal-bastimenti bir-remote sensing u rapurtaġġ elettroniku, se tkun estiża għall-identifikazzjoni tal-bastimenti tal-merkanzija. L-impatt ta' settur ta' l-akwakoltura li dejjem qed jikber, inkluż f'termini ambjentali, u soċjo-ekonomiċi, se jkun evalwat.

3.2.2. Agenda 2.2 Ir-Riżorsi naturali

Il-JRC qed jipparteciċa fil-ħidma lejn strategija olistika relatata mal-monitoraġġ tal-bidliet u l-analizi ta' l-impatti u l-perssonijiet fuq ir-riżorsi naturali bil-għan li jkunu żviluppati kuncetti integrati għall-iżvilupp sostenibbli. Bi tkompli ma' l-Agenda 2.1 din ir-riċerka se tkun allinjata mill-qrib mas-seba' strategiji tematiki ambjentali ta' l-UE. Se tagħti attenzjoni lill-qsim ta' l-informazzjoni ambjentali u tikkontribwixxi lejn l-iżvilupp tal- GMES billi jkollha rwol importanti fl-attivitajiet ta' riċerka tagħha. L-applikazzjonijiet se jkunu konformi mal-prinċipji INSPIRE.

Iktar fl-ispeċifiku, l-attivitajiet se jkunu kkonċentrati fuq:

- Il-ġestjoni ta' l-ilma fil-kuntest tad-Direttiva ta' Qafas dwar l-Ilma u l-Politika Marittima b'attenzjoni lill-kwalità ekoloġika ta' l-ilma intern u tal-kosta ta' l-Ewropa, iċ-ċikli li jniġġsu, il-miżuri armonizzati ta' kontaminanti kimiċi u bijoloġiċi, l-immudellar dinamiku u s-sistemi pan-Ewropej ta' informazzjoni.
- L-inizjattivi għall-harsien tal-ħamrija identifikati fid-Direttiva ta' Qafas dwar il-ħamrija, b'koncentrazzjoni fuq it-titjib tal-fluss ta' tagħrif dwar il-ħamrija fl-Ewropa, id-definizzjoni tal-kriterji u l-metodi komuni għad-deskrizzjoni taż-żoni ta' riskju ta' theddid tal-ħamrija, u strategiji għas-sorveljanza tal-ħamrija.
- L-approċċ ta' analiżi taċ-ċikli tal-ħajja biex jittraċċaw riżorsi mill-estrazzjoni permezz ta' l-użu, ir-riċiklaġġ u rimi finali tal-materjali. Il-produzzjoni u l-konsum sostenibbli tar-riżorsi u l-materjali naturali, u l-impatt ambjentali u s-sostenibbiltà tal-prodotti taht xenarji teknoloġiċi u ta' politika differenti.
- sistema ta' sorveljanza tal-foresti fil-Komunità se tkun stabbilita b'taħrif dwar in-nirien fil-foresti, ir-riżorsi ekoloġiċi tal-foresti u r-riżorsi tal-foresti. L-attivitajiet se jkopru l-indikaturi tal-bijodiversità fil-foresti, l-ghodod għall-analiżi ta' l-impatti ta' wara l-hruq, l-analiżi ta' l-interazzjonijiet tan-nirien fil-foresti, it-tipi ta' ħamrija u t-tibdil fil-klima, u l-integrazzjoni ta' informazzjoni relatata mar-riżorsi tal-foresti disponibbli mill-Istati Membri.
- Il-provvista ta' appoġġ tekniku kontinwu għall-iżvilupp ta' l-INSPIRE: il-kontribut lis-sistema kondiviza ta' informazzjoni ambjentali ta' l-UE (b'kooperazzjoni mill-qrib ma' l-Aġenzija Ewropea ta' l-Ambjent u l-ESTAT)
- L-evalwazzjoni ta' l-impatt ta' programmi strutturali u ta' koeżjoni u appoġġ lid-definizzjoni u l-evalwazzjoni tal-Politika Reġjonali Komunitarja permezz ta' indikaturi territorjali fuq livell reġjonali u urban.

3.2.3. Agenda 2.3 Ambjent u Saħħa

Ir-rabta bejn l-ambjent u s-saħħa jirrapprezenta punt ta' attenzjoni ġdid fuq livell Ewropew. Il-JRC se jikkontribwixxi lil dan il-qasam ta' politika li qed jinbet bi:

- żvilupp u l-validazzjoni tal-metodi għall-monitoraġġ tas-sensiela ta' reazzjonijiet li jsiru f'organizmu ħaj (*pathways*) u l-evalwazzjoni ta' l-esponiment: l-arja ambjentali (il-kwalità ta' l-arja), l-arja interna (prodotti, duħħan), l-ilma tax-xorb u l-ikel (inklużi l-materjali ta' kuntatt, il-kontaminanti fil-katina alimentari). Kontribut lill-iżvilupp ta' strategija ta' esponiment uman totali hija prevista primarjament fil-qasam kimiku;
- evalwazzjoni ta' l-effetti fuq is-saħħa permezz ta' ħidma sperimentali, il-bijomonitoraġġ, l-analizi tossikoġenomika, metodi komputazzjonali u għodod analitiċi.
- l-isfruttament ta' l-għarfien idderivat miż-żewġ punti ta' hawn fuq sabiex jikkontribwixxi lejn l-iżvilupp futur ta' sistema integrata ta' l-ambjent u s-saħħa, konformi mal-qafas ta' politika dwar informazzjoni fuq l-ambjent u s-saħħa li qed tkun żviluppata taht il-Pjan ta' Azzjoni ta' l-UE.

3.2.4. Agenda 2.4 Tibdil fil-klima

It-tnaqqis ta' l-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett ta' serra huwa objettiv ċentrali tal-protokoll ta' Kyoto. Ghalhekk l-evalwazzjoni tal-potenzjal ghat-tnaqqis ta' l-emissjonijiet tal-GHG (miżuri ta' trażżin) f'qafas komuni huwa punt ewlieni fl-agenda tal-JRC. L-evalwazzjoni tal-kwalità, il-verifika u l-analiżi tad-*data* ta' l-emissjonijiet tal-GHG se jitmexxew, speċjalment f'setturi diffiċli bhall-agrikoltura u l-forestrija. Xogħol bhal dan se jindirizza l-kwistjoni tal-verifika fil-kuntest ta' skemi ta' skambju tal-karbonju.

L-adattament ghat-tibdil fil-klima sar imperattiv u l-JRC se jkompli jiġbor u jevalwa *data* relatata ma' l-impatti klimatiċi fuq bosta setturi vulnerabbli ta' l-ekonomija Ewropea. Dan jinkludi l-agrikoltura, il-forestrija, ir-riżorsi ta' l-ilma u r-riskji naturali. L-evalwazzjoni tal-perikli relatati mat-tibdil fil-klima se jiffukaw fuq l-inkidenza fuq livell Ewropew ta' għarġar, nixfiet, nirien fil-foresti, tempesti, deterjorament tal-kwalità ta' l-arja u proċessi kostali u marittimi.

Jeħtieġ għarfien adegwat tas-sinjali u l-impatti tat-tibdil fil-klima madwar id-dinja. Metodi ta' monitoraġġ globali se jkomplu jkun u żviluppati biex jevalwaw il-bidliet fl-atmosfera, l-oċeani u l-bijosfera ta' l-art li ġejjin minn jew huma riżultat tat-tibdil fil-klima. Dan ix-xogħol huwa parti mill-kontribut Ewropew lis-sistemi globali ta' osservazzjoni formalment approvati mill-Konvenzjoni Kwadru dwar il-Bidla fil-Klima tan-NU (kontribut lis-Sistema Globali ta' l-Osservazzjoni tal-Klima). Xogħol simili se jindirizza l-verifika ta' l-iskemi ta' skambju fil-karbonju assoċjati mal-mekkanizmi flessibbli tal-Protokoll ta' Kyoto (l-Implimentazzjoni Kongunta u l-Mekkanizmu għall-Iżvilupp Nadif) u reġimi futuri lil hinn mill-2010. Il-JRC se jimpenja ruhu fit-tielet fażi tal-programm *TREES* (Osservazzjonijiet ta' Ambjent ta' Ekosistema Tropikali bis-Satelliti), biex jaġġorna l-evalwazzjonijiet ta' qabel tal-koperatura globali tal-foresti.

Il-JRC se jikkollabora ma' ċentri ta' mudellar oħra madwar l-Ewropa biex jiżviluppa xenarji ta' skambju u analiżi tan-nefqa fir-rigward tal-benefiċċji. Ta' rilevanza partikolari għas-seba' Programm Kwadru hija l-analiżi ta' l-għażliet għall-perijodu post-Kyoto li se jiftaħ taħditiet dwar l-integrazzjoni ta' tal-politika dwar il-klima f'oqmsa settorjali tal-politika oħrajn.

3.3. Tema politika 3: Libertà, Sigurtà u Ġustizzja

3.3.1. Agenda 3.1 Sigurtà Interna

Il-JRC se jagħti appoġġ Xjentifiku u Teknoloġiku lil-linji politiċi Komunitarji relatati ma' l-istabbiliment taż-żona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, u d-dwana, b'mod partikolari permezz ta' l-attivitàjiet ta' riċerka tiegħu. Iċ-ċentru ta' l-attenzjoni se jkun fuq l-applikazzjoni tat-teknoloġija informatika u l-kompetenzi ta' analiżi tas-sistemi tal-protezzjoni kontra l-kriminalità u l-frodi, il-kuntrabandu, it-traffikar illegali, il-protezzjoni taċ-ċittadini u ta' infrastrutturi kritiċi kontra t-terroriżmu; Sostenn tekniku lill-ġestjoni integrata tal-fruntieri (eż. l-interoperabilità) se jkun ipprovdut ukoll.

L-attivitàjiet se jinkludu appoġġ lil:

- il-kapaċità ta' individwazzjoni u monitoraġġ tal-frodi kontra l-baġit Komunitarju u devjazzjoni tal-fondi permezz tal-ġbir ta' *intelligence* awtomatiku u metodi analitiċi avvanzati applikati lill-ġabriet kbar ta' data;
- l-evalwazzjoni ta' theddid u vulnerabilitàjiet ta' infrastrutturi kritiċi f'setturi ewlenin fuq livell ta' l-Unjoni (eż. sistemi ta' informazzjoni, sistemi finanzjarji, impjanti industrijali, bini pubbliki, sistemi ta' trasport u infrastrutturi, netwerks ta' komunikazzjoni, netwerks finanzjarji, sistemi ta' navigazzjoni, elettriku u gass/infrastrutturi għaž-żejt, sistemi ta' tqassim ta' ikel, eċċ);
- il-prevenzjoni, it-tlestija u l-ġestjoni tar-riskju ta' xenarji kkawżati minn atti intenzjonati (sabutaġġ ta' installazzjonijiet industrijali, splużjonijiet, impatti, aġenti bijoloġiċi u kimiċi, attacchi lis-sistemi ta' l-ikel) fuq infrastrutturi;
- sigurtà u ġestjoni tal-fruntieri permezz ta' standards u ttestjar għal sensuri bijometriċi, sistemi ta' monitoraġġ għall-individwazzjoni tat-traffikar illegali, monitoraġġ tal-flussi migratorji;
- ġbir ta' informazzjoni fil-qasam tat-trasport ta' merkanzija bl-ajru, bil-baħar, bit-triq, bl-użu ta' teknoloġiji varji ta' traċċar;
- l-istruttura tal-kamra għall-kriżijiet ta' l-UE (ARGUS) u l-mekkanizmi ta' reazzjoni għall- kriżijiet.

3.3.2. Agenda 3.2 Diżastri u Reazzjoni

Fil-kuntest ta' diżastri u incidenti naturali u teknoloġiċi, il-JRC se jrawwem kapacità ahjar sabiex il-vulnerabilitajiet, ir-riskji, it-twissijiet bikrija, is-sistemi ta' allarm, il-monitoraġġ u l-ewalwazzjoni tal-ħsarat, il-prevenzjoni u l-miżuri ta' trazzin jinftiehem u jiġu indirizzati. Partikolarment se jikkontribwixxi fit-titjib tal-kapaċità ta' reazzjoni u ġestjoni tal-kriżi Komunitarja f'termini ta' reazzjoni mgħaġġla, monitoraġġ, ewalwazzjoni tal-ħsarat (eż. fil-kuntest tal-Mekkaniżmu tal-Protezzjoni Ċivili u l-intervent tal-fond ta' Solidarjetà).

L-Uffiċċju għall-Perikli ta' Incidenti Maġġuri se jikkontribwixxi għall-ġestjoni tas-sigurtà permezz tal-monitoraġġ ta' incidenti u okkorrenzi u l-gbir tat-tagħlimiet li ttehd, speċifikament f'installazzjonijiet Seveso II.

Fir-rigward ta' diżastri naturali, il-JRC se jiffoka fuq l-iżvilupp ta' sistemi ta' twissija u allarm bikrija bl-użu ta' mudelli, teknoloġiji ta' osservazzjoni tad-dinja, u networks ta' kejl għal varjetà ta' sitwazzjonijiet madwar l-Ewropa kollha inklużi l-gharghar, in-nixfiet, it-tixridiet taż-żejt, terremoti, nirien fil-foresti, valangi, żerżieq ta' l-art u tempesti. Riskji b'ħafna perikli se jiġu studjati għall-baċir Mediterranju u tal-Baħar l-Iswed u t-trufijiet ta' l-Oċean Atlantiku. Ir-rapurtiġġ dwar u t-tehd ta' tagħlimiet mid-diżastri naturali se jtkomplew. L-xogħol f'din l-agenda se jitwettaq ukoll b'sostenn ta' l-iżvilupp tas-servizzi GMES relatati mal-kriżijiet u l-emerġenzi.

3.3.3. Agenda 3.3 Sikurezza u Kwalità ta' l-Ikel u l-Għalf

L-attivitatijiet se jkunu konformi mal-kunċett "mill-Furketa sar-Razzett". Il-JRC se jipprovdi l-validazzjoni tal-metodi u proċeduri armonizzati għal firxa wiesgħa ta' tipi ta' ikel u għalf. Se jsahħah ukoll il-kapaċità tiegħu li jindirizza kriżijiet fl-ikel u l-għalf bl-gharfien espert tiegħu fl-analizi ta' l-ikel u l-għalf u billi jidhol f'setturi ġodda fejn hu meħtieġ. Se tingħata attenzjoni lill-kooperazzjoni mill-qrib ma' l-Awtorità Ewropea għas-Sikurezza Alimentari.

Setturi ta' azzjoni speċifiċi se jkopru:

- il-validazzjoni tal-bijoloġija molekolari u tekniki *hyphenated* għall-kontroll ta' l-ikel u l-għalf eż. fis-settur ta' l-allergeni, ikel funzjonali u organiku;
- setturi relatati ma' l-ikel u s-sahħa fejn hija mistennija legislazzjoni fil-ġejjieni (eż. il-mikrobijoloġija, ikel funzjonali u organiku, allergeni, dikjarazzjoni tas-sahħa fit-tikkettar);
- setturi relatati mas-sikurezza ta' l-għalf għal-legislazzjoni eżistenti (eż. awtorizzazzjonijiet għall-additivi fl-għalf);
- il-mikrobijoloġija fl-ikel u l-għalf, il-validazzjoni tal-metodi ta' individwazzjoni bijomolekolari għall-mikroorganizmi, partikolarment għall-patoġeni fl-ikel u l-ilma;
- il-validazzjoni tal-metodi analitiċi għall-individwazzjoni ta' sustanzi projbiti, ta' kontaminanti, additivi fl-għalf u proteini ta' l-annimali, il-konformità mad-Direttiva dwar it-tikkettar u d-deżinjazzjoni ta' l-orijini (eż. metodi iżotopiċi);
- it-traċċabbiltà elettronika matul il-katina alimentari.

3.4. Tema politika 4: L-Ewropa bħala sieheb dinji

Il-JRC se jagħti l-appoġġ tiegħu lit-tehd ta' deċiżjonijiet Komunitarji fil-qafas ta' l-istrumenti ta' politika tar-relazzjonijiet esterni (kooperazzjoni fl-iżvilupp, kummerċ u strumenti li jirreaġixxu għall-kriżijiet u l-prevenzjoni tal-kunflitt b'mod paċifiku inklużi l-istrumenti għall-Istabilità u l-Għajnuna Umanitarja).

3.4.1. Agenda 4.1 Sigurtà Globali

Il-JRC, permezz tar-riċerka tiegħu, se jsahħah l-appoġġ tiegħu lir-rikostruzzjoni Komunitarja u l-programmi ta' għajnuna umanitarja permezz ta' teknoloġiji ġodda (inklużi l-ispazju, analizi geo-spazjali, web *intelligence*, sistemi ta' informazzjoni f'ħin reali) biex jaqdi bosta livelli ta' intervent (mit-tlestija għar-reazzjoni mgħaġġla u operazzjonijiet fil-post) sabiex jindirizza l-identifikazzjoni ta' kriżijiet minsija, twissija bikrija ta' kriżijiet potenzjali, ewalwazzjoni u sokkors ta' htigijiet umanitarji, rispons integrat għall-kriżi u ewalwazzjoni tal-ħsarat

post-krizi. L-appoġġ lill-ghajnuna umanitarja internazzjonali se jkun ipprovdut ukoll permezz ta' estensjoni tal-funzjonalitajiet tas-Sistema ta' Allarm u Reazzjoni ghad-Diżastri Globali, sabiex tkopri firxa wiesgħa ta' diżastri naturali jkunu koperti b'kooperazzjoni mill-qrib ma' l-Aġenziji tan-NU (speċjalment l-Uffiċċju għall-Koordinament ta' Affarijiet Umanitarji tagħha).

Il-JRC se jwaqqaf *database* ġeo-spazjali globali u se jikkontribwixxi lejn is-servizzi (l-immappjar mġhaġġel) b'sostenn lill-ġestjoni tal-krizi u s-sigurtà; l-interoperabilità tas-sistemi u ta' l-istandards għall-appoġġ ta' l-iskambju ta' *data* bejn is-sistemi, primarjament mal-Kunsill SitCen u ċ-Ċentru Satellitari ta' l-UE. Din l-attività se ssir fil-kuntest ta' l-iżvilupp ta' servizzi piloti tal-GMES fil-futur.

Il-JRC se jipprovi appoġġ Xjentifiku u Teknoloġiku b'rabta ma' l-implimentazzjoni ta' miżuri fil-kuntest ta' l-Istrument għall-Istabbiltà maħsub, billi jindirizza sfidi trans-konfinali u kwistjonijiet ta' stabbiltà u sigurtà u medda itwal ta' żmien. Il-JRC se jaħdem fuq il-kwistjoni tal-proliferazzjoni ta' armi tal-qerda tal-massa (WMD) u oġġetti u teknoloġiji b'użu doppju, inklużi l-kontroll ta' l-espertazzjoni, il-kontroll tal-fruntieri, is-sigurtà tal-katina tal-forniment, u l-istabbiliment ta' profili tal-pajjiżi. Is-sistemi li se jkomplu jkunu żviluppati għal dak l-għan jinkludu sistemi tal-klassifikazzjoni tal-kontroll ta' l-espertazzjoni, sistemi bbażati fuq l-*intelligence*, il-ħażna tad-*data* u għodod ta' *intelligence* multilingwistiċi għat-tiftix ta' tagħrif fuq l-internet (*multi-lingual web mining intelligence tools*). Hija prevista integrazzjoni qawwija ma' l-attivitajiet rilevanti tal-JRC taht il-programm speċifiku ta' l-Euratom.

Metodi ta' analiżi tar-*remote sensing* u sistemi għall-integrazzjoni u l-analiżi ta' *data* minn sorsi multipli (inklużi l-osservazzjoni tad-dinja u sorsi miftuħa) huma ċentrali għal din l-istrategġija; dawn se jintużaw b'appoġġ lill-implimentazzjoni ta' l-attivitajiet tal-politika esterna tal-Komunità bħal dawk li għandhom x'jaqsmu mal-proċess Kimberly u mekkanizmi għall-monitoraġġ ta' kummerċ illegali inkluż dak fl-injam u oġġetti b'użu doppju. Dawn l-attivitajiet se jikkontribwixxu lejn id-dimensjoni globali ta' l-inizjattiva GMES.

3.4.2. Agenda 4.2 Kooperazzjoni fl-Iżvilupp

L-ewwelnett, se jitwaqqaf għall-ewwel Osservatorju għall-Iżvilupp u l-Ambjent Sostenibbli fl-Afrika, il-Karibew u l-pajjiżi tal-Paċifiku. Dijanjozi ambjentali u l-profilu tal-pajjiżi, id-definizzjoni tax-xenarji u interazzjoni bejn l-oqsma tal-politika se jkunu t-tliet komponenti moqđija mill-ġbir ta' informazzjoni u s-sistema ta' komunikazzjoni li jinsabu fil-qalba ta' l-Osservatorju. Il-forniment ta' osservazzjoni fuq medda ta' żmien twil ta' riżorsi u parametri ambjentali (eż. dwar wiċċ l-art, il-kopertura tal-foresti, in-nirien, il-bijodiversità, iż-żoni tal-kosta, il-vulnerabbiltà klimatika, eċċ.) se jappoġġaw l-analiżi tax-xejriet. L-iżvilupp se jitwettaq b'kollaborazzjoni mill-qrib ma' l-inizjattiva GMES u l-programm ta' Sorveljanza ta' l-Afrika għall-Ambjent u l-Iżvilupp Sostenibbli.

Il-komponent tal-monitoraġġ tal-prodotti tar-raba' ta' l-Osservatorju se jkun żviluppat fil-kuntest tas-sigurtà alimentari u l-inizjattiva Komunitarja dwar il-qerda tal-faqar u l-iżvilupp sostenibbli. Ix-xogħol tar-riċerka se jiffoka fuq metodi godda għall-evalwazzjoni tal-provvista u l-ħtiġijiet ta' l-ikel, is-sistemi ta' informazzjoni tas-sigurtà alimentari u evalwazzjonijiet tal-vulnerabbiltà.

Il-prodotti aħharin mogħtija se jkunu "immexxija mil-klijent", jiġifieri, f'dan il-każ partikolari se jkunu maħsuba b'tali mod li jwieġbu għall-ħtiġijiet tal-Pajjiżi li qed jiżviluppaw u jitmexxew minnhom.

Se tissaħħah il-kooperazzjoni ma' l-atturi ewlenin (l-UNEP, il-FAO, EUMETSAT, WFP, ESA GMES-GMFS).

Aspetti etiċi

Waq t-implimentazzjoni ta' dan il-programm speċifiku u fl-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-prinċipji etiċi fundamentali. Dawn jinkludu, inter alia, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità u tal-ħajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza, kif ukoll il-harsien ta' l-annimali u ta' l-ambjent skond il-ligi Komunitarja u l-aħhar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti, il-linji ta' gwida u l-kodiċi ta' kondotta, bħalma huma d-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997, u l-Protokoll Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi ġenetiċi tal-Pjanti għall-Ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO).

Ser jittiehed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji Godda (mill-1998).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partiċipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġiżlazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettaq ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbata fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż iehor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettaq f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Reviżjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jittrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi reviżjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jehtieg li l-Komunità tagħti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi ⁽¹⁾ tehtieg li l-esperimenti kollha jkunu maħsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġiġh u tbatija mhux meħtieġa għall-annimali sperimentali; li jintuża numru minimu ta' annimali; u li jiġu involuti annimali bl-aktar grad baxx ta' sensitività newropsikoloġika; li jiġu kkawżati l-inqas uġiġh, tbatija, dieqa jew ħsara dejjiema. L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jistgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jistgħu jiġi gġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseri ta' l-annimali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-prinċipji ta' bijodiversità.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

(¹) ĠU L 358, 18.12.1986, p. 1. Direttiva kif emendata biċ-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/976/Euratom tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig (2007 – 2011)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/976/Euratom għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig (2007 – 2011)

(2006/976/Euratom)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika, u b'mod partikolari l-ewwel paragrafu ta' l-Artikolu 7 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Wara li kkonsultaw il-Kumitat Xjentifiku u Tekniku.

Billi:

- (1) Skond id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/970/Euratom tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika (Euratom) għar-riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig (2007-2011) ⁽³⁾ (minn hawn "il quddiem imsejjaħ" il-Programm Kwadru'), il-Programm Kwadru għandu jiġi implimentat permezz ta' programmi speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jiffissaw it-tul tagħhom u jipprovdu għall-mezzi meqjusa mehtieġa.
- (2) Il-Programm Kwadru huwa strutturat f'żewġ tipi ta' attivitajiet: (i) azzjonijiet indiretti fir-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni u riċerka dwar il-fissjoni nukleari u l-harsien mir-radjazzjoni, u (ii) attivitajiet diretti taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka fil-qasam ta' l-enerġija nukleari. L-attivitajiet taht (i) għandhom ikunu implimentati b'dan il-programm speċifiku.
- (3) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' l-intrapriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati tar-riċerka, għall-Programm Kwadru (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ' r-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') għandhom japplikaw għal dan il-programm.

(4) Il-Programm Kwadru għandu jikkumplimenta azzjonijiet oħra ta' l-UE fil-qasam tal-politika tar-riċerka li huma mehtieġa għall-isforz strateġiku ġenerali għall-implimentazzjoni ta' l-istrategija ta' Liżbona, flimkien, b'mod partikolari, ma' dawk dwar l-edukazzjoni, it-tahrig, il-kultura, il-kompetittività u l-innovazzjoni, l-industrija, is-saħha, il-harsien tal-konsumatur, ix-xogħol, l-enerġija, it-trasport u l-ambjent.

(5) B'referenza għad-Deċiżjoni tal-Kunsill tas-26 ta' Novembru 2004 li temenda d-direttivi għan-negozjati dwar l-ITER (Reattur Sperimentali Nukleari Internazzjonali), it-tweqqif ta' l-ITER fl-Ewropa, f'approċċ usa' għall-enerġija mill-fużjoni, għandu jkun il-karatteristika ċentrali ta' l-attivitajiet ta' riċerka dwar il-fużjoni li jitwettqu taht il-Programm Kwadru.

(6) L-attivitajiet ta' l-UE bħala kontribut għat-tweqqif ta' l-ITER u, b'mod partikolari, dawk mehtieġa għal bidu tal-kostruzzjoni ta' l-ITER f'Cadarache u t-tweqqif tar-R&D dwar it-Teknoloġija ta' l-ITER waqt il-Programm Kwadru, għandhom jitmexxew minn intrapriża kongunta skond it-tifsira tat-Titolu II, Kapitolu 5 tat-Trattat.

(7) Ċerti aspetti tar-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku fil-qasam tax-xjenza u t-teknoloġija tal-fissjoni nukleari jistgħu wkoll ikunu adattati għall-implimentazzjoni permezz ta' Intrapriża Kongunti stabbiliti taht it-Titolu II, Kapitolu 5 tat-Trattat.

(8) Skond l-Artikolu 101 tat-Trattat, il-Komunità kkonkludiet għadd ta' ftehimiet internazzjonali fil-qasam tar-riċerka nukleari u għandhom isiru sforzi sabiex tissaħħah il-kooperazzjoni internazzjonali fir-riċerka bl-għan li jkun hemm aktar integrazzjoni tal-Komunità fil-komunità internazzjonali tar-riċerka. Għalhekk, dan il-programm speċifiku

⁽¹⁾ Opinjoni mogħtija fit-30 ta' Novembru 2006 (għada mhux pubblikata fil-ĠU)

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 60. Ara paġna 21 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.

għandu jkun miftuh għall-partecipazzjoni ta' pajjiżi li kkonkludew il-ftehim meħtieġ għal dan il-għan u huwa wkoll miftuh fuq livell ta' proġett, u abbażi ta' benefiċċju reċiproku, għall-partecipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi u minn organizzazzjonijiet internazzjonali għal kooperazzjoni xjentifika.

- (9) Attivitajiet ta' riċerka mwettqa fi hdan dan il-programm għandhom jirrispettaw il-prinċipji ta' l-etika fundamentali, inklużi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.
- (10) Il-Programm ta' Qafas għandu jikkontribwixxi lejn il-promozzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli.
- (11) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja tajba tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u faċli biex jintuża possibbli, waqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibilità tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit generali tal-Komunitajiet Ewropej ⁽¹⁾, ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 tat-23 ta' Diċembru 2002 ⁽²⁾ li jstipula r-regola ddetaljata għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kwalunkwe emenda futura.
- (12) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali ma' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – biex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imħallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1605/2002, ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002, ir-Regolamenti tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej ⁽³⁾, (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet ohra ⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (13) Kull qasam tematiku għandu jkollu sezzjoni tal-baġit għalih fil-Baġit Ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej.

- (14) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-programm trid tingħata attenzjoni xierqa lill-integrazzjoni ta' l-ugwaljanza bejn is-sessi, kif ukoll, inter alia, il-kondizzjonijiet tax-xogħol, it-trasparenza tal-proċessi ta' reklutaġġ, u l-iżvilupp tal-karriera fir-rigward tar-riċerkaturi mqabbda għal proġetti

u programmi ffinanzjati taht l-azzjonijiet ta' dan il-programm, li għalih ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea tar-Riċerkaturi u Kodiċi ta' Mgħiba għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi joffru qafas ta' referenza, filwaqt li tiġi rrispettata n-natura volontarja tagħha.

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

Il-programm speċifiku għal riċerka nukleari u attivitajiet ta' tahrig fl-oqsma ta' l-Energija mill-Fużjoni, il-Fissjoni Nukleari u l-Protezzjoni mir-Radjazzjoni taht is-Seba' Programm Kwadru ta' l-Euratom, minn hawn 'il quddiem il-“Programm Speċifiku”, huwa b'dan adottat għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2011.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jappoġġa l-attivitajiet għal riċerka u tahrig dwar l-enerġija nukleari, li jappoġġaw il-firxa shiha ta' azzjonijiet ta' riċerka mwettqa fl-oqsma tematiċi li ġejjin:

- (a) riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni;
- (b) riċerka dwar il-fissjoni nukleari u l-protezzjoni mir-radjazzjoni.

L-għanijiet u d-deskrizzjoni ġenerali ta' dawk l-attivitajiet jingħataw fl-Anness I.

Artikolu 3

Skond l-Artikolu 3 tal-Programm Kwadru, l-ammont meġjus meħtieġ għat-tweġiq tal-Programm Speċifiku għandu jkun ta' EUR 2 234 miljun, li minnhom sa 15 % għandhom ikunu għannefqa amministrattiva tal-Kummissjoni. Dan l-ammont għandu jitqassam kif ġej:

Riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni ⁽¹⁾	1 947
Fissjoni nukleari u protezzjoni mir-radjazzjoni	287

⁽¹⁾ Fl-ammont previst għar-riċerka ta' l-enerġija mill-Fużjoni, mill-anqas EUR 900 miljun ser ikunu riżervati għal attivitajiet minbarra l-kostruzzjoni ta' l-ITER, elenkat fl-Anness.

Artikolu 4

L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht il-programm speċifiku għandhom jitwettqu f'konformità mal-prinċipji etici fundamentali.

Artikolu 5

1. Il-programm speċifiku għandu jkun implimentat permezz ta' l-iskemi ta' finanzjament stabbiliti fl-Anness II għall-Programm Kwadru.

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat l-aħħar bir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 277, 19.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

2. Ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

1. Il-Kummissjoni għandha tfassal programm ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku, li jstabbilixxi f'aktar dettall l-oġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi mnizzla fl-Anness, l-iskemi ta' finanzjament li għandhom jintużaw għas-sugġett li dwaru hemm sejha għal proposti, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

2. Il-programm ta' hidma għandu jiehu kont ta' l-attivitajiet ta' riċerka rilevanti mwettqa mill-Istati Membri, l-Istati Assoċjati u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali. Huwa għandu jkun aġġornat fejn xieraq.

3. Il-programm ta' hidma ser jispeċifika l-kriterji li fuqhom jiġu valutati l-proposti għal azzjonijiet indiretti taht l-iskemi ta' finanzjament u jintgħażlu l-proġetti. Il-kriterji ser ikunu dawk ta' l-eċċellenza, l-impatt u l-implimentazzjoni u fi hdan dan il-qafas, ħtiġiet, fatturi ta' peżar u limiti addizzjonali jistgħu jkunu speċifikati aktar jew komplementati fil-programm ta' hidma.

4. Il-programm ta' hidma jista' jidentifika:

- (a) organizzazzjonijiet li jirċievu sottoskrizzjonijiet fil-forma ta' hlas għal shubija;
- (b) azzjonijiet ta' appoġġ għall-attivitajiet ta' entitajiet legali speċifiċi.

Artikolu 7

1. Il-Kummissjoni għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni tal-programm speċifiku.

2. Għall-finijiet ta' l-implimentazzjoni tal-programm speċifiku l-Kummissjoni għandha tkun assistita minn kumitat konsultattiv. Il-membri ta' dan il-kumitat jistgħu jvarjaw skond is-sugġetti differenti fuq l-aġenda tal-kumitat. Għal aspetti relatati mal-

fissjoni, l-kompożizzjoni ta' dan il-kumitat u r-regoli dettaljati tat-thaddim u l-proċeduri applikabbli għalih għandhom ikunu kif stabbilit fid-Deciżjoni tal-Kunsill 84/338/Euratom, KEFA, KEE tad-29 ta' Ġunju 1984 dwar strutturi u proċeduri għat-tmexxija u l-koordinazzjoni ta' attivitajiet ta' riċerka, żvilupp u dimostrazzjoni Komunitarja ⁽¹⁾. Għall-aspetti relatati mal-fużjoni dawn għandhom ikunu kif stabbilit fid-Deciżjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 1980 li tistabbilixxi Kumitat Konsultattiv għall-programm ta' fużjoni ⁽²⁾.

3. Il-Kummissjoni għandha tinforma lill-kumitat fuq bażi regolari dwar il-progress ġenerali ta' l-implimentazzjoni tal-programm speċifiku, u għandha tipprovdu informazzjoni f'waqtha dwar l-attivitajiet tar-Riċerka u Żvilupp Teknoloġiku (RŽT) kollha li huma proposti jew iffinanzjati taht dan il-programm.

Artikolu 8

Il-Kummissjoni għandha tagħmel arrangamenti għall-monitoraġġ, il-valutazzjoni u r-reviżjoni indipendenti previsti fl-Artikolu 6 tal-Programm Kwadru li għandhom isiru fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 9

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-sehh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 10

Din id-Deciżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

⁽¹⁾ ĠU L 177, 4.7.1984, p. 25.

⁽²⁾ Deciżjoni kif emendata l-ahhar bid-Deciżjoni 2005/336/Euratom (ĠU L 108, 15.11.1996, p. 64).

ANNEX

OBJETTIVI XJENTIFIČI U TEKNOLOĠIČI, LINJI WESGHIN TAT-TEMI U L-ATTIVITAJIET**1. Introduzzjoni**

L-enerġija nukleari attwalment tiġġenera terz ta' l-eletricità kollha kkunsmata fl-UE u, bhala l-aktar sors sinifikattiv ta' elettricità ta' taghbija bażi li, matul il-funzjonament ta' impjant ta' l-enerġija nukleari, ma jemittix CO₂, tikkostitwixxi element importanti fid-dibattitu dwar il-mezzi għall-ġlieda kontra l-bidla fil-klima u t-tnaqqis tad-dipendenza ta' l-Ewropa fuq l-enerġija impurtata.

Il-fużjoni għandha l-potenzjal li tagħti kontribut ewlieni għat-tweġġiq ta' provvista ta' enerġija sostenibbli u żgura għall-UE fi fit għexieren ta' snin mil-lum wara l-penetrazzjoni tas-suq ta' reatturi ta' fużjoni kummerċjali u l-ITER huwa l-pass maġġuri li jmiss fil-progress lejn dan l-għan. It-tweġġiq tal-proġett ITER għalhekk huwa l-qofol ta' l-istrategġija prezenti ta' l-UE, minkejja li jrid jiġi akkumpanjat minn programm Ewropew ta' RuZ b'saħħtu u ffokat biex ihejji għall-isfruttament ta' l-ITER u biex jizviluppa t-teknoloġiji u l-baży ta' tagħrif li ser ikunu meħtieġa matul u lil hinn mit-thaddim tiegħu.

Min-naħa l-oħra, il-fissjoni nukleari tibqa' għażla vijabbli għal dawk l-Istati Membri li jixtiequ jagħmlu uzu minn din it-teknoloġija għal tahlita bbilanċjata tal-provvisti ta' l-enerġija tagħhom. L-attivitajiet ta' riċerka u tahrig huma ta' l-akbar importanza biex jiġu żgurati livelli ta' sigurtà nukleari li huma għolja b'mod kontinwat kemm issa kif ukoll fil-futur, jinżamm il-progress lejn l-implimentazzjoni ta' soluzzjonijiet sostenibbli għall-immaniġjar ta' l-iskart, u jitjiebu l-effiċjenza u l-kompetittività tas-settur kollu kemm hu. Ir-riċerka fil-protezzjoni mir-radżazzjoni tikkostitwixxi aspett essenzjali ta' din il-politika, li tiżgura sigurtà mill-ahjar tal-pubbliku u tal-haddiema fl-applikazzjonijiet mediċi u industrijali kollha.

Fl-oqsma kollha, il-livell tajjeb ta' investiment fir-riċerka huwa essenzjali jekk l-Ewropa trid tibqa' kompetittiva; għal effettività massima dan jeħtieġ approċċ kombinat fil-livell ta' l-UE b'kooperazzjoni kontinwata bejn l-Istati Membri u sforzi sinifikanti biex jinżammu l-infrastrutturi, il-kompetenzi u l-għarfien espert. Generalment, ir-riċerka ser tkun meħtieġa wkoll għall-esplorazzjoni ta' opportunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi godda u biex twieġeb b'mod flessibbli għall-htigijiet ta' politika godda li jqumu matul il-proċess tal-Programm Kwadru.

2. Oqsma tematiċi tar-riċerka**2.1. Enerġija mill-fużjoni**

Il-bini ta' l-ITER f'Cadarache fi Franza, u ta' proġetti ta' "Approċċ Usa" biex jithaffef l-izvilupp ta' l-enerġija mill-fużjoni, ser isir fi hdan il-qafas ta' kooperazzjoni internazzjonali. Ftehim internazzjonali dwar l-ITER ser jistabbilixxi l-Organizzazzjoni ITER. L-istabbiliment ta' l-ITER u ta' proġetti ta' Approċċ Usa, u l-isfruttament tagħhom flimkien ma' faċilitajiet oħra f'kollaborazzjoni internazzjonali ser jespandu tali kollaborazzjoni għal livell bla precedent. Dan ser jipprovdi benefiċċji sinifikanti lill-Ewropa, partikolarment f'termini ta' effiċjenza u ta' tqassim possibbli ta' l-ispejjeż. L-Aġenzija Nazzjonali għall-ITER ser tkun stabbilita bhala Impriża Kongunta taht it-Trattat ta' l-EURATOM. Hi ser ttipprovdi l-mezzi sabiex l-EURATOM twettaq l-obbligi internazzjonali tagħha taht il-Ftehim ITER u biex tiżgura li l-EURATOM ttipprovdi b'mod effiċjenti u koerenti l-kontribut Ewropew għall-ITER u għall-proġetti ta' l-Approċċ Usa, inklużi l-attivitajiet ta' R&Z b'appoġġ għal dawn il-proġetti.

Il-pożizzjoni ewlenija li għandha l-Ewropa fir-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni hija dovuta għall-programm Ewropew tal-fużjoni tat-tip taż-Zona Ewropea tar-Riċerka (ERA) li hu uniku u totalment integrat, flimkien ma' appoġġ sod u kontinwu mill-Komunità, koordinazzjoni mill-EURATOM, u l-izvilupp tal-kapital uman fl-Assoċjazzjonijiet tal-Fużjoni ta' l-EURATOM. L-Assoċjazzjonijiet tal-Fużjoni huma ċentri ta' eċċellenza fir-riċerka dwar il-fużjoni u għandhom *network* estensiv ta' kollaborazzjonijiet, il-parti l-kbira bbażati fuq il-faċilitajiet sperimentali tagħhom. L-izviluppi teknoloġiċi eċċellenti miksuba mill-EURATOM fil-kontribut tagħha għall-Attivitajiet ta' Disinn ta' l-Inġinerija ITER u l-isfruttament b'suċċess tal-faċilitajiet JET taw kontribut sinifikanti lejn aktar titjib tal-koezzjoni soda tal-programm Ewropew tal-fużjoni. Dan ta' wkoll lill-Ewropa t-tagħrif u l-esperjenza meħtieġa għal sforzi kollaborattivi wesghin fl-aspetti kollha tar-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni, inkluż it-tweġġiq ta' l-ITER u tal-proġetti ta' Approċċ Usa. Waqt li jibnu fuq dawn il-kisbiet, l-organizzazzjoni u l-ġestjoni ta' l-FP7 ser jizguraw li r-R&Z jiġi kkoordinat b'mod effettiv u effiċjenti għat-tweġġiq ta' l-għanijiet tal-programm fuq medda ta' zmien fil-qrib u fit-tul.

L-izvilupp rapidu tal-fużjoni jeħtieġ ukoll baży industrijali wiesgħa biex jiġi żgurat l-uzu f'waqt ta' l-enerġija mill-fużjoni. L-industrija Ewropea diġà tat kontribut sostanzjali lill-Attivitajiet ta' Disinn ta' l-Inġinerija ITER. Matul l-FP7, l-industrija Ewropea, inklużi l-SMEs, ser ikollha rwol ċentrali fil-bini ta' l-ITER u ser tpoġġi lilha nfisha f'pożizzjoni li tippartecipa bi shih fl-izvilupp tal-teknoloġiji ta' l-enerġija mill-fużjoni għal DEMO (*power station* "ta' dimostrazzjoni" ta' l-enerġija mill-fużjoni) u impjanti futuri ta' l-enerġija mill-fużjoni.

L-ITER u l-programm Ewropew ta' riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni ser jikkontribwixxu għal xi whud mill-azzjonijiet urġenti identifikati fir-rapport tal-Grupp ta' Livell Għoli (ir-"Rapport Kok") kif mehtieg biex isir progress fl-istrategġija ta' Liżbona. B'mod partikolari, l-ITER ser jiġbed lejha l-aħjar xjenzjati u inġiniera fil-qasam tal-fużjoni u l-industrija tat-teknoloġija għolja. Dan ser johlq benefiċċji kemm għall-programm Ewropew tal-fużjoni kif ukoll għall-bażi ġenerali ta' tagħrif xjentifiku u tekniku. Il-hiliet u t-tagħrif li ser jinkisbu mill-industrija Ewropea fil-bini ta' sistemi u komponenti biex jilhqnu l-htigiet tekniċi esigenti hafna tat-tagħmir ta' l-ITER ser jghinu biex iżidu l-kompetittività tagħha.

Objettiv Ġenerali

Biex tiġi żviluppata l-bażi ta' tagħrif għal, u biex jitwettaq l-ITER bhala l-pass ewlieni lejn, il-holqien ta' reatturi prototipi għal *power stations* li huma siguri, sostenibbli, ambjentalment responsabbli u ekonomikament vijabbli.

Attivitajiet

(i) Ir-realizzazzjoni ta' l-ITER

Dan jinkludi attivitajiet għat-tweqqif kongunt ta' l-ITER bhala infrastruttura internazzjonali ta' riċerka, kif ġej :

Il-Komunità ser ikollha r-responsabbiltà speċjali fi hdan l-Organizzazzjoni ITER li tospita l-proġett u ser ikollha rwol ewlieni, b'mod partikolari fir-rigward tat-thejjija tas-sit, l-istabbiliment ta' l-Organizzazzjoni ITER, il-ġestjoni u l-provvista tal-persunal, kif ukoll appoġġ ġenerali tekniku u amministrattiv.

Il-partecipazzjoni tal-Komunità fl-ITER bhala wahda mill-Partijiet ser tinkludi l-kontributi għall-bini ta' tagħmir u installazzjonijiet li jinsabu fi hdan il-perimetru tas-sit ta' l-ITER u mehtieġa għall-isfruttament tiegħu u appoġġ għall-proġett waqt li jkun qed jinbena.

L-attivitajiet ta' R&Ż li jappoġġaw il-bini ta' l-ITER ser jitwettqu fl-Assoċjazzjonijiet tal-fużjoni u l-industrija Ewropej. Dawn ser jinkludu l-iżvilupp u l-ittestjar tal-komponenti u s-sistemi.

(ii) R&Ż bi thejjija għat-thaddim ta' l-ITER

Programm iffokat fuq il-fizika u t-teknoloġija ser ikollu l-ghan li jikkonsolida l-ghazliet tal-proġett ta' l-ITER u jhejji għal bidu rapidu tat-thaddim ta' l-ITER, b'hekk inaqqas b'mod sinifikanti l-hin u l-ispiza mehtieġa għall-ITER biex jilhaq l-objettivi bażiċi tiegħu. Dan ser jitwettaq permezz ta' attivitajiet sperimentali, teoretiċi u ta' mudellar ikkoordinati bl-użu tal-facilitajiet JET u mezzijiet oħra tat-trażzin manjetiku, eżistenti, futuri jew dawki li qed jinbnew (Tokamaks, Stellarators, RFPs), u tagħmir iehor fl-Assoċjazzjonijiet, huwa ser jiżgura li l-Ewropa jkollha l-impatt mehtieġ fuq il-proġett ta' l-ITER, u ser ihejji għal rwol Ewropew b'saħħtu fl-isfruttament tiegħu. Dan il-programm ser jinkludi:

- valutazzjoni tat-teknoloġiji speċifiċi ewlenin għat-thaddim ta' l-ITER permezz tat-tlestija u l-isfruttament tat-Titjib tal-JET (l-ewwel haġt, sistemi ta' riskaldament, dijanjostiċi);
- esplorazzjoni tax-xenarji tat-thaddim ta' l-ITER permezz ta' esperimenti mmirati fuq il-JET u facilitajiet oħra, u attivitajiet ta' mudellar ikkoordinati.

Fi stadju bikri ta' l-FP7, ser titwettaq revizjoni tal-facilitajiet fil-programm, waqt li tiġi eżaminata l-possibilità li jitnehhew gradwalment il-facilitajiet eżistenti, u titqies il-htieġa għal tagħmir ġdid b'mod parallel ma' l-isfruttament ta' l-ITER. Ir-revizjoni ser tintuza bhala bażi għall-appoġġ possibbli ta' tagħmir ġdid jew imtejjeb sabiex jiġi żgurat li l-programm izomm sett xieraq ta' facilitajiet tal-fużjoni għar-RuZ rilevanti.

(iii) Attivitajiet ta' teknoloġija bi thejjija għad-DEMO

Teknoloġiji u materjali ewlenin mehtieġa għal-liċenzjar, il-bini u t-thaddim ta' l-impjant ta' l-enerġija DEMO ser jiġu żviluppati aktar fl-Assoċjazzjonijiet u fl-industrija sabiex jiġu ttestjati fl-ITER u biex l-industrija Ewropea titqiegħed f'pożizzjoni li tkun tista' tibni d-DEMO u tiżviluppa impjanti ta' l-enerġija mill-fużjoni fil-futur. Ser jiġu implimentati l-attivitajiet li ġejjin:

- l-istabbiliment ta' grupp tal-proġett speċjalizzat u l-implimentazzjoni ta' l-Attivitajiet għat-Tishih u d-Disinn ta' l-Inġinerija (*Engineering Validation and Engineering Design Activities* [EVEDA]) biex ihejji għall-bini tal-Facilità Internazzjonali għall-Irradjazzjoni ta' Materjali tal-Fużjoni (*International Fusion Materials Irradiation Facility* [IFMIF]), li ser tintuza għall-ittestjar ta' materjali għal *power station* ta' l-enerġija mill-fużjoni – pre-kondizzjoni essenzjali għal-liċenzjar tad-DEMO;
- l-iżvilupp, l-ittestjar ta' l-irradjazzjoni u l-immudellar ta' materjali b'attivazzjoni baxxa u reżistenti għar-radjazzjoni; l-iżvilupp tat-teknoloġiji ewlenin mehtieġa għat-thaddim ta' impjanti ta' l-enerġija mill-fużjoni, inklużi kutri; attivitajiet ta' disinn kuncettwali tad-DEMO, inklużi aspetti ta' sigurtà u ambjentali.

(iv) Attivitajiet ta' R&Ż għall-medda ta' żmien aktar fit-tul

Waqt li jibni fuq l-attivitajiet immirati speċifikament lejn l-ITER u d-DEMO, il-programm tal-fużjoni ser jiżviluppa kompetenzi u jkabbar il-bażi ta' tagħrif fl-oqsma li huma strateġikament rilevanti għall-*power stations* ta' l-enerġija mill-fużjoni tal-futur. Dawn l-attivitajiet ta' riċerka ser iwasslu għal fattibilità teknika mtejba u vijabilità ekonomika ta' l-enerġija mill-fużjoni. L-attivitajiet speċifiċi għal dawn l-għanijiet fis-Seba' Programm Kwadru ser jinkludu:

- kuncetti mtejba għall-iskemi tat-trażzin manjetiku ser jiġu studjati fuq dawk il-kuncetti li joffru potenzjal ta' reattur għoli, inklużi *stellarators*. Work will concentrate on completion of the W7-X stellarator; utilisation of existing devices for expansion of the experimental databases; and appraisal of the future perspectives for these configurations;
- programm sperimentali tal-fizika tal-fużjoni ser jitwettaq bl-objettiv li jitwettaq fehim komprensiv tal-plażmi tal-fużjoni mmirat lejn li jsir l-ahjar użu tad-disinn tal-*power station*;
- ser jitmexxew teorija u aktar immudellar bl-għan aħhari ta' fehim komprensiv tal-plażmi tal-fużjoni għar-reatturi;
- ser isiru studji dwar l-aspetti soċjoloġiċi u dwar l-ekonomija tal-produzzjoni ta' l-enerġija mill-fużjoni, u ser jitmexxew azzjonijiet immirati għall-promozzjoni ta' kuxjenza pubblika u l-fehim tal-fużjoni;

ser tkompli l-attività eżistenti fl-Enerġija mill-Fużjoni Inerzjali, li żzomm dritt ta' osservazzjoni ta' l-attivitajiet ta' riċerka civili ta' l-Istati Membri dwar it-trażzin inerzjali.

(v) Riżorsi umani, edukazzjoni u taħriġ

L-iżgurar ta' riżorsi umani xierqa u livell għoli ta' kooperazzjoni fi hdan il-programm, għall-htigijiet ta' l-ITER kemm għall-medda ta' żmien immedjat kif ukoll għal dik ta' żmien medju, u għal aktar żvilupp tal-fużjoni, ser jiġi indirizzat permezz ta':

- l-appoġġ għall-mobilità ta' riċerkaturi bejn l-organizzazzjonijiet li jipparteċipaw fil-programm, sabiex jippromwovu kollaborazzjoni u integrazzjoni mtejba tal-programm, u biex iheggu l-kooperazzjoni internazzjonali;
- it-taħriġ ta' livell għoli għal inġiniera u riċerkaturi flivell ta' wara l-ewwel grad u wara d-dottorat, inkluż l-użu ta' facilitajiet fil-programm bħal pjattaformi ta' taħriġ u ta' seminars u workshops speċjalizzati Għandhom jittiehdu azzjonijiet sabiex titrawwem il-kooperazzjoni bejn il-partecipanti fil-programm fl-edukazzjoni oghla, li jista' jinkludi korsijiet tal-masters u tad-dottorat fil-Fizika u Inġinerija għall-Fużjoni;
- il-promozzjoni ta' l-innovazzjoni u l-iskambju ta' għarfien espert ma' universitajiet, istituti ta' riċerka u industrija relatati;
- l-inkoraġġiment fil-ġenerazzjoni tal-privattivi.

(vi) Infrastrutturi

It-twertiq ta' l-ITER fl-Ewropa, fil-qafas internazzjonali ta' l-Organizzazzjoni ITER, ser ikun element ta' l-infrastrutturi ta' riċerka godda b'dimensjoni Ewropea qawwija.

(vii) Proċessi ta' trasferiment tat-teknoloġija

L-ITER ser ikun jehtieg strutturi organizzattivi godda u aktar flessibbli biex jippermettu li l-proċess ta' innovazzjoni u l-progress teknoloġiku li hu joħloq ikun trasferit malajr lejn l-industrija, sabiex l-isfidi li jippermettu li l-industrija Ewropea ssir aktar kompetittiva jkunu jistgħu jintlahqu.

(viii) Ir-rispons għal htigijiet ta' politika li jitfaċċaw jew li huma imprevedibbli

Programm "mghaġġel" ta' l-iżvilupp tal-fużjoni jista' jqiegħed l-enerġija mill-fużjoni aktar kmieni fuq is-suq, bħala parti minn politika usa' li tindirizza l-kwistjonijiet tas-sigurtà tal-provvista ta' l-enerġija ta' l-Ewropa, it-tibdil fil-klima u l-iżvilupp sostenibbli. L-objettiv primarju u pass ewlieni ta' dan il-programm "mghaġġel" ikun it-twertiq aktar bikri tad-DEMO. Fl-FP7, dan ikun jinvolvi attivitajiet u proġetti integrati fl-Approċċ Usa' għall-enerġija mill-fużjoni fuq livell internazzjonali, li ttiehdu mill-EURATOM f'kollaborazzjoni ma' l-imsieħba fl-ITER.

2.2. Fissjoni nukleari u protezzjoni mir-radjazzjoni

Ser jittiehdu azzjonijiet indiretti fil-hames oqsma prinċipali ta' attività speċifikati hawn taht. L-objettiv ġenerali hu t-titjib b'mod partikolari tal-prestazzjoni tas-sigurtà, l-effiċjenza tar-riżorsi u l-effettività meta mqabbla mal-prezz tal-fissjoni nukleari u ta' l-użi tar-radjazzjoni fl-industrija u fil-medicina. Madankollu, jezistu rabtiet trasversali importanti matul il-

programm kollu, u ghandu jittiehed kont xieraq ta' l-interazzjonijiet bejn l-attivitajiet differenti. F'dan ir-rigward huwa kruċjali l-appoġġ għall-attivitajiet ta' tahrig u għall-infrastrutturi ta' riċerka. Il-htigijiet tat-tahrig għandhom jikkostitwixxu aspekk ewlieni tal-proġetti kollha ffinanzjati mill-Komunità f'dan is-settur, u dawn flimkien ma' l-appoġġ għall-infrastrutturi ser ikunu komponent essenzjali fl-indirizzar tal-kwistjoni tal-kompetenza nukleari.

Tinhtieg perspettiva Ewropea komuni dwar problemi u approċċi ewlenin skond il-htigijiet tat-tishih taz-Zona Ewropea tar-Riċerka. Ser jiġu stabbiliti kollegamenti fost il-programmi nazzjonali u ser jiġi mhegġeg *in-networking* ma' organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' pajjiżi terzi inklużi l-Istati Uniti, l-NIS, il-Kanada u l-Gappun. Fejn hemm interess Komunitarju ċar, l-EURATOM għandu jkollha rwol shih f'forums eżistenti li jikkoordinaw l-attivitajiet tar-R&ŻT (riċerka u żvilupp teknologiku) fuq livell internazzjonali. Il-koordinazzjoni ser tiġi garantita ukoll fejn xieraq mal-programm ta' azzjonijiet diretti mwettqa mill-JRC f'dan il-qasam kif ukoll ma' azzjonijiet indiretti taht ir-riċerka dwar l-enerġija mill-fużjoni.

Huwa importanti wkoll li jiġu stabbiliti kollegamenti mar-riċerka fil-Programm Kwadru tal-KE, b'mod partikolari fl-attivitajiet ta' l-istandards Ewropej, l-edukazzjoni u t-tahrig, il-protezzjoni ta' l-ambjent, ix-xjenza tal-materjali, il-governanza, l-infrastrutturi komuni, is-sigurtà, il-kultura tas-sigurtà u l-enerġija. Il-kollaborazzjoni internazzjonali ser tkun karatteristika ewlenija ta' l-attivitajiet f'hafna mill-oqsma tematiċi.

(i) Ġestjoni ta' l-iskart radjuattiv

Objettivi

Permezz ta' RŻT orjentata lejn l-implimentazzjoni, l-attivitajiet għandhom l-għan li jstabilixxu bażi xjentifika u teknika soda biex juru t-teknologiji u s-sigurtà tar-rimi u l-hżin ta' karburant użat u ta' skart radjuattiv b'hajja twila f'formazzjonijiet ġeologiċi, li jsahhu l-iżvilupp ta' perspettiva Ewropea komuni dwar il-kwistjonijiet ewlenin relatati mal-ġestjoni u r-rimi u l-hżin ta' l-iskart, u li jinvestigaw il-metodi għat-tnaqqis ta' l-ammont u/jew tar-riskju ta' l-iskart b'separazzjoni u transmutazzjoni jew b'metodi ta' teknika oħra.

Attivitajiet

Rimi u hżin ġeologiku: Ir-RŻT fil-qasam tar-rimi jew il-hżin ġeologiku ta' skart radjuattiv ta' livell għoli u/jew b'hajja twila li jinvolvi studji fl-inġinerija u dimostrazzjoni ta' disinji repożitorji, karatterizzazzjoni *in-situ* ta' blat ospitanti repożitorju (flaboratorji tar-riċerka taht l-art kemm ġeneriċi kif ukoll speċifiċi għas-sit), fehim ta' l-ambjent repożitorju, studji dwar proċessi rilevanti fiż-żoni fil-viċin (għamla ta' l-iskart u ostakoli artifiċjali) u fiż-żoni mbiegħda (sodda tal-blat u passaġġi għall-bijosfera), żvilupp ta' metodologiji robusti għall-valutazzjoni ta' l-eżekuzzjoni u s-sigurtà u investigazzjoni ta' governanza u kwistjonijiet tas-soċjetà relatati ma' l-aċċettazzjoni mill-pubbliku.

Separazzjoni u Transmutazzjoni: Ir-RŻT fl-oqsma tekniċi kollha ta' separazzjoni u transmutazzjoni (S&T) li jistgħu jkunu l-bażi għall-iżvilupp ta' faċilitajiet pilota u sistemi ta' dimostrazzjoni għall-proċessi ta' separazzjoni u transmutazzjoni l-aktar avvanzati, li jinvolvu sistemi sub-kritiċi u kritiċi, bil-għan li jitnaqqsu l-volumi u r-riskju ta' skart radjuattiv ta' livell għoli u b'hajja twila li johroġ mit-trattament ta' karburant nukleari użat. Ir-riċerka ser tesplora wkoll il-potenzjal ta' kuncetti li jiġġeneraw inqas skart fil-produzzjoni ta' l-enerġija nukleari, inkluż l-użu aktar effiċjenti ta' materjal fissili freatturi eżistenti.

(ii) Sistemi ta' reatturi

Objettivi

L-għanijiet ta' dawn l-azzjonijiet huma li jiżguraw it-thaddim kontinwat u sigur tat-tipi rilevanti kollha ta' installazzjonijiet eżistenti u, bhala kontribut lejn it-titjib tad-diversità u s-sigurtà tal-provvista u l-ġlieda kontra r-riskaldament globali, li jesploraw il-potenzjal ta' teknologija aktar avvanzata biex tagħti sfruttament ta' l-enerġija nukleari jerga' aktar sigur, aktar effiċjenti fir-rigward ta' riżorsi u aktar kompetittiv.

Attivitajiet

Sigurtà ta' installazzjonijiet nukleari: Ir-RŻT fis-sigurtà tat-thaddim ta' installazzjonijiet nukleari attwali u futuri, speċjalment il-valutazzjoni u l-ġestjoni tal-hajja ta' l-impjanti, il-kultura tas-sigurtà (jiġi minimizzat ir-riskju ta' żball uman u organizzattiv), metodologiji avvanzati ta' valutazzjoni tas-sigurtà, għodod numeriċi ta' simulazzjoni, l-istrumentazzjoni u l-kontroll, il-prevenzjoni u t-trażzin ta' incidenti gravi, ma' attivitajiet assoċjati biex jagħtu l-aħjar ġestjoni tat-tagħrif u jzommu l-livell tal-kompetenzi.

Sistemi nukleari avvanzati: Ir-R&ŻT biex titjeb l-effiċjenza tas-sistemi u karburanti attwali u, f'kollaborazzjoni ma' l-isforzi internazzjonali f'dan il-qasam bhall-Forum Internazzjonali r-IV Ġenerazzjoni, biex jiġu investigati aspetti ta' sistemi ta' reatturi avvanzati magħżula sabiex jiġi valutat il-potenzjal tagħhom, ir-reżistenza għall-proliferazzjoni u sostenibbiltà fuq medda ta' żmien twil, inklużi attivitajiet ta' riċerka *upstream* ⁽¹⁾ (speċjalment ix-xjenza tal-materjali) u l-istudju taċ-ċiklu tal-karburanti u karburanti innovattivi u aspetti tal-ġestjoni ta' l-iskart.

(1) Huwa mfakkar li taht il-programm speċifiku tal-KE "Ideas" l-ERC jappoġġa riċerka fil-fruntiera f'kull qasam ta' riċerka xjentifika u teknologika bażika.

(iii) Protezzjoni mir-radjazzjoni

Objettivi

L-użu sigur tar-radjazzjoni fil-medicina u fl-industrija jiddependi minn politika soda tal-protezzjoni mir-radjazzjoni u l-implimentazzjoni effettiva tagħha, u tibqa' prijorità fil-programm. Ir-riċerka għandha rwol ewlieni fiż-żamma u t-titjib ta' l-istandards ta' protezzjoni, u dan huwa objettiv komuni ta' l-attivitajiet kollha fil-programm. Ir-riċerka għandha wkoll l-objettivi importanti li ssahħah il-linji ta' politika Komunitarji u l-implimentazzjoni effettiva tagħhom u li twieġeb b'mod rapidu u effettiv għall-htigijiet li jiffaċċaw.

Objettiv ewlieni ta' din ir-riċerka ser ikun li jgħin biex jirrisolvi l-kontroversja dwar ir-riskju minn espożizzjoni għar-radjazzjoni f'dożi baxxi u prolungati. Ir-riżoluzzjoni ta' din il-kwistjoni xjentifika u regolatorja għandha implikazzjonijiet potenzjalment importanti fuq in-nefqa u/jew is-saħħa għall-użu tar-radjazzjoni kemm fil-medicina kif ukoll fl-industrija.

Attivitajiet

- Kwantifikazzjoni tar-riskji għal espożizzjonijiet baxxi jew prolungati: Kwantifikazzjoni aħjar tar-riskji għas-saħħa għal espożizzjonijiet baxxi u prolungati, inkluża l-varjabbiltà individwali, permezz ta' studji epidemjoloġiċi u fehim aħjar tal-mekaniżmi minn riċerka fil-bijoloġija ċellulari u molekulari.
- Użu mediku tar-radjazzjoni: Titjib fis-sigurtà u l-effikaċja ta' l-użu mediku tar-radjazzjoni fid-dijanjożi u t-terapija (inkluża l-medicina nukleari) permezz ta' żviluppi teknoloġiċi ġodda u l-ksib ta' bilanċ xieraq bejn il-benefiċċji u r-riskji ta' dan l-użu.
- Ġestjoni ta' l-emerġenzi u riabilitazzjoni: It-titjib fil-koerenza u l-integrazzjoni tal-ġestjoni ta' l-emerġenzi (inkluż il-karatterizzazzjoni tal-kontaminazzjoni u r-riabilitazzjoni ta' territorji kkontaminati bi żball) fl-Ewropa permezz ta' l-iżvilupp ta' għodda u strateġiji komuni u d-dimostrazzjoni ta' l-effikaċja tagħhom f'ambjenti operattivi.
- Użu malintenzjonat tar-radjazzjoni jew ta' materjal radjuattiv: L-iżvilupp ta' approċċi robusti u prattikabbli għall-ġestjoni ta' l-impatt ta' l-użu malintenzjonat (inkluż minn żvijar) tar-radjazzjoni jew ta' materjal radjuattiv li jkopri l-effetti diretti u indiretti fuq is-saħħa u l-kontaminazzjoni ta' l-ambjent, b'mod partikolari f'żoni abitati u l-provvisti ta' l-ikel u l-ilma.

Ser tiġi żgurata l-komplementarjetà u tiġi evitata d-duplikazzjoni bit-tema "Sigurtà" tal-Programm Speċifiku "Kooprazzjoni" ⁽¹⁾, li jista' jgawdi wkoll minn kwalunkwe esperjenza rilevanti miġsuba matul azzjonijiet ta' qabel ta' l-Euratom.

- Suġġetti oħra: Attivitajiet nazzjonali ta' riċerka f'oqsma oħra (p.e. radjazzjoni naturali, radjuekololoġija, protezzjoni ta' l-ambjent, dożimetrija, espożizzjoni fuq ix-xogħol, governanza tar-riskji, eċċ.) ser ikunu integrati b'mod aktar effettiv.

(iv) Infrastrutturi

Objettivi

L-infrastrutturi ta' riċerka huma parti essenzjali tar-R&ŻT fix-xjenza u t-teknoloġija nukleari u fix-xjenzi radjoloġiċi, u jvarjaw fid-daqs minn networks ta' impjanti u laboratorji kbar u għaljin hafna għal facilitajiet hafna iżgħar bħal *databases*, għodda numeriki ta' simulazzjoni u banek tat-tessuti. L-objettivi tal-programm huma li jipprovdu appoġġ għall-infrastrutturi ewlenin fejn hemm valur mizjud Ewropew ċar speċjalment sabiex jistabbilixxu massa kritika u għas-sostituzzjoni ta' facilitajiet li qegħdin jiqdiemu bħal p.e. reatturi għar-riċerka. Dan ser jikkonsolida s-success tal-programmi Komunitarji ta' qabel, li ffacilitaw l-aċċess transnazzjonali għal, kif ukoll il-kooprazzjoni bejn, tali infrastrutturi, u jikkontribwixxi għaż-żamma ta' l-istandards għoljin ta' kisba teknika, innovazzjoni u sigurtà fis-settur nukleari Ewropew.

L-infrastrutturi jagħtu wkoll kontribut importanti għat-taħriġ tax-xjenzati u ta' l-inġiniera.

Attivitajiet

- Appoġġ għall-infrastrutturi: Appoġġ għad-disinn, immodernizzar, bini u/jew thaddim ta' infrastrutturi ta' riċerka ewlenin meħtieġa fi kwalunkwe mill-oqsma tematiċi t'hawn fuq; laboratorji taht l-art għar-riċerka dwar ir-rimi u l-ħżin ġeoloġiku ta' skart radjuattiv, facilitajiet pilota/ta' prova għal taġġmir ta' separazzjoni u transmutazzjoni, komponenti

⁽¹⁾ Parti mis-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea.

tar-reatturi u subsistemi, ċelluli jaharqu, faċilitajiet għall-ittestjar ta' incidenti gravi u għall-ittestjar termo-idrawliku, faċilitajiet għall-ittestjar ta' materjal, għodod numeriċi ta' simulazzjoni u faċilitajiet tar-radju-bijoloġija, *databases* u banek tat-tessuti għall-użu fir-riċerka tal-protezzjoni mir-radjazzjoni.

- Access għall-infrastrutturi: It-thaffif ta' l-access transnazzjonali għal infrastrutturi ezistenti u futuri minn haddiema individwali u minn timijiet tar-riċerka.

(v) **Riżorsi umani, mobilità u taħriġ**

Objettivi

Minhabba t-thassib fis-setturi kollha tal-fissjoni nukleari u tal-protezzjoni mir-radjazzjoni dwar iż-żamma tal-livell għoli ta' kompetenza u ta' riżorsi umani meħtieġa, u l-implikazzjonijiet li dan jista' jkollu speċjalment fuq il-kapaċità li jinżammu l-livelli għoljin attwali ta' sigurtà nukleari, l-objettivi tal-programm ser ikunu li jappoġġaw, permezz ta' varjetà ta' miżuri, it-tixrid tal-kompetenza u l-għarfien espert xjentifiku matul is-settur kollu. Dawn il-miżuri jimmiraw li jggarantixxu d-disponibbiltà l-aktar kmieni possibbli ta' riċerkaturi, inġiniera u teknici kwalifikati biżżejjed, per eżempju permezz ta' attivitajiet ta' taħriġ kongunt u koordinazzjoni mtejba bejn l-istituzzjonijiet ta' l-edukazzjoni ta' l-UE sabiex jiżguraw li l-kwalifiki huma ekwivalenti fl-Istati Membri kollha, jew billi jiffaċilitaw it-taħriġ u l-mobilità ta' studenti u xjenzjati. Approċċ tassew Ewropew biss jista' jiżgura l-inċentivi meħtieġa u l-livelli armonizzati ta' edukazzjoni u taħriġ oġġla, b'hekk jiffaċilita l-mobilità ta' generazzjoni ġdida ta' xjenzjati u jaqdi l-htigijiet ta' taħriġ kontinwu matul il-karriera ta' inġiniera li jridu jiffaċċjaw l-isfidi xjentifiċi u teknoloġiċi ta' għada f'settur nukleari dejjem aktar integrat.

Attivitajiet

- Taħriġ: Koordinazzjoni tal-programmi nazzjonali u l-provvista tal-htigijiet generali ta' taħriġ fix-xjenza u t-teknoloġija nukleari permezz ta' firxa ta' strumenti, inklużi dawk kompetittivi, bhala parti mill-appoġġ generali għar-riżorsi umani fl-oqsma tematiċi kollha. Dan jinkludi appoġġ għall-korsijiet ta' taħriġ u netwerks ta' taħriġ, u miżuri biex is-settur isir aktar attrajenti għal xjenzjati u inġiniera żgħażaġh.
- Mobilità tal-haddiema fir-riċerka: Appoġġ prinċipalment permezz ta' ghotjiet u boroż ta' studju għal aktar mobilità ta' xjenzjati u inġiniera bejn universitajiet u istituzzjonijiet differenti fl-Istati Membri kif ukoll f'pajjiżi barra mill-UE. Assistenza speċjali tista' tkun ipprovduta fil-każ ta' haddiema fir-riċerka mill-NIS.

3. Aspetti etiċi

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm u fl-attivitajiet ta' riċerka li joħorġu minnu, il-prinċipji fundamentali ta' l-etika għandhom jiġu rispettati. Dawn jinkludu, inter alia, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-drittijiet fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità tal-bniedem u l-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-data personali u l-privatezza, kif ukoll ta' l-annimali u l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-aħhar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet, il-linji gwida u l-kodiċi ta' kondotta internazzjonali rilevanti, eż. id-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997 u l-Protokoll Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u d-drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi Ġenetiċi tal-Pjanti għall-lkel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħha (WHO).

Ser jittiehed kont ukoll ta' l-opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġija godda (mill-1998 'il quddiem).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi ezistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġiżlazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettaq ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbita fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż ieħor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettaq f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Reviżjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jitrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi reviżjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness ghat-Trattat jehtieg li l-Komunita taghti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politici Komunitarji inkluza r-ricerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE ta' l-24 ta' Novembru 1986 dwar l-approssimazzjoni tal-ligijiet, regolamenti u dispozizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-protezzjoni ta' l-annimali uzati ghal ghanijiet sperimentali u ghanijiet ohrain xjentifici ⁽¹⁾ tehtieg li l-esperimenti kollha jkunu mahsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u ugigh u tbatija mhux mehtiega ghall-annimali sperimentali; li jintuza numru minimu ta' annimali; u li jigu involuti annimali bl-aktar grad baxx ta' sensitivita newropsikologika; li jigu kkawzati l-inqas ugigh, tbatija, dieqa jew hsara dejiema. L-alterazzjoni tal-wirt genetiku ta' l-annimali u l-klonazzjoni ta' l-annimali jistghu jigu kkunsidrati biss jekk l-ghanijiet jistghu jigi ggustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-annimali jigi ggarantit u jigu rispettati l-principji ta' bijodiversita. Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoragg regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispozizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe zvilupp.

---

(1) ĠU L 358, 18.12.1986, p. 1. Direttiva kif emendata bid-Direttiva 2003/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 230, 16.9.2003, p. 32).

Corrigendum għad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/977/Euratom tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar il-Programm Speċifiku li għandu jitwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig nukleari (2007 – 2011)

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 400, 30 ta' Diċembru 2006)

Id-Deċiżjoni 2006/977/Euratom għandha taqra hekk:

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

tad-19 ta' Diċembru 2006

dwar il-Programm Speċifiku li għandu jitwettaq permezz ta' azzjonijiet diretti miċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka li jimplementa s-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika (Euratom) għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig nukleari (2007 – 2011)

(2006/977/Euratom)

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika, u b'mod partikolari l-Artikolu 7 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽²⁾,

Wara li kkonsultaw il-Kumitat Xjentifiku u Tekniku u l-Bord tal-Gvernaturi taċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunt,

Billi:

- (1) Skond l-Artikolu 7 tat-Trattat, id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/975/Euratom tad-19 ta' Diċembru 2006 dwar is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea ta' l-Energija Atomika għal attivitajiet ta' riċerka u tahrig, (2007-2011) ⁽³⁾ (minn hawn 'il quddiem imsejjah "il-Programm Kwadru") għandha tiġi implimentata permezz ta' programmi speċifiċi li jiddefinixxu regoli dettaljati għall-implimentazzjoni tagħhom, jistabbilixxu t-tul tagħhom u jipprovdu għall-mezzi li jitqiesu mehtieġa.
- (2) Iċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka, minn hawn 'il quddiem imsejjah "iċ-ĊKR" għandu jwettaq attivitajiet hekk imsejja attivitajiet diretti tar-riċerka u l-iżvilupp taht Programm Speċifiku taċ-ĊKR li jimplementa l-Programm Kwadru tal-KE.
- (3) Fl-implimentazzjoni tal-missjoni tiegħu, iċ-ĊKR għandu jipprovdi appoġġ xjentifiku u tekniku stimulat mill-klijent, għall-proċess tat-tfassil tal-politika ta' l-UE, li jiżgura appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-linji politiċi

eżistenti u jwieġeb għal talbiet ġodda tal-politika. Sabieb jikseb il-missjoni tiegħu l-JRC għandu jwettaq riċerka ta' l-oghla kwalità Ewropea komparabbli, inkluż billi jzomm il-livell tiegħu stess ta' eċċellenza xjentifika.

- (4) Fl-implimentazzjoni ta' dan il-programm speċifiku, għandha tingħata importanza lill-mobbiltà u t-tahrig tar-riċerkaturi, u l-innovazzjoni, fil-Komunità. Partikolarment, iċ-ĊKR għandu jwettaq attivitajiet ta' tahrig xierqa fis-sikurezza u s-sigurtà nukleari.
- (5) Il-programm speċifiku attwali għandu jiġi implimentat b'mod flessibbli, effiċjenti u trasparenti, b'kont mehud tal-htieġa rilevanti tal-politika taċ-ĊKR dwar l-utenti u dik Komunitarja, filwaqt li jiġi rrispettat ukoll l-oġettiv tal-harsien ta' l-interessi finanzjarji Komunitarji. L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa fil-programm għandhom jiġu adattati kull fejn jixraq għal dawn il-htigiet u għall-iżviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi u għandhom jimmiraw li jiksbu l-eċċellenza xjentifika.
- (6) Ir-regoli għall-partecipazzjoni ta' imprizi, ċentri ta' riċerka u universitajiet u għat-tixrid tar-riżultati ta' riċerka, għall-Programm Kwadru tal-KE (minn hawn 'il quddiem imsejjah 'ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid') relatati ma' l-azzjonijiet diretti għandhom japplikaw ukoll għall-attivitajiet ta' R&Ż imwettqa taht dan il-Programm Speċifiku.
- (7) Għall-ghan ta' l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, flimkien ma' kooperazzjoni koperta mill-Ftehim dwar iż-Zona Ekonomika Ewropea jew minn Ftehim ta' Assoċjazzjoni, jista' jkun xieraq li jkun hemm partecipazzjoni fattivitajiet ta' kooperazzjoni internazzjonali ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali, b'mod partikolari abbażi ta' l-Artikoli 2h, 101 u 102 tat-Trattat.

⁽¹⁾ Opinjoni mogħtija fit-30 ta' Novembru 2006 (għada mhux publikata fil-ĠU)

⁽²⁾ ĠU C 185, 8.8.2006, p. 10.

⁽³⁾ ĠU L 400, 30.12.2006, p. 60.

(8) Fil-kuntest ta' attivitajiet ta' tkabbir u integrazzjoni, iċ-ĊKR jimmira għall-promozzjoni ta' l-integrazzjoni ta' organizzazzjonijiet u riċerkaturi ta' l-Istati Membri l-Godda fl-attivitajiet tiegħu partikolarment fl-implimentazzjoni tal-komponenti Xjentifiċi u Teknoloġiċi ta' l-acquis ta' l-UE, kif ukoll kooperazzjoni ikbar ma' dawk mill-Pajjiżi Aderenti u Kandidati. Huwa wkoll previst ftuħ progressiv fir-rigward tal-Pajjiżi Ġirien, speċifikament fuq temi prijoritarji tal-Politika Ewropea tal-Viċinat.

(9) L-attivitajiet ta' riċerka mwettqa taht dan il-programm speċifiku għandhom jirrispettaw il-prinċipji etici fundamentali, inkluzi dawk li huma riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea.

(10) Il-JRC għandu jkompli jiġġenera riżorsi addizzjonali permezz ta' attivitajiet kompetittivi; dawn jinkludu l-partecipazzjoni fl-azzjonijiet indiretti tal-Programm Kwadru, hidma ta' partijiet terzi u, fl-livell inqas, l-esplojtazzjoni tal-proprjetà intellettuali.

(11) Għandha tiġi żgurata tmexxija finanzjarja tajba tal-Programm Kwadru u l-implimentazzjoni tiegħu bl-aktar mod effettiv u faċli biex jintuza possibbli, waqt li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u l-aċċessibilità tal-programm għall-partecipanti kollha, f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 tal-25 ta' Ġunju 2002 tar-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Komunitajiet Ewropej⁽¹⁾, ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002⁽²⁾ tat-23 ta' Diċembru 2002 li jstipula r-regola ddettaljata għall-implimentazzjoni tar-Regolament Finanzjarju u kwalunkwe emenda futura.

(12) Għandhom jittiehdu miżuri xierqa – b'mod proporzjonali ma' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej – biex jiġu monitorati kemm l-effikaċja ta' l-appoġġ finanzjarju mogħti kif ukoll l-effikaċja ta' l-użu ta' dawn il-fondi sabiex jiġu evitati rregolaritajiet u frodi, u għandhom jittiehdu l-passi meħtieġa biex jiġu rkuprati fondi mitlufa, imhallsa indebitament jew użati skorrettament skond ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002, ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002, ir-Regolamenti tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni ta' l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej⁽³⁾, (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-kontrolli u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex thares l-interessi finanzjarji tal-Komunitajiet Ewropej kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra⁽⁴⁾ u r-Regolament (KE) Nru 1073/1999 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Mejju 1999 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF)⁽⁵⁾.

(13) Il-Kummissjoni għandha maż-żmien tagħmel arrangamenti sabiex titwettaq evalwazzjoni indipendenti li tikkonċerna l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti minn dan il-programm,

ADOTTA DIN ID-DECIZJONI:

Artikolu 1

Il-Programm Speċifiku marbut ma' l-azzjonijiet diretti f'attivitajiet ta' riċerka u taħriġ li għandhom jitwettqu miċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka (ĊKR), minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "il-Programm Speċifiku" huwa b'dan adottat għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2007 sal-31 ta' Diċembru 2011.

Artikolu 2

Il-Programm Speċifiku għandu jstabbilixxi l-attivitajiet għall-azzjonijiet nukleari taċ-Ċentru Kongunt ta' Riċerka, waqt li jappoġġa l-firxa shiha ta' azzjonijiet ta' riċerka mwettqa b'kooperazzjoni trans-nazzjonali fl-oqsma tematiċi li ġejjin:

- (a) ġestjoni ta' l-iskart nukleari, impatt ambjentali,
- (b) sikurezza nukleari,
- (ċ) sigurtà nukleari.

L-oġġettivi u d-deskrizzjoni ġenerali ta' dawk l-attivitajiet huma mnizzlin fl-Anness.

Artikolu 3

Skond l-Artikolu 3 tal-Programm Kwadru, l-ammont li jitqies meħtieġ għat-tweġiq tal-Programm Speċifiku għandu jkun ta' EUR 517 miljun.

Artikolu 4

L-attivitajiet kollha ta' riċerka mwettqa taht il-Programm Speċifiku għandhom jitwettqu b'konformità mal-prinċipji etici fundamentali.

Artikolu 5

1. Il-Programm Speċifiku għandu jiġi implimentat permezz ta' azzjonijiet diretti kif stabbiliti fl-Anness II għall-Programm Kwadru.

2. Ir-regoli għall-partecipazzjoni u t-tixrid marbuta ma' azzjonijiet diretti għandhom japplikaw għal dan il-Programm Speċifiku.

Artikolu 6

2. Il-Kummissjoni għandha tfassal Programm ta' Hidma pluriennali għall-implimentazzjoni tal-Programm Speċifiku, li juri f'aktar dettal l-oġġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi imnizzla fl-Anness, u l-iskeda ta' żmien għall-implimentazzjoni.

⁽¹⁾ ĠU L 248, 16.9.2002, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 357, 31.12.2002, p. 1. Regolament kif emendat bir-Regolament (KE, Euratom) Nru 1248/2006 (ĠU L 227, 19.8.2006, p. 3).

⁽³⁾ ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁵⁾ ĠU L 136, 31.5.1999, p. 1.

2. Il-Programm ta' Hidma multi-annwali għandu jkoll l-attivitajiet rilevanti ta' riċerka mwettqa mill-Istati Membri, l-Istati Assoċjati u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali. Huwa għandu jkun agġornat fejn xieraq.

Artikolu 7

Il-Kummissjoni għandha tirringa għall-valutazzjoni indipendenti prevista fl-Artikolu 6 tal-Programm Kwadru li għandha titwettaq fir-rigward ta' l-attivitajiet imwettqa fl-oqsma koperti mill-Programm Speċifiku.

Artikolu 8

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-seħh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 9

Din id-Deciżjoni hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussel, 19 ta' Diċembru 2006.

Għall-Kunsill

Il-President

J. KORKEAOJA

ANNEX

PROGRAMM JRC EURATOM

1. **Objettiv**

Li jipprovi appoġġ xjentifiku u tekniku, stimulat mill-konsumatur, lill-proċess ta' tfassil ta' politika Komunitarja, li jiżgura appoġġ għall-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-linji politici ezistenti u jwieġeb għal talbiet ta' linji politici godda.

2. **Approċċ**

Il-missjoni taċ-ĊRK hi li jagħti appoġġ, immexxi mill-klijent, ta' natura xjentifika u teknika għall-hsieb, l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politika tal-Komunità, bl-għan li r-riċerka Ewropea tibqa' fuq quddiem nett. Il-missjoni taċ-ĊRK tenfasizza wkoll il-bżonn għaċ-ĊRK li jagħmel attivitajiet ta' riċerka ta' kwalità għolja b'rabta mill-qrib ma' l-industrija u entitajiet oħrajn u li jiżviluppa networks ma' istituzzjonijiet pubblici u privati fl-Istati Membri. Fl-attivitajiet kollha taċ-ĊRK dawn iż-żewġ dimensjonijiet huma preżenti, iżda l-importanza rispettiva tagħhom tvarja minn appoġġ dirett lis-Servizzi tal-Kummissjoni għal riċerka bażika mehuda f'perspettiva wiesgha Ewropea jew internazzjonali.

L-attivitajiet nukleari taċ-ĊRK għandhom l-għan li jissodisfaw l-obbligi tar-Riċerka u l-Iżvilupp tat-Trattat ta' l-Euratom u li jappoġġaw kemm lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri fil-qasam tas-salvagwardji u n-non-proliferazzjoni, l-ġestjoni ta' l-iskart, is-sigurezza fl-installazzjoni nukleari u ċ-ċiklu tal-karburant, ir-radioattività fl-ambjent u l-harsien mir-radjazzjoni.

L-objettiv ta' dan il-Programm Speċifiku huwa biex jiżviluppa u jgħaqqad flimkien l-għarfien, biex jipprovi *data* u appoġġ kruċjali ta' natura xjentifika/teknika għas-sigurezza/sigurtà u d-dipendibilità, sostenibilità u kontroll ta' l-enerġija nukleari, inkluż l-evalwazzjoni ta' sistemi innovattivi/tal-futur. Bis-sehem fl-azzjonijiet indiretti tal-Programm Kwadru ikun hemm impenn shih sabiex tkun massimizzata l-komplimentarità mal-programm ta' hidma istituzzjonali, kif imsemmi fit-taqsimha 3 hawn taht.

Wieħed mill-elementi ta' thassib illum il-ġurnata fil-qasam nukleari hu t-telfa ta' l-għarfien espert u speċjalment it-teknoloġija u l-inġinerija għat-trattament tal-materjal radjoattiv u l-oqsma tar-radjazzjoni. Iċ-ĊRK ser ikompli jaġixxi bħala referenza Ewropea għat-tixrid ta' l-informazzjoni, it-taħriġ u l-edukazzjoni għal xjenzati żgħażaġh u wkoll biex jipprovi aċċess ta' l-infrastrutturi tiegħu għal riċerkaturi oħra, u b'hekk isostni it-tagħrif nukleari fl-Ewropa.

Objettiv iehor ser ikun żvilupp ulterjuri tal-kollaborazzjoni permezz ta' networking flivell Ewropew u dinji. Il-possibbiltà taċ-ĊRK li jiehu sehem f'networks ta' eċċellenza u proġetti integrati ser ikun partikolarment importanti f'din il-konnessjoni.

Barra minn hekk, iċ-ĊRK ser jiffacilita dibattitu ibbażat fuq il-fatti u tfassil ta' deċiżjonijiet infurmat dwar it-taħlita ta' enerġija xierqa biex tissodisfa l-htigijiet ta' enerġija Ewropej (inklużi sorsi ta' enerġija li tiġgedded u enerġija nukleari).

3. **Attivitajiet**3.1. *Ġestjoni ta' l-iskart nukleari, impatt ambjentali*

3.1.1. Karatterizzazzjoni, hażna u rimi ta' karburant użat

Il-ġestjoni ta' karburant użat u ta' skart nukleari b'livell għoli jinvolti l-kundizzjonar tat-trasport, il-hażna u r-rimi ġeoloġiku. Objettiv prinċipali hu li jiġi evitat ir-rilaxx ta' radjonuklidi fil-bijosfera fuq perijodu ta' żmien twil hafna. Id-disinn, l-evalwazzjoni u t-thaddim tas-sistema ta' ostakolu maħduma u naturali fuq il-perijodi ta' żmien rilevanti huma komponenti prinċipali għall-kisba ta' dawn l-objettivi u jiddependu *inter alia* fuq l-imġieba tal-karburant.

Iċ-ĊRK għandu l-għan li jikseb *data* dwar l-imġieba fuq perijodu ta' żmien twil tal-karburant użat u li jiżviluppa metodi għall-evalwazzjoni kredibbli tas-sistemi maħduma bl-enfasi fuq l-integrità tal-pakketti ta' skart u l-*benchmarking* ta' kriterji ta' deċiżjoni orjentati fuq ir-riskju.

L-esperimenti fil-laboratorju dwar l-imġieba tal-karburant taht kundizzjonijiet rappreżentattivi għandhom jipprovdur kontribut rilevanti għall-mudelli għal previżjonijiet fuq perijodu ta' żmien twil u jippermettu l-validazzjoni tagħhom. Iċ-ĊRK għandu wkoll jippartecipa fi sforzi varji Ewropej għal soluzzjonijiet għar-rimi mingħajr periklu ta' l-iskart u jappoġġa b'mod attiv it-trasferiment ta' l-għarfien bejn pajjizi differenti.

3.1.2. Tqassim, Trasmutazzjoni u Kundizzjonar

L-isfidi prinċipali ta' dan il-programm jibqgħu kemm l-aħjar użu tat-tqassim tal-karburant biex jiġu separati radjonukliidi b'hajja twila magħżula kif ukoll il-holqien u l-karatterizzazzjoni ta' karburanti u miri siguri u affidabbli għat-trasmutazzjoni ta' l-actinide.

L-istudju ta' dawn l-istrategġiji alternattivi tal-ġestjoni ta' l-iskart qed ikompli jiġbed attenzjoni kbira, minhabba li dawn jistgħu jnaqqsu b'mod konsiderevoli l-periklu fuq perijodu ta' żmien twil tar-rimi ta' l-iskart. Għat-trasmutazzjoni, huma kkunsidrati reatturi kemm veloċi u termali, flimkien ma' impjanti ddedikati għall-hruq ta' l-actidine. Hafna mill-kunċetti proposti għal sistemi ta' reatturi għall-futur jinkorporaw tali separazzjoni ta' radjonukliidi selettiva.

Tnaqqis kbir ta' l-ammont ta' radjonukliidi b'hajja twila u tnaqqis sostanzjali tal-volum fl-impjanti ta' l-iskart għandhom iwasslu għall-iżvilupp ta' matriċi li ma jirreagixxux għall-kundizzjonar ta' HLW li, fuq perijodu ta' żmien twil, għandu jipprezenta titjib prinċipali fl-ġestjoni ta' l-iskart nukleari.

Iċ-ĊKR serjopera impjanti godda għat-tqassim avanzat u għall-produzzjoni ta' karburanti u miri (il-Laboratorju Minuri ta' l-Actinides) f'din iż-żona. Serjmexxi wkoll testijiet ta' l-irradjazzjoni fuq il-miri u l-karburanti, kif ukoll jirriproduċi data nukleari bażika għat-trasmutazzjoni. Fl-aħharnett, id-durabilità kimika tal-matriċi għall-ikkundizzjonar ta' l-actinides sertiġi determinata mill-istudji tal-korrużjoni u tal-lissija.

3.1.3. Riċerka bażika ta' l-actinides

L-attivitajiet bażiċi ta' riċerka jimmiraw li jipprovdu l-għarfien bażiku biex isahhah l-għarfien tal-proċessi fiżiċi fil-karburant nukleari (mill-produzzjoni ta' enerġija għall-immanigġjar ta' l-iskart) u huma marbuta mill-qrib ma' l-attivitajiet tat-taħriġ u l-edukazzjoni. L-azzjonijiet ta' riċerka bażika serjiffukaw fuq il-proprietajiet termo-fiżiċi tal-materjali, il-proprietajiet tal-wiċċ tas-sistemi li fihom l-actinides u l-proprietajiet fundamentali fiżiċi u kimiċi.

Il-facilitajiet taċ-ĊKR bħal-Laboratorju ta' l-Utent ta' l-Actinides serjkompli jospita xjenzati, b'mod partikolari, mill-universitajiet Ewropej.

3.1.4. Data Nukeari

Id-disinjati proposti għall-burners ta' l-actinide minuri ddedikati u l-kunċetti avanzati għal produzzjoni ta' l-enerġija nukleari jirriżultaw f'talbiet godda għal data nukleari bi preċiżjoni mtejba b'mod sinifikanti.

Iċ-ĊKR serjwettaq kejl ta' data nukleari għall-ġestjoni ta' l-iskart nukleari. L-iżviluppi teknoloġiċi godda wasslu għal titjib sinifikanti fil-kapaċitajiet tal-kejl. Iċ-ĊKR jhaddan sforz importanti fl-iżvilupp ta' teorija bażika nukleari għall-immudellar ta' reazzjonijiet mhux aċċessibbli b'modi sperimentali.

Il-metroloġija tar-radjunukliidi tikkomplimenta dan ix-xogħol permezz ta' kejl għal data aħjar dwar it-termir nukleari tal-materjali fissili u l-prodotti ta' fissjoni. Hemm bżonn ta' data sperimentali preċiża għal validazzjoni ta' teoriji u mudelli li fuqhom huma bbażati r-regolamenti dwar il-harsien mir-radjazzjoni.

3.1.5. Applikazzjonijiet mediċi mir-riċerka nukleari

Irriżultaw għadd ta' applikazzjonijiet mediċi mill-impjanti nukleari u l-kompetenza taċ-ĊKR. Dawn jiġu minn riċerka dwar il-produzzjoni ta' l-isotopi godda, mill-iżvilupp ta' materjali kliniċi ta' referenza u mill-appoġġ għat-terapija godda għall-kancer. Iċ-ĊKR jimmira li jagħmel disponibbli dawn l-applikazzjonijiet godda għall-implimentazzjoni mill-istituzzjonijiet u l-industrija farmaċewtika.

3.1.6. Il-Kejl tar-Radjuattività fl-ambjent

Iċ-ĊKR qed japplika l-għarfien espert tiegħu fl-analiżi tat-traċċi għall-verifika ta' rimi radjuattiv u emissjonijiet minn installazzjonijiet nukleari. Ix-xogħol jinkludi wkoll studji dwar formazzjoni, il-mudelli ta' migrazzjoni fil-bijosfera u r-radju-tossikoloġija ta' l-actinides. Bil-hsieb ta' dawn il-limiti godda għar-radjunukliidi fl-ingredjenti ta' l-ikel, iċ-ĊKR serjizviluppa tekniki analitiċi u jipproduċi l-materjali korrispondenti ta' referenza. Serjiġi organizzat tqabbil inter-laboratorju mal-laboratorji ta' monitoraġġ ta' l-Istati Membri biex tiġi evalwata il-komparabbiltà tad-data ta' monitoraġġ rappurtata u għall-appoġġ ta' l-armonizzazzjoni tas-sistemi ta' kejl għar-radjuattività.

3.1.7. Ġestjoni ta' l-Għarfien, Taħriġ u Edukazzjoni

Huwa importanti li l-ġenerazzjonijiet godda ta' xjenzati u inġiniera nukleari jsostnu u jiżviluppaw aktar l-għarfien tar-riċerka nukleari permezz ta' l-esperimenti, ir-riżultati, l-interpretazzjonijiet u l-hiliet miksuba fil-passat. Dan japplika l-iżjed għal oqsma fejn l-esperjenza ta' tliet deċennji ta' analiżi ta' prestazzjoni u sigurezza tar-reatturi kienu kkonċentratu f'għodod kumplessi u analitiċi bħall-mudelli u l-kodiċi tal-kompjuter. Bil-hsieb ta' prevenzjoni tat-telf ta' l-għarfien possibbli u n-nuqqas ta' xjentisti u inġiniera godda fil-qasam tat-teknoloġija nukleari, iċ-ĊKR ser jimmira

biex jinżamm it-tagħrif meħtieġ, waqt li jiżgura li dan it-tagħrif jkun disponibbli mill-ewwel, organizzat b'mod xieraq u dokumentat sew. Barra minn dan, ser jinkoraġġixxi l-iżvilupp ta' xjentisti u inġiniera godda fil-qasam ta' l-enerġija nukleari billi jattira xjentisti u inġiniera żgħażaġh f'dan il-qasam. Ser jappoġġa wkoll attivitajiet ta' edukazzjoni għola fl-Ewropa. Barra minn hekk, iċ-ĊKR ser jikkontribwixxi għall-iżvilupp ta' komunikazzjoni aħjar dwar il-kwisitjonijiet nukleari, b'mod partikolari fir-relazzjonijiet ma' l-aċċettabilità pubblika u iktar globalment dwar strateġiji għall-gharfien kumplessiv dwar l-enerġija.

3.2. Sikurezza nukleari

3.2.1. Sikurezza ta' reatturi nukleari

Sabiex jinżamm u jitjeb il-livell ta' sikurezza tat-tipi ta' mpjanti ta' enerġija nukleari kemm tal-Punent kif ukoll dawk Russi, għandhom jiġu estiżi u vvalidati metodoloġiji avvanzati u raffinati ta' evalwazzjoni tas-sikurezza u għodod analitiċi korrispondenti. Ser jitwettqu investigazzjonijiet immirati sperimentali biex jgħinu l-validazzjoni u l-verifika ta' l-ghodod ta' evalwazzjoni għas-sikurezza u biex itejbu l-gharfien tal-proċessi u l-fenomeni fiżiċi bażiċi. Iċ-ĊKR huwa involut bis-shiħ fl-isforzi internazzjonali għal sigurezza avvanzata tar-reatturi nukleari.

3.2.2. Is-sikurezza tal-karburant nukleari fir-reatturi ta' l-enerġija li qed joperaw fl-UE

Is-sikurezza tal-karburant tiffoka fuq il-prevenzjoni u l-mitigazzjoni tal-konsegwenzi ta' incidenti ipotetiċi. Iż-żewġ aspetti prinċipali f'din ir-riċerka jikkonċernaw: l-integrità mekkanika ta' l-assemblaġġ tal-karburanti waqt il-hajja tar-reattur, u r-rispons tal-karburant għal kundizzjonijiet transitorji u għal kundizzjonijiet ta' incidenti gravi bir-reatturi sakemm tinhall il-qalba.

F'dan il-kuntest iċ-ĊKR huwa involut fl-istrateġija kurrenti ta' l-iżvilupp tal-karburant mmirata biex ittejjeb is-sikurezza u tnaqqas il-ħażniet ċivili u militari tal-plutonju. Iċ-ĊKR ser juża l-HFR biex jittestja l-imġieba u l-proprietajiet tal-karburant. Ser jsir ukoll kejl tal-proprietajiet li jaffettwaw il-prestazzjoni.

3.2.3. It-Thaddim Sigur ta' Sistemi Avvanzati ta' l-Enerġija Nukleari

Madwar id-dinja kollha, strateġiji tar-reatturi godda huma kkunsidrati bħala tema għal riċerka miftuha; per eżempju, ix-xenarju tal-*Generation IV Roadmap*, ispirati minn evalwazzjoni komprensiva li tinkludi t-thassib tal-pubbliku, bħas-sikurezza mtejba, inqas skart u reżistenza aħjar għal-proliferazzjoni.

Huwa essenzjali li iċ-ĊKR jeżerċita r-rwol shiħ tiegħu, direttament u fil-koordinazzjoni tal-kontributi Ewropej, f'din l-inzjattiva globali fejn huma involuti l-organizzazzjonijiet prinċipali tar-riċerka. Dan jinkludi b'mod esklussiv oqsma li jistgħu jtejbju l-aspetti ta' sikurezza u ta' salvagwardja taċ-ċikli nukleari tal-karburant, b'mod partikolari l-karatterizzazzjoni, it-testijiet u l-analiżi tal-karburanti godda. Ser jiġu indirizzati l-iżvilupp tal-miri għas-sikurezza u l-kwalità, ir-rekwiziti għas-sikurezza u l-metodoloġija avvanzata għall-evalwazzjoni ta' sistemi. Din l-informazzjoni sertiġi mxerrda sistematikament lill-awtoritajiet ta' l-Istati Membri interessati u s-servizzi tal-Kummissjoni, b'mod partikolari permezz ta' laqgħat regolari ta' koordinazzjoni.

3.3. Sigurtà nukleari

3.3.1. Salvagwardji Nukleari

Id-dimensjoni tan-non-proliferazzjoni qiegħda tikber fl-importanza u huwa essenzjali għas-sigurtà taċ-ċittadini ta' l-UE li l-kapaċitajiet meħtieġa jibqgħu jkun disponibbli. L-attivitajiet taċ-ĊKR f'dan il-qasam huma magħmula minn appoġġ tekniku għas-servizzi tal-Kummissjoni, fl-ambitu tat-Trattat EURATOM, u għall-IAEA (Aġenzija Internazzjonali dwar l-Enerġija Atomika), taht it-Trattat tan-Non-Proliferazzjoni. L-ghan huwa li jiġu implimentati għodod aħjar u iktar awtomazzjoni għall-analiżi ta' l-informazzjoni biex jitnaqqas kemm l-ammont ta' xogħol ta' l-ispettur kif ukoll it-toqol fuq l-industrija nukleari.

Għalkemm iċ-ĊKR għandu iktar minn 30 sena esperjenza fl-appoġġ tat-Trattati tal-Euratom u tan-Non-Proliferazzjoni, t-titjib u l-innovazzjonijiet tekniċi jibqgħu meħtieġa sabiex jimplementaw il-politika li qed tevolve tas-salvagwardji. L-attività taċ-ĊKR, waqt li tevolve biex tlahhaq ma' dawn l-miri, sertkompli tinkludi kemm verifika u individwazzjoni kif ukoll teknoloġiji ta' trażzin u sorveljanza, metodi ta' miżuri għall-materjal nukleari, il-produzzjoni ta' materjali ta' referenza nukleari, u li jingħata tahrig, b'mod partikolari lill-ispetturi ta' l-IAEA u tal-Kummissjoni.

3.3.2. Protokoll Addizzjonali

Il-Protokoll Addizzjonali jimmira biex jiżgura l-assenza ta' operazzjonijiet nukleari mhux iddikjarati. L-implimentazzjoni tiegħu jeħtieġ għadd ta' tekniċi li huma differenti minn dawk involuti fil-verifika tal-kontabilità

tal-materjal nukleari. Jehtieg deskrizzjoni globali ta' l-attivitajiet nukleari ta' pajjiż, disposizzjoni għal dikjarazzjonijiet estensivi tal-postijiet u rekwiżiti ta' spezzjonijiet iktar varjati. Dawn jistgħu jinkludu monitoraġġ mhux fuq il-post u attivitajiet ta' monitoraġġ barra l-konfini ta' l-impjant u analizi tal-particella ta' l-ambjent bħala għodda biex tiskopri attivitajiet nukleari mhux iddikjarati.

L-oġġettivi ta' ĊKR huma li jersaq lejn aġġornament f'waqtu tat-trasferimenti tal-materjal nukleari u analizi ta' informazzjoni integrata. Iċ-ĊKR ser jaħdem b'mod partikolari fuq l-iżvilupp u l-validazzjoni ta' l-għodod għall-analizi ta' informazzjoni u fuq metodologija bbażata fuq analizi ta' sistemi.

3.3.3. Kollezżjoni ta' Informazzjoni minn kull sors dwar in-Non-Proliferazzjoni Nukleari

Bil-għan li jingħata appoġġ lis-servizzi tal-Kummissjoni u għall-kollaborazzjoni ma' l-IAEA u l-awtoritajiet ta' l-Istati Membri, iċ-ĊKR ser jkompli jiġbor sistematikament u janalizza informazzjoni minn sorsi varji (internet, letteratura speċjalizzata, *databases*) dwar kwistjonijiet ta' non-proliferazzjoni nukleari (possibilmint b'estensjoni fid-WMD – Armi tal-Qerda tal-Massa – u sistemi oħra ta' konsenja). Din l-informazzjoni ser tintuża biex tipproduci rapporti dwar il-pajjiż fejn l-evoluzzjoni ta' l-attivitajiet nukleari u ta' l-importazzjoni u/jew l-esportazzjoni tat-tagħmir u t-teknologija nukleari għall-użu doppju jew dirett fil-pajjiżi magħżula ser jiġu segwiti mill-qrib. L-informazzjoni minn dawn is-sorsi miftuħa sertigi sostnuta permezz ta' ritratti bis-satellita. Sabiex isostni dan ix-xogħol, iċ-ĊKR ser jizviluppa iktar fil-fond it-tiftix bl-internet multilingwi u t-teknologiji tat-tiftix tat-tagħrif (*data mining*).

3.3.4. Il-ġlieda kontra t-traffikar illeċitu tal-materjali nukleari, inkluż l-analizi forensika nukleari

L-individwazzjoni u l-identifikazzjoni tal-materjal nukleari trasportat jew maħzun illegalment jikkostitwixxu linja maġġuri ta' difiża kontra t-traffikar illeċitu. Ix-xjenza forensika nukleari tipprovdi hjiel dwar l-orijini tal-materjal maqbud. L-istabbiliment ta' pjanijiet xierqa ta' rispons għat-trattament tal-każijiet ta' l-individwazzjoni tibqa' kwistjoni importanti. Fil-qasam tal-forensika nukleari u t-traffikar illeċitu iċ-ĊKR ser iżid il-kollaborazzjoni tiegħu ma' l-awtoritajiet nazzjonali u l-organizzazzjonijiet internazzjonali (ITWG, IAEA, eċc.).

Aspetti etiċi

Waqt l-implimentazzjoni ta' dan il-programm speċifiku u fl-attivitajiet ta' riċerka li jirriżultaw minnu, għandhom jiġu rispettati l-prinċipji etiċi fundamentali. Dawn jinkludu, inter alia, il-prinċipji riflessi fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-UE, inklużi dawn li ġejjin: il-protezzjoni tad-dinjità u tal-hajja tal-bniedem, il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza, kif ukoll il-harsien ta' l-annimali u ta' l-ambjent skond il-liġi Komunitarja u l-aħħar verżjonijiet tal-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti, il-linji ta' gwida u l-kodici ta' kondotta, bħalma huma d-Dikjarazzjoni ta' Helsinki, il-Konvenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Bijomedicina ffirmata f'Oviedo fl-4 ta' April 1997, u l-Protokoll Addizzjonali tagħha, il-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tat-Tfal, id-Dikjarazzjoni Universali dwar il-ġenoma tal-bniedem u drittijiet tal-bniedem adottata mill-UNESCO, il-Konvenzjoni tan-NU dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiċi (BTWC), it-Trattat Internazzjonali dwar ir-Riżorsi ġenetiċi tal-Pjanti għall-Ikel u l-Agricoltura, u r-riżoluzzjonijiet rilevanti ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO).

Ser jittiehed ukoll kont ta' l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew ta' Konsulenti dwar l-Implikazzjonijiet Etiċi tal-Bijoteknoloġija (1991-1997) u l-Opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji Ġodda (mill-1998).

B'mod konformi mal-prinċipju ta' sussidjarjetà u d-diversità ta' approċċi eżistenti fl-Ewropa, il-partecipanti fi proġetti ta' riċerka għandhom ikunu konformi mal-leġizlazzjoni, ir-regolamenti u r-regolamenti etiċi attwali fil-pajjiżi fejn titwettag ir-riċerka. Fi kwalunkwe każ, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali u l-ebda riċerka pprojbata fi kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż iehor partikolari ma tiġi appoġġata mill-finanzjament Komunitarju sabiex titwettag f'dak l-Istat Membru jew pajjiż.

Fejn xieraq, dawk li jwettqu proġetti ta' riċerka għandhom ifittxu l-approvazzjoni tal-kumitati etiċi nazzjonali jew lokali rilevanti qabel ma jinbdeu l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp teknoloġiku. Reviżjoni etika ser tiġi wkoll implimentata sistematikament mill-Kummissjoni għal proposti li jittrattaw ma' kwistjonijiet etikament sensitivi jew fejn aspetti etiċi ma jkunux ġew indirizzati b'mod adegwat. F'każijiet speċifiċi reviżjoni etika tista' ssehh matul l-implimentazzjoni ta' proġett.

Il-Protokoll dwar il-protezzjoni u l-benesseri ta' l-annimali anness għat-Trattat jehtieg li l-Komunità tagħti kull rigward lill-htigiet tal-benesseri ta' l-annimali meta tifformula u timplimenta linji politiċi Komunitarji inkluża r-riċerka. Id-Direttiva tal-Kunsill 86/609/KEE dwar il-protezzjoni ta' l-annimali użati għal għanijiet sperimentali u għanijiet oħrajn xjentifiċi tehtieg li

l-esperimenti kollha jkunu mahsuba b'tali mod li jevitaw dieqa u uġiġh u tbatija mhux mehtieġa għall-animali sperimentali; li jintuża numru minimu ta' animali; u li jiġu involuti animali bl-aktar grad baxx ta' sensitività newropsikologika; li jiġu kkawżati l-inqas uġiġh, tbatija, dieqa jew hsara deġġiema. L-alterazzjoni tal-wirt ġenetiku ta' l-animali u l-klonazzjoni ta' l-animali jistgħu jiġu kkunsidrati biss jekk l-għanijiet jistgħu jiġi ġġustifikati etikament u l-kondizzjonijiet huma tali li l-benesseru ta' l-animali jiġi ggarantit u jiġu rispettati l-prinċipji ta' bijodiversità.

Matul l-implimentazzjoni ta' dan il-programm, ser ikun hemm monitoraġġ regolari mill-Kummissjoni tal-progress xjentifiku u d-dispożizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali sabiex jittiehed kont ta' kwalunkwe żvilupp.

Corrigendum ghar-Regolament tal-Kunsill 41/2007 tal-21 ta' Diċembru 2006 li jistabbilixxi għall-2007 l-opportunitajiet ta' sajd u l-kondizzjonijiet assoċjati magħhom għal-ċerti hażniet ta' hut u gruppi ta hażniet ta' hut, applikabbli fl-ilmijiet tal-Komunità, u għal bastimenti Komunitarji, f'ilmijiet fejn huma meħtieġa limiti ta' qbid

(Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea L 15, 20 ta' Jannar 2006)

Paġna 126, Anness IIA, punt 13, tabella 1:

l-entrati għall-"xbieki tat-tkarkir" għandu jaqra hekk:

Żoni kif iddefiniti fil-punt:

"Irkaptu Punt 4	Kondizz-joni- jiet Speċjali Punt 8	Denominazzjoni (1)	2.a Katte- gat	2.b			2.c VIIa	2.d VIa
				1 – Skaggerak	2 – II, IVa, b,c	3 – VIIId		
				1	2	3		
[...]								
4.b.i		Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 80 u < 90 mm	n.r.	132 (2)	Unl.	107	143 (2)	
4.b.ii		Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 90 u < 100 mm	n.r.	143 (2)	Unl.	143	143 (2)	
4.b.iii		Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 100 u < 120 mm	n.r.	143	Unl.	143	143	
4.b.iv		Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ta' ≥ 120 mm	n.r.	143	Unl.	143	143	
4.b.iii	8.1.(c)	Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 100 u < 120 mm, bir-rekords ikunu jirrappreżentaw anqas minn 5 % merluzz	n.r.	155	Unl.	155	155	
4.b.iii	8.1 (i)	Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 100 u < 120 mm għall-basimenti li użaw dan it-tip ta' xbieki fl-2003, l-2004 jew l-2005	n.r.	155	Unl.	155	155	
4.b.iv	8.1.(c)	Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 120 mm, bir-rekords ikunu jirrappreżentaw inqas minn 5 % merluzz	n.r.	155	Unl.	155	155	
4.b.iv	8.1 (i)	Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 120 mm għall-basimenti li użaw l-armar fl-2003, l-2004 jew l-2005	n.r.	155	Unl.	155	155	
4.b.iv	8.1.(e)	Xbieki tat-tkarkir bit-travu b'qies il-malji ≥ 120 mm, bir-rekords ikunu jirrappreżentaw inqas minn 5 % merluzz u mhux aktar minn 60 % barbun tat-tbajja'	n.r.	155	Unl.	155	155"	